

ОПЦИЯТА НА ТЮРИНГ

ХАРИ ХАРИСЪН МАРВИН МИНСКИ

ХАРИ ХАРИСЪН, МАРВИН МИНСКИ ОПЦИЯТА НА ТЮРИНГ II

Превод: Ема Гилева, Тинко Трифонов, Юрий Лучев

chitanka.info

През 1950 г. англичанинът Алън М. Тюринг, един от пионерите на компютърната наука, се заел с въпроса дали някога ще има мислещи машини. Решил да започне от обикновения дигитален компютър: да увеличи паметта и скоростта му и чрез една подходяща програма да го накара да действа като човешки разум.

Знаменитият Х. Харисън и М. Мински — известен специалист по ИИ (изкуствен интелект) — блестящо са обединили таланта си, за да „доразвият“ идеята на Тюринг чрез своя герой Брайън Делейни и да създадат един превъзходен фантастичен трилър.

18.

21 ноември 2023

Дърмод водеше групата по коридора, но когато стигна външната врата, спря.

— Мистър Салдана, мога ли да ви попитам нещо?

— Разбира се.

— По пътя насам следеше ли ни друга ваша кола?

— Не. Сметнах, че няма да е необходимо — намръщи се мексиканският детектив. — Защо? Да не би да забелязахте нещо?

— Май че ми се мярна, но колата зави, когато пресякохме „Индепенденсия“.

— И навярно е била заменена от друга?

— Напълно възможно.

Сега вече никой не се усмихваше. Брайън се взря в напрегнатите им лица. Бе напъхал ръце дълбоко в джобовете — във всяка стискаше по един GRAM.

— Какво става? — попита той.

— Да се надяваме, нищо — рече Даниел и изстреля на испански бърза команда към колегата си, който излезе и затвори вратата зад себе си.

— Не би ли искал да повикаш помощ? — попита Бен.

Даниел поклати глава.

— Униформената полиция тук е колкото за пред туристите. Мога да повикам обучени хора, но няма да стане бързо. Ако навън наистина има някой, а ние зачакаме подкрепления, то навярно и той ще стори същото. Трябва да ви заведем до границата при Сан Исидро, нали?

— Такъв е планът.

— Тогава предлагам да го направим, и то бързо. Този ваш господин „Неизвестен“ ще бъде във втората кола, ти ще шофираш, Бен. Аз и колегата ще водим. Какво ще кажете?

— Да вървим — рече Дърмод. — Но втората кола ще шофирам аз, тъй като познавам Тихуана много добре. Ако ви се случи нещо, ние няма да спираме.

Даниел се усмихна с ослепителна усмивка.

— Ако постъпите другояче, ще бъде непрофесионално.

Външната врата се откряна няколко сантиметра. Брайън премигна и в следващия миг видя, че и тримата мъже вече държаха в ръце масивни пистолети, насочени към вратата. Чу се бърз шепот на испански откън и Даниел мушна пистолета в колана си.

— *Venga*^[1]. Кажи ни на английски: какво виждаш?

— На улицата — нищо, и в двете посоки.

— Излизаме бързо — каза Даниел. — Навън може да има нещо, а може и да няма. Няма да рискуваме, ще действаме така, сякаш има. Дръжте се на постоянна дистанция от трийсет метра по целия път. Нито по-близо, нито по-далеч. Стъклата са непробиваеми. Ако се наложи да стреляте, отворете ги. Да вървим.

Сега отляво на Брайън седеше Бен. Веднага щом затвори вратата на колата, Рей извади тежкия си револвер и го сложи в скута си. Дърмод запали двигателя, даде назад и зави към изхода, следвайки отблизо другата кола. Премигна със светлините. Първият автомобил даде рязко ход и в следващия миг бяха вече на улицата.

Брайън гледаше водещата кола: тя изведнъж закриволичи; на задното стъкло се появи бели точки.

— *Залягай!* — изкрещя Рей и натисна болезнено Брайън по рамото. И тяхната кола закриволичи и като завиваха зад ъгъла гумите засвириха. Чуха се два трясъка от строшено стъкло и тъп удар по седалката зад тях. Последва ги оглушителната серия от гърмежи на револвера през отворения прозорец. Свиха в противоположната посока и Дърмод извика през рамо:

— Някой отзад да е пострадал?

Рей бързо огледа двамата си спътници.

— Няма ни нищо. Какво стана с другата кола?

— Блъсна се в стълб от уличното осветление. Улучи ли нещо?

— Навярно не. Искях само да го накарам да залегне. Видях един да се надвесва от прозорец. Стреляше с някаква пушка, вероятно с висока скорост на куршума, щом можа да пробие тези стъкла.

Той посочи дупката в задното стъкло. Брайън вдигна поглед и ужасен видя как Рей бърка с пръст в друга дупка на седалката. Точно там, където беше седял Брайън.

Завиха с бясна скорост зад още един ъгъл и се понесоха по широк булевард.

— Имаме ли опашка? — попита Дърмод.

— Не. Мисля, че времето им е стигнало, само за да зложат капана. И на това са разчитали. Без малко да успеят.

— Тогава ще сменим маршрута — рече Дърмод, рязко натисна спирачките и сви в малка пресечка. После пое на зигзаг по уличките из спокойното предградие.

— Извинявай, че те бутнах, Брайън, но нали видя защо.

Рей прибра револвера в кобура и издърпа Брайън отново на седалката.

— Изтекла е информация — рече Беникоф с хладен гняв. — Чакали са ни, проследили са ни от пристанището.

— И аз така смятам — съгласи се Рей. — Колко души са запознати с плана за завръщането ни?

— Аз. Вие двамата. И двама агенти от ФБР, които ще ни посрещнат на границата.

— Тогава би трябвало да сме в безопасност. Колко ни остава, Дърмод?

— Още пет минути. Мисля, че Салдана не успя да се измъкне. Обстрелваха ни поне двамина.

— Аз видях само един.

— Един за пътника на задната седалка и един за шофьора. Аз също имам една хубава дупчица тук. Щяха да ме приспят, ако не бях завил рязко, след като видях да улучват предната кола. Този Даниел Салдана бе добър човек.

Нямаше какво повече да се добави към казаното. Мълчаха по време на цялото кратко пътуване. Сигурно бе вдигната тревога, защото с приближаването им към границата минаха покрай полицаи с мотоциклет, който им махна да продължават и съобщи нещо по радиостанцията си.

Няколко пресечки по-нататък ги пое ескорт от мотоциклетисти, които със запалени сигнални светлини и сирени разчистваха пътя от колите, очакващи да преминат границата на Съединените Щати. Зад

сградата на митницата имаше паркинг, вратата на оградата му бе отворена, от трите му други страни се издигаха тухлени стени.

— Чакайте тук — каза Рей.

Той и Дърмод бързо излязоха от колата с насочени пистолети; огледаха се бавно и внимателно във всички посоки.

— Можете да пресечете паркинга, ние сме зад вас.

Така и стана — закриваха с тела Брайън срещу евентуална опасност.

— Ето го нашият транспорт — каза Беникоф.

Единственият автомобил на паркинга бе бронирана камионетка; като приближиха, задните врати се отвориха и от нея излезе униформен полицаи.

— Пожелавам ви безопасно пътуване — рече Дърмод.

— Трябваше да дойдете с нас — рече Беникоф.

— Няма да имате нужда от нас. Президентът ще иска подробен доклад за станалото. Ще му позвъниш ли в кабинета да му разкажеш за случилото се? Съобщи също така самолетът да ни чака, ще пристигнем най-рано в шест.

— Ще го направя.

Двамата телохранители не изчакаха да получат благодарности, метнаха се в колата и изчезнаха, преди някой да успее да рече нещо. Брайън и Бен се обърнаха и поеха към бронираната камионетка.

— Добър ден, господа — каза полицаят. — На ваше разположение съм.

Той не бе забелязал дупките от куршуми по колата, не знаеше какво се бе случило. Беникоф понечи да му обясни, но сетне осъзна, че нямаше смисъл.

— Радвам се да ви видя — рече той. — Бихме искали веднага да се измъкнем от тук.

— Тръгваме.

След като се качиха, полицаят затвори вратата и се намести в кабината до шофьора.

— Без малко и щяхме... — рече Брайън.

— Да, съвсем без малко — отвърна мрачно Беникоф. — Информацията е изтекла от базата, друго не ми идва на ума. ФБР трябва да се заеме веднага с тая работа. Съжалявам, че стана така, Брайън. Вината е само моя.

— Не бива да виниш себе си. Направи всичко, което можа. Мъчно ми е само за приятеля ти в Мексико.

— Той си вършеше работата. Много добър човек. А ние пък успяхме да постигнем онова, за което дойдохме. Тези GRAM-ове нали съдържат копия от работата ти?

Брайън бавно кимна, трудно му бе да забрави случилото се.

— Да, почти съм сигурен в това. Приличаха на моите файлове, докато ги преглеждах набързо, но няха достатъчно време да се убедя напълно.

Бен извади телефона си.

— Нали мога да съобщя за това? Нямах си представа колко народ в този момент си гризе ноктите и чака новини.

Той набра номера, изчака електронния сигнал, че е свързан, и рече:

— Статуята на свободата.

След което затвори.

— Паролата за успешен изход ли е това?

Бен кимна.

— Ами какво щеше да кажеш, ако файловете не бяха там?

— „Гробницата на генерал Грант“. Компютърът сега осъществява седемнайсет едновременни разговора, за да предаде добрата новина. Днес ще ошастливиш сума народ. Не бих казал, че бях сигурен в положителния изход, но имах голяма надежда. — Той бръкна под седалката и извади някакъв пакет. — Затова приготвих това нещо, за всеки случай.

Черната пластмасова кутия имаше размерите на голям портфейл. Бен докосна ключалката, капакът се отвори с мек удар и екранът блесна, осветявайки клавиатурата под себе си.

— Компютър! — рече възхитен Брайън. — Да не би да искаш да ми кажеш, че тази играчка ще се справи с всичките ми бележки, таблици, изчисления и графики?

— Точно така. Включително и с холограмите. Преди петнайсет години никой не можеше дори да си представи колко нещо може да се побере в такава машинарийка. Разполага освен това с приемник-предавател за включване в телефонна мрежа и със спътникова система за определяне на местоположението, така че винаги да знаеш къде се

намира. Цялата повърхност на черната кутия е от изключително ефикасно фотоелектрично покритие за самозареждане и... гледай сега!

Беникоф дръпна рязко бутона на ключалката: с виещ звук се изтегли дълга корда.

— Можеш да го зареждаш и на ръка с вградения генератор. Готов е да изпълни всяко твое желание. Преди да тръгнем, изключих телефонния му модем, така че никой, включително и генерал Шорхт, не би могъл да разбере къде си и какво правиш. Защо не включиш единия от GRAM-овете и да видиш какво има в тях.

За Брайън не представляваше проблем да получи достъп до файловете. След малко той погледна Бен.

— Нямам съмнение — те са. Познах ранните си неща, помня ги добре. Това е проектът LAMA, по който работих с баща си. По-нататък, виж тук, можем да прескочим към по-късните ми изследвания. Виждат ми се познати, но определено не си ги спомням добре. А пък що се отнася до последните неща, сигурен съм, че изобщо не съм ги виждал. Ето, този последен файл е отпреди няколко месеца. Само няколко дни преди нападението над лабораторията.

— Фантастично! Дори повече, отколкото се бяхме надявали. А сега да вървим. Снеърсбрук те иска веднага в леглото след тази едnodневна екскурзия. Мислеше, че няма да имаш нищо против. Аз се съгласих, особено след като ще можеш да вземеш този компютър в стаята си. Освен това искам да си под охрана, за да не се безпокоя за теб, докато проверим отново всички, отговарящи за безопасността.

— Бих могъл да мина и без днешния ден. Дори очаквам с нетърпение да се върна в болницата. На тишина и на спокойствие, плюс възможността да прочета тези файлове.

— Съгласен. След като задвижа разследването по сигурността, ще обсъдя нещата с „Мегалоуб“ и ще се върна при теб. Тогава ще решаваме какво да предприемем по-нататък.

Бронираната камионетка намали ход и излезе от магистрала 5 при изхода за Импириъл Бийч. Там ги чакаха колите на Бреговия патрул. Набраха отново скорост и ескортирани преминаха през центъра на Коронадо — при приближаването им всички червени светофари светваха зелено — и накрая през отворената врата на базата. Чак когато се прибра в стаята си, Брайън почувства колко бе изморен. Тръшна се на леглото и в този момент влезе д-р Снеърсбрук.

— Пренатоварил си се, сигурна съм, но нямаше как да се предотврати това — тя лепна телеметър върху китката на Брайън и закима, вгледана в показанията му. — Няма нищо опасно. Хапни нещо и почивай. Не — добави тя, като видя, че Брайън посяга към компютъра. — Първо лягай. Хапни нещо. После ще мислим за работата.

Брайън сигурно бе задрямал, още докато ядеше шоколадовия пудинг. Стресна се и сепнат забеляза, че навън почти се бе стъмнило. Масата до леглото му бе празна и той изведнъж се уплаши; но страхът изчезна, когато напипа под възглавницата си компютъра и GRAM-овете. Сигурно бе заспал неочаквано, но не и преди да прибере всичко. Вратата се отвори и през нея надникна сестрата.

— Сигурно току-що си се събудил — рече тя. — Пулсът на човек не скача така рязко, докато спи. Искаш ли нещо?

— Не, добре съм, благодаря. Почакай, би ли повдигнала леглото откъм възглавницата?

Чете файловете си, докато не донесоха вечерята му. Храни се, без да забележи какво яде, не усети и кога отнесоха подноса. Сепна се, чак като влезе нощната сестра и посочи часовника си.

— Безапелационно нареждане на д-р Снеърсбрук. Лампите да се изгасят в единайсет и да не се приемат никакви оправдания.

Той не възрази, усети колко много се бе изморил. Може би бе глупаво да слага компютъра под възглавницата си, но така напрежението му се стопи.

Когато се събуди на сутринта, Беникоф бе в стаята му с мрачно и решително изражение на лицето.

— Какви са новините от престрелката? — попита Брайън.

— Лоши. И двамата детективи са убити. Но успяха да ни измъкнат. От убийците — никаква следа.

— Съчувствам ти, Бен. Знам, че единият от тях бе твой приятел.

— Той си изпълни задълженията. А сега — на работа. Имаш ли новини за мен? — попита той. Преструваше се на спокоен, а бе напрегнат като опъната пружина.

— Някои добри, други тревожни. Но не пребледнявай така, Бен. Предполагам, че най-подходящото е човек да получи инфаркт, докато се намира в болницата, но ще е по-добре да минеш и без него. Прегледах файловете, доста пропуснах, но без да изтърва нещо важно.

— В името на сърдечното ми здраве давай първо добрите новини.

— С това, което имам тук, съм деветдесет и девет на сто сигурен, че ще мога да създам ИИ, който да действа. Предполагам, че искаше да чуеш точно това.

— Определено. А сега — тревожната част.

— Това, което е записано в паметта, не са проекти или планове, а специфични отработени части и детайли, има също и подробни въпросници и бележки. Но в голямата си част това са стъпките ми по пътя към ИИ, а не самият път.

— Можеш ли да го възстановиш?

— Сигурен съм, че мога. Това, че някои проблеми са изцяло решени, както и бележките за възможни решения на други, би трябвало да ме държи на правия път. Задънените улици също са внимателно посочени. Ще се справя, Бен, сигурен съм, че ще мога. И така, какво следва оттук нататък?

— Ще видим какво ще каже д-р Снеърсбрук. Да видим дали си напълно готов да те изпишат окончателно от болницата.

— И тогава? Имаме достатъчно доказателства, че гаднярите още ме държат под прицел.

Беникоф стана и закрачи из стаята.

— Сега вече знаем със сигурност, че те дебнат. Знаят, че си оцелял при предишните две нападения, иначе не биха опитали отново. Живеем в свободно общество и тайните се опазват трудно. Ако наистина искат да продължат преследването, ще трябва да открият местонахождението ти, независимо къде ще отидеш оттук. Затова трябва да направим така, че където и да се намираш, където и да работиш, то това да бъде на възможно най-недостъпно място. Повярвай ми, доста си блъскахме главата с този въпрос.

— Да ми построите лаборатория във Форт Нокс, сред златните кюлчета?

— Не се смей, защото и тази възможност бе обмислена. Преди да се случи всичко това, ти бе просто един от многото учени, които работят по някакъв изследователски проект. Проверих сведенията на „Мегалоуб“ и, ако щеш вярвай, към работата ти е бил проявяван незначителен научен и комерсиален интерес. Всичко това сега е коренно различно. Фактът, че някой или някои неизвестни лица са

рисуваха толкова много, за да сложат ръка на изобретението ти, привлече интереса на всички възможни правителствени институции. Сега всички искат да участват и са се юрнали да съставят програми как евентуално да използват ИИ във ведомствата си. Кое то пък е добре дошло за „Мегалоуб“, а би трябвало — и за теб. Всички необходими за изследователска работа фондове са готови да дават. Затова — граби.

— С най-голямо удоволствие. Но къде ще стане това грабене?

Беникоф потри ръце и се усмихна дяволито.

— Обещай да не се смееш, като ти кажа. Веднага щом си в състояние да се заемеш с работа, ще се върнеш в старата си лаборатория на „Мегалоуб“ в Окотилъ Уелс.

— След всичко, което се случи там, то е последното място, за което бих си помислил!

— Не, не е така, не и когато стане дума за сигурността му. Тя бе от най-висока класа, с изключение на един малък проблем.

— *Quis custodiet ipsos custodes?*

— Точно така. *Кой ще пази от пазаците?* Един или повече от охранителите не са оправдали доверието. Нападението и грабежът са отлично планирана операция на вътрешен човек. Това повече няма да се случи. Вземи сме нова охрана, професионалисти.

— Не ги дръж в тайна кои са!

— Американската армия, ето кои са. Армията държи една шеста от акциите на „Мегалоуб“ и никак не ѝ харесва онова, което се случи. Морската пехота също предложи да поеме работата. Смятат, че имат дял в операцията, след като те охраняват тук. Имаше дори предложения армията и морската пехота да се редуват по един месец, за да се види кой ще свърши работата по-добре, но този план бе отхвърлен почти веднага, можеш ли да си представиш! В момента на паркинга се строи помещение за охраната. Паркингът и без това няма да трябва, тъй като в бъдеще достъпът на автомобили ще бъде крайно ограничен. Мисля, че този път ще успееш да довършиш работата си.

— Не ми харесва. Постоянната заплаха изобщо не помага на съсредоточаването. Но не мога да измисля нищо по-добро. Предполагам, че продължавате да търсите престъпниците?

— След вчерашния случай разследването отново придоби първостепенна важност.

Брайън помисли малко, сетне бръкна под възглавницата си и извади втория GRAM.

— Дръж, по-добре е да е у теб. Той съдържа бекъпа на всичките ми бележки. Просто за всеки случай.

— Няма да ми потрябва — Бен се опита думите му да прозвучат искрено, но не успя. — Но, както казваш, за всеки случай.

[1] Ела (исп.). *Б.пр.* ↑

19.

28 януари 2024

— Днес е ден за основните знания — рече д-р Снеърсбрук, докато проверяваше данните, за да се увери, че е осъществена пълна връзка между съзнанието на Брайън и машината. — Бих предложила да започнем с последното издание на „Енциклопедия Британика“. Деветнайсетото е истинско бижу. Почти всички илюстрации включват анимация, а целият текст е хипертекст.

— Прекалено общо е за мен. Трябват ми специфични неща. — Той извика едно меню на банка данни и посочи екрана. — Ето какво имам предвид. Технически ръководства. Искam всичко от този списък от материалната наука до геологията и астрофизиката. Само факти. Стига имплантираният ми RAM да има достатъчен капацитет.

— Ще стигне и отгоре. Просто си зареди онези книги, върху които искаш да работя.

Това отне доста време и Брайън почти задряма в удобния стол. Беше затворил очи и когато Снеърсбрук заговори, той се сепна.

— Достатъчно за днес — рече тя.

— Щом казваш. Можем ли да проверим как минаха нещата?

— Да направим проба ли? Защо не? Почакай минута да заредя някакъв текст, след което ще му задам произволна страница. Всички тук изглеждат на медицинска тема...

— „Медицински речник на Дорланд“, четирийсет и пето издание.

— Точно така. Чувал ли си някога за парендомицел?

— Това е плесен от типа на маята, някои видове са изолирани от различни увредени човешки тъкани.

— А за кикекунемало?

— Лесен въпрос. Това е смола, като копала.

— Готово, Брайън. Всичко, което заредихме, си е там, на място. Можеш да си го ползваш, когато поискаш.

— Все едно, че са истински спомени.

— За теб те са истински спомени. Просто са складирани по различен начин. А сега извинявай, но ще трябва да спрем дотук. Имам среща и държа да не закъснея.

Когато Брайън се върна в стаята си, го очакваше съобщение от Беникоф и той веднага набра номера.

— Получих съобщението ти...

— Имаш ли възможност да поговорим, Брайън?

— Разбира се. Ще се качиш ли в стаята ми?

— Предпочитам висящата градина на десетия етаж.

— Съгласен. Тръгвам.

Брайън пристигна пръв и вече бе преполовил бирата си — истинско пилзенско пиво, когато Бен пристигна и се тръшна тежко на стола.

— Виждаш ми се като пребит — рече Брайън. — Искаш ли и ти да пийнеш?

— Благодаря, ще се възползвам по-късно. А сега — новините. Сигурно ще се зарадваш, като чуеш, че една рота от 82-ра въздушнопреносима дивизия вече се е нанесла в помещенията на „Мегалоуб“. Командирът ѝ, майор Ууд, е боец-ветеран, на когото хич не му се нрави, че се стреля по учени-изследователи. Не иска да се местиш там, докато не се монтират всички средства за безопасност, не се установи редът за охраната и не бъдат извършени съответните няколко теста. След това правото на избор кога да се преместиш е изцяло твое. И на д-р Снеърсбрук, разбира се.

— Поръчано ли е всичко, което поисках?

— Поръчано и доставено в лабораторията. И това ни води до втора точка. Твоят помощник.

— Никога не съм имал помощник.

— Ще имаш в този нов и дързък свят. Работата ти ще се улесни много.

Брайън допи бирата си, остави чашата и се взря в безизразното лице на Бен.

— Познавам това изражение. То означава, че зад думите се крие и още нещо, но би трябвало да се досетя сам. Мога да го направя. Досега на три пъти се опитаха да ме убият. След четвъртия може и да не оцелея. Затова всички ще са далеч по-спокойни, ако съществува

поне още един човек, който да е наясно какво става с изследванията ми по ИИ.

— Въпрос на сигурност, сам се досети. Сложността идва по-нататък: как да намерим някого, който да върши работата и в същото време да можем да му се доверим. В повечето университети сега се държат изпити по индустриален шпионаж, а това си е и бурно развиващ се занаят. ИИ може да се окаже много съблазнителен, както за съжаление вече сам го изпита на гърба си. Съкратих и без това краткия си списък от кандидати до още по-кратък — само две имена. Сутринта отлитам за среща с един много обещаващ младеж — аспирант от МТИ. Но докато не се срещна с него, няма да знам нищо. Затова нека се заемем с другата възможност. Какво би казал за военен?

— Като изключим нашия приятел генерала, нямам кой знае какво мнение. Разбира се, флотът и морските пехотинци си вършат чудесно работата тук. Предполагам, че и армията ще направи същото в „Мегалоуб“. Защо питаш?

— Защото открих някой си капитан Кан от военновъздушните сили, на много отговорна работа в отдела по експертни системи в академията в Боулдър, Колорадо. Второ поколение „ими“ — жаргон за имигрант. Кан работи по програми за управление на самолетите. Заинтригуван ли си?

— Защо не? Обади се в Боулдър и...

Бен поклати глава.

— Няма нужда. С надеждата, че се съгласиш, помолих капитан Кан да долети тук.

— Е, тогава го повикай и дано се получи.

Бен се усмихна и се обади по телефона. Офицерът сигурно чакаше наблизко, защото морският пехотинец от охраната се появи само миг по-късно.

— Посетителят ви, сър.

Бен се изправи на крака, Брайън се обърна и разбра защо. Самият той също стана.

— Капитан Кан, това е Брайън Делейни.

— Радвам се да се запознаем, сър — рече тя.

Ръката ѝ бе хладна и силна. Само едно разтърсване и отново я прибра до тялото си. Беше добре сложена и привлекателна жена, тъмнокоса и мургава. И много сериозна. Стоеше изправена,

мълчалива, не се усмихваше, както впрочем и Брайън. Беникоф осъзна, че срещата не започна по най-добрия начин.

— Моля седнете, капитане — рече той и дръпна един стол. — Мога ли да ви предложа нещо за пиене?

— Не, благодаря ви.

— Аз ще взема една бира. А ти, Брайън? — Отговорът бе само рязко отрицателно поклащане на главата. Бен се отпусна на стола си. — Е, добре, капитане, това не би могло да е малкото ви име, нали?

— Малкото е Шели, сър. Поне повечето хора използват именно него. На иврит името ми е Шуламид, не е лесно за изговаряне.

— Е, добре тогава, Шели, благодаря, че дойде. Боя се, че не ти разказах много за работата, тъй като мерките за сигурност са много затегнати. Но след като си вече тук, мисля, че Брайън ще е в състояние да обясни всичко много по-добре. Брайън?

В съзнанието му изплуваха спомени. Беникоф трябваше да му каже, че капитанът е жена. Не че бе лошо. Или пък беше? Спомените за Ким бяха съвсем скорошни. Ала сега вече — скорошни само за части от съзнанието му. За възрастния Брайън тези злополучни събития бяха отдавна забравени, част от миналото, което най-добре беше да потъне в забрава. Осъзна, че мълчанието се проточи прекалено и че и двамата го гледаха.

— Извинете. Мислите ми блуждаеха, понякога и това се случва. Мисля да взема една бира и да ти правя компания, Бен.

Докато Бен поръчваше, Брайън се опита да подреди мислите и чувствата си. Капитанът не бе Ким, която може би бе вече дебела, омъжена и с пет деца. Усмихна се при тази мисъл и пое дълбоко въздух. Напред, забрави миналото. Обърна се към Шели.

— Не знам откъде да подхвана, освен от там, че бих имал нужда от помощ за един изследователски проект, който започвам скоро. Би ли могла да ми разкажеш с какво се занимаваш сега, за работата си?

— Не мога да ти разкажа подробно, защото всичко, което правя, е секретно. Но характерът на програмата е общоизвестен и лесно може да се обясни. Необходимостта от нея възникна поради това, че като цяло модерните бойни самолети са прекалено бързи за рефлексите на пилотите, а приборите — прекалено сложни. Ако летецът трябва лично да следи всички електронни системи, няма изобщо да му остане време да пилотира самолета. За да се помогне на пилота, винаги са се

разработвали експертни системи, доразвивали са се и са се усъвършенствали — тяхната цел е да поемат колкото е възможно повече от задълженията му. Работата е много интересна.

Гласът ѝ бе нисък, съвсем леко дрезгав, говореше със самочувствие, седнала с изправен гръб на ръба на стола, сплела ръце върху скута си. По-скоро Брайън се чувстваше малко несигурен, не и тя. Не си бе представял помощника си точно така.

— Работила ли си с изкуствен интелект? — попита той.

— Всъщност не. Освен ако не приемем, че разработките на експертни системи са част от ИИ. Но съм в течение на новостите, тъй като част от тях са приложими в собствената ми работа.

— Това е много добре. По-добре ще е да те обуча, отколкото да те разучавам. Казаха ли ти от какъв характер ще е работата ти тук?

— Не. Съобщиха ми само, че е важна и че е свързана с ИИ. Мистър Беникоф освен това ми обясни, че е имало случай и на индустриален шпионаж, придружен от насилие. Държеше да разбере в какво бих могла да бъда въввлечена физически. Даде ми да прочета копие от доклада му за неразкритото престъпление. Каза ми също, че е имало и следващи опити за покушение срещу теб. Ако заработя по проекта, е възможно и самата аз да бъда изложена на опасност. Искаше да разбере добре това, преди още да ми предложи работата.

— Радвам се, че го е направил. Защото съществува реална физическа опасност.

За пръв път строгото ѝ изражение се промени и тя се усмихна.

— Предполага се, че един офицер от военновъздушните сили трябва да е готов по всяко време за бойни действия. Когато съм се родила, Израел е бил все още един военен лагер. Баща ми и майка ми, както и всички останали, служеха във войската. Когато съм била на шест години, семейството ми е имигрирало в Америка и съм имала късмета да отрасна в мирна страна. Но все си мисля, че частица от тяхната сила и умение да оцеляват се е предала и на мен.

— Сигурен съм, че е така — рече Брайън и почти се усмихна.

Шели започваше да му харесва, нравеше му се самоувереният ѝ вид.

Но не бе напълно сигурен дали желаете да работи с жена — няма значение колко висока бе квалификацията ѝ. Спомените за Ким все още се изпречваха на пътя му. Но щом Шели бе достатъчно добра,

за да разработва експертни системи за военновъздушните сили, тя би трябвало да има и качествата да стане негова помощничка. А и фактът, че никога не се бе занимавала с ИИ, бе само в нейна полза. Някои учени развиват така нареченото „тунелно мислене“: след известно време започват да вярват, че подходът им към даден проблем е единствено възможният, дори и след като се докаже, че грешат. Трябваше просто да забрави от какъв пол е; обърна се с въпрос към Бен:

— Има ли някаква причина, поради която да не мога да дам на Шели известна информация за това, което правя? Преди да вземе решение, тя би трябвало да знае в какво се вълчи.

— Капитанът има допуск до най-строгите секретни материали — рече Бен. — Аз поемам отговорността. Можеш да й кажеш всичко, което прецениш, че е необходимо да узнае.

— Добре тогава. Шели, намирам се в процес на създаване на изкуствен интелект. Не става дума за програмата, която сега наричаме ИИ. Имам предвид наистина цялостен, ефикасен, самостоятелен и функциониращ изкуствен интелект.

— Но как би могъл да създадеш интелигентна машина, след като не знаеш абсолютно точно какво нещо е интелектът?

— Като създам машина, която да издържи Теста на Тюринг. Сигурен съм, че знаеш в какво се състои той. Поставяш на единия терминал човек, който си говори с друг човек на друг терминал; могат да се зададат безброй въпроси и да им се отговори, за да се убеди единият човек, че от другата страна на връзката стои също човек. Както ти е известно, историята на създаването на ИИ е пълна с програми, които не са успели да издържат теста.

— Но това е само номер, за да убедиш някого, че машината е човек. То все още не дава дефиниция какво всъщност е интелектът.

— Напълно вярно, но тъкмо това е позицията на Тюринг. На практика няма нужда от дефиниция, тя не е необходима. Не можеш да дефинираш неща, а само думи. Имаме склонността да наричаме даден човек интелигентен, защото умее да решава дадени проблеми, или да усвоява нови умения, или да върши онова, което могат другите. В крайна сметка единствената причина, поради която смятаме другите за интелигентни, е, че в *интелектуално отношение* те се държат като човешки същества.

— Но не би ли могло нещо друго да бъде също интелигентно и без да е човек? Например делфинът или слонът?

— Разбира се, и можем да ги наричаме интелигентни, стига да искаме. За мен обаче думата *интелигентност* е просто способ да обясня всички онези неща, в които бих искал да се усъвършенствам, както и всичко, което бих искал да върши нашият ИИ. Бедата е в това, че не знам точно какви са тези неща. Причината, поради която се използват онези два терминала, просто се крие в това, че не би трябвало да има значение как изглежда нещото, след като дава на всички въпроси, зададени от другата страна, отговори, които не се различават от човешките. Извинявай за лекцията, за това, че ти казвам неща, които знаеш. Но аз съм се заел с разработката на такъв ИИ, който да издържи този тест. Ето защо въпросът ми е: би ли искала да помогнеш?

За пръв път от началото на разговора Шели поизгуби от самообладанието си, бе повече жена, отколкото офицер. Докато Брайън говореше, очите ѝ се бяха разтворили широко, бе подпряла с пръсти брадичката си и недоверчиво поклащаше леко глава.

— Разбирам за какво става дума, макар да звучи и напълно невъзможно, и невероятно вълнуващо. Да не искаш да кажеш, че работиш върху машина, която аз ще определя като интелигентна?

— Точно така — рече твърдо Брайън. — Мога да те уверя, че истински ИИ бе проектиран и че той ще бъде създаден.

— Щом е така, бих искала да участвам в тази работа! Това е толкова значимо и важно, че изобщо не бих се замислила повторно. — Тя се намръщи. — Има ли и други кандидати за тази работа?

— Утре се срещам с един — рече Бен. — И това е целият ни списък.

— Смятам, че бих могла да сдържам нетърпението си още известно време. Но ако ми позволите да помогна, то има начин да ви бъда от полза веднага.

— Известно време няма да можем да влезем в лабораторията — каза Брайън.

— Не исках да кажа това. Имах предвид разследването на престъплението. Знаете ли кой го ръководи?

— Разбира се, че знам. Аз. И мога да те уверя, че тази част от доклада е завършена — отвърна Беникоф.

— И след кражбата и прострелването на Брайън е имало още два опита за покушение срещу него?

— Точно така.

— В такъв случай ми се струва, че разкриването на престъплението трябва да бъде от първостепенна важност.

Беникоф не знаеше дали да се засмее или да се разсърди.

— Ти нали разбра, че аз ръководя разследването? Че работя по него непрекъснато от няколко месеца?

— Сър, не ме разбирайте погрешно! Не исках да омаловажа усилията ви, просто предложих помощта си.

— И как ще го направиш?

— Като напиша експертна програма, подчинена само на една цел: разкриване на престъплението.

Беникоф се облегна назад и разтърка с длан брадата си, потънал в кратко мълчание; сетне радостно кимна:

— Капитане, моите благодарности. Колко глупаво от моя страна, че не съм се сетил. Мисля в бъдеще да не постъпвам тъй глупаво. Колко бързо можеш да се преместиш тук?

— Аз съм част от екип. Останалите са отлични специалисти и ще могат да продължат и без мен. Мога да пристигна след ден-два. Ще трябва първо да напиша бележките си по въпросите, върху които работя, за да могат да се ползват от другите. А след това, стига те да имат връзка с мен тук, мога да се преместя веднага. Ако желаете — в края на седмицата. Работата в академията е важна, но не толкова важна, колкото тази тук. Ако ми разрешите ще ви напиша тази експертна програма. И ще съм на линия за бъдещата работа по ИИ. Съгласни ли сте?

— Чудесно. Ще организирам нещата така, че да получиш достъп до всички материали. И ще си скубя косите, че сам не съм се сетил. Едно разследване от такъв тип е в основната си част уморително, отегчително подреждане на факти и проверка на безброй улики. Това си е работа за компютър, а не за човешко същество.

— Напълно съм съгласна. Ще се върна веднага, щом мога. Благодаря още веднъж, че ме поканихте.

Когато тя стана, двамината също се изправиха, ръкуваха се и я изпроводиха с поглед; очите на часовия морски пехотинец също я проследиха как си отива.

— Тя е абсолютно права за тази програма за разкриване на престъплението в „Мегалоуб“ — рече Брайън. — Ако можем да си върнем първия мой ИИ, работата ми ще се улесни дяволски много.

— Работата ти ще се улесни дяволски, ако останеш жив. Искам да спра нападенията... и да разкрия престъплението.

— Е, щом поставяш въпроса така, съгласен съм.

20.

5 февруари 2024

Беникоф погледна часовника си.

— Добрата новина е, че от днес нататък можеш да излезеш от болницата. Д-р Снеърсбрук казва, че си в чудесна форма. Готов ли си да се преместиш?

— Веднага, щом и вие сте готови. Умирам да си тръгна — рече Брайън, затвори и заключи куфара и го постави на пода до компютъра си. — Какво ще кажеш за този куфар? Изглежда като кожен, но е направен от тефлар с кръстовидни влакна и с пълнеж от боронов нитрит. Не може нито да се разкъса, нито да се среже, ще трае вечно. Подарък от д-р Снеърсбрук...

Бен въздъхна.

— Знам. Тя сви презрително устни, когато видя, че ти нося дрехите в пластмасова торба. А ти щеше да предпочетеш да си ги носиш в нея. — Той погледна часовника си. — Имаме още малко време. Това е добрата новина.

— А лошата?

— За помощника ти. Работата с аспиранта от МТИ не стана. Е, квалификацията му отговаря, само дето е женен, с три деца и няма начин да го накараме да напусне Бостън.

Брайън потърка брадата си и се намръщи.

— Тогава... значи капитанът ще получи работата?

— Според документите тя е също толкова добра. Стига да я искаш и да я смяташ за достатъчно квалифицирана. Ако желаш, ще продължа да издирвам подходящи кандидати.

— Не знам, Бен, предполагам, че просто се държа глупаво. Ако капитанът, Шели, бе мъж, нямаше да се колебае и секунда. Това моето е просто някакво вътрешно усещане.

Бен мълчеше, оставяйки Брайън сам да вземе решението. А той прекоси стаята, върна се и се отпусна на стола.

— Добра ли е?

— Не би могло и да се иска повече.

— Да не би да се държа като женомразец?

— Не съм казвал подобно нещо. Решението е твое.

— Тогава тя остава. Как върви експертната ѝ програма за разследването?

— Много добре. Искаш ли тя да ти обясни?

— Разбира се, веднага щом програмата тръгне. Така ще имам възможност да я видя и как работи.

Бен отново погледна часовника си.

— Време е. Ще звънна долу и ще им кажа, че сме готови. Искам също така да се запознаеш с мъжа, който ще отговаря за безопасността ти. Името му е Ууд. Много опитен, много отговорен. Не го казвам просто ей така, защото животът ти може до голяма степен да зависи от него. Мисля... не, убеден съм, че е най-добрият.

Майор Ууд почука и влезе. Едър мъжага, с телосложение на боксьор, с тънък кръст и широки рамене. Белегът на дясната му буза се спускаше по кафяво-черната кожа до устата, повдигаше ъгълчето на устната му и придаваше сякаш постоянна усмивка на изражението му.

— Брайън, запознай се с майор Ууд, който сега ръководи сигурността в „Мегалоуб“.

— Радвам се да се запознаем, Брайън. Ако ще минаваме на „ти“, приятелите ми викат Ууди. Но не и пред войниците. Ще се погрижим добре за теб. По-добре, отколкото последната компания. — Ноздрите му се разшириха ядно. — Единственото добро нещо по установените от тях мерки за безопасност в „Мегалоуб“ е, че можем да се поучим от грешките им. От тяхната *голяма* грешка.

— Каж ми какво имаш предвид — обади се Беникоф, — аз все още разследвам случая.

— Безопасността се корени в хората, а не в техниката. Всичко, което даден човек може да измисли, може да бъде надхитрено от друг човек. Разбира се, аз ще се възползвам от цялата апаратура по сигурността, която е инсталирана там, плюс няколко мои добавки. Машините и телените огради помагат. Но ти и останалите ще бъдете охранявани от моите хора, Брайън. *Ето, това е* безопасност.

— Вече се чувствам по-спокоен — рече Брайън и наистина бе така.

— Тогава си остани в това състояние — рече влизащата в стаята д-р Снеърсбрук. — Денят ще бъде напрегнат, независимо дали го съзнаваш или не. Най-много пет часа — и после по гръб. Ясно?

— Имам ли избор?

— Не. — Усмивката ѝ смекчи донякъде властния тон на заповедта. — Ще ти дам няколко дни, за да навлезеш в работата си. Това време ще ми е необходимо да преместя моята техника в лазарета на „Мегалоуб“. След като повече няма да идваш в болницата, ще правим сеансите с машината там. Да видим дали ще можеш да получиш достъп до цялата онази памет от техническо естество, която ще ти потрябва. А сега — пази се.

— Добре, докторе, не се безпокой.

— Готов ли си? — попита майор Ууд, веднага щом тя си тръгна.

— Чакам само заповед.

— Правилно поведение. Прави, каквото казвам, и ще пристигнеш невредим, а и ще си останеш такъв. Сержант!

Сержантът влезе в стаята миг след отсечената заповед и подаде на майора един от двата грозни, къси автомата, които носеше. Беникоф взе куфара на Брайън и компютъра и всички излязоха.

Макар на това пътуване да му липсваше помпозността на прехвърлянето до болницата, осъществено от морската пехота, всичко се извършваше с висок професионализъм. Взвод войници зае мястото си, обгради ги, докато вървяха по коридора; други се движеха пред и зад тях. Офицерският паркинг бе освободен от всички коли — въпреки протестите от страна на най-високи чинове, а по средата му чакаше голям транспортен вертолет, чийто витла вече се въртяха. Той излетя в мига, в който всички се качиха. Бързи щурмови вертолети кръжаха над тях, докато се издигаха, за да наберат височина, преди да се насочат над залива към криволическите улици и жилищните квартали на Сан Диего. Следваха магистралата в западна посока, сетне завиха и се издигнаха още повече, за да прелетят над планините. Бе хубав, слънчев ден, със сякаш безкрайна видимост.

Излязъл най-сетне от болницата, Брайън бе с приповдигнат дух и самочувствие. Гледката му харесваше: първо — скалистите и голи планини, сетне — изпепелените цветове на пустинята зад тях. Прелетяха над сградите и игрищата за голф на Борео Спрингс, сетне поеха над пустинята. Безжизнените, сурови земи се изнизаха под тях, а

после отпред се видя зеленина. При спускането охраняваният район с ниски сгради и зелени площи започна да наедрява; кацнаха меко на вертолетната площадка. Щурмовите вертолети пикираха в последен охранителен маньовър и отбръмчаха, проследени автоматично от радара за противовъздушна защита. Един войник отвори вратичката на вертолета.

Брайън слезе без всякакви опасения, без страх. Никога нямаше да си спомни какво му се бе случило тук, но бе уверен, че то нямаше да се повтори на същото място. Онова, което желаше най-силно, бе да се залови за работа.

— Искаш ли да видиш жилището си? — попита майорът.

Брайън поклати глава:

— По-късно, ако не възразяваш. Първо — лабораторията.

— Ти командваш. Личните ти вещи ще бъдат отнесени в стаята ти. Днес ще те разведе из района, за да могат войниците да те видят.

— Няма ли да има нужда от карти за самоличност?

— Всички останали трябва да ги имат в изобилие. Ти обаче — не. Цялата система за сигурност е подчинена на една цел — да бъдеш в безопасност. Надявам се, че ще опознаеш хората ми. Добър екип са. Но сега по-важното е те да те опознаят. Почакай само за миг, връщам се веднага и започваме.

Той пое забързан към сградите. Бен посочи с ръка.

— В онази постройка е лабораторията. Голямата със златистите прозорци. Твоят личен вход е отзад.

— Изглежда страхотно. Знаеш ли, нямам търпение да получа на мое разположение по-голяма компютърна мощ, да вкарам в действие програмите, описани в бележките. Вече съставих няколко въвеждащи програми на преносимия компютър, но той просто не е пригоден за задействане на всичко онова, от което се нуждая. Трябва ми по-скоростна машина от преносимия. И много повече памет. Използвам някои много обширни бази данни, които паметта на компютъра трябва да поддържа. Без памет не може да има знание. А без знание не може да има интелигентност, аз ли не го знам!

— Нима искаш да кажеш, че интелигентността е само памет? — попита Бен. — Не мога да повярвам.

— Е, нещо такова, но без „само“. Моето мнение е, че човек трябва да притежава две неща, за да може да възникне мисълта — и

двете се основат на паметта. Първо са ти необходими процесите на обработка — програмите, които вършат същинската работа. И второ — необходим ти е материалът, с който тези програми ще работят — това е познанието, записите от натрупания опит. А и самите програми, и познанието, което те използват, трябва да се съдържат в паметта.

— Не мога да го оспоря — рече Беникоф. — Но сигурно човек се нуждае и от още нещо, освен от чисто механичните процеси. Онова аз, което е моето аз, сигурно си съществува, дори и когато не използвам паметта си.

— Каква е ползата от някакво си аз, ако то на практика не върши нищо?

— Ами без него човек ще бъде просто един компютър. Ще работи, но няма да изпитва нищо. Ще говори, но няма да разбира. Мисленето със сигурност е доста по-сложно от простата обработка на паметта. Сигурно съществува нещо, което да предизвика желанието, намерението, сигурно има и нещо, което да оцени постигнатото и сетне да поиска още повече. Нали разбираш — онзи носител на духовността — нещо, което сякаш е в центъра на главата ми — той разбира за какво всъщност става дума, той е наясно със съществуването си и с това, което може да постигне.

Доли не е единственият суеверен човек на този свят, помисли си Брайън.

— Духовност, глупости! Не вярвам, че се нуждаем от подобно нещо. Машината няма нужда от някаква магическа сила, която да я накара да свърши каквото и да е. Защото всяко моментно състояние е достатъчна причина да се премине в следващото. Ако в главата ти наистина съществува подобен дух, то той само ще ти се пречка в краката. Съзнанието е просто онова, което мозъкът върши. Трудността е там, че независимо колко са напреднали технологиите, не можем да направим точно копие на човешкия мозък.

— Защо не? Мислех си, че си се заел тъкмо с това.

— Грещиш тогава. Ние трябва само да създадем части, които имат сходни функции, а не точни копия.

— Но щом не можеш да копираш всички детайли, то той няма да може да мисли по същия начин, нали така?

— Не съвсем. Но какво значение има, след като той ще върши онова, което *трябва*? Целта на моето изследване е да се открият

общите принципи, общият модел на действие. А после щом машината е в състояние да се обучава в онова, което трябва, то тя ще запълни сама липсващите подробности.

— Вижда ми се ужасно сложно. Подкрепям те, но не ти завиждам за работата.

Майорът се върна и ги поведе към сградата. Когато приближиха, часовият на входа се изпъна. Но вместо да гледа право напред, според устава, той се обърна, докато минаваха, и се взря отблизо в Брайън, за да го запомни.

— Ще ви въведа вътре — рече майор Ууд и подаде на Брайън идентификационна гривна, — но първо бих искал да сложиш това и да го носиш винаги. Тя е водонепроницаема и почти неунищожима. Надявам се, че няма да имаш нищо против. След като я закопчея веднъж, за да се свали трябва да бъде прерязана. Не може да се отключи.

Брайън я обърна и видя, че върху нея бе гравирано името му.

— Има ли някаква специална причина за това?

— Съществена. Стиснеш ли я веднъж и аз ще се появя моментално, независимо кой час на денонощието е. Ако я стискаш по-дълго от секунда, се задейства аларменият сигнал и наставка истинският ад. Ясно ли е?

— Ясно. Закопчавай.

Ууди постави гривната върху китката на Брайън, съедини свободните краища и те се затвориха с изщракване.

— Опитай — рече той и отстъпи назад. — Малко по-силно, толкова леко стискане може да се получи и случайно. Така. — Пейджърът му изпиука рязко и той го изключи. — Така е добре. А сега ще ти покажа новата лаборатория, надявам се, че не страдаш от клаустрофобия.

— Аз поне не знам. Защо?

— Видях лабораторията, където си работил преди. От гледна точка на безопасността тя е пълен провал. Прекалено достъпна във всяко отношение. Сега ще разполагаш с чисто нова. Само с един вход. Напълно самостоятелно електрозахранване и пречистване на въздуха. И в по-голямата си част — под земята. Това, което виждаш пред себе си, е вратата. Повечето техника е инсталирана.

— Тук случихме — рече Бен. — Открихме един руски инженер, който никога не е напуснал Русия, не е излизал дори извън Сибир. Не бе и мислил да работи тук, преди да се свържем с него. Няма абсолютно никаква възможност да е компрометиран от някоя агенция за промишлен шпионаж.

— Ще го доведе — рече майорът. — Почакайте един миг тук.

Той отвори отключената врата, влезе и след малко се върна, придружен от висок младеж с дълга руса брада.

— Това е Евгени Белоненко, който инсталира всичко тук. Евгени, това е Брайън Делейни, вашият шеф.

— Много ми е приятно — отвърна той със силен руски акцент. — Много хубави машини имате тук, най-добрите. Мога ли да смятам, че сте готови да пристъпим към работа веднага?

— Няма да е лошо.

— *Харашо.* Добре. Инсталирах тук тази машина за сравняване. Чудесна машина! Никога преди не бях я виждал, но схемите са ясни и пълни. Първо да настроим входа за данни...

Евгени отвори една метална пластина върху вратата и се зае с контролния панел. След като свърши, затвори вратата на лабораторията и посочи изрязания в пластината отвор с черни очертания.

— Бъдете така добър да докоснете с пръст ето тук, мистър Брайън Делейни. Добре!

Зелената лампичка на отвора премигна и сетне светна червено.

— Заключено! — рече Евгени, затвори пластината и бутна неподдаващата врата. — Заключена е и само ти можеш да я отвориш, защото шифърът ѝ съответства на твоята ДНК. Същото се отнася и за контролния панел за достъп: само ти можеш да го отвориш, за да промениш кода на ДНК.

Той мушна пръст в отвора, лампичката премигна, но продължи да свети в червено. Когато обаче Брайън го докосна с пръст, светна зеленият индикатор и вратата се отключи с изщракване. Той я отвори и всички влязоха.

Евгени сочеше въодушевен техниката, която бе инсталирал — последни модели компютри. Брайън се огледа, но не можа да познае повечето от машините: първата му работа щеше да разбере

възможностите им. От големия прозорец се разкриваше чудесна гледка към пустинята.

— Нали каза, че лабораторията е под земята? — попита той.

— Така е — отвърна Бен. — Това е телевизионен екран с висока разделителна способност — 5000 линии. Камерата е монтирана на стената отвън. Екранът се намираше в стаята на президента на фирмата, но си помислих, че тук ще намери по-практично приложение.

— Така е, благодаря.

— Ще ви оставя — рече майор Ууд. — Би ли ме пуснал да изляза, Брайън? Ти си единственият, който може да отваря тази врата. Може и да е досадно, но е дяволски добре за безопасността.

— Нямам оплаквания. И благодаря за стореното.

— Това ми е работата. Тук ще си на сигурно място.

— О'кей. Тогава най-добре е да се захващам със старите си идеи за ИИ. Искам да кажа не моите, а идеите, върху които е работел старият Брайън.

Много от скиците бяха записани на език, който не познаваше. Сигурно бяха на някакъв компютърен език, който по-раншният му аз, старият Брайън, бе създал за целта.

Брайън отиде до компютъра, извади GRAM-а от джоба си и го включи. Екранът оживя и компютърът заговори с чист, контраалтов тембър.

— Добро утро. Вие ли ще управлявате тази машина?

— Да. Името ми е Брайън. Говори с по-плътен глас.

— Така по-добре ли е? — рече компютърът с дълбок баритон.

— Да. Придържай се към него. — Обърна се към Евгени. — Изглежда добър, а?

— *Наистина* е добър. Последен модел. В Русия струва милиони, само че не може да се намери. Като се върна и разкажа на хакерите^[1] в Томск какво съм видял и правил, ще им се съберат очите. Ако нямаш нужда от мен, да вървя — трябва да свърша още нещо.

— Добре, ако имам въпроси, ще те извикам.

— Същото се отнася и за мен — добави Бен и погледна часовника си. — Минаха четири часа, откакто започнахме това пътуване, което означава, че сме стигнали крайния срок.

— Какво искаш да кажеш?

— Напомням ти за заповедта на д-р Снеърсбрук за това кога да спреш работа и да лягаш. Не се приемат никакви извинения — така каза тя, но няма причини да не си легнеш с преносимия компютър.

Брайън знаеше, че няма смисъл да протестира. Хвърли последен, изпълнен с копнеж поглед на лабораторията, сетне отключи вратата и всички излязоха. Майор Ууд чакаше отвън.

— Тъкмо идвах да те взема — рече той. — Обади ми се д-р Снеърсбрук и нареди, ако още не си в стаята си, да те отведе там моментално.

— Тъкмо натам отивахме — рече Брайън и вдигна ръце в знак, че се предава. — Дългата ръка на докторката стига навсякъде.

— Не се съмнявай в това — съгласи се Бен. — Ще се видим утре.

Брайън се изненада, че бе настанен в сградата, заемана от войниците.

— Точно в средата на постройката — рече Ууди. — Отвсякъде си обграден от старите муцуни, да не говорим за постовите. Стигнахме.

Апартаментчето бе малко, но удобно: всекидневна, спалня, кухня и баня. Компютърът му бе на работната маса, багажът му бе разопакован.

— Когато поискаш да вечеряш, само вдигни телефона и ще ти донесат. Тази вечер ще има руло от месо — добави майорът, докато затваряше вратата.

[1] Компютърен пират (жарг.). *Б.пр.* ↑

21.

16 февруари 2024

Брайън не можеше да заспи. Може би се дължеше на вълнението от пътуването, на смяната на леглото, на всички онези неща, които му се бяха случили този ден. В полунощ реши да спре да се върти и да се мята в леглото и да предприеме нещо. Отхвърли завивките и стана. Сензорите в стаята уловиха движението му, провериха часа и включиха приглушеното осветление — достатъчно, за да не се препъва, като върви. Медицинският шкаф обаче не бе толкова благосклонен към него. Бе програмиран така, че никой да не може да взема лекарства на тъмно, затова, когато вратичката му се отвори, Брайън премигна от силната светлина. *Ако не можеш да заспиш, вземи две от тези таблетки с чаша вода* бе написала докторката върху етикетчето. Той изпълни нареждането и отново си легна.

Сънищата се появиха още щом заспа. Объркани случки, късчета спомени от училище, в едно от тях се появи Пади, силното тексаско слънце, ярките му отблясъци върху водите на Залива. Примигна срещу ослепителната му светлина. Изгрява сутрин, залязва вечер. Колко красиво и колко погрешно. Просто илюзия. Слънцето си седи на мястото. Земята обикаля около него, отново и отново.

Мрак и звезди. И Луната. Движещата се Луна, въртяща се около Земята. Изгряваща и залязваща като Слънцето. Но не и съвсем като него. Луна, Слънце, Земя. Понякога трите се подреждаха в линия и имаше затъмнение. Луната застава пред Слънцето.

Брайън никога не бе наблюдавал пълно слънчево затъмнение. Баща му бе виждал и му бе разказвал. Затъмнението: Ла Пас, Мексико, 1991 г. На 11 юли притъмняло през деня, Луната застанала пред Слънцето.

Брайън се размърда на сън, мръщеше се в тъмнината. Никога не бе виждал затъмнение. А дали някога ще види? Дали някога щеше да може да се наблюдава затъмнение от пустинята Анца-Борега?

Уравнението, с което можеше да се отговори на този въпрос, бе просто. Елементарно приложение на нютоновите закони. Ускорението е обратнопропорционално на квадратния корен на разстоянието.

Всяко от трите небесни тела се привлича от другите две.

Слънце, Земя, Луна. Просто диференциално уравнение.

Със само осемнайсет променливи.

Вкарай координатите.

Разстоянията.

Колко далеч бе Земята от Слънцето?

Има го в „Наръчник по астронавтика“, числата заплуваха пред очите му, грееха в мрака.

Разстоянието между Земята и Слънцето в точката на най-голямото им сближение.

Осите и ъглите на инклинациите на орбитите на Земята и Луната...

Точните елементи на тези орбити — перихелий, скорост, ексцентричност...

Диференциалното уравнение започна да се решава пред очите му. Пред него ли? Нима виждаше, нима преживяваше? Той промърмори нещо и се извъртя в леглото, но образите не изчезнаха.

Числата се носеха едно подир друго като пълноводен поток.

— 14 ноември 2031-ва — изкрещя дрезгаво той.

От вика Брайън се събуди седнал в леглото, плувнал в пот, и премигна, когато осветлението се запали. Опилом взе чашата вода от нощното шкафче, погълна я почти всичката и се отпусна отново върху смачканите завивки. Какво се бе случило? Изживяването бе толкова силно, бягащите числа — тъй ясни, че още можеше да ги види. Прекалено истинско, за да бъде сън...

— ИМРС. Имплантираният процесор? — попита на глас той.

Нима бе той? Нима бе успял в състояние на сън да получи някак си достъп до компютъра, присаден в мозъка му? Възможно ли бе да му е дал команда да извърши някакво действие? Да състави програма за решаване на проблема? Изглежда бе станало тъкмо това. Машината очевидно бе решила задачата, а сетне му бе предала решението. Нима се бе случило това? А защо не? Това бе най-логичното, най-вероятното и най-малко плашещо обяснение. Той нареди устно на преносимия компютър да се включи, въведе в него обяснение на случилото се в

паметта му, добави и хипотезата си. След което потъна в дълбок и лишен от сънища сън. Събуди се доста след осем часа. Включи кафемашината, сетне позвъни на д-р Снеърсбрук. Апаратът ѝ прие съобщението и каза, че щяла да му се обади. Тъкмо бе захапал втората си препечена филия, когато тя позвъни.

— Добро утро, док. Имам интересни новини за теб. — След като завърши описанието на случилото се, последва дълго мълчание. — Чуваш ли ме още?

— Да, извинявай, Брайън, просто се замислих върху чутото и смятам, че навярно си напълно прав.

— Тогава новината значи е добра?

— Невероятно добра. Виж сега, ще променя някои от ангажиментите си и ще гледам да дойда до обяд. Съгласен ли си?

— Чудесно. Ще бъда в лабораторията.

Прекара сутринта в преглеждане на бекъп-бележките си, опитваше се да проумее какво бе свършил в работата си по изследването и проектирането — всички онези спомени, които куршумът бе разрушил. Усещането, докато четеше написаното от самия него, бе странно: все едно получаваше писмо от отвъдното. Защото онзи Брайън, който бе писал тези бележки, бе мъртъв и щеше да си остане завинаги мъртъв. Знаеше, че нямаше начин на своята четиринайсетгодишна възраст да израсте и да се превърне в същия човек, на двайсет и няколко, писал този първи доклад, основаващ се на неколкогодишни проучвания в края на работата му по създаването на първия в света човекоподобен интелект.

Не можеше да проумее стенографските бележки, както и частите от програми, написани от неговото друго, двайсетгодишно аз. Усмихна се тъжно и се върна на първата страница. Единственият начин да успее, бе да кара по ред, стъпка подир стъпка. Щеше да избързва и напред, когато имаше тази възможност, за да избягва задънените улици и фалстартовете. Щеше обаче да се наложи да пресъздаде отново всичко, което бе постигнал, да го извърши изцяло пак.

Д-р Снеърсбрук му се обади към дванайсет и половина, веднага щом пристигна. Той прекрати работата си и отиде при нея в клиниката на „Мегалоуб“.

— Влизай, Брайън — покани го тя и го огледа критично от глава до пети. — Виждаш ми се в много добра форма.

— Така се и чувствам. Всеки ден чета по час-два на слънце, разхождам се по малко, досущ както ти каза.

— Добре ли се храниш?

— И още как, армейската разкладка е много добра. И виж това — той свали шапката си и потърка поникналия мъх по главата. — Мини-канадска ливада. Скоро ще се превърне в истинска коса.

— Някакви болки от операциите?

— Нямам.

— Замайване? Задъхване? Умора?

— Не и за трите.

— Извънредно съм доволна. А сега искам да ми кажеш какво точно се случи, най-подробно.

— Чуй първо това — рече той и ѝ подаде един диск. — Записах го, веднага щом се събудих. Ако ти се сторя малко зашеметен, то е защото взех онова приспивателно, което ми бе приготвила.

— Този факт е интересен сам по себе си. Беше транквилизатор, който може и да е способствал за възникване на инцидента.

Снеърсбрук изслуша записа трикратно и всеки път си водеше бележки. Сетне разпита подробно Брайън, отново и отново повтаряха едно и също, докато накрая тя забеляза, че той бе започнал да се уморява.

— Достатъчно. Хайде да пием по едно кафе и ще те пусна.

— Няма ли да пробваш дали бих могъл да го направя отново, само че този път съзнателно?

— Но не и днес. Първо си почини...

— Не съм уморен! Просто ми се приспа от повтаряне на едно и също. Хайде, док, бъди човек. Нека опитаме сега, докато всичко е още прясно в съзнанието ми.

— Прав си, желязото се кове, докато е горещо. Добре, нека започнем с нещо просто. Колко е 123 456 на квадрат?

Брайън си представи числото, опита се да потърси къде в паметта си да го постави. Напрегна се умствено, насили мислите си. Вложи допълнително усилие и изпъшка силно.

— 15 522 411 383 936. Това е квадрата, сигурен съм.

— Знаеш ли как го постигна? — попита развълнувано тя.

— Всъщност не. Бе нещо като ровичкане опипом в паметта, досущ както когато думата ти е на върха на езика. Разравяш се и я

намираш.

— Можеш ли да го направиш отново?

— Надявам се... да, защо не? Не знам как е станало насън, но мисля, че мога да го повторя. Нямам обаче представа как го правя.

— Мисля, че аз знам. Но за да проверя диагнозата си, ще трябва да те свържа отново с машината и да видя какво се случва в мозъка ти. Съгласен ли си?

— Разбира се. И аз трябва да разбера как става всичко това.

Тя включи машината, докато той се настаняваше на стола. Нежните пръстчета нагласиха кабелите, той се облегна назад и подреди мислите си.

— Ето какво ще направим — тя премести курсора върху менюто на екрана. — Има една статия, която записах вчера в компютъра си от едно списание. Озаглавена е „Значение на праспециалистите в растежа на юношите“. Знаеш ли нещо по въпроса?

— Знам малко нещо за „праспециалистите“. Това се нервни центрове, разположени в мозъчния ствол, отговорни за повечето от главните ни инстинкти. Глад, ярост, секс, сън — неща от този сорт. Но мисля, че не съм чел подобна статия.

— Не би могъл, тя е публикувана само преди няколко месеца. Ще я заредя в паметта на присадения ти процесор под оригиналното ѝ заглавие. — Тя натисна бързо няколко клавиша и се обърна към него. — Вече трябва да е там. Виж сега дали можеш да откриеш присъствието ѝ. Откриваш ли го?

— Не, всъщност не. Искам да кажа, че помня заглавието, защото го чух току-що.

— Тогава се опитай да направиш онова, което стори преди малко, което си сторил насън. Говори ми за статията.

Брайън се намръщи, сви устни, с невидими усилия напрягаше мозъка си.

— Има нещо... не мога да го определя. Искам да кажа, че там има нещо, но само да мога да го приближа. Да му намеря подхода... — Той отвори широко очи и заговори, думите се лееха от устата му: — ... с израстването на детето, всеки примитивен праспециалист се сдобива с растящи слой подир слой памет и управленски умения, като в същото време всеки от тях има склонността да намира нови и нови начини да влияе и да използва онова, което другите правят. Този процес води до

това, че по-старите версии на специалистите стават все по-малко отчетливи и все по-раздалечени. Така, с научаването на тези системи да споделят познавателната си насоченост, резултатните кръстосани връзки помежду им водят до по-сложни смесици на чувствените характеристики на емоциите при по-възрастни индивиди. А когато станем зрели хора, тези системи са вече толкова сложни, че дори самите ние не ги разбираме. Докато минем през всичките стадии на развитие, „възрастният“ ни вече мозък се е пренастройвал толкова пъти, че до голяма степен не може да помни или разбира как се е чувствал, когато е бил „детски“.

Брайън затвори уста, сетне отново заговори — бавно и колебливо:

— Това ли... е? За това ли се разказва в статията?

Д-р Снеърсбрук погледна екрана си и кимна.

— Не се „разказва“, а си е самата статия дума по дума. Успя, Брайън! С какви усещания бе свързано това?

Той се намръщи, докато се съсредоточаваше.

— То е като истинска памет, но не съвсем. Тук си е, но аз не знам всичко за нея. Трябва някак си да я прекарам през мислите си и чак тогава става пълна, разбираема.

— Разбира се. Така е, защото е в паметта на компютъра, а не в твоята. Можеш да получиш достъп до нея, но няма да я разбереш, докато не преминеш през нея, докато не ѝ обърнеш внимание и не помислиш върху смисъла на всяко изречение. Да осъществиш правилни връзки с онези неща, които вече знаеш. Чак тогава можеш да направиш кръстосаните връзки, които са на практика истинското разбиране.

— Значи мигновеното „изливане“ на знания в главата е невъзможно?

— Боя се, че не. Паметта се състои от толкова много кръстосани връзки, че до нея може да се стигне по множество начини, тя не е линейна като паметта на компютъра. Но след като веднъж или дважд си минал през дадената тема, тя вече се превръща в част от собствената ти памет, достижима по всяко време.

— Забавно е — рече той и се усмихна. — Боже Господи, запомнил съм дори номерацията на страниците и бележките под

линия! Мислиш ли, че можем да го направим с цяла книга... или дори с енциклопедия?

— Не виждам защо не, след като имплантираният ти процесор разполага с достатъчно памет. Така процесът на повторното ти обучение ще се ускори. Ами да, това е тъй чудесно! Директен достъп до компютъра само с помощта на мисълта. Това е отворена идея с безкрайни възможности.

— И ще ми помогне в работата. Има ли причина, поради която да не заредя всичките си по-раншни бележки по изследването, за да мога да ги ползвам, щом си помисля за тях?

— Не виждам защо не.

— Добре. Хубаво ще е всичко да ми е под ръка, за да мога да го осмисля. Ще го направя веднага, ще запиша възстановените бележки от бекъп-GRAM-а... — Той се прозя. — Не, няма да го направя. И утре е ден. Във всеки случай искам и да си помисля малко по този въпрос. Всичко си изисква време за свикване.

— Напълно съм съгласна. За един ден бе предостатъчно. Ако възнамеряваш да се върнеш в лабораторията, недей го прави. За днес с работата е свършено.

Брайън кимна в съгласие.

— Честно казано, смятах да се поразходя и да обмисля тези нови неща.

— Добра идея, стига да не се преумориш.

Преди да излезе под ослепителното пустинно слънце, той си сложи тъмни очила. Въоръжен ефрейтор му отвори вратата, изостана на няколко крачки и заговори тихо в микрофона на ревера си. От двете му страни крачеха други войници, трети вървеше пред него. Брайън вече свикваше с постоянното им присъствие, дори почти не го забелязваше, докато крачеше по пътеката към любимата си пейка до езерото. Административните сгради на „Мегалуб“ бяха от другата страна на басейна, скрити зад дървета и храсти. Очевидно той единствен идваше тук да се наслади на тишината и уединението. Намръщи се, когато иззвъня телефонът му. Помисли си да не отговаря, но сетне въздъхна и го откачи от колана.

— Делейни.

— Майор Ууд от рецепцията. Тук е капитан Кан. Казва, че днес не я очаквате, но иска да разбере би ли могла да поговори с вас?

— Да, разбира се. Аз съм до...

— Знам къде сте, сър. — В тона на майора прозвуча осезаема твърдост, породена навярно от това, че би трябвало да знае местоположението на Брайън с точност до милиметри. — Аз ще я доведа.

Дойдоха по пътеката от главния вход; едрата, с широки рамене фигура на майора превръщаше фигурката на Шели в още по-миниатюрна, макар и с все същите чудесни пропорции. Днес не бе с униформа, носеше къса бяла рокля, много по-подходяща за пустинния климат. Когато се приближи, Брайън се изправи; Ууди се обърна рязко кръгом и ги остави насаме.

— Не ти прекъсвам работата, нали? — между веждите ѝ се появи лека бръчица на безпокойство.

— Изобщо не. Както виждаш, тъкмо си почивах.

— Трябваше първо да позвъня. Но току-що пристигнах от Л.А. и исках да те уведомя докъде съм стигнала. Работих с някои от най-добрите следователи от LAPD^[1]. Като знам с какво се занимаваш, съм сигурна, че ти е известно всичко за експертните системи.

— Не бих рекъл „всичко“, а и естествено не знам за постигнатото през последните няколко години. Но я ми кажи на какъв език пишеш програмите си?

— ЛАМА-3.5.

Той се усмихна.

— Добра новина. Баща ми беше в екипа, който е създал ЛАМА. Език за логика и метафора. Твоят машинен детектив захапа ли вече следата?

— Да, засега е на етап прототип. Работи достатъчно добре, за да ми е интересно. Нарекох програмата „Дик Трейси“^[2].

— Как действа?

— В основни линии е съвсем просто. Има три главни части. Първата е група от различни експертни системи, всяка заета със своя отделна задача. Тези „специалисти“ се управляват от сравнително прост „мениджър“, който търси корелации и открива кога няколко от тях постигат съгласие по даден въпрос. Единият от тях вече е претърсил бази данни в цялата страна и е съставил списъци на всички възможни методи на транспортиране. Сега си съставя собствена база

данни за автомобили, камиони, въздушен транспорт и т.н. Дори и за водния транспорт.

— Тук, в пустинята ли?

— Е, Морето Салтън не е далеч. Освен това имам сума специализирани програми, които събират различни видове географски данни, особено спътникови сканировки на района по времето, което ни интересува.

— Звучи добре — Брайън се изправи. — Схванах се. Искаш ли да се поразходим?

— Разбира се. — Като тръгнаха по пътеката, тя се огледа. — Това военна база ли е? Има ужасно много войници.

— Всичките са мои — рече той и се усмихна. — Забеляза ли как се движат с нашето темпо?

— Това ми харесва.

— На мен — още повече. Както сама можеше да се досетиш, не изгарям от желание да ме нападнат за четвърти път. А сега въпросът ми е може ли системата, която си изградила, да ни помогне да заловим онези бандити? Дик Трейси надуши ли вече горещи следи?

— Още не. Все още обработва данните.

— Тогава го хвърли на някой GRAM и го донеси тук. Големият компютър, който ползвам, ще ти даде всичката мощност, която може да ти потрябва.

— Така нещата наистина ще се ускорят. Ще ми трябват още ден-два и ще го направя. — Тя вдигна очи към слънцето. — Най-добре е да си тръгвам. Сигурна съм, че до сряда ще приключа всичко, ще копирам бележките си и ще донеса GRAM-а в четвъртък сутринта.

— Чудесно. Ще те изпратя само до сградата на охраната, защото не ми е позволено да приближавам портала, и ще съобщя на Ууди какво става.

След като тя си замина, се сети, че трябваше да я помоли да му донесе копие на ЛАМА-3.5, а сетне се присмя на глупостта си. Дните, в които човек е носел програмите на дискове, бяха отдавна отминали — освен в случаите на свръхсекретност. Запъти се към лабораторията. Сигурно имаше копие от програмата, записано на CD-ROM. Ако го нямаше, можеше да си го свали от някоя база данни.

Все още се изискваше известно време, за да привикне към този нов-стар свят на 2024-а.

[1] LAPD — Los Angeles Police Department — Полицейският департамент на Лос Анджелис. *Б.пр.* ↑

[2] Дик Трейси — популярен герой детектив от американски комикс и филм. *Б.пр.* ↑

22.

21 февруари 2024

Когато Брайън стана на следващата сутрин, пред вратата му го очакваха Беникоф и Евгени.

— Това е последният ден на Евгени тук и преди да си тръгне, той иска да провери изправността на цялата система.

— Назад към Сибир, а, Евгени?

— Скоро, надявам се, тук е прекалено горещо. Но първо ще мина няколко курса в Силиконовата долина по техническото усвояване на последния хардуер. САЩ ги произвежда, Русия ги купува, аз ги монтирам. Ще помогна в проектирането на последната версия. Мога да си заложа задника, че доста рубли очакват Евгени в бъдеще.

— Пожелавам ти успех и много рубли. Каква е програмата, Бен? — той докосна с пръст планката, вратата изщрака и се отвори.

— Проверка на техниката. Цялата екипировка е монтирана и действа, Евгени е голям техник.

— Напиши го черно на бяло — препоръките носят още повече рубли.

— Ще го направя, не се безпокой. Ала след като си тръгнеш, не бихме искали да се налага тук да идват повече техници.

— Струва ми се възможно. Но какво ще стане, ако масивен удар извади системата от действие?

— Системата не е една. Имаме мрежа от дублиращи се системи. Всяка има копие от мрежовата програма, която съдържа целия диагностичен материал на всяка машина. Освен това всяка памет и диагностичен доклад се копира от всяка машина през няколко минути на две други.

— Значи каквото и да се повреди, ще можем бързо да възстановим всички функции. В най-лошия случай ще изгубим само информацията от последните няколко минути.

— Да. А при нормални условия няма да се изгуби дори нищо. Ако имате проблеми, обадете ми се по електронната поща в...

— Посетители на входа — обади се компютърът по сигурността.

Брайън докосна „иконката“ на екрана и на него се появи картина от външната видеокамера. Двама войници бяха застанали мирно от двете страни на капитан Кан.

— Ще се върна след миг — рече той, прекоси лабораторията и отиде да ѝ отвори вратата.

— Надявам се, че не съм подранила? Майорът ми каза, че си вече тук.

— Не, тъкмо навреме. Нека да ти покажа терминала ти и да те настаня. Предполагам, първо ще искаш да заредиш програмата си.

Тя извади един GRAM от чантичката си.

— Всичко е тук. Не исках да пускам информацията по откритите линии. Това сега е единственото копие, всичко останало е изтрито от полицейския компютър. Има маса секретни материали и не искаме други хора да получат достъп до тях.

Той я отведе до другия край на лабораторията, където бе преградено отделно работно място.

— Засега — само терминал, писалище и стол — рече той. — Кажете ми, ако имаш нужда от още нещо.

— Това ми стига.

— Готово. — Бен стана и се протегна. — Направих двойна проверка. Евгени си е свършил чудесно работата. Всички команди за достъп и за използване на програмите са тук, в RAM-а.

— Бих искал да го видя, но можете ли да почакате минутка? Шели тъкмо дойде и ще можем да разговаряме с нея, веднага щом зареди експертната си програма. Така ще разберем докъде е стигнала.

Изпратиха Евгени до изхода и на сбогуване той енергично разтърси десниците им.

— Хубави машини, удоволствие бе да работя тук!

— Успех и много рубли.

— Да!

Когато се върнаха, Шели се завъртя на стола си и посочи с ръка празното си кабинетче.

— Извинете ме за гостоприемството.

— Ще ида да взема два стола — рече Бен. — И кафе. Някой иска ли? Не? Тогава значи два стола и едно кафе.

— Имаш ли някакви резултати, за които да ни разкажеш?

— Донякъде. Накарах програмата да свърже мениджъра на базата данни с програмата за разкритията и човешките връзки. Надявам се, че до голяма степен е настроена добре. Зададох ѝ задачата да разкрие обира в „Мегалоуб“. Върви вече от няколко дни. Досега би трябвало вече да имаме отговорите на някои въпроси. Изчаках, докато и двамата се съберете тук. Това е твоето разследване, Бен. Искаш ли да продължаваме?

— Разбира се. Как да вляза в програмата?

— В началото използвах работно заглавие „Дик Трейси“ и май че то ѝ прилегна. Достатъчно е да съобщиш него и собственото си име.

— Добре. — Бен се обърна към терминала. — Името ми е Беникоф и търся Дик Трейси.

— Програмата е включена — отвърна компютърът.

— Каква е целта ти?

— Да открия престъпниците, които са извършили престъпление в лабораторията на „Мегалоуб Индъстрис“ на 8 февруари 2023 година.

— Откри ли престъпниците?

— Съвсем не. Още не съм установил как са се измъкнали и как е бил пренесен откраднатият материал.

Брайън възхитен се обърна към Шели:

— Сигурна ли си, че това е само една експертна програма? Звучи ми като победител в теста на Тюринг.

— Стандартна програма за говор — отвърна тя. — От магазина. Превръща в думи и спазва граматичните правила на езиковата част на ЦИК-системата. Тези програми винаги изглеждат по-интелигентни, отколкото са, защото граматиката и интонацията им са много точни. Но на практика не знаят значението на думите. — Тя се обърна към Бен. — Продължавай да питаш, Бен, да видим дали няма да даде някои отговори. Можеш да използваш обичайния език, защото има богат речник от идиоми в областта на наказателното право.

— Добре. Кажи ми, Дик Трейси, по какви хипотези работиш?

— Ограничил съм възможностите до три. Първо, че откраднатият материал е скрит някъде наблизо, за да бъде прибран по-

късно. Второ, пренесен е с помощта на сухопътен транспорт. Трето — транспортиран е по въздуха.

— И какви са резултатите?

— Скрит наблизо — малко вероятно. Сухопътен транспорт — по-възможно. След като се оценят всички фактори обаче, най-вероятно е да е бил прехвърлен по въздуха.

Беникоф поклати глава и се обърна към Шели.

— Какво има той предвид под „най-вероятно“? Един компютър сигурно би могъл да се справи и по-добре, да съобщи проценти или нещо подобно.

— Защо не го попиташ?

— Ще го направя. Дик Трейси, бъди по-точен. Какви са възможностите да е бил превозен по въздуха?

— Не бих искал да давам на една ситуация с толкова условности категорична оценка на възможностите. По-подходящо е подобни ситуации да се оценяват, като се използват по-абстрактни разсъждения. Но могат да бъдат направени правдоподобни обобщения в рамките от един до сто процента, ако настоявате.

— Настоявам.

— Скрит наблизо — три. Превозен със сухопътен транспорт — двайсет и един. Изнесен по въздуха — седемдесет и шест.

Бен зяпна.

— Но... спри програмата. — Той се обърна към останалите, които бяха не по-малко изненадани. — Ние изследвахме хипотезата за пренасяне по въздуха съвсем щателно и просто няма начин те да са изнесли товара оттук по този начин.

— Дик Трейси е на друго мнение.

— Тогава сигурно знае нещо, което ние не знаем. — Той се обърна отново към компютъра. — Продължи работа. На какво се основава предположението за превоз по въздуха?

Компютърът помълча малко и сетне отвърна:

— Няма обобщение на основанията. Заключениета се базират на сбора от дванайсет хиляди средни величини на подсистемата за оценка на връзките в програмата за разкриване.

— Това е обща слабост на този тип програми — обясни Шели. — Почти е невъзможно да се разбере как стигат до заключенията си, защото сумират милиони дребни корелации между отделни детайли от

данните. Почти е невъзможно да се обясни с нашето понятие „преценка“.

— Няма значение, защото отговорът е погрешен. — Беникоф бе раздразнен. — Не забравяй, че аз водих разследването. Летището тук, в района, е напълно автоматизирано. По-голямата част от трафика се върши от вертолет, макар че кацат и бизнес самолети, както и товарни машини с близък и среден обseg.

— Как действа едно автоматично летище? — попита Брайън. — Сигурно ли е?

— По-безопасно е, отколкото ако се управлява от човек, не се съмнявай. Към края на осемдесетте години на миналия век най-накрая всички проумяха, че повече катастрофи се причиняват от човешки грешки, отколкото се предотвратяват чрез намесата на човека. Всички самолети трябва да представят планове за полета преди излитане. Данните се вкарват в компютърната мрежа, така че всяко летище знае какъв е входящият и изходящият трафик, та дори и преминаващият наблизо. Когато самолетът влезе в обсега на радара, той се идентифицира чрез сигнал на транспондер^[1] и тогава му се дава разрешение за кацане и излитане или други инструкции. Тук, в „Мегалоуб“, всички движения на летящи обекти се наблюдават и записват и от органите за безопасност.

— Но тъкмо сигурността е била нарушена в онзи фатален час.

— Няма значение, всичко се записва и в контролната кула на летището в Борега, както и в регионалната радарна станция на Федералната авиационна асоциация — ФАА. Всичките три комплекта записи не си противоречат, а техническото разследване доказва, че е невъзможно да бъдат променени и трите. Онова, което ни бе представено, бяха истински записи за движението на всички самолети в онази нощ.

— Имало ли е полети от и до летището през този час?

— Нито един. Последният полет е бил най-малко един час преди периода на „затъмнение“ — вертолет до Ла Джола^[2].

— Какъв е районът, който покрива радарът? — попита Брайън.

— Голям. Този тук е стандартно производство, предназначен за контролни кули с обseg около сто и петдесет мили. От Борега стига на изток до Морето Солтън и над хълмовете отвъд него. Най-малко

четирийсет-петдесет мили. Не чак толкова далеч, колкото в другите посоки, поради хълмовете и планините, които заобикалят тази долина.

— Дик Трейси, включи се — рече Шели. — Колко полета е регистрирал за всичките двайсет и четири часа от въпросния ден радарът в „Мегалоуб“?

— Полети на „Мегалоуб“ — осемнайсет, летище на Борега Спрингс — двайсет и седем. Прелитащи полети — сто трийсет и един.

— Борега Спрингс е само на осем мили разстояние — рече Шели, — но през въпросния час там не са имали нито пристигащи, нито заминаващи самолети, нито един през цялата нощ. Всичките три комплекта от радарните записи са идентични, освен едно незначително различие по отношение на прелитащите полети. Те се засичат обикновено на границата на радарния обсег и не са нито започнали, нито завършили в долината.

— Тук, в пустинята май има доста оживен въздушен трафик — отбеляза Брайън. — Сто седемдесет и шест полета за един ден. Защо?

— Знаем за бизнес-полетите до „Мегалоуб“ — рече Бен. — До Борега Спрингс има няколко пътнически линии, останалото са частни самолети. Същото се отнася и за прелитащите, а трябва да добавим и някои военни полети. Тъй че се връщаме пак на нулата. Дик Трейси казва, че товарът е отлетял по въздуха. Но не е имало излитания от долината. Тогава как е успял да го напусне? Отговорете ми на този въпрос и разнищвате загатката.

Бен формулира въпроса ясно. *Как би могъл товарът да напусне долината?* Тук имаше парадокс: би трябвало да е напуснал по въздуха, а нищо не е излетяло. Брайън разбра въпроса.

Имплантираният му процесор също го разбра.

— Излиза от долината с камион. А от района — по въздуха — рече Брайън.

— Какво имаш предвид? — попита Шели.

— Сам не знам — призна той. — Не съм го казал аз, а централният процесор. — Опитва се да не се усмихне, като видя смутените им изражения. — Вижте какво, ще обясня някой друг път. А сега дайте да анализираме това. Докъде би могъл да стигне един камион?

— В началото на разследването работихме по компютърен модел — рече Бен. — Максималният брой хора, които могат да товарят

камиона, без да си пречат, е осем. Променливите са времето за път от портала до лабораторията, времето за товарене, обратният път до портала. След напускането на „Мегалоуб“, преценихме, че максималното разстояние, което би могло да се измине при петдесет и пет мили в час, е двайсет и пет мили. Всички пътища, които излизат оттук, са били блокирани, веднага щом е било докладвано за престъплението, при това далеч отвъд тази двайсет и петмилна зона. Районът е бил покриван и от радари на вертолети и наземни станции, а след зазоряване започва и визуално търсене. Камионът не би могъл да премине.

— Но го е направил — рече Шели. — Има ли начин камионът и товарът му да са били вдигнати и превозени по въздуха? Не знаем, но сигурно ще разберем. Чакай аз да се заема с компютъра, Бен. Ще накарам програмата да провери всеки регистриран полет през този ден в радиус от сто, а сетне и от двеста и петдесет мили.

— Не би ли могло престъпниците да са изтрили данните за този полет? Тъй че да няма следи за времето на престъплението?

— По никакъв начин. Всички радарни записи се пазят една година в архивите на ФАА, ведно с екранните записи от терминалите на всички диспечери. Един добър компютърен хакер може да направи чудеса, но системата на въздушното движение е прекалено сложна и грамадна. Съществуват стотици, може би хиляди различни видове записи за всеки засечен полет.

Шели, потънала в работата си и забравила за тях, дори не вдигна глава, докато те излизаха.

— Шели не знае за имплантирания централен процесор — каза Бен. — За него ли спомена преди малко?

— Да. Нямах възможност да ти съобщя, но д-р Снеърсбрук и аз постигнахме известни успехи в достъпа ми до процесора само посредством мисъл.

— Това е... как да се изразя... невероятно!

— И ние така мислим. Но все още сме в началото. Аз го накарах да направи някои изчисления, така се започна — по време на сън, няма да повярваш! А сега чета файловете от паметта му. Развълнуван съм и дори малко уплашен. Трябва време да свикне човек. Имам необичайна глава и не съм много сигурен, че това ми харесва.

— Но ти си жив и си добре, Брайън. — Бен се усмихна мрачно. — Аз видях какви поражения бе нанесъл куршумът...

— Не ми говори за това! Някой друг ден — може би да. Всъщност бих искал да забравя за известно време всичко, да се заема с ИИ. А ти и Шели продължете с вашата програма Дик Трейси. Не обичам да се крия, нито пък да бъда под постоянна заплаха. Започвам да се чувствам като Салман Рушди, а нали знаеш какво стана с него! Бих искал, как да се изразя, да построя отново живота си. Да стана нормален като вас, като всички останали. Започвам да се чувствам като някакъв маниак...

— Не, Брайън, недей да мислиш така. Ти си кораво момче и си преживял много. Всички, които са работили с теб, се възхищават на куража ти. Ние сме на твоя страна.

Едва ли можеше да се каже още нещо. Бен измърмори някакво извинение и си тръгна. Брайън зареди в компютъра свършеното от предишния ден — бе презаписал бележките си в по-разбираема форма, но те пак не му говореха нищо. Разбра, че бе и потиснат, и уморен и сякаш чуваше как д-р Снеърсбрук му издава необходимата заповед. Добре, нареждането е прието, ще си легне. Каза на Шели, че ще се върне по-късно, и отиде в стаята си.

Сигурно бе задрямал, защото техническият му дневник бе захлупен върху гърдите, а слънцето се спускаше зад планините на запад. Още бе в плен на мрачната депресия и се запита дали да не се обади на лекарката да ѝ съобщи това. Не му се видя обаче достатъчно основателно. Може би стаята му го потискаше — тук прекарваше повече време сам, отколкото в болницата. Там поне от време на време излизаше навън. Тук дори се налагаше да се храни сам; обстановката вече не му се виждаше нова.

Шели бе приключила за деня и потънала в мисли за работата си, му каза разсеяно довиждане. Той ѝ отвори вратата да излезе и сам пое в противоположната посока. Може би малко чист въздух щеше да му подейства добре. Или — малко храна, защото пак бе забравил да обядва. Излезе от сградата, заобиколи езерото и се запъти към помещението на дежурните. Попита дали майорът е там и веднага го отведе в кабинета му.

— Някакви оплаквания или препоръки? — попита Ууди, още щом останаха насаме.

— Нямам никакви оплаквания. Мисля, че хората ти си вършат чудесно работата. Никога не ми се пречат, но когато изляза от лабораторията неколцина винаги се навъртат наоколо.

— Мога да те уверя, че са много повече от неколцина. Но ще им кажа какви са впечатленията ти. Те се стараят много и си изпълняват задълженията дяволски добре.

— Кажи и на готвачите, че и храната ми харесва.

— В кльопачницата ще се зарадват.

— Кльопачницата ли?

— Ами това е другото има на столовата.

— На столовата?

Ууди се усмихна.

— Ама ти си цивилен до мозъка на костите си. Ще трябва да те понаучим как се разговаря със старите кучета.

— Да не искаш да кажеш, че трябва да лая? — Засмяха се и двамата. — Ууди, макар и да не съм от войската, има ли някаква възможност едно цивилно старо куче да хапне във вашата кльопачница?

— Винаги си добре дошъл. Можеш, ако искаш, да се храниш постоянно със старите пушки.

— Но нали не съм от войската?

При тези думи майорът се усмихна широко.

— Господине, ти си армията. Ти си единствената причина, поради която сме тук, вместо всеки ден да скачаме от аеропланите. Сигурен съм, че на много от войниците ще им хареса да се запознаят и да си поговорят с теб. — Той погледна към електронния часовник на стената. — Какво ще кажеш за една бира?

— Папата в Рим ли живее?

— Хайде, тогава. Ще пийнем бира в клуба, докато кльопачницата отвори в шест.

— И клуб ли имате? За първи път чувам.

Ууди стана и го поведе.

— Това е военна тайна и се надявам, че няма да я разпространиш сред хората на „Мегалоуб“. Доколкото разбрах, целият район тук е „сух“, с изключение на това, което се намира между тези четири стени. Но в момента тази сграда е военна база за моите десантчици. Всички военни бази имат офицерски клубове, както и отделни клубове за ВН и

СС. — Той видя, че очите на Брайън се ококориха от недоумение. — Сигурно военните са измислили съкращенията, толкова им допадат. ВН означава „волнонаемни“, а СС — „срочнослужещи“. Но нашата част е твърде малка за подобна дискриминация, затова имаме един клуб за всички чинове.

Той отвори вратата с надпис „Зона на сигурност, вход само за военен персонал“ и поведе Брайън. Помещението не бе голямо, но за изминалите няколко седмици парашутистите бяха успели да му придадат известен уют. На стената имаше мишена за мятане на стрели, висяха флагчета, вимпели и снимки — между тях и постер на голо момиче с невероятно големи гърди — останалото бяха маси и столове. А в дъното бе барът, с бутилки най-различни напитки и кран за точене на бира.

— Какво ще кажеш за една бира „Тайгър“, сингапурска? — попита Ууди. — Тъкмо отворихме бъчвата.

— Никога не съм я чувал, още по-малко опитвал. Давай!

Бирата бе студена, възхитителна на вкус, а и самият бар бе очарователен.

— Скоро ще започнат да идват и войниците, ще се зарадват да се запознаете — рече Ууди и наточи още две чаши. — Искам да те помоля само за едно: не говори за работата си. Никой от тях няма да те запита за нея, за това какво правиш в лабораторията, това им е забранено със заповед, затова недей сам да повдигаш въпроса. По дяволите, дори и аз не знам какво правиш, нито пък искам да знам. Казаха ни само, че е свръхсекретно, а това ни е напълно достатъчно. Извън това можеш да си плещиш колкото щеш.

— Да си плещя ли! Речникът ми се попълва с невероятна бързина!

Войниците, които познаваше по лице от патрулите им, заприиждаха един по един. Изглеждаха доволни, че най-сетне се запознаваха лично с него, че се ръкуваха. Беше на техните години, всъщност — по-възрастен от повечето; харесваше му грубоватият им дух на другарство, чу хвалби за чутовни сексуални юначества и научи няколко цветисти мръсни изрази, за които никога не бе и подозирал, че съществуват. През цялото време, докато слушаше, не се издаде, че е на четиринайсет години. Растеше твърде бързо, с всеки изминал миг!

Разказваха стари, познати вицове. Той се включи в разговора и го попитаха, съвсем учтиво, от кой край е, тъй като бяха изненадани от акцента му. Войниците от ирландски произход го засипаха с въпроси, слушаха го с огромен интерес, когато им разказа за детството си в Ирландия. По-късно отидоха да вечерят заедно; наредиха го на опашката и го засипаха със съвети какво да си избере и какво да не взема.

В крайна сметка вечерта бе много приятна и той реши да се храни в столовата винаги, когато му е възможно. Всичките тези приказки, които ирландците наричат „готин лаф“ — да не забравяме и бирите — го измъкнаха напълно от мрачното му настроение. Солдатите бяха страхотна компания от стари муцуни. Щеше да започва обаче деня сам, с кафе и препечени филии, защото сутрин не обичаше да разговаря с когото и да било. А и вече си бе изработил навика да си приготвя сандвичи за обяд и да се храни в лабораторията.

Но щеше да се присъединява към човешката раса за вечеря винаги, когато може. Или поне към тази част от човешката раса, представлявана от 82-ра въздушнопреносима. Само като си помисли човек що за представители на расата бяха: бели и чернокожи, азиатци и латиноамериканци. Всички обаче бяха добри момчета.

Заспа усмихнат. Тази нощ сънищата го оставиха на мира.

[1] Приемо-предавателна станция, в случая — автоматична. *Б.пр.*

↑

[2] Амер. произношение на Ла Хойя. *Б.пр.* ↑

23.

22 февруари 2024

Когато на следващата сутрин Шели излезе от помещенията за гости на „Мегалоуб“, Брайън седеше на ръба на декоративния цветарник.

— Как е там? — попита той, като поеха към лабораторията; пазачите вървяха отпред и зад тях.

— Спартанско, но удобно. Помещенията очевидно са предназначени за търговци и чиновници, които са се изхитрили да пропуснат последния самолет. Добре е за едно преспиване, но на втората вечер става вече малко мрачно. И все пак, не е кой знае колко по-различно от казармите на ВВС, в които съм отсядала. Мога да го преживея няколко дни.

— Намериха ли ти нещо по-подходящо?

— Съветниците по настаняването на „Мегалоуб“ са се заели с това. Ще ме водят да ми покажат апартамент съвсем наблизо. В три следобед.

— Дано стане. Как е Дик Трейси?

— Не ми дава почивка. Преди да се заема с тази програма няхах и представа колко много бази данни съществуват в страната. Предполагам, че това е Законът на Мърфи в компютърен вариант. С колкото повече памет разполагаш, толкова повече я натъпкваш.

— Ще видиш доста зор да препълниш мини-мрежата тук.

— Сигурна съм в това.

Той отключи вратата на лабораторията и й направи път да влезе.

— Ще имаш ли време да порботиш с мен днес? — попита той.

— Да, ако е удобно след час. Трябва да получа разрешения за достъп до някои мрежи, в които Дик Трейси иска да надникне. Това сигурно ще ме отведе до още по-секретна информация.

— Добре — той се обърна, но не направил и няколко крачки, тя му извика.

— Брайън! Ела да видиш. — Тя се взираше в екрана отблизо, натисна един клавиш и от принтера излезе разпечатка. Подаде му я. — Дик Трейси е работил цяла нощ. Намерих това на екрана още с влизането си.

— Какво е то?

— Строителен обект в Гуатай. Някой строи там луксозни панелни жилища. Дик Т. посочва интересния факт, че това строителство се извършва на терен, почти точно под въздушния коридор на самолетите, които кацат на летището на Сан Диего в Мирамар.

— Да не съм нещо затъпял? Не виждам връзката...

— След малко ще я видиш. Първо, при такъв оживен въздушен трафик хората свикват с шума и го възприемат като фон — нещо като грохота на разбиващите се на брега вълни. След известно време просто преставаш да го чуваш. Второ, поради трудния достъп до строителната площадка — мястото е много красиво, но е почти на върха на скалата — панелите се доставят с товарен вертолет. От онези чудовищни TS-690. Могат да вдигат до двайсет тона.

— Или да вдигнат камион! Къде е контурната ти карта?

— Програмата има достъп до база данни с пълен набор от спътникови и геодезични топографски проучвания. — Тя се обърна към терминала. — Дик Трейси, покажи ми съставна карта и евентуалния маршрут.

Цветната графика бе толкова ясна и добре очертана, а и тъй реалистична, сякаш бе въздушна снимка. Програмата показва анимация на гледан отгоре автомобил, който се движи по пътя, със съответните пеленги и координати. Пунктирната линия се простираше през целия екран и свършваше с мигащо малтийско кръстче на едно равно поле, близо до магистрала 83.

— Дай сега да видим какво показва радарът от летището на Борего Спрингс.

Появи се нова красива графика, също като фотография, но този път от гледна точка на земята.

— А сега наложи точката за кацане.

Малтийският кръст се появи отново — този път очевидно бе дълбоко навътре в планината.

— Това е предполагаемото място за кацане. Ако е по̀ на изток, ще бъде засечено от радара на Борего Спрингс. Мястото е отвъд хълмовете, в сянката на радара. А сега наложи летателния план.

Пунктирната линия пресече екрана.

— Целият предполагаем полет е извършен зад планината и хълмовете! — рече победоносно Шели. — Вертолетът трябва да е напуснал строителната площадка, отлетял е до това място, би могъл да изчака пристигането на камиона, да го вдигне и да се е върне по същия път.

— Ами радарът на летището тук, в „Мегалоуб“?

От другата гледна точка видът на планините бе малко по-различен, но изчисленият от компютъра предполагаем полет бе същият — изцяло извън обсега на радара.

— Следващият важен въпрос: колко време би отнело пътуването до мястото на срещата и отлитането?

— Програмата би трябвало да е в състояние да ни го каже, разполага с база данни за всички камиони в района.

Тя докосна графичното изображение на автомобила и под него се отвори „прозорец“.

— Между шестнайсет и дваайсет минути път оттук, променливата е скоростта на камиона. Нека приемем, че е шестнайсет, защото те биха се движили възможно най-бързо, но без да привличат вниманието.

— Да, напълно е възможно! Трябва да съобщя на Беникоф.

— Вече е сторено. Накарах компютъра да му се обади и да предаде съобщение, че е необходимо незабавно да дойде тук. А сега нека изчислим колко далеч би могъл да стигне вертолетът с камиона през тези фатални дваайсет минути.

— Ще се наложи да провериш показанията на всички радари, които покриват района от другата страна на планината.

Шели поклати глава.

— Няма нужда, Дик Т. вече го е сторил. Районът е на границата на обсега на Сан Диего Мирамар. Възможно е тези периферийни записи да не се пазят толкова дълго, но ти нали сам каза за компютърната памет. Никой не ѝ обръща внимание, докато не се запълни. Сега програмите не изтриват безразборно стари данни. Само когато дадена памет или база данни е близо до запълване на

капацитета си, започва да премахва най-маловажните данни. Тъй че винаги съществува възможността да се е запазила по-стара информация.

Бен пристигна след четирийсет минути; Брайън му отвори да влезе.

— Струва ми се, че май го разкрихме, Бен — начина, по който камионът е могъл да се измъкне от долината през онзи фатален час. Ела и погледни.

Пуснаха му графиките; всички бяха потънали в мълчание, докато на екрана се оценяваха различните варианти. Когато свършиха, Бен удари с юмрук по дланта си, скочи и закричи из залата.

— Да, разбира се. Камионът е излязъл оттук и е отишъл до мястото на срещата с вертолета, който може би дори не е и кацал. Шегелите са били закрепени на камиона така, че да паснат на сапаните за вдигане. Пристигаш, щрак сапаните и — нагоре. Следва полет из тези клисури, излизане извън долината, кацане на някое пусто място отвъд планината. Някъде, където да не бъдат забелязани, но достатъчно близо до път, който да ги изведе на магистрала. Кое то пък означава, че вместо да се движи с обичайната си скорост, камионът е летял със сто и четирийсет мили в час и се е отдалечил на достатъчно разстояние, още преди пътищата да бъдат блокирани. И се е понесъл по магистралата, ведно с хиляди други камиони. И така леденостудената следа изведнъж стана гореща.

— Какво ще предприемеш оттук нататък? — попита Брайън.

— Няма много удобни места за кацане и ще успеем да намерим използваното от тях. След което ще направим две неща — и двете едновременно. Полицията ще претърси целия район под маршрута на вертолета, а още по-внимателно — всички възможни места за кацане. Ще търсят белези, следи, свидетели, които биха могли да чуят или да видят нещо през онази нощ. Ще търсят всякакви възможни доказателства, че е станало именно така. Аз сам ще наблюдавам претърсването.

— Но това е била много предпазлива банда мошеници. Те сигурно са се постарали да унищожат всички доказателства, да прикрият всички следи.

— Не смятам, че са успели. Става дума за пустиня, а не за населено място, чиято екология е много крехка. Могат да минат

няколко десетки години, преди по повърхността ѝ да се заличи дори една драскотина. Докато трае претърсването, ФБР ще провери документацията на строителната компания и на онази, която дава вертолетите под наем. Сега, след като знаем къде да търсим — и ако при това сме прави, — ще бъдем в състояние да намерим белези, да открием следа, да намерим *нещо*. Отвори ми да изляза, Брайън.

— За теб винаги! Ще ни държиш ли в течение...?

— Телефоните и на двама ви ще звъннат в мига, в който открием нещо. Той потупа компютърния терминал. — Ти си страхотно ченге, Дик Трейси.

— Ще оставя програмата да работи — рече Шели, след като Брайън отвори на Бен, заключи и се върна отново. — Тя ни доведе дотук, но навярно не би могла да стигне по-далеч, ако в нея не постъпят нови данни. Преди малко каза, че искаш да поработя с теб днес.

— Така е, но това може да почака. Докато Бен не се обади, ще ми бъде трудно да се съсредоточа. Онова, което мога да ти покажа, е базовата конфигурация, която ще изграждаме. По-голямата част от корпуса на ИИ е в наличност, но засега е безмозъчен като някой фатмак.

— Брайън! Откъде, по дяволите, се появи този израз?

— О, от телевизията, предполагам. Хайде, ела.

Той се обърна бързо, за да не го види, че се бе изчервил. Трябваше да внимава с новонаучените си солдафонски изрази. Във вълнението си за момента напълно бе забравил, че Шели е офицер от ВВС. Отидоха в лабораторията на Брайън.

— Господи, какво е това? — рече тя, сочейки към странния предмет върху тезгяха. — Никога не съм виждала нещо подобно.

— Не е трудно човек да се сети защо. Навярно не съществуват повече от пет-шест такива. Последната дума на микротехнологиите.

— Прилича повече на изтръгнато от корен дърво — с тези корени и всичко останало.

Описанието ѝ бе добро. Горната му част наистина приличаше на разклонен дървесен ствол, с две щръкнали във въздуха многоставни метални стъбла, дълги около 30 сантиметра. Всяко стъбло завършваше с метален глобус, който много приличаше на лъскава топка за коледна елха. Двете долни стъбла бяха напълно различни. Всяко се разделяше

на две, сетне още на две. И така — почти до безкрайност, като при всяко разделяне клончетата ставаха все по-малки и по-малки и завършваха с дебелината на клечици от метла.

— Метални метли? — попита Шели.

— Приличат донякъде, но нещата са далеч по-сложни. Това е тялото, което ще използва нашият ИИ. Но сега външният му вид не ме вълнува толкова много. Технологиата на роботите е до голяма степен модулна и опира едва ли не до това да си доставяш частите от магазина. Дори и компютърните компоненти са модулни.

— Значи грижата ти е в програмното осигуряване.

— Точно така. А то не е като обичайното програмиране, по-скоро има за цел да наподобява анатомията на мозъка: кои части на мозъчната кора и кои на средния мозък са взаимосвързани, с какви размери са сноповете свързващи влакна. На практика — почти същият вид снопове влакна, които трябваше да бъдат възстановени при моята мозъчна операция.

Шели усети болката в думите му и бързо смени темата.

— Не виждам никакви кабели. Да не би това да означава, че информацията постъпва пряко във всяко разчленение?

— Аха. Всички модули са свързани в безжична комуникационна мрежа. Множество канали и голяма скорост. Номерът е в това, че всяко разчленение е почти изцяло автономно. И затова всяко се нуждае само от един захранващ кабел.

— Много ми харесва. От механична гледна точка е изумително просто. Ако някое разклонение се повреди, просто се подменя само то, не бива да се сменя нищо друго. Но софтуерната операционна система трябва да е ужасно сложна.

— Ами... и да, и не. Програмирането е наистина ужасно, но по-голямата му част се извършва автоматично от операционната система ЛАМА. Доста от нея вече действа.

Брайън отиде до терминала, зареди командната програма и сетне докосна клавишите. Телероботът се размърда и избръмча. Чу се леко шумолене, след като захранването оживи разклоненията и ги накара да се изправят. В двете метални сфери се отвориха два ириса, разкривайки лещите зад тях. Размърдаха се в тестов режим и сетне замряха. Шели се приближи и се вгледа в сдвоените „очи“.

— Може би греша, но по-добре е да има три, вместо две очи.

— Защо?

— При стереоизображението, получавано от две очи, се допускат грешки. Третото добавя възможността за корекции. Освен това картината на наблюдавания предмет се обогатява, по-лесно се откриват и идентифицират обектите. — Тя обиколи машината. — Изглежда си я снабдил с всичко, освен с мозък.

— Точно така, това предстои.

— Чудесно. Откъде започваме?

— От самото начало. Планът ми е да следвам първите си бележки. Най-напред ще снабдим системата с огромен резервоар от препрограмирани общи познания. Сетне ще добавим допълнителните програми, които ще са й нужни, за да изпълнява най-различни задачи. И достатъчно допълнителни звена — включително и „мениджърите“ — така, че системата да функционира, дори и някои от елементите й да не издържат. Да се проектира изкуствен ум е все едно да развиваш едно животно. Затова планът ми е да използваме принципите, по които е еволюирал мозъкът. По този начин ще постигнем система, която нито е прекалено централизирана, нито прекалено разлята, разхвърляна. Всъщност, аз вече съм използвал някои от тези идеи и при Робин-1.

— Защо си го кръстил така?

— Така съм го нарекъл в първоначалните си бележки — очевидно е съкращение от „роботизирана интелигентност“.

— Каза, че част от системата на „обществото от мениджъри“ вече действа. Би ли показал по-подробно как работи? Защото и подпрограмите в моята система на Дик Трейси също имат мениджъри, но не повече от един за всяка програма. Когато има повече от един, не бих могла да знам кого да виня за евентуална грешка. Няма ли да бъде практически невъзможно да се принуди такава система да действа надеждно?

— Тъкмо напротив, би трябвало да я улесни, защото всеки от мениджърите работи в близко сътрудничество с други, алтернативни мениджъри, така че ако някой от тях започне да издиша, работата му се поема от друг. Ще ми бъде по-лесно да обясня, след като завърша този съединител. Би ли ми поддала онези ножици?

Шели отиде до тезгяха и донесе инструмента на Брайън.

— Какво направи току-що? — попита я Брайън.

— Подадох ти ножиците. Защо питаш?

— Защото искам да ми обясниш как го направи.

— Какво искаш да кажеш? Просто отидох до тезгяха и ти ги донесох.

— Просто, така е, но откъде разбра на какво разстояние бяха?

— Брайън, защо усложняваш нещата? Погледнах и видях, че са на тезгяха.

— Не усложнявам. Просто искам да подчертая нещо. Как реши да отидеш, а не просто да посегнеш да ги вземеш?

— Не можех да ги стигна, затова.

— А откъде разбра?

— Е, това вече е глупаво. Можях да видя на какво разстояние се намират. На около два метра — прекалено далеко, за да ги достигна.

— Извинявай, не исках да се правя на шут. Желаех да ми обясниш теоретично какво направи. Искам да кажа, че се опитвах да разбера какъв механизъм в ума ти изчисли разстоянието от ръката ти до ножиците.

— Ами, всъщност не знам. Бе напълно несъзнателно. Но предполагам, че съм получила зрително възприятие за разстоянието.

— Добре, но как точно действа това?

— Стереоскопично възприятие за разстояние.

— Сигурна ли си, че така си преценила разстоянието?

— Всъщност, не. Може да е било преценка на големината на предмета. Както и на разстоянието, на което се намира тезгяхът.

— Точно така. Значи наистина има много начини, за да се прецени разстоянието. Мозъкът на Робин трябва да действа като твоя, с мениджъри и подмениджъри, които да изберат кои подсистеми са подходящи за прилагане.

— Значи си използвал системата, скицирана в записките ти.

— Да, и успях да задействам част от нея.

— Наистина ли накара тези агенти-модули в системата ти да се самообучават?

— Да. В момента повечето от агентите са малки, подчинени на дадени правила системи, всяка с по десетина принципа, които предизвикват процеса на пеленгуване на разстоянието. Агентите се самообучават, като просто добавят нови правила. А когато не стигнат до съгласие, системата се опитва да открие по-различен, по-приемлив подход.

Изпиукването на телефона го прекъсна и той вдигна слушалката.

— Тук е Брайън.

— Говори Беникоф, мистър Делейни. Ако не сте зает, бихте ли участвали в едно заседание тук, в административната сграда? Майор Кан също. Въпросът е доста важен.

Тонът на Бен бе хладен и безличен. Очевидно говореше в нечие присъствие и нещо се бе случило.

— Ще дойдем. — Той затвори. — Беше Бен, стана дума за някакво важно съвещание. И по тона му си личеше. Искане да отидем и двамата.

— Сега ли?

— Сега. Чакай да изключа Робин и ще видим какво става.

Подготвен от тона на Бен, Брайън не се изненада, когато видя мълчаливата фигура, от двете страни на която в далечния край на заседателната маса седяха двама висши армейски офицери. Брайън заговори със силен уиклоуски акцент.

— О, това сте вие, генерале? Нима? И защо един знаменит човек като вас си губи времето с дребосъци като нас?

Генералът сигурно не бе забравил последната им среща в болничната стая, защото в студените му очи светна злобно пламъче. Преди да заговори, той се обърна към Беникоф:

— Обезопасена ли е тази стая?

— Стопроцентово. Снабдена е с всички вградени системи за сигурност, освен това преди да влезем, бе претърсена от офицера по безопасността.

— А сега ще обясниш защо криеш информация от мен; и защо отказа да говориш, преди да дойдат тези двамата.

— Генерал Шорхт, не всяка ситуация предполага конфликт — рече Бен с премерено спокойствие. — И двамата сме от една и съща страна, по-скоро всички сме от една и съща страна. Съжалявам за предишните ни различия, но нека ги оставим в миналото. С Брайън се познавате. А това е майор Кан, която ми помага в разследването. Тя състави експертната програма, чрез която се получи нова информация — първият пробив, който успяхме да направим в това разследване. Майорът има допуск до свръхсекретни материали, както, сигурен съм, сам знаете, след като сто на сто сте я проучили веднага, щом бе прикрепена към работата ни тук. Тя ще очертае подробно цялото ново

развитие на нещата — веднага, след като ни разкажете какво знаете за опитите за покушение срещу Брайън.

— Казах ви всичко, което трябва да научите. Майоре, докладът ви.

Шели се изпъна мирно, понечи да заговори, но Беникоф вдигна ръка.

— Задръжете за минутка доклада си, майоре. Генерале, както вече казах, ситуацията не е конфронтационна. Бих ли могъл да ви припомня няколко съвсем уместни факта. Лично президентът ме постави начело на това разследване. Сигурен съм, че не желаете да искам повторната му намеса по този въпрос.

Генерал Шорхт не отвърна нищо, ала върху лицето му се изписа ледената маска на омразата.

— Добре. Доволен съм, че това е ясно. Ако проверите, ще откриете, че Брайън също има право на достъп до цялата информация, свързана с разследването. Той — а и аз също — бихме искали да узнаем всички факти, с които разполагате, за последните два опита за покушение срещу живота му. Бихте ли го направили, моля? — Бен се облегна назад и се усмихна.

Генералът бе човек на действието и добре разбираше кога фланговете му бяха пробити и армията му бе надвита.

— Полковник, пълен доклад относно всички аспекти по операция „Пробен камък“, отнасящи се до това разследване.

— Слушам, генерале. — Полковникът взе купчината листове, които бяха пред него. — „Пробен камък“ е съвместна операция на въоръжените сили и институциите за разследване и борба срещу наркотиците в няколко страни. Това е кулминацията на неколкогодишни усилия. Както без съмнение знаете, благодарение на възстановяването и строежа през последното десетилетие на вътрешните градове, по-низшият и престъпен кръг на международния пазар за наркотици бе силно стеснен, макар и да не бе унищожен напълно. Всички по-дребни наркобарони бяха ликвидирани, след което останаха само два от големите картели, които на практика са правителствата, които управляват съответните страни. Те бяха подложени на разследване, в тях бяха внедрени наши агенти. Намираме се в последния стадий на ликвидирането им. Изненадващо обаче — и напълно случайно — научихме, че към тях се е обърнала

трета страна с големи ресурси, която е потърсила помощ за — както сметнахме — „мокра работа“.

— За нападението срещу мен в болницата ли става дума? — попита Брайън.

— Точно така, сър. Нашият агент рискува много, за да ни предупреди. Той самият не знае кой е потърсил контакт с организацията, само научил за поръчката за убийство. Оттогава насам не сме научили нищо ново за тази ситуация.

— Какво знаете за нападението в Мексико? — намеси се Бен.

— Убедени сме, че единствената връзка между двете е само мистър Делейни. Тъй като обаче нападателите не бяха открити, това остава само предположение. А пък и второто нападение не е в моята юрисдикция...

— Аз съм начело на това разследване — рече вторият офицер, с прошарена коса и заплашителен вид полковник. — Името ми е Дейвис, от военното разузнаване. Този случай ни безпокои много, защото изглежда информацията е изтекла от военна база. На ВМС. — Тонът му не остави никакво съмнение относно мнението му за флота.

— И докъде стигнахте? — попита Беникоф.

— Разследваме някои хипотези. Но не сме открили следи за някаква връзка между участниците в първата и във втората атака.

— Нека тогава обобщим — каза Бен. — Ако пресметнем колко струват кражбата в „Мегалоуб“ и нападенията, сигурно става дума за милиони. Знаем, че някакъв много влиятелен тип е наел главорези да убият Брайън в болницата. А след като не са успели там, предполага се, че същият той е опитал отново и в Мексико. Прав ли съм, полковник?

— Това съвпада с нашите изводи за положението.

— Значи на практика знаем, че някой с много пари се е опитал на два пъти да убие Брайън, но не е успял и двата пъти. Можем ли да допуснем, че това е същият човек, който е извършил и първото нападение, и кражбата?

Той изчака, докато не получи две по военному отривисти кимвания; генералът си остана безизразен както винаги.

— Тогава излиза, че всички ние разследваме едни и същи хора. Ето защо в бъдеще ще ви държа в течение на нашата работа, стига да съм сигурен, че и вие ще правите същото. Съгласен ли сте, генерале?

— Съгласен.

Само камък можеше да процеди думата с по-голямо нежелание. Бен се усмихна на всички около масата.

— Радвам се, че сме от една и съща страна на барикадата. Майор Кан, бихте ли разказали за вашата експертна програма и за получените от нея резултати?

Докладът й бе сбит, кратък и ясен. Когато завърши, всички се обърнаха към Беникоф.

— Аз поех разследването оттам нататък. Резултатите дотук са добри. Първо, *наистина* е имало полет по същото време и в същия район. Бил е засечен от Сан Диего — Мирамар. Детективите откриха фермер, който живее точно под предполагаемия маршрут на полета. Бил обезпокоен от ниския полет на вертолета, спомня си го, защото съвпаднал по време с края на филма, който тогава гледал по телевизията. Съвпада с телевизионната програма за деня.

— Открихте ли вертолета? — сопна се генералът.

— След като събрахме всички късчета от мозайката, това се оказа най-лесната работа. Бил е онзи TS-690, който е работил на строежа. Всяка друга външна машина би трябвало да представи летателен план, а такъв не съществува. В документацията на компанията, даваща вертолетите под наем, е записано, че следобеда преди въпросната вечер вертолетът е имал повреда в електрическите системи и е бил принуден да не лети. Машината не се завърнала в Браун Фийлд, където е базирана, а останала на местоработата си в Гуатай. На следващата сутрин били пратени механици и повредата — съвсем дребна — била отстранена. Трябва да добавя: повредата била толкова незначителна, че пилотът сам би могъл да я отстрани. Прекъснат контакт на един от приборите.

— Вертолетът летял ли е същата нощ? — попита генералът.

— Според документите — не — отвърна Бен. — Това е най-интересното в случая. Документите се съставят по данни от летателния дневник на пилота, след като, за разлика от автомобилите, на самолетите няма километражи, с които да се отчита прелетяното разстояние. На всеки двигател обаче има часовник, който отчита колко време е работил. И точно тук открихме несъответствието. Пилотът не е докладвал за извършен полет през нощта, съобщил е, че машината е повредена и не е летял до другия ден. Това обаче не съвпада с данните

за моторчасовете на двигателя. И тук стигаме до най-интересното. Хората на ФБР отидоха във вертолетната компания, веднага щом им докладвах за тази хипотеза. В рамките на два часа задържаха пилота и... ето запис на разговора, който водих с него, малко преди да дойда тук.

Настъпи пълна тишина. Бен мушна касетата във вградения в масата видеоманетофон. На отсрещната стена се спусна екран и когато прожекцията започна, осветлението намаля. Камерата бе разположена зад Бен, виждаше се силуета на главата му. Ярко осветление разкриваше всяка подробност от изражението на мъжа, с когото той разговаряше.

— Името ти е Орвил Роудс, нали така? — чу се гласът на Бен.

— Разбира се. Но никой не ми вика така. Дъсти, Дъсти ми казват. Освен това, сержант, както вече ти повторих няколко пъти, що не вземеш да ми кажеш какво, по дяволите, търся тук? Или даже кой си ти? Единственото, което знам, е, че федералните ме домъкнаха тук, без да ми обяснят и с една думица. Имам си правата.

Дъсти бе млад, силен, ядосан... и симпатичен. Самият той го съзнаваше: начинът, по който пригладжаше големия си рус мустак с опакото на ръката, по който отмяташе назад перчема си — всичко това бе в стил „мечтата на всяко девойче“.

— Ще ти обясня след малко, Дъсти. Но първо, няколко елементарни въпроса. Ти си пилотът на вертолета, нает от „Скай Хай“, нали?

— И за това вече ме пита.

— И през януари и февруари тази година си работил по строежа на някакви сгради в Гуатай, Калифорния.

— По това време — да, там работех.

— Добре. Разкажи ми сега за един точно определен ден — сряда, осми февруари. Спомняш ли си го?

— Хайде, хайде, мистър... както и да ти е името, откъде да си спомням точно някакъв ден отпреди месеци? — рече Дъсти, но очите му заиграха по-бързо, изгубили вече пълното си спокойствие.

— Сигурен съм, че ще си го спомниш. Това е един от трите дни, в които не си могъл да летиш, заради навехнатата си китка.

— О, *тогава* ли, разбира се, че си спомням, защо, по дяволите не каза отначало? Седях си у дома и си смучех бирицата, защото докторът

каза, че не бива да летя.

Каза го доста искрено, но по челото му избиха капчици пот — виждаха се ясно на силната светлина.

— Кой те замести за тези три дни?

— Друг пилот, компанията го нае. Защо не ги попиташ тях?

— Направихме го. Казаха ни, че си го познавал този пилот — Бен Соубридж — и че ти си го препоръчал.

— Така ли казаха? Може и да е било така. Отдавна беше.

След като измърмори думите си, той премигна на силното осветление. Вече не приглаждаше мустака си. Бен заговори с арктически леден тон:

— Чуй какво ще ти кажа, преди да отговориш на следващия ми въпрос, Дъсти. Медицинско за изкълчената ти китка наистина имаше в документацията на компанията. Фалшиво е. Освен това е установено, че в седмиците преди и след въпросната дата си платил всички закъснели вноски по изплащането на колата си и си направил значителни вноски в банковата си сметка. Преводите бяха проследени — оказа се, че постъпват от депозит в размера на двайсет и пет хиляди долара, направен на 20 януари. Макар депозитът да е под чуждо име, почеркът върху чековете съвпада с твоя. А сега — два важни въпроса: кой ти даде подкупа и кой бе пилотът, когото си препоръчал да те замести за тези три дни?

— Не знам нищо за никакъв подкуп. А парите бяха от хазарт, от залагания на конни надбягвания в Тихуана. Не исках данъчните да научат, нали разбираш? А пък пилотът... вече ти казах за него. Името му е Бен Соубридж.

— На името на Бен Соубридж не е издавано разрешително за летене. Искам истината и за произхода на парите. Искам да науча и кой е пилотът, но най-добре си помисли добре, преди да ми отговориш. Това още не е криминално разследване, още не са *предявени* никакви обвинения. Но ако бъдат предявени, горко ти. Този вертолет е използван в извършването на много тежко престъпление. Има смъртни случаи. Ще бъдеш обвинен в съучастие. В най-добрия случай ще бъдеш осъден за приемане на подкуп, за лъжесвидетелстване, за застрашаване на чужд живот. Ще изгубиш разрешителното си за летене, ще те глобят и ще отидеш в затвора. Това е най-малкото, което

може да те сполети. Но ако откажеш да сътрудничиш, ще се погрижа да се изправиш пред съда и по обвинение в убийство.

— Не знам нищо за никакви убийства!

— Няма значение. Бил си доброволен съучастник. Но това е най-лошият сценарий. Ако ти ми помогнеш, аз също ще ти помогна. Ако сътрудничиш напълно, имаш шансове всичко това да отпадне, стига да ни посочиш хората, които са те подкупили. Но пак ти казвам, преди да отговориш, си помисли за следното. Те не са се опитали да скрият документите за подкупа или фалшивия болничен. Защото не са давали и пет пари за теб. Знаели са, че някой ден тази връзка ще бъде разкрита, знаели са, че следата от теб нататък ще изчезне.

Косата на Дъсти лепнеше по мократа му кожа, той разсеяно се почеса по мустака, усука го и го разроши.

— Можеш ли наистина да ме отървеш? — изтърва се накрая той.

— Да, по-слабо обвинение или изобщо сваляне на обвинението в замяна на пълното ти сътрудничество. Това може да се уреди. Но само ако ни съобщиш всичко, което може да ни е от полза за това разследване.

Дъсти се ухили широко и се облегна назад.

— Ами, това мога да го направя за вас, мога разбира се. Онзи лайнар, дето я уреждаше тая работа, хич не ми хареса. Никога не бях го виждал, но вонеше на наистина мръсна работа. Обади ми се и ми каза, че ако му помогна, парите ще бъдат депозирани в онази банкова сметка. Хич не ми се хареса, ама бях съвсем фалирал. Парите бяха преведени, получих по пощата спесимен да мога да ги тегля. След като почнах да харча, той се нахвърли върху мен и вече отърване нямаше.

— Каза ли си името? Каза ли за какво става дума?

— Не. Каза ми само да следвам указанията му, да не задавам въпроси и парите са мои. Мога обаче да ти кажа нещо за него. Беше канадец.

— Откъде разбра?

— Господи, откъде си мислиш, че съм разбрал? Работил съм две години в Канада и знам много добре как говори всеки проклет канадец.

— Успокой се — рече Беникоф със злокобен тон. — Ще се върнем на този мъж по-късно. А сега ми кажи за пилота.

— Нали разбираш, не исках да се замесвам. Съгласих се, само защото парите наистина ми трябваха. Имах сума дългове, а издръжката

след развода, дето я плащам, направо ме съсипваше. Та значи, ти ми помогни и аз ще ти помогна. Измъкни ме от тая работа и аз ще ти кажа нещо, което те не знаеха, което и аз самият не знаех, преди да се появи онзи пилот. Наредиха ми да се застъпя за него и аз направих точно това. Беше едър и високомерен негодник, с посивяла коса — поне доколкото му бе останала. Участвал бе като пилот във Виетнам или в „Пустинна буря“, човек можеше да разбере това, само като го види как върви. Той ме погледна, ама все едно, че гледаше през мен, и все пак се направи, че ме познава, за да получи правото да лети с вертолета. Такава бе уговорката. Аз трябваше да кажа, че го познавам, да го препоръчам. Така и направих и по онова време бях много доволен.

Дъсти се ухили самодоволно и се протегна, докосна мустака с кокалчета на юмрука си.

— Направихме се, че се познаваме, защото това бе част от сделката. Но ще ти кажа нещо, старият играч може и да е забравил, но аз го бях виждал веднъж. И дори си спомням името му, защото едно от момчетата по-късно ми бръщолевеше на ухото каква голяма работа бил преди години този старчок.

— Знаеш истинското му име?

— Аха. Но трябва да сключим сделката...

Столът на Бен се катурна на пода и той влезе в кадъра на камерата, грабна пилота за яката и го вдигна на крака.

— Чуй ме, мизерен боклук такъв, единствената сделка, която мога да ти обеща, е, че ако не ми кажеш името му, ще те тикна в затвора до живот. Веднага!

— Не можеш.

— Мога и ще го направя! — Ходилата на летеца се тътреха по пода, докато Бен го друсаше като голяма парцалена кукла. — Името!

— Пусни ме... ще помогна. Някакво шибано чуждестранно име, такова беше. Нещо като Дот или Бот.

Бен го пусна бавно върху стола му, наведе се толкова напред, че лицата им почти се докосваха. Заговори тихо, но заплашително:

— Да не би да е Тот?

— Да, така е! Познаваш ли го? Тот. Странно име.

Лентата свърши и когато ехото заглъхна, Бен заговори:

— Тот. Когато се случи инцидентът, Арпад Тот бе шеф на охраната тук, в „Мегалоуб“. Проверих веднага в архивите на

Пентагона. Оказа се, че има брат на име Алекс Тот. Пилот на вертолет от вьетнамската война.

24.

22 февруари 2024

— Това вече е от моята компетенция — рече генерал Шорхт, в очите му блесна решителност, а в тона му прозвуча хладен гняв. — Тот. Алекс Тот. Военен пилот!

— Много добре — съгласи се Бен. — Това си е ваша територия и разполагате с организацията да се справите. Ние разбира се ще продължим разследването по наша линия. Предлагам да се свързваме с полковник Дейвис поне веднъж дневно, а ако се наложи — и по-често. Трябва да се информираме изцяло за постигнатото. Това задоволява ли ви, генерале?

— Задоволява ме. Свободни сте.

Двамата офицери скочиха на крака и застанаха мирно, след това последваха генерала и излязоха.

— И приятен ден, генерале — извика Брайън към изчезващите изправени гърбове. — Ти служил ли си в армията, Бен?

— За щастие, не.

— Разбираш ли мисленето на военните?

— За съжаление, да. Но не искам да бъда груб в присъствието на действащ офицер. — Бен забеляза мрачното изражение на Шели и смекчи думите си с усмивка. — Беше само шега, Шели. Може би лоша, извинявай.

— Няма за какво — рече тя, отвърщайки му също с усмивка. — Не виждам защо трябва да защитавам военните. Постъпих в армията, за да мога да си платя за колежа. След това — във ВВС, за да уча в университета. Родителите ми имаха зеленчуков щанд на Селския пазар в Л.А. За всички други това би означавало златна мина. Баща ми е чудесен тълкувател на Талмуда, но е наистина калпав бизнесмен. ВВС ми дадоха възможността да правя онова, което наистина исках.

— А то неумолимо продължава до следващото поколение — рече Брайън. — Накъде ще върви разследването оттук нататък?

— Ще проследя всички нишки, които водят от разкритото участие на вертолета — отвърна Бен. — Що се отнася до експертната програма, нашия детектив-чудо Дик Трейси, то оставям това на теб, Шели. Какво следва?

Тя си наля чаша вода от гарафата на заседателната маса; така си спечели време да помисли.

— Програмата Дик Трейси продължава да работи. Но не очаквам да открие нещо, докато не въведем нови данни.

— Така ти остава свободно време, значи ще можеш да работиш изцяло за ИИ с мен — каза Брайън. — Защото онова, което свършим, евентуално ще бъде въведено в програмата Дик Трейси.

Бен се изненада.

— Я го кажи пак.

— Помисли малко. Сега подходът към разследването е само от една гледна точка — на извършеното престъпление. Добре, надявам се, че ще успееш, преди да са ме атакували отново. Инак съм за мустака. Но би трябвало да възприемем и втори подход. Мислил ли си за това какво точно е откраднато?

— То е очевидно — твоята машина ИИ.

— Не, не е само това. Те се опитаха да убият всички, които знаеха нещо за ИИ, да откраднат или унищожат съществуващата документация. И все още се опитват да ме убият. Това прави едно нещо съвършено ясно.

— Разбира се! — рече Бен. — Трябваше да се сетя. Те не само са искали да се сдобият с ИИ, но са искали да имат и пълен монопол върху него в света. И сега навярно ще се опитат да го изкарат на пазара. Ще искат да го използват за търговия и да спечелят. Но тъй като са извършили убийства и кражба, съвсем ясно е, че не биха искали да бъдат разкрити. Ще трябва да прикрият факта, че го използват, значи трябва да го употребят по такъв начин, че никой да не може да се сети за тях.

— Разбирам какво имаш предвид — рече Шели. — След като го пуснат в действие, ИИ може да бъде използван практически за всякаква цел. Да управлява механични процеси, може би да пише програмни продукти, да следва нови изследователски тенденции, да подпомага производството — би могъл да се използва почти за всичко.

Беникоф тържествено кимна.

— И тъкмо поради това е трудно да бъдат открити. Ще трябва да сме нащрек, да търсим не нещо определено, а буквално всякакъв вид програма или машина, която изглежда необичайно усъвършенствана.

— Прекалено общо е, за да може моята програма да се справи — рече Шели. — Дик Трейси може да работи само с внимателно подбрани бази данни. Програмата просто не притежава достатъчно познания или здрав разум, за да ни помогне при проблем с толкова широки граници.

— Тогава ще трябва да я подобрим — каза Брайън. — Точно към това съм се насочил. Сега е абсолютно ясно какво трябва да сторим. Първо ще направим Дик Трейси по-умен, ще го снабдим с повече общи познания.

— Искаш да кажеш, че ще го превърнеш в ИИ? — попита Беникоф. — И ще го използваш да открие другите ИИ. Все едно да накараш крадец да залови друг крадец.

— Това е половината от задачата. Другата е работата ми по робота Робин. Искам да го приближа до онзи ИИ от записките ми. Ако успея, тогава ще научим повече за онова, на което е способна откраднатата машина. А то ще ни помогне да ограничим кръга на търсенето.

— Особено, ако можем да заложим същите способности в Дик Трейси — добави Шели. — Тогава програмата наистина ще научи какво да търси!

Тримата се спогледаха, но изглежда нямаше повече за казване. За всеки от тях бе ясно какво да предприемат.

Надигнаха се да си вървят, но Бен ги спря.

— Трябва да обсъдим още един важен въпрос: къде да живее Шели.

— Съжалявам, но ти засегна темата — рече Шели. — Мислех си, че ще получа едно хубаво апартаментче. Но в последния момент сделката пропадна.

Бен се почувства неловко.

— Съжалявам, но... да си призная, това бе мое дело. Като си мислих за нападенията срещу Брайън, стигнах до заключението, че сега и ти се превръщаш в мишена. След като започнеш работа по ИИ, то убийците ще поискат... не е лесно да се каже, но покрай Брайън ще поискат да убият и теб. Съгласна ли си с този извод?

Шели с неохота кимна утвърдително.

— А това означава, че ще трябва да живееш при същата степен на безопасност като Брайън. Тук, в „Мегалоуб“.

— Ако се наложи да живея в онази бизнесменска спалня, може да се докарам до самоубийство.

— Изобщо не става въпрос за нея! Много добре я знам, защото самият аз съм прекарал не една жалка нощ там. Мога ли сега да направя едно предложение? В казармата има няколко помещения, предназначени за военнослужещи — жени. Ако съединим няколко стаи и ги обзаведем като малък апартамент, ще имаш ли нещо против да живееш там?

— Но искам да имам думата при обзавеждането.

— Ти ще си го подбереш, ние ще платим сметката. Електронизирана кухня, вана якуци^[1] — всичко, което пожелаеш. Военните от инженерните войски ще го монтират.

— Предложението се приема. Кога ще получа каталозите?

— Вече са в кабинета ми.

— Бен, ти си ужасен. Откъде беше сигурен, че ще приема този план?

— Не бях, само се надявах. Но ако човек огледа проблема от всички страни, ще се убеди, че това е единственият изход от гледна точка на безопасността.

— Мога ли сега да разгледам каталозите?

— Разбира се. Те са в тази сграда, стая 412. Ще се обадя на помощничката ми и ще ѝ кажа да ги изрови.

Шели тръгна към вратата, но се спря и се обърна.

— Извинявай, Брайън. Би трябвало първо да попитам теб дали имаш нужда от помощта ми.

— Намирам идеята за страхотна. Във всеки случай днес имам да свърша някои неща извън лабораторията. Какво ще кажеш, ако се срещнем там утре в девет и половина сутринта?

— Добре.

Брайън изчака, докато тя затвори вратата, след което се обърна към Бен, но преди да заговори, прехапа устна.

— Още не съм ѝ казал за присадения в мозъка ми процесор. А тя не ме попита за онова съвещание, когато именно той изнамери уликата за кражбата. Споменавала ли ти е нещо?

— Не, и мисля, че няма да го направи. Шели е доста саможива и смятам, че уважава правото на уединение и на останалите. Това важно ли е?

— Само за мен. Нали вече ти казах, че се чувствам като ненормалник?

— Не си такъв и сам добре го знаеш. Съмнявам се, че тази тема изобщо ще бъде повдигната отново.

— Някой ден ще ѝ кажа. Но просто не сега. Особено след като съм си уредил няколко дълги сеанса с д-р Снеърсбрук. — Той погледна часовника си. — Първият започва след малко. Основната причина за това е, че съм решен да ускоря работата си по ИИ.

— Как?

— Искам да усъвършенствам подхода си в изследователската работа. Всичко, което сега правя, е да мина материала от бекъпа, който взехме от банката данни в Мексико. Ала това са в голямата си част бележки и въпроси относно текущата работа. Онова, от което се нуждая, е да открия истинските спомени и резултатите от изследването, които се основават върху тях. Засега това е бавен и мъчителен процес.

— В какъв смисъл?

— Аз бях, съм, сме... — усмихна се мрачно Брайън, — май няма подходящи думи да го изразя. — Смятам, че онова мое аз, което е писало бележките, е било доста небрежен писач. Нали знаеш, когато човек пише бележки за себе си, той в повечето случаи просто надрасква няколко думи, които да му припомнят по-късно цялата идея. Затова започнах съвместно с д-р Снеърсбрук работа по това да установим дали присаденият процесор ще може да съвмести бележките с някои несвързани още спомени, които си съществуват в съзнанието ми. Първият път ми бяха необходими десет години, за да създам ИИ, боя се, че ще ми трябват още толкова, ако не получа известна помощ. Трябва да си върна изгубената памет.

— Има ли някакви резултати?

— Все още сме в началото. Още се опитваме да намерим начин да направим тези връзки, които бих могъл при желание да активирам със сигурност. Централният процесор е машина — а аз не съм — и в повечето случаи интерфейсът помежду ни действа лошо. Това е като калпавите телефонни връзки преди години. Нали ти е ясно — все едно

двама души да говорят едновременно и нищо да не се разбира. Или просто не мога да схвана какво става. Трябва да спра и да се върна към А и Б. Мога да те уверя, че е отчайващо. Но ще го преодоляя. Нещата могат само да се подобрят, в това ми е надеждата.

Бен изпрати Брайън до клиниката в „Мегалоуб“ и го остави пред кабинета на д-р Снеърсбрук. Видя го да влиза, след което постоя малко пред вратата, дълбоко замислен. Имаше доста неща за обмисляне.

Сеансът мина добре. Брайън вече можеше, когато си поиска, да получава достъп до процесора и да го използва за възстановяването на конкретни спомени. Системата функционираше по-добре, макар че понякога възкресяваше частици познание, които му бе трудно да осмисли. Те се зараждаха сякаш като предложения на някой друг, а не като възстановени негови спомени. От време на време, когато получеше достъп до паметта на предишното си, по-възрастно „аз“, той изгубваше дирята на мислите си. Когато отново си възвърнеше самообладанието, му бе трудно да си спомни какво бе почувствал. *Колко странно, мислеше си той. Нима притежавам две самоличности? Може ли в едно съзнание да има място за две самоличности едновременно — една стара и една нова?*

Това сондиране спестяваше много време в изследванията на Брайън, а когато той свикна с новостта на процеса, мислите му се върнаха към най-сериозните проблеми, които още възпрепятстваха работата му по ИИ — всички онези дефекти, при които машината би отишла в поведението си към една или друга крайност.

— Брайън, чуваш ли ме?

— Какво?

— Добре дошъл отново. Задавам ти този въпрос за трети път. Рееше се някъде в мислите си, нали?

— Извинявай. Беше толкова неразбираемо, а и в бележките ми нямаше нищо, което да ми помогне. Нужно ми е част от съзнанието ми да наблюдава останалата част, без тя да разбере това. Нещо, което да помогне веригата на системата да бъде уравновесена. Това не е особено трудно, когато самата система е стабилна, не се променя или не трупва нови познания; но нищо не помага, когато усвоява нови начини да се самообучава. Това, което ми трябва, е някаква система,

някакъв вид отделно подсъзнание, което да упражнява известен контрол.

— Звучи много фройдистки.

— Моля?

— Като теориите на Зигмунд Фройд.

— Не си спомням това име в изследванията си за ИИ.

— Не е трудно да се сетим защо. Той е бил психиатър, работил е през 90-те години на XIX век, когато изобщо не са съществували компютри. Като изложил за пръв път теориите си, че съзнанието се състои от известен брой различни агенции, той им дал имена като „същност“, „его“, „суперего“, „цензор“ и т.н. Става ясно, че всяка нормална личност непрекъснато си има работа с всякакви видове конфликти, противоречия, с несъвместими цели. Затова си мислех, че би ти помогнало, ако изучиш Фройдовите теории за съзнанието.

— Струва ми се полезно. Давай да го направим сега, запиши всички Фройдови теории в паметта ми.

Снеърсбрук усети безпокойство. Като учен тя все още се отнасяше към използването на имплантиран компютър като към експеримент, докато Брайън вече го бе приел като естествена част от начина си на живот. За него вече не съществуваше главоболието да изчита маса печатни текстове. Вкарваш всичко в паметта само за един миг и после му търсиш колая.

Той не си отиде, а остана да се разхожда из стаята, докато умът му проучваше първо един текст, после втори, осъществяваше връзки, променяше ги; изведнъж той ахна силно.

— Това трябва да е! Наистина! Теория, която напълно пасва на моя проблем. Суперегото изглежда е някакъв механизъм за определяне на целите, който навярно е възникнал на базата на породилите се по-рано механизми на възприемане. Нали разбираш, системите, открити от Конрад Лоренц, чрез които мнозинството млади животни се придържат в безопасната сфера на отглеждане и защита. Те предизвикват относително постоянна, устойчива ценностна система у децата. След като у детето се изгради образът на майката или бащата, тази структура може да съществува през целия му останал живот. Но как мога да снабдя моя ИИ със суперего? Помисли си само — би трябвало да можем да му заредим действащо суперего, ако успеем по някакъв начин да му прехвърлим достатъчно подробности от моята

подсъзнателна ценностна система. И защо не? Да активираме всички мои К-линии, немеси и сетива и да запишем емоционалните стойности, свързани с тях. Ще използваме тези данни, за да изградим първо представа за моята съзнателна самоличност. Сетне ще добавим идеала — това, което суперегото смята, че би трябвало да представлявам. Ако можем да му заредим цялата тази информация, бихме постигнали голям напредък по въпроса за стабилизирането и регулирането на нашия машинен интелект.

— Да го направим — рече Снеърсбрук. — Нищо, че никой досега не е доказал съществуването на подобно нещо. Просто ще приемем, че то съществува в съзнанието ти. И ние сме първите хора, които имат възможността да го открият. Погледни какво направихме през последните месеци: откривахме и записвахме матриците на твоите спомени и мисловни процеси. А сега бихме могли да идем и подалеч — само че назад, а не напред във времето. Можем да се поровим още в паметта за детството ти, за да видим дали бихме открили още немеси и свързани с тях спомени, които биха съответствали на най-ранните ти ценностни системи.

— Мислиш ли, че бихме могли да го направим?

— Не виждам защо не. Освен ако не търсим нещо, което просто не съществува. Във всеки случай това търсене навярно ще доведе до откриването на още няколко стотици хиляди стари К-линии и немеси. Би могло да съществува и известна опасност от това, че ще получиш достъп до толкова дълбоко заровени мисловни дейности. Бих искала първо да отработим „технологията“ с външния компютър, като изключим за известно време имплантирания процесор. По този начин ще успеем да запишем откритите структури и да ги използваме евентуално при усъвършенстването на Робин. Така, докато не бъдем съвсем сигурни, експериментите няма да имат никакъв страничен ефект върху съзнанието ти.

— Ами, давай тогава, да опитаме.

[1] Разбира се, става въпрос за „джакузи“. Бел.Mandor. ↑

25.

31 май 2024

— Брайън Делейни, нима си работил цяла нощ? Като си тръгвах снощи, обеща, че ще останеш само за още няколко минути. А беше десет часа — ядосана, Шели нахлу енергично в лабораторията.

Брайън разтърка бакенбардите си, примигна виновно със зачервени очи и го заусуква:

— Кое те кара да мислиш така?

Ноздрите ѝ се разшириха.

— Ами, достатъчно е само да те погледне човек. Изглеждаш ужасно. Освен това ти позвъних по телефона, но никой не се обади. Както можеш и сам да се сетиш, доста се разтревожих.

Брайън попипа колана си там, където обикновено бе окачен телефонът му: нямаше го.

— Трябва да съм го оставил някъде, не съм го чул да звъни.

Тя извади своя телефон и натисна бутона за автоматично повторно избиране. Чу се далечен звън. Намери апарата му до кафеварката. Върна му го с ледено мълчание.

— Благодаря.

— Трябва да е винаги близо до теб. Наложил се да потърся бодигардовете ти. Те ми казаха, че си още тук.

— Предатели — измърмори той.

— И те се тревожат като мен. Нищо не е толкова важно, че да рискуваш здравето си за него.

— Има нещо важно, Шели, там е работата. Спомняш ли си за неприятностите, които имахме с новата мениджърска програма преди да си тръгнеш снощи? Каквото и да правехме, системата просто се сгърчваше и умираше. Затова започнах отново с една много проста програма за подреждане на цветни квадрати, после я усложних с различни по форма и по цвят петна. И какво да видя — мениджърската програма продължаваше да работи, но всички останали сякаш бяха

изключени. Затова записах какво се бе получило и опитах отново. Този път инсталирах програма, която да проследи всички команди, издавани от мениджъра до останалите подпрограми. Нещата се забавиха достатъчно, за да мога да открия какво става. Нека да го видим заедно.

Той пусна записа, направен през нощта. На екрана се показва как ИИ бързо подрежда цветните петна, как последва забавяне, след това помръдваше едва-едва, докато накрая спря напълно. Дълбокият бас на Робин-3 прогърмя в говорителя.

— ... К-линия 8997, отговорì веднага на входящ сигнал 10983 — прекалено си бавна... — отговорì веднага... забрана. Избор на подпроблем 384. Приет отговор от К-4093, забрана заради бавни отговори от К-3724 и К-2314. Избор на подпроблем 385. Отговорите от К-2615 и К-1488 са в противоречие — забрана и на двете. Избор на...

Брайън изключи записа.

— Разбра ли?

— Всъщност, не. Ако изключим това, че програмата непрекъснато издаваше забрани.

— Да, и в това е проблемът. Тя би трябвало да се учи от придобития опит, като възнаграждава успешите подпрограми и да забранява онези, които се провалят. Ала прагът на мениджъра за успех е заложен твърде високо, че приема само перфектно и моментално подчинение. Затова той възнаграждава само елементите, които отговарят бързо, и изключва по-бавните — дори и когато онова, което те се опитват да правят, да се окаже в крайна сметка по-добро.

— Разбирам. И това е причинило ефекта на доминото, защото след изключването на поредния елемент останалите се обезсилват поради връзките си с него.

— Точно така. И техните отговори към други елементи се забавят, докато самите те на свой ред не се изключат. И не след дълго мениджърската програма ги убива всичките.

— Каква ужасна мисъл! Нима искаш наистина да кажеш, че системата се е самоубила?

— Не съвсем — гласът му бе дрезгав от умора. — Мисълта ти е прекалено антропоморфна. Машината не е човек. Какво лошо, по дяволите, има в това една верига да изключва друга? Господи, та това са само купчина електронни елементи и програмни продукти. След

като не са замесени човешки същества, не може да се случи нищо ужасно, това е очевидно...

— Не ми говори по такъв начин или с този тон!

Брайън се зачерви от яд, но сведе поглед.

— Извинявай, вземам си думите назад. Мисля, че съм малко уморен.

— Ти си мислиш, а аз знам. Извинението се приема. Но е вярно — мисълта ми бе наистина антропоморфна. Не ставаше въпрос за това, което ми каза, а за начина, по който го направи. А сега хайде да спрем да се заяждаме и да излезем да глътнем малко чист въздух. А после си лягаш.

— Добре, но чакай да погледна първо това.

Брайън отиде до терминала и се зае да проследи вътрешните изчисления на робота. Те се появиха на терминала — екран подир екран. Най-накрая той кимна унило.

— Поредният дефект, разбира се. Появи се веднага, след като отстраних последния. Нали си спомняш, конфигурирах системата така, че да се потисне преждевременното изключване и роботът да не се изключва спонтанно. Сега обаче той отиде в другата крайност. Не знае кога да спре. Този ИИ изглежда много добър, когато трябва да отговаря директно на зададени въпроси, но само ако отговорите се постигат с елементарно мислене. Ала нали видя какво става, когато не може да открие отговора. Почна да търси насоки, изгуби ориентация, не знае кога да спре. Човек би казал, че той не знае това, че не знае.

— На мен ми се стори, че той просто полудя.

— Да, може да се каже и така. Разполагаме с множество думи за дефектите у човека — параной, кататонии, фобии, неврози, алогично поведение. Предполагам, че ще ни е необходим нов набор от думи за новите дефекти, които се проявяват у роботите. И нямаме причини да очакваме, че всяка нова версия на робота ще заработи от първия път. В този случай стана така, че той се опита да използва едновременно всички експертни системи, за да реши един и същ проблем. Мениджърът не се оказа достатъчно силен, за да изключи неподходящите. Всичката онази бъркотия от думи показва, че той се улавяше като удавник за сламка за всяка асоциация, която евентуално можеше да го насочи към поставения проблем — без значение колко е далечна от него. Освен това показва, че когато един подход пропадне,

той просто не знае кога да спре. Дори и ако този ИИ функционира, то не съществува правилото, че би трябвало да е с всичкия си, според нашите разбирания.

Брайън потърка наболата си четина и се взря в замлъкналата машина.

— А сега нека се вгледаме по-внимателно — той посочи графиката върху екрана. — Виждаш какво стана този път. При Роб-3.1 имаше много забрани, затова всичко се изключи. Затова промених тези параметри, но сега пък няма достатъчно забрани.

— И къде е тогава решението?

— Отговорът е, че няма отговор. Не, не искам да възприемеш думите ми като загадъчни. Искан да кажа, че мениджърът просто трябва да разполага с повече познание. Тъкмо защото мистиката липсва, липсва и общовалиден отговор. Не съществува общо решение за всички случаи, просто защото и проблемите са различни. След като човек осъзнае това, всичко му става много по-ясно! Този мениджър трябва да се основава на познанието. И тогава ще може да научи сам какво трябва да направи!

— Значи искаш да кажеш, че трябва да накараме мениджъра да научи каква стратегия да използва при всяка възникнала ситуация, като си припомни кое е сработило преди и кое — не?

— Точно така. Вместо да се опитва да намери фиксирана формула, която винаги работи, трябва да го накараме да се учи от опита, от всеки конкретен случай. Защото целта ни е машина, която е интелигентна сама по себе си, за да не се налага непрекъснато да висим до нея и да я поправяме, когато нещо се обърка. Вместо това трябва да ѝ дадем възможност да се научи да ликвидира дефектите сама, още щом се появят. Сама, без помощта ни. Да, сега вече знам какво трябва да направя. Спомняш ли си, когато системата изглеждаше като зациклила и повтаряше непрекъснато едно и също за червения цвят? За нас бе лесно да установим, че е зациклила, защото не напредваше. Но тя не го разбираше, именно защото бе зациклила. Не можеше да се измъкне от омагьосания кръг и да погледне на нещата от по-глобална гледна точка. Можем да поправим това, като ѝ добавим рекордер, който да записва станалото до момента. А също и часовник, който да прекъсва програмата на определени интервали, за да може тя да прослуша записите и да види дали не се повтаря в действията си.

— Или още по-добре ще е да му добавим втори процесор, който да действа паралелно и да наблюдава първия. Б-съзнание, което да следи А-ума.

— А може би и В-ум, който да внимава да не би Б-умът да зацикли. По дяволите! Току-що си спомних една от старите си бележки, в която се казва: „Използвай Б-ума, за да избегнеш зациклянето.“ Как ми се иска тези бележки да бяха по-ясни! Най-добре да се залавям с конструирането на Б-съзнанието.

— Най-добре обаче ще е да не го правиш веднага! В сегашното си състояние само ще объркаш работата.

— Права си. Време е за лягане. Ще си легна, не се безпокой, но първо искам да хапна нещо.

— Ще ти правя компания, ще изпия едно кафе.

Брайън отвори вратата и премигна на ярката слънчева светлина.

— Думите ти прозвучаха така, сякаш ми нямаш доверие.

— Нямам ти. Не и след снощи!

Шели си посрѣбваше от кафето, докато Брайън поглѣщаше „тексаската“ си закуска: стек, яйца и палачинки. Не можа да я изяде цялата, въздѣхна и побутна чинията настрана. Като се изключат двамата войници, свободни от дежурство, с Шели бяха сами в столовата.

— Сега вече се чувствам малко по-човек — рече той. — Още кафе?

— Даже ми дойде много, благодаря. Смяташ ли, че можеш да поправиш този твой разбичкан ИИ?

— Не. Толкова много му се ядосах, че изтрих паметта му. Ще трябва да пренапишем някои от програмите му, преди да го заредим отново. Което ще ни отнеме няколко часа. Дори и на асемблера ЛАМА-5 му трябва доста време, за да се справи с толкова сложна система. А и този път, преди да пуснем новата версия, ще направя бекѣп-копие.

— Бекѣп означава дубликат. Когато направиш действащ хуманоиден изкуствен интелект, мислиш ли, че той ще бѣде в състояние да си прави сам копия?

— Разбира се. Каквото и да направи, той все пак ще си остане една програма. А всяко копие на дадена програма е абсолютно идентично с оригинала. Защо попита?

— Мисля, че това е въпрос на идентичност. Дали вторият ИИ ще е същият като първия?

— Да, но само в мига на копирането. Веднага щом започне да функционира, да мисли сам, той ще започне да се променя, да помни. Нали ние самите сме онова, което е собствената ни памет? Когато забравим нещо или научим нещо ново, ние „произвеждаме“ нова мисъл или правим нова връзка — променяме се. Ставаме по-различни. Същото ще се отнася и за ИИ.

— Сигурен ли си в това? — попита недоверчиво тя.

— Абсолютно. Защото мозъкът функционира тъкмо така. Което означава, че ми предстои маса работа по паметта. Нали заради това не успяхме с всички предишни версии на Робин. Проблемът за оценка на приоритетите, за който говорихме преди. Не е достатъчно той да се учи само по простия метод „стимул-отговор-награда“, защото по този начин би могъл да реши единствено прости проблеми с краткотраен ефект. Вместо това трябва да е в състояние да извършва широкомащабен рефлексивен анализ, в който да може да осмисли поведението си в по-дългосрочен план, да открие онези стратегии, които ще му донесат успех, както и онези, които биха го натикали в задънена улица, макар на пръв поглед да изглеждат перспективни.

— Като те слуша човек, мозъкът изглежда като глава лук.

— Така е — той се усмихна при тази мисъл. — Добра аналогия. Люспа подир люспа, слой подир слой — и всичките свързани взаимно. Човешката памет не е просто асоциативна — да свързва ситуации, отговори, стимули. Тя е освен това насочена напред, в перспектива, и назад — разсъдителна. Направените връзки трябва да бъдат въввлечени в дългосрочни цели и планове. Именно затова съществува това важно разделение между краткосрочната и дългосрочната памет. Защо е необходим около час, за да се запомни нещо, което принадлежи на дългосрочната? Защото е необходим буферен период, в който да се реши дали дадено поведение си струва да бъде запомнено или не.

Умората го покоси неочаквано. Кафето бе изстинало; започна да го наболява глава; бе близо до депресията. Шели забеляза това и леко го бутна по ръката.

— Време за почивка — рече тя.

Той кимна лениво и с мъка се изправи.

26.

19 юни 2024

Щом Беникоф почука, Шели отвори вратата.

— Брайън дойде току-що — рече тя, — и тъкмо мунося бира. Ти искаш ли?

— Да, моля.

— Влизай да разгледаш, нали ти плати за всичко.

Тя го отведе във всекидневната, където не бе останала и следа от казарма. Завесите от пода до тавана на прозореца бяха от ярка, ръчно тъкана материя. Килимът си „ходепе“^[1] с тъмнооранжевото на завесите. Елегантните линии на датската тикова мебел се вписваха приятно в тази цветова гама и приятно контрастираха с внушителната посткубистична картина, която покриваше почти цяла стена.

— Доста разкошно — рече Бен. — Мога да си представя как ще изпищят в счетоводството.

— Едва ли. Завесите и килимите са по израелски проекти, но са произведени в арабски страни и затова изобщо не са скъпи. Картината е на заем от мой приятел художник, възнамеряваме да я продадем. Повечето от парите отидоха за високотехнологичната кухня. Искаш ли да я видиш?

— След бирата. По-добре е преди това да се подкрепя.

— Ще ми обясниш ли тази своя мистериозна покана за тайландски обяд? — попита Брайън, излегнат удобно в дълбокия, тапициран фотьойл. — Знаеш, че Шели и аз сме затворници на „Мегалоуб“, докато не приберете убийците. Та като как ще идем в този твой тайландски ресторант?

— Ако не можеш да идеш до Тайланд, защо Тайланд да не дойде при теб? Веднага щом ми съобщихте, че искате да ме информирате докъде сте стигнали с работата си по ИИ, реших, че трябва да го отпразнуваме. Благодаря, Шели.

Той отпи голяма глътка от студената „Текате“ и въздъхна.

— Чудесна е. Всичко започна с проверката по сигурността миналата седмица. Участвах в комисията по допускането на войниците, които да служат тук. И тогава разбрах, че редник Лат Фроа е влязъл в армията, за да избяга от ресторанта на баща си. Бил казал, че му писнало от манджи и искал малко екшън. Ала след като година ял буламачите на войската, му се приискало да сготви едно тайландско ястие тук, стига да му се доставят необходимите продукти. Това и направих. Готвачите се навиха и сега войската очаква с нетърпение промяната. След два следобед столовата ще е само за нас. Ние ще бъдем опитните мишки и ако одобрим кльопачката, Лат обеща да нахрани тази вечер цялото войнство.

— Нямам търпение — рече Шели. — Не че храната е кофти, но една промяна ще ми действа чудесно.

— Как върви разследването? — попита Брайън. Този въпрос никога не напускаше мислите му. Докато отпиваше от бирата си, Бен се намръщи.

— Бих се радвал да имам добри новини, но изглежда отново попаднахме в задънена улица. Сдобихме се с военното досие на Алекс Тот. Бил е превъзходен военен пилот, има сума сведения за това. Но е бил също тъй и на ръба на алкохолизма, а и скандалджия. След войната са го изхвърлили при първия повод. Не може да бъде намерен на адреса, който е посочил. Благодарение на разрешителното му за летене, ФБР откри някои данни за това къде е работил. Но самият човек е изчезнал. И следата е напълно студена. Разказът на Дъсти Роудс се потвърждава. Подмамили са го да се забърка и след това са го оставили да се пържи в собствената си мас. Няма абсолютно никакъв начин да се провери откъде са дошли парите, преведени по сметката му.

— И какво ще стане с Роудс? — попита Шели.

— Засега — нищо. Остатъкът от парите бе секвестриран за фонда на пострадалите от престъпления, той самият подписа пълни свидетелски показания за станалото, за всичко, което е направил. В бъдеще или ще се държи прилично, или ще му бъдат предявени редица обвинения. Искаме всичко това да се запази в тайна, за да можем да продължим разследването.

Шели кимна и се обърна към Брайън:

— Трябва да ме въведеш в течение на нещата. Успя ли да задействаш Б-съзнанието?

— Да, успях и понякога работи наистина изумително. Но не и достатъчно добре, за да му се довери човек. Срутва се по неочаквани и необичайни начини.

— Още ли? Мислех си, че като използваш ЛАМА-5, ще го вкараш бързо в ред.

— Така е, но мисля, че проблемът е по-скоро в проектирането. Както ви е известно, Б-умът би трябвало да наблюдава А-ума, да предприема промени, когато е необходимо да го избави от дадена беда. Теоретично той действа най-добре, когато А-умът не е наясно какво става. Но изглежда А-умът на Робин с поумняването си се научи да засича външната намеса и се опитва да промени нещата. Работата стигна до борба за власт — двете съзнания се борят кое да ръководи.

— Звучи като шизофренията у хората.

— Точно така. Човешкото полудяване се отразява в машината и обратното. Защо не? Един болен мозък ще има едни и същи симптоми, породени от едни и същи причини — независимо дали става дума за човек или за машина.

— Сигурно е ужасно депресиращо да те възпира един побъркан мозък, пъхнат в тази кутия.

— Не съвсем. Всъщност, това донякъде е дори окуражаващо! Защото колкото повече грешките на работа заприличват на човешките, толкова повече се приближаваме до изкуствената, машинна интелигентност, сходна с човешката.

— Щом всичко върви тъй добре, защо тогава си разстроен?

— Личи ли си? Ами, навярно е затова, че стигнах до края на предишните си записки. Направих всичко, което бе описано в тях. И оттук нататък плувам в неизследвани води.

— Задължително ли е този ИИ да е същият като откраднатия?

— Да, трябва да е почти такъв, с изключение на някои незначителни подробности. А бедата е в това, че има толкова много дефекти, че се боя да не съм се изкачил на най-близкия връх.

— Какво искаш да кажеш? — попита Бен.

— Проста аналогия. Представи си учения като спял алпинист. Той се катери нагоре и когато стигне върха, няма повече накъде да се изкачва. Но понеже не може да види нищо, няма как да разбере, че

изобщо не е достигнал най-високия връх на планината. Това е просто най-близкият връх, задънена улица. Тогава успехът е немислим — освен ако не се спусне отново долу и не потърси друг път.

— Има логика — рече Бен. — Да не би да искаш да ми кажеш, че този ИИ, който си създал досега, който е може би същият като откраднатия, е заседнал на някой просто близък връх на интелигентност, а не на някой по-висок?

— Боя се, че е така.

Бен нададе радостен вик.

— Не би могло да има по-добра новина от тази!

— Да не си мръднал нещо?

— Помисли си само. Това означава, че онзи, който е откраднал стария модел, би трябвало да е заседнал по същия начин и може би дори и не го подозира. Докато ти можеш да продължиш и да усъвършенстваш машината си. И когато това стане, ние ще разполагаме с нея, а той — не.

Когато Брайън осмисли чутото, на лицето му разцъфна широка усмивка.

— Разбира се, че си прав. Това *наистина* е най-добрата новина. Мошениците са в задънена улица, докато аз мога да продължа работата си.

— Не, в този момент няма да можеш, поне не преди обяда — рече Шели, остави чашата си с вино и посочи към вратата. — Излизаме. Вече минава два и умирам от глад. Първо ядем, после говорим.

След като хапнаха от блюдото „Сий Хронг Муу сам Рот“, което въпреки името си, бе неописуемо вкусно — сладки, подкиселени и солени ребра — те даже можаха да си позволят и по един крем карамел в тиква за десерт.

— Никога повече няма да вкуся армейска кльопачка — изпъшка доволен Брайън и се поглади по корема.

— Кажи го на готвача, зарадвай го — рече Шели. — Аз смятам да направя тъкмо това.

Лат Фроа прие похвалите им като нещо закономерно, само кимаше в съгласие.

— Вкусно беше, нали? Ако и другите го харесат, ще се опитам да го вкарам в редовното меню. Дори и само заради себе си.

Бен ги остави да се разходят и да разтоварят поне част от обяда си по пътя към лабораторията.

— Доволен съм, но съм изпълнен и с опасения — рече Брайън. — Да плуваш в неизследвани води. Дотук карах по старите си карти, по собствените си бележки, но те вече свършиха. Може би е малко нахално за един четиринайсетгодишен хлапак, като мен, да си мисли, че може да успее в нещо, в което другото мое, двайсет и четири годишно „аз“ не е успяло.

— Не бъди толкова сигурен. Д-р Снеърсбрук смята, че си далеч по-умен, отколкото преди. Имплантите са ти придали някои забележителни способности. Освен това по време на работата, която си извършил заедно със Снеърсбрук по анализирането на собственото ти съзнание, навярно си открил повече за себе си, отколкото биха открили взвод психолози. Виждам, че си на път да успееш, Брайън. Да подариш на света нещо съвсем ново.

— Изкуствен интелект, наистина подобен на човешкия.

[1] Така е в книжния оригинал. Бел.Mandor. ↑

27.

22 юли 2024

Когато се събуди, Бен намери съобщение, записано от телефонния апарат. Беше гласът на Брайън:

Бен, сега е четири сутринта и най-сетне успяхме! Информацията, въведена в Робин, е почти достатъчна, а д-р Снеърсбрук завърши работата си по разшифрирането на още материал от мозъка ми. Беше ужасно, но успяхме да се справим. И така, сега теоретично Робин притежава копие от моето суперего, а аз пуснах компютъра да реасемблира всички програми на Робин и да се опита да интегрира старите неща с новите. Трябва да поспя малко. Ако имаш възможност, ела моля те следобед в лабораторията за демонстрация. Край, лека нощ.

— Направихме го — рече Брайън, когато се срещнаха в лабораторията. — Информацията, която заредихме у Робин, е почти достатъчна. Д-р Снеърсбрук доведе работата до успешен край, добави му нещо, което бихме могли да наречем шаблон, „маска“ — копие от моето суперего. Би могло да се каже и копие на това как действат най-висшите управленски функции на мозъка ми. Цялата памет, която не бе свързана с управлението, бе отстранена, докато не получихме модела на функциониращия интелект. Сетне възникна големият проблем да интегрираме тези програми с вече действащите програми на ИИ. Не беше лесно, но се справихме. Ала докато успеем, имяхме и няколко зрелищни провала — за някои от тях вече знаеш.

— Като катастрофата в лабораторията миналата седмица.

— И във вторник. Но всичко това е вече минало. Свен е вече кротка писанка.

— Свен ли?

— Всъщност, това е Робин номер седем; последният, след като установихме, че Робин-6.9 не можеше да получи достъп до всичката памет, която ни бе нужна. Шели му е кръстницата. Тя твърди, че като

изговарям „севън“, звучало по-скоро като „свен“. Издебна ме и му програмира шведски акцент. Така името Свен му прилегна.

— Искам да чуя как говори вашият шведски ИИ!

— Съжалявам, наложи се да му махнем акцента. Много шум, а малък ефект.

— Добре. Кога ще се срещна с вашия ИИ?

— Веднага. Но първо трябва да събудя Свен — Брайън посочи неподвижния телеробот.

— Да го събудиш ли? — попита Бен.

— Компютърът е включен постоянно, разбира се. Но тази нова схема за управление на паметта се оказа много сходна на човешкия сън. Подрежда спомените от деня, за да реши всички конфликти и да изтрие излишното. Няма смисъл да се хаби памет за неща, които човек вече знае. — Брайън повиши тон. — Свен, можеш да се събудиш.

Капаците на трите лещи се отвориха, краката се размърдаха и Свен се обърна към тях.

— Добър ден, Брайън и Шели. И на теб, непознати.

— Това е Бен.

— Приятно ми е да се запознаем, Бен. Това малкото ти име ли е или фамилното?

— Умалено. — Робин отново бе забравил за него — за трети път — след промяната в паметта му. — Пълното ми име е Алфред Джей Беникоф.

— Много ми е приятно мис или мистър Беникоф.

Бен вдигна въпросително вежди, а Брайън се разсмя.

— Свен още не е интегрирал всичките социални познания, необходими за да открие разликите в пола. Всъщност, до голяма степен той започва от нулата, с напълно нови приоритети. Главното сега е в целостта. Искам Свен да получи добре развитата интелигентност на едно растящо дете. И точно сега, досущ като дете, искам да го науча да пресича безопасно улиците. Ще излезем на разходка, искаш ли да дойдеш?

Бен погледна към трополящата електронна машина и веждите му отново се повдигнаха. Брайън се разсмя на изражението му и посочи към другия край на лабораторията.

— Виртуална, мнима реалност. Просто не мога да повярвам в напредъка през последните десет години. Ние ще влезем в тези

симулационни костюми, а Свен ще се присъедини към нас по електронен път. Шели ще управлява симулаторите.

Костюмите се отвориха отзад; Брайън и Бен се събуха и влязоха в тях. Бяха прикрепени към кръста, така че да могат да се обръщат и извиват, докато „вървят“. Двумерните автомати на пода им даваха възможност да движат ходилата си във всички посоки, докато други симулационни механизми имитираха формите и фактурата на терена, по който „вървяха“. Съвсем леките шлемове се въртяха ведно с главите им, а на екраните се пресъздаваше компютърно генерираната картина. Бен вдигна очи и видя паметника на Вашингтон да се издига над короните на дърветата.

— Намираме се във Вашингтон — рече той.

— Защо не? Подробностите за града са в паметта на компютъра, а така Свен ще може да се справи с калпавите шофьори от Окръга^[1].

Илюзията бе почти съвършена. Свен стоеше изправен до тях и въртеше очи на всички посоки. Бен се обърна към изображението на Брайън. Само че това не беше той.

— Брайън... — ти си момиче... чернокожо момиче!

— Защо не? Моето изображение тук е виртуална реалност, създадена от компютъра, тъй че мога да бъда каквото и да е. Така Свен получава като допълнителна „премия“ възможността да се среща с нови хора, с жени, с представители на малцинствата, с когото и да е. Да се поразходим ли?

Закрачиха из парка, чуха далечния шум на автомобилно движение, в дърветата над тях гукаха гълъби. Насреща им се зададе двойка, мина покрай тях, говореха си и изобщо не обърнаха внимание на търещия се дървовиден робот.

— Още не сме се опитвали да пресичаме улици — рече Брайън, — защо да не опитаме сега. Направи го малко по-простичко, като за първи път, Шели.

Шели сигурно бутна нещо по управлението, защото оживеният трафик по улицата пред тях започна да намалява. Виждаха как преминават все по-малко и по-малко коли, и когато стигнаха до бордюра, в полезрението им нямаше нито една. Дори и паркираните бяха изчезнали, а всички пешеходци завиха зад ъглите и повече не се появиха.

— Искам да бъде колкото е възможно по-просто. По-късно можем да опитаме с коли и с хора — обясни Брайън. — Свен, мисля, че можеш да слезеш от бордюра.

— Да.

— Добре. Да пресичаме ли?

Бен и Брайън тръгнаха към платното.

— Не — рече Свен.

Брайън се обърна към непомръдващата фигура.

— Хайде, няма нищо страшно.

— Ти ми каза, че трябва да пресичам, само ако съм сигурен, че не идва кола.

— Ами огледай се в двете посоки. Не се вижда нищо, хайде да вървим.

Свен не помръдна.

— Не съм сигурен.

— Но нали се огледа?

— Да, тогава нямаше кола. Но сега си е сега.

Бен се засмя.

— Възприемаш много буквално, Свен. Наистина няма нищо страшно. Можеш да се огледаш в двете посоки на километър разстояние. Дори иззад ъгъла да се появи кола със сто километра в час, пак ще успеем да пресечем.

— Но ако се движи с петстотин километра в час, ще ни удари.

— Добре, Свен, достатъчно за днес — рече Брайън. — Изключи.

Улицата изчезна, екранът изгасна; костюмите се отвориха отзад.

— Какво беше това? — попита Бен, измъкна се заднешком и се наведе да вземе обувките си.

— Проблем, с който се сблъскахме и преди. Свен все още не знае кога да спре да разсъждава, да престане да мисли толкова логично. В реалния живот не можем никога да бъдем сто процента сигурни за каквото и да е, затова използваме толкова познание и толкова разсъдък, колкото е подходящо за дадената ситуация. А за да се вземе решение, е необходимо да се стигне до момент, в който мисленето да престане. Ала за да се постигне това, са необходими умения да си заповядаш да спреш. Мисля, че причината, поради която Свен зацикли, е, че неговото суперего не му позволи да използва тези умения.

— Искаш да кажеш, че то изключи самия процес, който би трябвало да възпрепятства изключването? Звучи ми съмнително, направо като парадокс. Колко време ще е необходимо това да се поправи?

— Надявам се, че изобщо няма да се налагат поправки. Свен би трябвало да може да се справи сам.

— Имаш предвид да се научи, като натрупва опит?

— Точно така. В крайна сметка няма нищо лошо в началото човек да е прекалено внимателен. За да можеш да се учиш, първо трябва да оцелееш. Може да отнеме известно време, но като се самообучава твърде предпазливо, Свен може би ще си създаде много солидна основа, върху която по-нататък ще напредва много по-бързо. Сега обаче има нещо много по-важно от вървенето. Преди няколко дни Шели интегрира „Дик Трейси“ с Робин. Те са вече доста свързани и работят по въпроса. Свен, Дик Трейси добави ли нови задачи в списъка на твоя ИИ?

— Да.

— Дай ни разпечатка.

Лазерният принтер зашумя и започна да бълва лист подир лист. Брайън взе първия от тях и го подаде на Бен; подредбата разбира се бе по азбучен ред.

— Абак-производство, абакус-култиватор, абакус-оператор^[2]... и още сума подобни — рече Бен. — Той погледна листовете, които продължаваха да се трупат, и поклати глава. — Би ли ми обяснил причината за всичко това?

— Смятах, че е ясно. Вашето разследване на престъплението изглежда стигна до мъртва точка...

— Съжалявам, ако наистина изглежда така, но броят на хората, които участват в него...

— Бен, знам това! Не те виня. Случаят е сложен за разплитане и ние се стремим единствено да ви помогнем — ако щеш дори поради лични, егоистични подбуди. Програмата на Шели „Дик Трейси“ продължава да работи, но изглежда напоследък парата ѝ не достига. Затова сега въвлякох и Свен да разкрие престъплението!

— Аз вече съм тук, не е необходимо да бъда въвлечан.

— Фигуративно казано, Свен. Ще има нови сведения. А сега можеш да спреш разпечатването.

— Стигнал съм само до буквата В. Не искаш ли пълна разпечатка?

— Не. Само няколко примера, които да погледнем. Върни вече отпечатаните листове обратно в контейнера.

Свен зашумоля, бързо прекоси стаята до принтера и прибра листовите вечна хартия от подноса им. Но не и както би го сторил човек — като един-единствен куп хартия. Вместо това той премести тежестта на корпуса си върху единия от трите си крака, протегна втория, сетне с едно бързо движение всяко от множеството миниатюрни пръстчета хванаха по един лист. Отнесоха ги до другия край на машината и ги мушнаха бързешком в контейнера, досущ като колода карти.

— Разпечатката — каза Брайън — бе само, за да добиеш представа за базата данни, които събираме. Идеята е да се направи списък на всички възможни човешки дейности, сетне да преценим какво би могъл да направи ИИ, за да ги улесни, а после да изхвърлим малко вероятните. Когато този списък бъде сведен до разумен обем, Свен ще анализира всички съществуващи данни за възможна следа. Ще търси следи за евентуални производствени процеси, за програмиращи системи, за каквото и да е ново производство, което би могло да бъде осъществено от нов, по-съвършен ИИ.

— Но всички тези професии и дейности в списъка изглеждат толкова непрактични, направо невероятни. Аз дори не знам какво би могло да означава абакус-култиватор.

— Разбира се, много от тях ще отпаднат. Но този ИИ не мисли като нас, поне засега. Ние имаме интуиция, която е усвоен процес на мислене, а той не може да бъде запомнен. В този момент е най-добре Свен да състави списък на всичко, което ИИ би могъл да стори. Когато списъкът е готов, той ще почне да отхвърля непостижимите и невъзможните. Когато в крайна сметка списъкът се сведе до разумен обем, Свен ще започне да търси следи и съвпадения.

— Задачата му не е от най-простите.

— Но Свен е сериозна машина — отвърна гордо Шели. — При наличието на програмата „Дик Трейси“ той ще свърши не само тази работа. Ако откраднатият ИИ е пуснат някъде в експлоатация, ние ще го открием чрез проследяване на произведения от него продукт.

— Убеден съм в това — рече Бен. — И ще ми съобщите веднага, след като намерите каквато и да е следа.

— Би могло да са само улики, няма как да бъдем съвсем сигурни.

— Разбира се, а аз ще ги проверя. Разполагам с голям екип от хора, който засега не е постигнал много. Ще ги накарам да порботят. Честно казано, включването на Свен в тази работа е единственият начин да открием хората, които извършиха всичко това.

[1] Окръг Колумбия — в него се намира столицата на САЩ. *Б.пр.*

↑

[2] Абак, абакус — манилско въже, манилска палма. *Б.пр.* ↑

28.

4 септември 2024

Беникоф бе убеден, че това съвещание няма да продължи дълго. Бе прочел документите по време на полета до Сиатъл, последните си бележки написа, докато пътуваше с монорелсовата железница към Такома. Това бе първата му задача от няколко месеца насам, всъщност — първата, след като посвети цялото си време на случая с „Мегалоуб“; не виждаше реални причини да откаже на молбата. Малко преди съвещанието да започне, телефонът му изпиука и той го включи.

— Бен, тук е Брайън. Свен изглежда е попаднал на следа.

— Твоят електронен вундеркинд май работи доста бързо.

— Да, след като списъкът бе завършен и всичките малко вероятни възможности елиминирани, Свен подреди останалите по важност. Сега вече са сведени до три. Първата е софтуерна система, която изглежда съмнителна. Микрокодов компилатор, който пише невероятно ефикасни кодове. Следва някаква машина за ремонт на обувки, която би могла да е основаваща се на ИИ, тъй като може да подмени подметките на каквито и да е обувки. И накрая има една селскостопанска машина, която почти сигурно е с ИИ.

— Навярно? Почти сигурно? Това твое нещо не може ли да даде ясен отговор — да или не, или вероятност едно към едно?

— Не може. Свен използва агенция, основаваща се на познание относно качествената оценка на вероятностите. Тя изобщо не използва числа. Всъщност, аз го попитах и той не можа да даде отговор.

— Кой командва парада? Ти или машината? Все пак, какво беше мнението му?

— Машината се нарича Бъг-оф^[1], можеш ли да повярваш?

— Мога. Ще се свържа с ФБР и ще поискам да предприемат нещо за твоя Бъг-оф още днес. Имах една кратка среща, която току-що реших да съкратя съвсем. Отменям я. Връщам се при теб.

Шефът на службата на ФБР в Сиатъл, агент Антонио Пердомо, беше висок, с яко като на Беникоф телосложение и бързооплешивяващ мъж на около четирийсет и пет години. Той погледна картата на Беникоф и веднага се зае с работа.

— В щата Вашингтон бе извършена обща проверка на производствената компания „Диджит Тек Продъктс“ от Остин, Тексас. Досието е тук, при мен. Компанията произвежда и продава електронни части на едро, понякога излиза на пазара и с краен продукт. Но обикновено прави части за дребни производители. Тази машина, за която питаш — Бъг-оф, — е на пазара само от няколко седмици. Фирмата сама извършва маркетинга ѝ.

— Как да се сдобием с някоя от машините?

— И това съм уредил. Машините не се продават, а се дават на лизинг за употреба в оранжерии — поне така се твърди в проспектите — за да заменят инсектицидите. Разбрах, че искаш това разследване да е напълно дискретно и затова направих проучвания чрез един колега от Бюрото по търговия. Той се свърза с всички оранжерии в района и удари бинго: собственик на оранжерия на име Нисюми, пенсиониран пътен полицаи.

— Това е най-добрата новина от маса време насам. Влезе ли в контакт с него?

— Той е в офиса си и ни очаква. Знае само, че става дума за разследване на най-високо ниво и че не бива да споменава за него никому.

— Отлично.

Пердомо се усмихна.

— Само си върша работата.

Слънцето се бе скрило и се виждаше как Сиатъл бърза да надене зимната си премяна. Чистачките на колата работеха на най-висока скорост, за да осигурят поне малко видимост в проливния дъжд. Паркираха възможно най-близо до входа, но въпреки това, докато стигнат до оранжерията, станаха вир-вода.

Нисюми, набит американец от японски произход, ги отведе мълчаливо до кабинета си, не пророни и дума, докато не затвори вратата. Преди да се ръкуват, отри ръка о бялата си престилка. Прегледа внимателно личната карта на агента Пердомо.

— Хората от Бъг-оф са се заели с наистина широкомащабен маркетинг, свързали са се навярно с всяка оранжерия в страната. На мен дори ми доставиха брошурата за машината направо в офиса.

— Това е мистър Беникоф, който е започнал разследването — рече Пердомо. — Той е главният.

— Благодаря за сътрудничеството ви — рече Бен. — Разследването е на най-високо равнище, директно от Вашингтон, става дума и за убийства. Засега мога да ви кажа само толкова. Когато работата се раздуха, обещавам, че ще ви информирам по-подобно.

— Това ме задоволява. Машината води до голяма промяна в отглеждането на краставици. Заинтересувах се от Бъг-оф, след като прочетох за нея в едно търговско списание. Затова поисках допълнителна информация. Но за мен е прекалено скъпа.

— Току-що се сдобихте с безлихвен заем за такава сума, каквато ви трябва, и за колкото време е необходимо.

— Добре е човек да се завърне отново в занаята! Докато пътувахте насам, се обадох на „Диджит Тек Продъктс“. Оказа се, че имат търговец в нашия край; утре в девет сутринта ще демонстрира машината.

— Чудесно. Вашият счетоводител, сиреч аз, ще бъде с вас по същото време. Наричайте ме обаче Бенк, а не Беникоф.

Дъждът плющеше силно по прозореца на хотелската стая. Беникоф притвори завесите и включи радиото с надеждата то да надвие шума. Когато пристигна вечерята му, беше задълбал надълбоко в досието на компанията; вечерята се оказа недопечен стек, без картофи, със зелена салата и каничка кафе. Яде бавно, поглъщаше едновременно и храната, и доклада.

На сутринта търговецът закъсня; бе почти десет, когато камионетката му спря в алеята пред оранжерията.

— Извинете, нали разбирате — задръстването, а и мъглата. Името ми е Джоузеф Ашли, но ми викат Джо. Вие ли сте собственикът, мистър Нисюми?

След формалностите по запознанството шофьорът на камионетката натовари голям кашон върху ръчната количка и я вкара в оранжерията. Самият Джо гордо отвори капака:

— Бъг-оф. Ето какво представлява това бижу. Механичният отговор на всичките ви биологични проблеми.

Машината доста приличаше на обемист пожарогасител. Представляваше тумбест червен контейнер, повесен между шест паякообразни крака. От горната му страна излизаха две многоставни метални ръце, всяка от които завършваше с грозд метални пръсти. Беникоф прикри изненадата и интереса си зад подозрителното изражение, присъщо на един счетоводител. Разклоняващите се пръсти, макар и доста по-големи, имаха далечна прилика с манипулаторите на ИИ.

— Само ще сваля скобите за транспортиране от тези ръце и ще сме готови. — Джо освободи уплътняващите блокчета пенопласт, извади червен контейнер с размерите на кутия за пури от кашона и го вдигна. — Захранващ блок. Може да се включи в какъвто и да е контакт. Бъг-оф е с напълно независимо захранване. Сега батерията му е заредена и той гори от нетърпение да се захване за работа. Може да работи денем и нощем, ако това е необходимо. А когато акумулаторът му започне да се изтощава, той просто се дотътря до захранващия блок и се зарежда сам.

— Вижда ми се скъпичко — рече Беникоф.

— Изглежда скъп, мистър Бенк, и наистина е скъп. Но не и за вас. Ще забележите, че поне условията на лизинга са повече от изгодни. А аз мога да се обзаложа, че този Бъг-оф ще се изплати още с включването му.

— Трябва ли да го програмира човек или е достатъчно просто да съм край него? — попита Нисюми.

— Толкова е лесен за експлоатация, че няма да повярвате, докато не видите как действа този малък ликвидатор на буболечки. Достатъчно е само да го включите и да го оставите! — Джо направи тъкмо това: включи и се отдръпна. Чу се шум от двигатели, двете ръце се простряха настрани, дългите метални пръсти се залюляха грациозно във въздуха. — Това е програмата за търсене. Детекторите по връхчетата на пръстите оглеждат растенията. Няма значение дали е ден или нощ, нали виждате как блестят собствените им източници на осветление?

Двигателите шумяха тихо, краката се повдигаха и спускаха грациозно — по много изискан начин машината пое по пътеката

между растенията. Спря пред първото стъбло, двете ръце се разгърнаха и се протегнаха към по-отдалечените стъбла. Сега вече се движеха бързо, леко разгръщайки листа и стъбла, от време на време сякаш погалваха дългите зелени краставици, леко докосваха жълтите цветове на върха на растенията. Чу се рязко изщракване — контейнерчето на едната ръка се отвори и бързо се затвори.

— Никакви химикали, никакви отрови, никакво замърсяване. Изцяло органичен метод. Дори и сега, като го гледате с очите си, се обзалагам, че не можете да повярвате. Не ви виня: та това е нещо напълно ново на тази земя. Пред вас са тези почти невидими очи, които действат: оптичните клетки на тези пръстчета, които сега търсят листни въшки, паяци, червейчета — всякакви буболечки. Когато бъде открита някоя буболечка, той просто я откъсва от растението: толкова е елементарно. Откъсва я и я отстранява. Ръцете на Бъг-оф са кухи и скоро те ще се напълнят с буболечки. Истинско угощение за вашите домашни птички или гущерчета, а можете да ги използвате просто за тор. Ето го, господа — механичното чудо на нашето време!

— Изглежда опасно — рече кисело Беникоф.

— В никакъв случай! Има вградена защита. Няма да докосне нищо друго, освен растение, а ако някой се изпречи на пътя на машината, тя спира автоматично.

Търговецът пристъпи напред и хвана една краставица току пред проблясващите пръсти. Движещата се ръка веднага се отдръпна и машината нещастно запиука, докато той не пусна зеленчука отново.

— Не знам — каза Беникоф. — Какво мислите, мистър Нисюми?

— Ако действа така, както ни го описва Джо... ами, тогава съществува известна възможност. И двамата знаем, че чисто отглежданите зеленчуци вървят на по-добри цени.

— Какъв е минималният срок на лизинга? — попита Беникоф.

— Една година...

— Прекалено дълго е. Трябва да поговорим. В кабинета.

Беникоф спори по договора, колкото можа по-дълго. Получи няколко отстъпки, без сам да прави такива. Джо се поизпоти, усмивката му посърна, но в крайна сметка стигнаха до съгласие. Договорът бе подписан, стиснаха ръце, усмивката се върна върху лицето на Джо.

— Получихте страхотна машина, истина ви казвам. Страхотна.

— Надявам се. Ами ако се повреди?

— Няма, но въпреки това имаме техник на денонощно дежурство, просто за да са спокойни клиентите ни.

— Правите ли периодични прегледи на машината?

— Само ако поискате. На всеки шест месеца се прави проверка. Първо ще ви се обадим, за да си определим среща, но става дума за рутинна поддръжка. Извън това на вас ви остава само да отвържете това дяволче унищожител на буболечки и да гледате! Вие, господа, няма да съжалите дори за миг, че сте го взели.

Беникоф изсумтя подозрително и прочете отново договора. Нисюми излезе да изпрати Джо и шофьора, докато Беникоф ги наблюдаваше над листовите през прозореца на кабинета. В мига, в който камионетката изчезна от ползрението му, той грабна телефона и позвъни първо в офиса на ФБР, а сетне — на Брайън.

— Не знам как Свен е открил този Бъг-оф, но мисля, че сме на вярна следа. Всичко в тази машина намирисва на изследванията ти върху ИИ. — Чу се изскърцване на спирачки и отвън спря камион за колетни пратки на „Федерал Експрес“. — От ФБР вече са тук. Те ще опаковат това нещо и ще го качат на самолета. Ще пристигне утре сутринта, аз — също!

Шофьорът на камиона, облечен в униформа на „Федерал Експрес“, беше агент Пердомо.

— Благодаря за сътрудничеството ви, мистър Нисюми — рече Пердомо. — Нямахте да стигнем доникъде без вашата помощ. А сега ще ви освободим от машината.

— А какво ще правя, ако търговецът или някой от хората му поискат да я видят?

— Забавете ги — рече Беникоф. — И се свържете веднага с агент Пердомо. Но навярно няма да ви безпокоят, ако се плащат навреме вноските по лизинга. Изпращайте сметките на Пердомо — ще бъдете обезщетяван веднага. Търговецът каза, че няма да преглеждат машината шест месеца. Дотогава нашето разследване ще е отдавна завършило.

— Както наредите. Ако е необходимо още нещо, казвайте.

— Не, няма. Благодаря ви още веднъж.

Изключиха Бъг-оф, поставиха го заедно със захранващия му блок в кашон, който опаковаха в кафява хартия. Беникоф отпътува във

фургона с машината до един празен склад в покрайнините на Сиатъл. Там ги очакваше екип на ФБР.

— Торес, от сапъорския отряд — представи се водачът им. — Вие ли сте мистър Беникоф?

— Точно така. Благодаря ви, че се отзовахте веднага.

— Това ни е работата. Разкажете ми какво е това. Мислите ли, че в него има заложен експлозив?

— Съмнявам се много. Доколкото разбрах, в страната има още поне стотина. Съмнявам се във всичките да са заложени бомби; ако само една машина гръмне, тя ще привлече ненужно внимание, ще доведе до големи неприятности. Не, повече се безпокоя за наличието на някакви вътрешни защити, с които машината може да е снабдена срещу евентуален промишлен шпионаж: някои хора наричат тези защити обратно инженерство. Убеден съм, че производителите не биха искали изобретението им да бъде разкрито. Имам силни подозрения, че технологията, върху която се базира тази машина, е открадната миналата година. За нея още няма издадени патенти. Съществува също така и вероятност машината да има нещо общо с разследване на престъпление, което върви в момента. Ако тези хора са замесени в него, то те не биха искали *никой* да разбере как действа машината им.

— Значи може да има заложени капани, за да не се разбере как работи? Примерно, да се самоповреди, ако някой вземе да любопитства прекалено.

— Точно така. Вътрешният ѝ компютър може да е настроен да се саморазруши, да разруши програмите си или паметта си. Може да използва „самоубийствен“ модул. Напоследък, след като намалиха срока за действие на патентите, тези модули са доста разпространени.

— Добре, сега ще ви помоля и двамата да излезете. Повечето от номерата са ни познати, така че няма да ни отнеме много време.

Отне им обаче почти пет часа.

— Оказа се по-сложно, отколкото очаквах — призна Торес. — Доста хитри неща има тук. Пултът за управление изглеждаше прекалено очевидно място за проникване, затова „влязохме“ откъм дъното. Открихме четири различни ключа, един върху капака, друг под един болт, който трябва да се развие, за да се получи достъп. И все пак, нямаше нещо, което да ни озори.

— Щеше ли да последва експлозия? — попита Беникоф.

— Не, не бе свързан по такъв начин. Може би щеше да се получи пробляскване, малко пушек. Всички ключове бяха свързани на късо през процесора към захранването. Щеше хубавичко да се стопи. Сега обаче машината е изцяло на ваше разположение. Хубава машинарийка. Доколкото разбрах — събирач на буболечки, а?

— Точно това прави.

— Светът напоследък е пълен с чудеса.

Бъг-оф сега бе опакован в по-голям сандък, здраво облепен и запечатан. Отначало Беникоф смяташе да уреди специалното му транспортиране, но после се отказа — обикновената пратка щеше да привлече по-малко внимание.

Камионът на „Федерал Експрес“ се заклатушка в дъжда с ценния си товар. Обещано бе да го достави в Калифорния на сутринта.

[1] Bug-off — (англ.) — отстраняване на недостатъци; в случая — ликвидиране на вредните насекоми. *Б.пр.* ↑

29.

5 септември 2024

Беникоф излезе от завоя пред прелеза на Монтесума и забеляза камиона на „Федерал Експрес“ да се тътри нагоре по хълма. Позвъни на Брайън.

— Сега навлизам в Борега Спрингс, камионът с онова нещо е точно пред мен.

— Кажи му да побърза!

— Търпение, тези работи се правят най-добре полека. След няколко минути пристигаме.

Той натисна педала на газта, задмина камиона на равното и пристигна преди него пред портала на „Мегалоуб“. Майор Ууд изглежда с подозрение сандъка, който разтовариха на рампата.

— Сигурен ли си, че знаеш какво има в него?

— Бях там, когато го заковах и сам го запечатах: числата от пломбата съвпадат.

— Може да си запечатал вътре и някоя бомба. Искам, преди някой да го отвори, това нещо да мине първо през скенера SQUID и през устройството за откриване на експлозиви.

— Да не мислиш, че някой се е качил в камиона на ход, отворил е сандъка и е заредил бомба в него, а сетне го е запечатал отново?

— Ставали са и по-необичайни работи. Обичам да имам подозрения. Така се намирам на работа, а и момчетата са винаги нащрек. В сандъка може да се съдържа всичко — включително и онова, което си сложил в него. Но въпреки това искам да бъде проверен.

Апаратът за откриване на експлозиви го „подуши“ и не откри нищо съмнително, същото стана и с протонния брояч на скенера. Беникоф отвори сандъка с кози крак, за да удостовери съдържанието му, затвори го отново, за да не се вижда Бъг-оф, след което сам го откара в лабораторията.

— Остави на мен — рече Брайън, още докато отваряше вратата. — Прочетох брошурата, която ми изпрати по факса, поне сто пъти. Мисля, че е вероятно да има капани, за да унищожи при опасност сам „мозъка“ си.

— Щеше да е по-подозрително, ако не бе така. След като няма издаден патент, всеки би могъл да го прекопира. А в залагането на устройства срещу промишления шпионаж няма нищо подозрително. Но ти можеш просто да го отвориш. Би трябвало да не последва нищо. Сапъорският отряд изключи всичките му капанчета.

— Дай да видим първо как работи — рече Брайън. — Трябва ли да се програмира?

— Не, само го включваш.

Металните ръце прошумоляха и се разпериха, множеството пръсти се протегнаха. Машината се завъртя бавно в кръг, изпиука нещастна и се самоизключи.

— Не се презори много — рече Шели.

Брайън се вгледа отблизо в едно от пръстчетата.

— Обзалагам се, че търси на определена вълна — навярно тази на хлорофила. Някой да има цветя в саксия?

— Нямам — отвърна Шели, — но в кабинета ми има ваза с цветя.

— Чудесно. Преди да го отворим, искам да видя как Бъг-оф ще излапа някоя и друга буболечка.

Този път машината бе по-отзивчива. Тя се приближи до вазата, започна от основата ѝ и бързо си намери пътя към стъблата на цветята. След като си свърши работата, изпиука радостно и се изключи.

— А сега как ще видим буболечките? — попита Брайън.

— Ще ти покажа.

Бен разви долната част на всяка ръка и извади контейнерчетата, вградени в тях.

— Ще ги изсипя на лист хартия и ще разгледаме улова.

Той отвори капачетата и внимателно наклони контейнерите, за да изсипе съдържанието им върху хартията.

— И всичко това се е намирало по цветята ми? — рече ужасена Шели. — Паяци, мухи, дори и няколко мравки.

— И всичките — мъртви — рече възхитен Брайън. — Вижте колко чисто е отрязана главата на паяка! Това изисква голяма точност,

огромна различителна способност. Чакайте да разгледам останалите остатъци с лупа. — Той се наведе и разбута умрелите буболечки с върха на молив. — Има няколко много дребни листни въшки и някакви други, още по-малки насекоми, досущ като пращинки — паразити или червейчета от някакъв вид. — Изправи се и се усмихна. — Мисля, че е невъзможно това да бъде постигнато с друга технология, освен с моя ИИ. Но мога и да греша. Дайте да видим какво има вътре и ще разберем.

Металният корпус бе свален с лекота, очевидно предназначението му бе само да защитава работните елементи. Брайън използва отвертката като показалка, за да проследи веригите.

— Ето го хранящият кабел, в червено, петволтов чифт. Стандартен. И една сигнална тръба за двустранен обмен с оптични влакна. Всичко дотук изглежда като купено направо от магазина. Стандартни преобразуватели на напрежението към интерфейсите чипове. Те са разкачени.

— Сигурно са го направили хората на ФБР — рече Бен. — Обзалагам се, че ще намериш контакта към онова, което би могло да бъде централният процесор.

— Ето го — каза Шели и посочи квадратна метална кутия, монтирана от едната страна на рамката.

Бен огледа кутията от всички страни, използвайки огледало и фенерче, за да погледне отдолу и отзад.

— Откакто се занимавам със сигурността в промишлеността, съм виждал подобни неща доста често. Запечатани, без да е предвидено да се отворят. Но каквото и да има вътре, то излъчва топлина — виж топлообменника ей там. Вентилаторът обаче охлажда ребрата му и няма нужда в самата кутия да има отвор. Виждаш ли този шев? Заварка с онези свръхслепващи електроди — тя е по-здрава, отколкото самия метал. Няма да успеем лесно да я отворим, затова да не се опитваме. Можем да открием още сума неща, без да се налага да я разрязваме. Но в крайна сметка сигурно ще трябва да я отворим — рече Бен.

— Може би, но засега да опитаме без да го правим. Вътре трябва да има резервна батерия, която да поддържа записаните в DRAM-а програми в случай, че бъде изключена основната батерия. Като знаем

за останалите капани в машината, сигурно ще трябва да има и още един, който да задейства при опит да се отвори кутията на процесора.

— Който ще направи късо с резервната батерия? — попита Шели.

— Точно така. Но човек не определя степента на интелигентност, като прави дисекция на мозъка! Нека първо да направим „снимка“ на веригите и да видим как работи. Сетне можем да пуснем няколко предварително подготвени теста...

Брайън усети леко потупване по рамото и се обърна: зад гърба му стоеше ИИ.

— Това ли е машината Бъг-оф?

— Да, Свен. Искаш ли да я погледнеш?

— Да.

Той се хвана за плота на масата с един от дървовидните си манипулатори и се изкачи на повърхността с плавно движение. Стъбълцата на очите му се удължиха и се спуснаха към неподвижната машина. Огледът бе бърз, продължи само няколко мига.

— Хипотезата за ИИ-система и процесор сега е извън всякакво разумно съмнение.

— Точно това искахме да чуем — каза Брайън. — Остани тук, Свен, ти ще извършиш цялостния му преглед.

— Няма да ви преча — рече Бен. — Обадете ми се, щом откриете нещо. Ще бъда в кабинета си. Трябва да проведе сума телефонни разговори.

— Добре. Чакай да ти отворя.

Разследването на „Диджит Тек“ вървеше с пълна пара. Беникоф позвъни на агент Дейв Маниъс, който водеше следствието от страна на ФБР още от самото начало. Отговори му обаче друг агент.

— Съжалявам, мистър Беникоф, но не е тук. Каза, ако се обадите, да ви предам, че е тръгнал към вас.

— Благодаря.

Той затвори. Сигурно бе нещо важно, щом Маниъс не искаше да говори по телефона.

Когато Маниъс дойде, довършваше втората си чаша кафе и крачеше из кабинета си.

— Разказвай — рече Бен. — Откак получих съобщението ти, изтърках килима в тази стая.

— Нещата вървят добре. Ще ти разкажа всичко, а ти ми налей едно голямо кафе без мляко. Ти може и да си спал нощес, но твоят подопечен дори не е и помирисвал легло.

— Сърцето ме боли за теб — рече Бен без всякаква нотка на съчувствие. — Хайде, Дейв, стига го усуква. Какво стана? Ето.

— Благодаря — Маниъс се отпусна на дивана и засърба кафето. — Поставихме корпорацията „Диджит Тек“ под наблюдение, веднага щом получихме доклада ти. Не е кой знае колко голямо предприятие, има около сто и двавет работници. Внедrixме свой агент сред тях.

— Толкова бързо? Поразен съм.

— Въпрос повече на късмет. Една от секретарките се разболя от грип. Тъй като вече имаме поставени подслушвателни устройства, засякохме обаждането, с което търсеха заместничка. Една от нашите агентки подаде молба. Тя е програмистка с богат опит в секретарската работа, а и е вършила подобна дейност и преди: наблюдение отвътре на търговски престъпления. Всичко е в документацията, стига да знаеш как и къде да търсиш, а тя знае. В тази машина Бъг-оф са инвестирани големи пари. Построено е било изцяло ново крило към старата фабрика, доставена е скъпа машинария.

— Тя успя ли вече да надникне в архива на компанията?

— В целия. Както винаги паролите за достъп се оказаха обикновени кодове, телефонни номера, името на съпругата — нали разбираш? А нещата се улесниха още повече от това, че главният счетоводител си държал паролите за достъп записани на картонче, залепено върху стената на чекмеджето на бюрото му. Ама наистина, не се шегувам!

— Добър, а може би и недотам добър знак. Ако имат нещо за криене, навярно щяха да го скрият много по-добре.

— Човек никога не знае. Повечето мошеници обикновено не са много умни. — Той постави на писалището един GRAM. — Във всеки случай тук е всичко, което сме постигнали досега. Архивът на компанията от момента на основаването ѝ. Сега сме в процес на сдобиване с биографичен материал за по-важните ръководители. Ще го получиш веднага, щом го имаме.

— Някакви заключения?

— Прекалено е рано, Бен. Ако не ти се свиди, ще изпия още една чаша. Изглежда преди време са имали финансови затруднения, но са се

преобразували в акционерно дружество и са набрали дори повече средства, отколкото са им трябвали.

— Искам да науча кой държи контролния пакет акции.

— Ще го узнаеш. Мислиш ли, че това са хората, които търсим?

— Скоро ще разберем. Ако продават ИИ с търговски цели, ще трябва да имат доста документация за това кой е извършил изследванията, как са го разработили. Ако тя им липсва, тогава ние ще извадим късмет, а те ще загаят.

След като Брайън не се обади до пет часа, Бен отиде сам в лабораторията. Външната врата бе почти изцяло скрита зад истинска джунгла от малки растения и дръвчета в саксии; наложи му се да ги прескача, за да стигне до вратата на лабораторията. Изглеждаше така, сякаш всички местни разсадници са били очистени до шушка. Той посегна и щракна с пръсти пред видеокамерата над вратата.

— Има ли някой вътре?

— Здравсти, Бен. Тъкмо щях да ти се обаждам. Тук стават интересни неща. Почакай само секунда.

И вътре в лабораторията, около работния тезгях, също имаше растения. Първото нещо, което Бен забеляза, бе, че Бъг-оф и ИИ очевидно бяха потънали в нежна прегръдка. ИИ стоеше съвсем близо до частично разглобената машина и многоклонестите му пръсти бяха обгърнали вътрешностите ѝ.

— Любов от пръв поглед? — попита Бен.

— Ами! Просто проверяваме входовете и изходите за информация. Ако разгледаш тези удължения на пръстите му под увеличително стъкло, ще видиш, че са групирани в еднакви снопове. Всеки сноп съдържа троен подсноп, съставен от два обектива от оптично влакно и източник на осветление. Обективите са разположени на фиксирани разстояния един от друг. Това говори ли ти нещо?

— Да, устройство на бинокъл.

— Точно така. В добавка към това, което бихме могли да наречем очи, във всеки сноп има и четири механични манипулатора. Трите са с притъпени краища — за захващане, а единият е с острие — за изрязване. Той отсича главата на насекомото миг преди то да потъне

във фунията. Снопите работят независимо един от друг... е, почти независимо.

— Какво имаш предвид?

— Нека да ти пусна един видеозапис и сам ще разбереш.

Брайън мушна касетата във видеото и я превърта до търсеното място.

— Заснехме го с висока скорост, а го пускаме забавен. Погледни.

Изображението бе ясно, с голяма контрастност и с неколнократно увеличение. Кръгли метални пръти бавно посягаха да уловят муха, дълга почти трийсет сантиметра. Крилете ѝ се размахаха бавно и безуспешно, след което изчезна от екрана. Същото се повтори и с листна въшка.

— Ще го пусна отново — каза Брайън. — Този път обърни повече внимание на първото насекомо. Гледай. Виждаш ли снопа над него? Първо е неподвижен, а ето, сега задейства. Но мухата не помръдна, преди да бъде хваната. Разбираш ли за какво става дума?

— Видях го, но днес не ми е денят за съобразителност. Какво значение има това?

— Ръката не се опита да използва груба сила и скорост, за да улови мухата в полет. Вместо това роботът използва реално познание какво поведение би трябвало да очаква от всеки вид насекомо! Когато напада домашната муха, при приближаването си Бъг-оф отдръпва захващащото снопче, сякаш се оттегля, докато за насекомото стане късно да избяга. Сигурни сме, че не става въпрос за случайност. Бъг-оф изглежда познава поведението на всяко насекомо, описано в тази книга.

Брайън подаде на Бен голям том със заглавие „Наръчник по етология на насекомите“, издание 2018 г.

— Но как разбира Бъг-оф с какво насекомо си има работа? На мен всички ми изглеждат еднакви.

— Добър въпрос, след като моделът на разпознаването бе моето проклетие от първия ден, в който започнах работата си по ИИ. Промислените работи не могат да се справят добре с разпознаването и монтажа на отделни части, ако не са им представени по определен начин. А за да се види и в последствие да се разпознае човешко лице, е необходимо да бъдат приети хиляди сигнали. Ако напишеш програма за събиране на буболечки от храстите, ще трябва да програмираш

всяка възможна буболечка на света, с размерите ѝ, с начина ѝ на движение и т.н. Една много голяма и сложна програма...

— И е трудно да бъде настроена?

— Колкото и да е странно, не е така. Но ти или аз — или някой човекоподобен ИИ — ще е много добър в събирането на буболечките. Целият процес по идентификация, по посягането и хващането е ужасно сложен, но и невидим за нас. Това са атрибутите, една от функциите на интелекта. Просто посягаш и улавяш. Без да използваш каквито и да е сложни програми. Тъкмо това става и тук — така поне мислим. Ако в машината има ИИ, то в даден момент той протяга един сноп и хваща. След като насекомото е уловено, той превключва към подпрограма, която го взема, докарва го до контейнера, откъсва му главата и го изхвърля; после отново се връща в изходна позиция, готов за ново действие. Междувременно ИИ е наредил на друг сноп да улови друго насекомо, после на още един и на още един; редувайки заповедите си толкова бързо, че не можем да забележим действието в реално време. Аз и ти можем да направим същото не по-зле.

— Говори само за себе си, Брайън. На мен ми се вижда много отегчително.

— Машините не се отегчават, поне засега. Всичко това обаче е все още косвена улика. А сега ще ти покажа нещо далеч по-добро. Виждаш ли как Свен се е включил към операционната система на Бъг-оф? Той чете всички данни, постъпващи от сензорите, както и обратните, командни съобщения. Сигурен съм, че знаеш, че „обществото“ на ума, независимо дали е човешки или изкуствен, се състои от съвсем малки единици, като никоя от тях не е интелигентна сама за себе си. Интелект наричаме съвкупността от дейността им. Ако можем да извлечем една такава единица и да я разгледаме, ще можем да разберем как действа.

— В човешкия ум?

— Почти невъзможно. Но при един ИИ в ранен стадий на разработка, тези единици могат да бъдат идентифицирани. След като анализирахме част от обратните връзки в Бъг-оф, открихме модел, нещо като програма, която може да бъде идентифицирана. Ето, нека ти я покажа.

Брайън извика програмата на екрана, въведе няколко команди, потърка доволно ръце и се усмихна радостно.

— После ще ти покажа още една програмка. Тя бе извлечена от банката данни в Мексико. Група команди, които дори и не си спомням — но навярно само аз бих могъл да ги напиша. Ето, сега ще разделя екрана на две и ще извикам и втората програмка.

Двете програми се появиха редом една до друга на екрана. Брайън ги пусна да текат бавно и едновременно. Бен погледна първо едната, после — другата и ахна.

— Господи, та те са съвсем еднакви.

— Така е. Тази съм я писал преди две години. Другата е в машината. Идентични са.

Бен неочаквано помрачня.

— Да не искаш да кажеш, че никъде на света няма данни за подобни програми? Че не се използвани с комерсиални цели в някоя друга програма?

— Точно това имам предвид. Аз съм я писал и съм направил бекъп-копие в Мексико. Оригиналът беше откраднат. Крадците навярно не са я схванали добре, затова просто са я преписали. А който я е откраднал, я е вградил в този ловец на буболечки. Хванахме ги!

— Да — рече съвсем тихо Бен. — Мисля, че ги хванахме.

30.

12 септември 2024

— Нима не разбираш, че мина вече цяла седмица? — рече Брайън. — Цяла проклета седмица, откакто доказах за радост на всички, че този събиращ буболечки негодник е произведен от същите хора, които откраднаха моя ИИ. И, което за теб може би няма голямо значение, но за мен е дяволски важно, — от същите хора, които ме простреляха и отнесоха половината ми глава. И през цялата тази седмица не бе предприето нищо.

— Това не е съвсем вярно — рече Бен тихо и доколкото можеше внимателно. — Разследването продължава. Може би повече от осемдесет агенти са включени в него по един или друг начин...

— Не давам и пет пари, дори ако са включени цялото ФБР и ЦРУ. Кога ще бъде направено нещо?

Бен не отвърна, само сръбна от бирата си. Намираха се в жилището на Брайън повече от час, в очакване на обещаното обаждане. Всички бяха настръхнали поради закъснението. Бен неведнъж обясни всичко бавно и внимателно. Ала Брайън бе изгубил търпение и това бе разбираемо. Напрежението започна да нараства от мига, в който се разкри, че „Диджит Тек“ произвежда ИИ, използвайки неговия проект. Очакваше нещо да се случи, да се появи някакъв пробив. В лабораторията му не се вършеше нищо, а и самият той не си помагаше никак с това, че си разбърка трета, смъртоносна на вид „маргарита“^[1].

След като един от ефрейторите в клуба му бе показал как да приготвя коктейла, той нямаше спиране. Вдигна чашата и тъкмо отпиваше солидна глътка, когато телефонът иззвъня. Преглътна бързешком, блъсна чашата върху масата и откачи апарата от колана си. Закашлян, едва успял да си поеме дъх, той отговори на обаждането.

— Да — продължи да кашля силно. — Бихте ли повторили отново? Добре. — Избърса очите и устните си с носна кърпичка и най-

сетне се успокои. — Разбрах, съвещание след десет минути, прието.

— Да вървим — рече с голямо облекчение Бен, остави чашата си и се изправи. Когато излязоха от външната врата на помещението, се сблъскаха с майор Ууд и един взвод войници, които ги очакваха.

— Това излизане навън не ми се нрави — рече остро майорът.

— Няма да ходим кой знае колко надалеч — отвърна Бен. — Само до административната сграда, която, както сам виждаш, е в края на алеята.

— И е дяволски близко до външния портал, почти се вижда от пътя.

— Майоре, обясних ти това и преди. Няма друг начин. Трябва да използваме съвещателната зала. Всички ни помагат. Следвайки твоите инструкции, работещите в „Мегалоуб“ бяха освободени да си вървят по обяд. Техниците провериха залата и цялата сграда. Какво още би могло да се желае? Противовъздушна батарея?

— Вече разполагаме с такава. Противовъздушни ракети са инсталирани върху покривите на четирите сгради. Хайде.

Навсякъде се виждаха тежковъоръжени войници — дори и готвачите бяха изтеглени заради операцията от кухнята и се бяха включили в охраната. Макар до административната сграда да имаше само неколкостотин метра, майорът настоя да отидат дотам с бронетранспортьор.

Брайън никога не бе влизал в заседателната зала на „Мегалоуб“ и затова се огледа с любопитство. Бе мебелирана разкошно; картината на Ван Гог на стената сигурно бе оригинал. Приглушено осветление, дебели килими, махагонова заседателна маса, с подредени около нея столове. Самата маса бе отдръпната встрани от панорамния прозорец, който се простираше върху цялата отсрещна стена. Оттук, от петия етаж се разкриваше великолепна гледка към пустинята и към планините отвъд нея.

— Тъкмо навреме — рече Бен, като погледна часовника си. Още докато изричаше тези думи, пустинната гледка изчезна и на нейно място се появи друга заседателна зала. Чак тогава Брайън разбра, че цялата стена бе телевизионен екран с висока разделителна способност, образът върху която се получаваше от триизмерни, управлявани от човешки поглед камери, пуснати наскоро в производство.

Макар да изглеждаше, че всички се намират в една зала, конференцията се провеждаше практически върху територията на целия континент — от Сан Диего до Капитолия. Масата, около която седяха другите, се намираше на равнището на масата в „Мегалоуб“ — така, че сякаш се образуваше една-единствена маса, около която бяха насядали всички. Очевидно са били въведени стандарти за височината и дължината на масите, използвани за телеконференции, помисли си Брайън. Седнаха.

— Брайън, мисля, че не сте се срещали с агент Маниъс, който води разследването от страна на ФБР още от първия ден.

— Радвам се, че най-сетне се запознахме, Брайън.

— Здравейте — това бе единственото, което Брайън успя да изрече. Нали всъщност в момента не се срещнаха... или напротив? За разлика от него агентът очевидно бе свикнал с подобни неща.

— Ще ни въведеш ли в течение на нещата, Дейв? — попита Бен.

— Нали за това става дума? Вие сте получили копия от цялата получена информация. Има ли въпроси?

— Разбира се, че има — сопна се още ядосаният Брайън. — Не е ли крайно време да се предприемат действия, да бъдат задържани онези престъпници?

— Да, сър, времето наистина дойде. Тъкмо затова провеждаме това съвещание.

— Добре — рече Брайън и се отпусна на стола си; част от напрежението, натрупано през последните дни, спадна.

— Нека ви информирам докъде сме стигнали до този момент. Притежаваме вече всички архиви на компанията „Диджит Тек“, както и най-новите досиета на всички, работещи в нея. Дойде време, когато вече не можем да получим нищо от обществени или частни архиви. Имаме също така чувството, че ще е неразумно да продължим още наблюдението си върху компанията. Нашите хора са много опитни професионалисти, но с всеки изминал ден се засилва вероятността дейността им да бъде случайно разкрита. Ето защо решихме, че днес в четири следобед ще е най-подходящият момент да извършим операцията. — Брайън погледна часовника си, оставаха още четирийсет и пет минути. — Агент Ворски ще ви обясни какво ще се прави.

Ворски им кимна — беше мършав мъж с изправена, военна стойка. Той погледна бележките си върху масата.

— В момента имаме четирима агенти, внедрени в завода.

— Толкова много? — попита Бен. — Сигурно ще събудят подозрение.

— Да, сър, така би станало, ако отлагаме. Имаме една агентка в управлението, за която знаете. Преди два дни имаше случай на леко хранително отравяне, в резултат на повреда в хладилния камион, обслужващ завода. Агенцията по заетостта, използвана от „Диджит Тек“, вече разполагаше с имената на нашите агенти в списъците си.

Никой не попита как така се бяха случили тези инцидентни отравяния, затова и Брайън не отвори уста.

— Планът е много прост, доказал своите качества в миналото. Точно в четири ще се включи противопожарната сигнализация и всички ще бъдат помолени да напуснат сградите. Веднага щом това стане, двама агенти ще застанат на пост в управлението, за да възпрепятстват достъпа до всякакви файлове или архиви, а други двама ще завземат изследователската лаборатория. Екипът, който ще нахлуе, ще носи ето такива шлемове, така че ще можем да следим всяка фаза на операцията.

Агент Ворски вдигна един шлем и го сложи на масата. Изглеждаше като бейзболна шапка от черна пластмаса с монтирано над козирката фенерче.

— Направени са от много здрава пластмаса, за да защищават главите на онези, които ги носят. Но по-важни са многопосочните камери, монтирани върху тях. Те работят напълно независимо от носителя си. Изображението се стабилизира от лазерен жирокоп и се управлява от операторите тук. Няма значение в каква посока се движи човекът или накъде ще завърти глава — ние ще изберем онази картина, която ни е необходима.

Той завъртя шлема надолу и нагоре, обърна го бързо, но обективът си оставаше постоянно насочен към екрана.

— Разполагаме с шест отделни щурмови екипа и във всеки от тях по един човек ще носи от тези камери. Тези шест изображения ще се появят на екраните ни. Нашите режисьори ще увеличат най-важната картина, ще можете да чувате и съпровождащия я звук. Всички останали изображения разбира се ще бъдат записани за по-сетнешно

проучване. Това, което ще направим засега, ще е да ви дадем възможност да наблюдавате операцията в реално време.

— Има ли въпроси? — попита Маниъс. — Остана ми само време да ви съобща какво ще предприемем. Първо ще защитим цялата екипировка и архивите, за да не може да бъде унищожено нищо. Сетне всички работещи там — както и четиримата отсъстващи по болест — ще бъдат задържани и разпитани. Имаме да им зададем маса въпроси и съм убеден, че ще получим отговорите на всички от тях. Вече започна броенето на десетте минути до началото.

Другата заседателна зала изчезна и на нейно място се появиха шест съвсем безинтересни картини. Двете сигурно бяха снимани в затъмнени фургони, защото контрастната черно-бяла картина очевидно бе дело на инфрачервени камери. Картината в горната дясна част показваше храсталак и листа на дървета; трите останали бяха тъмни. Брайън ги посочи:

— Да не би камерите да са повредени?

— Навярно са изключени. Вероятно са на агенти, намиращи се в коли или на публични места. Не искат още да привличат вниманието, като наложат тези шапки а ла Мики Маус.

Когато до началото на акцията останаха две минути, картините се пооживиха. Сега вече работеха всички екрани, два от тях показваха изображения, заснимани от движещи се автомобили. Всички щурмови екипи вече се съсредоточаваха около завода.

Когато броенето стигна до нула, събитията се ускориха неимоверно. Чу се воят на пожарната сигнализация. Камерите още бяха насочени от операторите напред спрямо носещите ги агенти, но образът от някои подскочаше, което означаваше, че хората, върху чиито шлемове бяха, тичат. Врати се отваряха със сила, чуваха се викове на изненада, твърди заповеди да се запази спокойствие.

После неочаквано едно от изображенията бе увеличено и показва агент, който врхлетя през една врата. Вътре група мъже бяха изправени до стената с вдигнати ръце. Срещу тях стоеше мъж с оръжие в ръка, очевидно бе агент, защото останалите просто го подминаха бързо.

— Това е електронна лаборатория — рече Брайън.

Картината на лабораторията се сви и на нейно място се появи уголеменото изображение на мъже, които нахлуваха през друга врата.

Изплашена жена се опитваше да ги спре.

— Какво е това? Не можете да влизате там, кои сте вие?

— ФБР. Отдръпнете се настрана.

Ръка се протегна и отвори вътрешната врата. Тя навярно бе звукоизолирана, тъй като сивокосият мъж, седнал зад голямото писалище, продължи да набира някакъв телефонен номер и дори не вдигна поглед. Камерата навлезе още по-навътре в стаята, преди той да чуе нещо и да погледне към нея, оставяйки телефона.

— Къде е този пожар? И какво търсите в кабинета ми?

— Няма пожар, мистър Томсън.

— Тогава махайте се оттук, веднага!

— Вие ли сте мистър Томсън, изпълнителен директор на „Диджит Тек“?

— Ще повикам полиция — рече Томсън и хвана телефона.

— Ние сме полицията. Ето документите ми.

Томсън погледна значката, след което бавно остави телефона.

— Добре, значи сте от ФБР. А сега ми кажете какво, по дяволите, търсите тук.

Той се отпусна на стола си и пребледня. Изглежда му стана зле.

— Вие ли сте мистър Томсън?

— Името ми е написано на вратата. Ще благоволите ли да ми кажете какво става тук?

— Първо, трябва да ви съобща какви са правата ви.

Томсън изслуша мълчаливо как агентът му чете правата от картончето си. Чак когато свърши, той отново повтори въпроса си.

— Вашата фирма и вие самият сте предмет на разследване...

— Това е очевидно, по дяволите! По-добре ми кажете какво целите.

— Имаме достатъчно причини да смятаме, че човек или повече хора от тази фирма са замесени пряко в криминално деяние, извършено на 8 февруари тази година в „Мегалоуб Индъстрис“.

— Не знам за какво...

Всичко стана с ужасяваща бързина. Последва чудовищна експлозия, изви се пламък, последван от дим.

Силни викове, някой пищеше.

Картината се залюля лудо, показва пода, стените, сетне се завъртя.

Увеличено бе друго изображение, виковете продължаваха, докато камерата бързо навлезе от коридора в стаята.

Кабинетът бе направо разсипан, мъжете кашляха от изпълнилия го дим.

— Санитар! — извика някой. Агентите се изправяха на крака. Камерата се движеше из стаята, но в един момент се фокусира върху бялата стена.

— Кръв — рече Беникоф. — Какво, по дяволите, стана там?

И други гласове крещяха същия въпрос. Камерата се люшна на една страна, явно се отдръпна пред изтичалите покрай нея санитарии, сведе се към телата на пода. Миг по-късно към нея се обърна агент с почерняло от дима лице, върху челото му се стичаше кръв.

— Бомби. В телефоните. Онзи върху писалището бе много близо до нас, двама от хората ми са тежко ранени. Но заподозреният носеше личния си телефон на колана.

Агентът се поколеба, сетне мрачно въздъхна дълбоко:

— Всъщност е разкъсан на две. Едва ли би могъл да бъде по-мъртъв.

[1] Вид коктейл. *Б.пр.* ↑

31.

12 септември 2024

Гледаха онемели как съобщенията идваха едно по едно. След този инцидент, това нещастие, останалата част от операцията бе напълно успешна. Всички заподозрени бяха арестувани и задържани: никакви документи, файлове или машини не бяха пипнати или повредени. Полицейска част бе обградила района. Единствената промяна от първоначалния план бе, че подсилена сапърска част сега проверяваше всичко, преди в сградите да бъдат допуснати техниците. Чак тогава щяха да ги оставят да си вършат работата насаме в отцепения комплекс.

Един от агентите бе мъртъв, друг — сериозно осакатен.

— Това самоубийство ли бе? — попита най-накрая Брайън. — Бен, Томсън самоуби ли се?

— Едва ли. В началото бе истинска фурия, но като пооплете конците, нали видя колко разтревожен изглеждаше? Ако е замислял предварително самоубийството си, то би трябвало да е забележителен актьор. Убеден съм, че бе убит, за да не проговори. Сигурно е имал информация за хората, които търсим, а навярно е бил и един от тях. Те не убиват или поне не се опитват да убият за първи път, за да си осигурят мълчание. Това са брутални хора.

— Но откъде са могли да узнаят какво става?

— По много начини, подслушвали са кабинета, а може би и цялата сграда. Мисля обаче, че работата е в телефоните. Сега те са много надеждни, никога не се повреждат. Тъпкани са с машинария. Записват разговори, отговарят на повикване, помнят пейджинг съобщения, могат да се включат на конферентен режим, действат като факсове и т.н., и т.н. Лесно е да се нагласи телефонът така, че да бъде винаги включен, за да бъде следен и подслушван от друг телефон. Не е по-трудно да бъде зареден с някакъв пластичен взрив, който да задейства при дадена парола. Може да си работи така с години и да

чака заповедта отвън. Този ден идва и когато на подслушвания не му хареса чутото, той просто натиска един бутон — и бум! Край на разговора, край на празненството.

— Това е ужасно!

— Тези хора са ужасни.

— Но те би трябвало да подслушват по двайсет и четири часа в денонощие... не, вземам си думите назад. Достатъчно е да се включи автомат, разпознаващ думите. Да го настроиш да реагира на дадени думи, например „ФБР“ или „Мегалоуб“ — и толкоз. При употребата на някоя от тези ключови думи автоматът ще подаде сигнал за тревога, ще повика някой да чуе разговора и да вземе решение. Хората зад всичко това са ужасни. Докато ние слушахме какво става в онзи кабинет, е слушал и някой друг, зловещ тип. Когато чухме какво всъщност става, когато започнахме да схващаме ситуацията...

— Тогава той е прекратил разговора. Е, не е приятно, но не изпадай в униние. Това не е край на разследването, а едва неговото начало. Те си бяха прикрили добре следите, но Свен ги откри. Един престъпник е мъртъв, другите се крият, но доказателствата са налице. Ще ги пипнем, ще видиш.

— А междувременно аз ще бъда затворен в „Мегалоуб“. Досуш като доживотна присъда.

— Мога да ти гарантирам, че няма да бъде завинаги.

— Не можеш да ми гарантираш нищо, Бен — рече съвсем уморено Брайън. — Ще си легна за малко. Ще поговорим сутринта.

Той отиде в жилището си, просна се на леглото и веднага заспа. Когато се събуди, бе десет вечерта и той усети, че причината за събуждането бе стомахът му, протестиращ, че е празен от цели четиринайсет часа. Бе пил доста, може би прекалено. В хладилника имаше овесени ядки и мляко и той си забърка една купа каша. Включи наскоро инсталирания прозорец, който всъщност не беше прозорец, и придърпа стол пред него. Бавно задъвка ядките, взрян в обляната от лунна светлина пустиня. Небесният свод бе обсипан със звезди до самия хоризонт. Какво щеше да се случи оттук нататък? Дали със смъртта на Томсън не бяха стигнали отново до задънена улица? Или пък разследването щеше да разкрие хората зад всичко това? Онази мрачна и смъртоносна група, която бе организирала кражбата, убийствата.

Когато се съблече и най-сетне си легна, бе вече много късно. Спакато заклан, докато не го събуди звънът на телефона; той примигва, като видя колко бе часът — минаваше единайсет.

— Да?

— Добро утро, Брайън. Днес ще ходиш ли в лабораторията?

Не бе помислял изобщо за това, бе прекалено уморен, прекалено потиснат.

— Не, Шели, не мисля. От толкова време насам работим без почивен ден. Можем да си позволим поне един.

— Да поговорим за това на обяд?

— Не, имам... имам да свърша някои неща. Почивай си и прави каквото пожелаеш, аз ще ти се обадя, когато трябва да се върнем отново на работа.

Силната депресия просто не искаше да го напусне. Когато откриха следата, водеща от неговия ИИ към „Диджит Тек“, бе изпълнен с толкова надежди. Бе сигурен, че това щеше да е краят, че принудителното му отшелничество скоро щеше да свърши. Ала не стана така. Все още бе затворен и не можеше да излезе на свобода, докато не открият заговорниците. Ако изобщо ги открият. Непоносимо бе дори да си мисли за това.

Опита да погледа телевизия, но нямаше никакъв смисъл. Нямаше смисъл и да разлиства томовете на „Нешънъл Алманах“, които бе разпечатал и подшил. Обикновено му бе приятно да ги разлиства, за да навакса пропуснатите години. Но не и днес. Направи си една „маргарита“, сръбна, сви устни при вкуса ѝ толкова рано през деня и изля чашата в мивката. Алкохолизирането нямаше да помогне. Направи си вместо това сандвич със сирене и домати и си позволи една бира, за да го преглътне по-лесно.

След като Бен не му се обади до обяд, Брайън сам му позвъни. Никакви новини. Напредвали бавно. Чакай. Ще се свържа с теб, веднага щом се появи нещо. Благодаря много.

Най-накрая той се отдаде на един стар свой любимец — Е. Е. Смит и препрочете четири тома, после — няколко новели за работи от Бенфорд и накрая си легна.

Телефонът иззвъня чак по обяд на другия ден и Брайън го сграбчи моментално.

— Тук е д-р Снеърсбрук, Брайън. Току-що пристигнах в „Мегалоуб“ и искам да се видя с теб.

— Аз съм... ами, малко съм зает сега, докторе.

— Не, не си. Ти си в апартамента си сам и не си излизал цели два дни. Хората се безпокоят, Брайън, ето защо съм тук. В качеството си на твой лекар смятам, че е важно да те видя веднага.

— Може би по-късно. Ще ти се обадя в клиниката.

— Не съм в клиниката, а в твоята сграда, на първия етаж. Бих искала да се кача.

Брайън понечи да възрази, но в крайна сметка прие неизбежното.

— Дай ми пет минути да облека нещо.

Навлече дрехите си и когато входният звънец дрънна, отвори вратата.

— Не изглеждаш прекалено зле — рече лекарката, докато влизаше. Огледа го професионално от глава до пети, а сетне извади от чантата си диагностатора. — Ще ти бъда благодарна, ако си подадеш ръката.

Достатъчно бе едно докосване до кожата му. Малката машинка весело запиука, а сетне изпълни дисплея си с числа и букви.

— Кафе? — попита Брайън. — Току-що сварих прясно.

— Ще бъде чудесно — отвърна тя, присвила очи, вгледана в екранчето. — Температура, кръвно налягане, глюкоза, фосфоламин — всичко е в рамките на нормалното. Освен може би леко повишена алфа-реактиназа. Как е главата?

Той прокара пръсти по червеникавата си четина:

— Както винаги — никакви симптоми, никакви проблеми. Можех да ти спестя идването. Това, което ме безпокои, няма физически характер. Става дума за добрата стара меланхолия и потиснатост.

— Лесно разбираемо. Само сметана, без захар. Благодаря ти.

Тя седна на един от столовете до масата и разбърка кафето си, загледана в него, сякаш бе кристален глобус.

— Не съм изненадана. Трябваше да го предвидя. Работиш прекалено много, използваш мозъка си прекалено интензивно. Само работа и никакви забавления.

— В тази казарма не може да има кой знае какви забавления, нито пък в лабораторията.

— Напълно си прав и трябва да се предприеме нещо. Виновна съм, че не предотвратих това още преди да се бе случило. Но и двамата толкова се радвахме на възстановяването ти, на това, че при имплантирания процесор, въобще — на всичко. А и работата ти: тръгна толкова добре, че състоянието ти бе достигнало емоционален връх. А сега се сгромоляса с трясък. Убийството в „Диджит Тек“ и последвалата задънена улица в разследването бяха последната капка, която преля.

— Ти информирана ли си за това?

— Бен ме закле да пазя тайна, а сетне ми разказа за всичко, което се е случило. Поради това пристигнах веднага тук. За да ти помогна.

— И какво ще ми предпишеш, докторе?

— Онова, което желаеш. Да излезеш оттук. Да си починеш, да промениш коренно обстановката.

— Страхотно, но в близкото бъдеще това едва ли ще бъде възможно. Аз наистина съм просто един затворник.

— Откъде знаеш? Нима ситуацията не се промени след разкриването на „Диджит Тек“? Смятам, че се е променила. Казах на Бен да дойде тук веднага, за да обсъдим всички подробности. Мисля, че е необходима преоценка на мерките за сигурност и съм на твоя страна.

— Наистина ли? — Брайън скочи и закрачи из стаята. — Само да можех да изляза оттук! С твоя помощ може би ще успея — той разтърка брадата си и усети наболата четина.

— Налей си още кафе — рече той и се запъти към спалнята. — Аз ще се обръсна, ще взема душ и ще се преоблека в чисти дрехи.

Когато той излезе, усмивката ѝ се стопи. Нямаше изобщо представа дали можеха да убедят властите, че Брайън се нуждаеше от малко по-голяма свобода. Ала тя щеше да ги притисне дяволски силно да променят нещата. Бе взела решение: бе твърдо решена да застане на страната на Брайън, да му даде онази морална подкрепа, от която той така силно се нуждаеше. Дори това от нейна страна да бе циничен опит да се подобри душевното му здраве, тя все пак искрено желаше да му помогне. По дяволите, не бе цинично, беше по-скоро логично. Тя изобщо не се бе омъжвала, работата ѝ бе целият ѝ живот. Но носеше отговорност за този Брайън, когото бе извадила от гроба, комуто бе подарила нов живот — отговорност, досущ като за едно новородено

дете. Щеше да се бори като лъвица за малкото си, за да получи той известни права, привилегии, свобода.

Ядоса се не по-малко от Брайън, когато Беникоф дойде и — навъсен, непреклонен, делови — съобщи, че нищо не можело да се промени, докато не бъдат открити нови доказателства. Не бе случайно, че тя седеше на дивана до Брайън: физически бе преминала на негова страна и размахала назидателно пръст към Бен:

— Това изобщо не ме задоволява. Когато навън имаше убийци, добре, съгласих се и приех всичките мерки за безопасност в името на Брайън. Но всичко това се промени и...

— Не се е променило, докторе, още не сме открили хората, които стоят зад това.

— Дрънканици, да ме извиняваш за израза. Нима си забравил, че заплахите за живота на Брайън дойдоха, защото той не бе убит при първото нападение тук? Съществуването му заплашваше бъдещия монопол на крадците върху изкуствения интелект. Но сега вече вие открихте тази фабрика за ИИ и намерихте някакъв шибан трепач на бръмбари. Страхотно! А след като брайъновият ИИ е по-усъвършенствен от техния, можем да си правим наши трепачи на бръмбари — при това по-добри. Разбираш ли изобщо за какво говоря?

— Аз разбирам напълно! — рече Брайън. — Вместо всичките тези охрани и постови, трябва да съобщим на света за напредъка ни в разработката на ИИ. Да дадем публичност за това, че скоро ще го внедрим в производство, за това какви огромни промени ще донесат нашите нови и умни роботи. Да оставим Бъг-оф в производство и да се заемем с разработката на основаващи се на ИИ продукти тук, в „Мегалоуб“ — за което, нека ти напомня, преди всичко бях взет на работа. Монополът е нарушен, тайната е издадена — тогава поради каква причина ще искат все още да ме убият?

— Имаш основание...

— Точно така. А ти командваш и можеш да вземаш решения.

— Чакай малко, чакай, не бързай толкова. Аз ръководя само разследването на обира в „Мегалоуб“. Въпросите на охраната и на безопасността, както сигурно знаете, са в ръцете на нашия приятел генерал Шорхт. Всичко, свързано с тях, се решава от него.

— Тогава иди веднага при него и издействай на Брайън известна свобода — рече твърдо Снеърсбрук. — Това е моето предписание като

негов личен лекар и то е в името на здравето му.

— Аз съм на ваша страна! — рече Бен и вдигна ръце в знак, че се предава. — Ще го атакувам в най-скоро време.

— Чудесно — каза въодушевено Брайън. — Но преди да си хукнал, какво е положението с разследването на „Диджит Тек“?

— Всичко е записано в този GRAM, мислех си, че ще поискаш да го прегледаш. Но мога да обобща с няколко думи. Излязоха много интересни подробности. Вече сме почти напълно сигурни, че „Диджит Тек“ е служила за параван на операцията и че само Томсън е знаел за връзката с „Мегалоуб“. Преди около година „Диджит Тек“ е била купена за много пари и тъкмо тогава за неин мениджър идва Томсън. В миналото му има доста тъмни петна, които не са известни на компанията. Няколко банкрута, дори и предявено обвинение — отхвърлено поради липса на доказателства — за нелоялно поведение и възползване от служебна информация. Бил е добър бизнесмен, но прекалено алчен, за да запази честността си.

— Чудесен избор на параван.

— Точно така. Производствената структура на фирмата не била изменена много, имало е промени в персонала, разбира се, но в рамките на нормалното. Главните промени са били в изследователския сектор. Пристроено било крило за нова лаборатория, започнала е работа по експертни системи. Поне така са си мислели всички, работили в лабораторията. Използвали са термина ИИ, но никой не е знаел, че изследванията им се базират на откраднат ИИ. Работата им се е състояла във внедряване на ИИ в техния ловец на буболечки.

— Но някой в лабораторията *би трябвало* да знае — рече Снеърсбрук.

— Разбира се. И този човек е някой си д-р Бочорт, ръководител на изследванията по роботите в компанията.

— И какво каза той? — попита Брайън.

— Не знаем още, тъй като не бе намерен. Бил е възрастен човек, приближаващ или надхвърлил осемдесетте, както ни казаха техниците, които са работили с него. Разболял се преди няколко месеца и го откарали с линейка. Повече не се върнал. На служителите във фирмата съобщили, че постъпил в тежко състояние в болница. Онези, които му пратили цветя или писма, получили благодарствени картички от медицинската му сестра.

— В коя болница? Не можаха ли да разберат по пликовете?

— Логичен въпрос. Цялата поща от болницата била адресирана до Томсън. Той отварял писмата и предавал съдържанието им.

— Чакай сега да ти кажа какво следва — рече Брайън. — Никаква линейка от която и да е болница или „Бърза помощ“ от района не е вземала никого от „Диджит Тек“. И на стотици мили наоколо в никаква болница или санаториум не е постъпвал никакъв старик.

— Бързо напредваш, Брайън. Точно така е и точно дотук стигнахме. Отново задънена улица. Но открихме твоя откраднат ИИ. Възможно е обаче някъде да има други ИИ и затова продължаваме да търсим.

— Кое то ще направя и аз — рече Брайън, прекоси тежко стаята и взе GRAM-а, който Бен бе оставил на масата. — Свен отново ще заработи. Именно той откри този ИИ и мога да се обзаложа, че ще намери още следи от цялата информация, която сте записали тук.

— Ами почивката? — попита д-р Снеърсбрук. — Още я желаеш нали, още искаш да се измъкнеш оттук?

— Разбира се, докторе, но не бързам много. Бен ще има доста трудна задача да убеди генерал Шорхт, че трябва да изляза от затвора. А докато го прави, аз и Свен ще възобновим отново разследването и ще решим загадката на престъплението. Те са още на свобода — тези крадци и убийци. Те ме раниха и, Господ ми е свидетел, аз ще им го върна един ден — тъпкано ще им го върна!

32.

19 септември 2024

Брайън не каза на Шели, че се връща в лабораторията, защото искаше да остане насаме, за да обмисли проблемите си. Познаваше твърде добре генерал Шорхт, за да бъде сигурен, че в скоро време нямаше да бъде предприето нищо. Но засега това нямаше значение. За пръв път бе получил възможността да остане сам, да помисли за бъдещето — за собственото си бъдеще. От момента, в който куршумът простреля главата му, други хора се стараеха да съсият живота му. А отдавна вече бе време да започне да мисли сам за себе си. Вратата се затвори зад него и той закрачи из лабораторията.

— Добро утро, Брайън — рече Свен.

— Добро утро ли? Да не би батерията на часовника ти да се е изтощила?

— Не. Съжалявам. Не го погледнах. Мислех много усилено и не съм усетил, че е минало дванайсет. Добър ден, Брайън.

— Същото и на теб.

Брайън забеляза, че с формирането на нови „агенции“, на нови вътрешни връзки помежду им, „съзнанието“ на Свен заприличваше все повече на човешки интелект. Което си бе нормално, ако се вгледаше внимателно назад, към вече случилото се. Един от факторите, превръщащи интелекта в човешки, бе прогресивното му развитие, натрупването и промяната, добавянето на пласт подир пласт, като някои части помагаша на други да си свършат работата, а трети биваха потискани или използвани от съперниците си, като променяха възприятията или пренасочваха целите им. Очевидно Свен бе изминал дълъг път. Брайън се запита дали той наистина бе изгубил представа за времето — или преднамерено бе симулирал човешка небрежност, за да не се притесни Брайън. Щеше да помисли за това по-късно, а сега — на работа.

— Искам да поговорим с теб за нещо, Брайън.

— Добре, но първо бих желал да заредиш данните от този GRAM. Когато видиш какво се съдържа в тях, бързо ще осъзнаеш важността им. Така, а сега какво искаш да обсъдим?

— Можеш ли да инсталираш в този мой корпус дублираща памет? В блиндиран контейнер? А също така и втора бекъп-батерия?

— Какво те наведе на тази мисъл? Прототипът на ИИ, който открихме в машината Бъг-оф ли?

— Разбира се. — Брайън се насочи към командния пулт, а телероботът го проследи с очите си. — В случая с Бъг-оф бронираният контейнер имаше предназначението да скрие факта, че машината се управлява от ИИ. В моя случай обаче подобно устройство ще осигури оцеляването ми при нещастен случай или при техническа повреда. Дублиращата памет ще е винаги в наличност, за да може системата да се възстанови.

— Нали не си забравил, че оцеляването ти вече е осигурено от бекъп-копието, което се прави всеки ден?

— Не съм забравил. Но не бих искал да изгубя цял ден. За теб един ден е просто миг, докато за мен е цяла вечност. Бих искал също така да се запазват стари копия, защото последните могат да не се окажат достатъчни. Ако изведнъж се побъркам, последните бекъп-копия могат да съдържат всички проявили се недостатъци.

— Разбирам, но всяко копие струва цяла пачка, а бюджетът ни не е неограничен.

— В такъв случай две копия засега ще бъдат достатъчни, стига да се съхраняват на различни места. А това поражда интересен въпрос. Ако връзките в съзнанието ми сега изведнъж прекъснат, а после на тяхно място бъде заредено бекъп-копие, аз същата личност ли ще бъда или не? Мозъците продължават ли да съществуват след смъртта? Ако е така, то в коя бекъп-версия?

— Ти как мислиш? — попита Брайън.

— Не знам. Философите класици не са постигнали единомислие по въпроса дали съзнанието надживява смъртта, дори и ако съществува задгробен живот. Но те изглежда не са обмисляли проблема с наличието на многобройни бекъп-копия. Мислех си, че може би имаш мнение по въпроса.

— Имам, но не виждам защо моите гледища трябва да са по-добри от твоите. Във всеки случай съм съгласен, че би трябвало да

имаш надежден втори източник на хранване и това ще бъде направено веднага. Ще се заема тутакси с него. А докато го правя, би ли сравнил новопостъпилите данни със старите?

— Вече съм се заел с тази задача.

Брайън взе от склада батерия с висока плътност и провери дали е заредена. Зад гърба му нещо изшумоля, телероботът се приближи и надникна иззад рамото му.

— Най-добре ще е да я дозаредим — рече Брайън. — Ако се заемеш с това, аз ще направя свързването. Мислил ли си по въпроса с каква батерия би искал да заменим първата?

— Да. Клонът на „Мегалоуб“ — „Ауто фюъл“ — тъкмо излиза на пазара с най-новата си разработка — въглеродородни клетъчни енергийни пръти. Състоят се от изцяло разрушими полиацетиленово-кислородни електроди и са изключително ефективни за съотношението тегло-енергия, защото самият прът е електрически проводник, който изцяло се консумира при реакцията му с атмосферния кислород. Не остават никакви отпадни продукти за рециклиране — батериите на „Ауто фюъл“ просто безшумно се превръщат в нетоксичен газ без мирис.

— Вижда ми се разумно. Ще вземем такава.

— Вече я поръчах от твое име и тази сутрин я доставиха.

— Какво? Това не е ли малко своеволие?

— Определението на своеволие в речника е следното: съществително, което означава надвишаване на правата. Но в случая решението ми не е своеволно, а логично, защото ти щеше да се съгласиш с него. Надвишаването на правата се свързва и с действие или поведение, водещо до постигане на надмощие. Аз не съм се опитвал да доминирам, затова не разбирам смисъла на думата. Би ли ми обяснил...

— Не! Вземам си думите назад. Сбърках, ясно ли е? Нуждаем се от батерията; така и така щях да я поръчам сам, а ти просто си ми помогнал. Благодаря много.

Брайън съжали за последните си думи, но се надяваше, че уменията на Свен да различава фонетичните нюанси не бяха още достатъчно усъвършенствани, за да открие той нотките на сарказъм в модулацията на думите му. Ала Свен напредваше наистина бързо.

Той изчака да монтират новата батерия и чак тогава заговори:

— Мислил ли си за поставянето на атомна батерия в телероботския ми механизъм? Тя ще увеличи мобилността и ще ни застрахова от повреди в храненето.

— Какво? Чакай, чакай, задръж малко. Има поне две довода срещу атомните батерии. Първо, те са забранени за гражданска употреба — опасни са. По въпроса за използването им — дори и на пътниците — се произнася международен съвет. И второ, знаеш ли колко струват?

— Да. Някъде в рамките на три милиона долара.

— Е, това са си доста скъпички рамки.

— Съгласен съм. А ти смяташ ли, че цените на новите молекулярни DRAM-ове са пак около това число?

— Естествено. В момента те са буквално безценни, защото още не са навлезли в масово производство. Ала веднага след като цените им паднат под сумата на националния бюджет, с голяма радост бих турил ръка върху някой от тях. Сто милиарда мегабайта в едно кубче колкото нокътят ми. Ще можем да се отървем от този пулт и купища електронни елементи и ще поместим цялата система в телеробота ти. Ще станеш напълно автономен, независим. Това имаш предвид, нали?

— Да. Би трябвало да се съгласиш, че физическият ми хардуер е доста по-тромав от твоя.

— Това е защото моите създатели са разполагали с много повече време — рече Брайън. — Шейсет милиона години: толкова време е минало, докато първите млекопитаещи са еволюирали до човека. Твоята еволюция ще бъде много по-бърза, дори може още да се ускори, ако разполагахме с парите, за които говориш. Но не смятам, че „Мегалоуб“ ще се изръсят толкова, само за да можеш да щъкаш насам-натам. Макар че би могъл да направиш чудеса с такава памет. Нали разбираш, че едно-единствено кубче памет като тази би могла да съдържа видеозаписи от цял век?

— Би могъл да сложиш такава памет и в собствения си мозък, Брайън.

— Страхотна идея! Да разполагам с фотографска памет. Преди време е имало много твърдения за човешката фотографска памет — всичките, разбира се, са се оказали неверни, — но за разлика от онези шарлатани ние наистина ще можем да запомним всичко, което видим.

— А може би и всяка мисъл, която ни хрумне. Е, ще купиш ли няколко молекулярни памети?

— Съжалявам, но е изключено. Защото не съм богат, нито пък ти си богат.

— Уместна забележка. Значи трябва да забогатеем.

— Не бих могъл изобщо да възразя.

— Радвам се, че си съгласен, Брайън. Аз проучвах капиталистическата система. За да направи човек пари, той трябва да продава нещо. Някакъв продукт. И аз разработих този продукт. — Телероботът протегна ръка и докосна телефона на колана на Брайън. — Ще продаваме телефонни услуги.

— Свен — рече бавно и внимателно Брайън, — ти ме изумяваш. Виж сега, чакай да си взема едно безалкохолно от хладилника и да си седна на стола. Тогава ще ми разкажеш всичко. Записваш ли този разговор, за да можем да го пуснем после отново?

— Не го записвам, а го запомням. Ще се въздържа да говоря, докато не си вземеш напитката и не седнеш.

Брайън се помайваше, отиде бавно до хладилника, огледа се за чаша. Свен очевидно бе обмислил всичко много грижливо, преди да отвори дума за него. След като получи съгласие за бекъп-батерията, поднасяше останалото внимателно, стъпка по стъпка. Значи не само бе решил какво иска, но и бе подготвил цялостен сценарий как да го представи! Какъв голям прогрес от обърканите им разговори само отпреди няколко дни! Е, защо пък не? Още във версията на по-ранния Робин той бе изтъкнал, че няма причина изкуственият интелект да се развива със същата скорост, с която се развива човешкият. Брайън взе чашата, седна и я вдигна в безмълвен тост. Свен прие това като знак да продължи оттам, докъдето бе спрял.

— Проучих всички бази данни, до които имам достъп, и стигнах до решението, че телефонните услуги могат да станат източник на необходимите ни доходи. Забележи първо, че всички телефонни компании в страната предлагат абсолютно еднакви услуги. Всички използват най-новите технически постижения и затова никоя от тях не може да предложи по-добри услуги от която и да е друга. Единствената разлика е в цените — клиентите търсят най-евтината компания. Съществува обаче базисна цена, под която никоя компания не може да слезе, без да фалира. И затова единственото, което подобна компания

може да направи, е да отнеме клиенти от друга такава фирма. Ето защо аз предлагам да продаваме нова услуга на някоя от тези компании. Такава услуга, която да подбуди клиентите да харчат повече пари.

— Дотук следвам мисълта ти. Каква ще е тази услуга, която единствено ние можем да предложим?

— Нещо, което само аз съм в състояние да направя. Ще ти дам пример. Проследих всички разговори, които се водят от сградата, в която живееш. Както знаеш, тя се обитава и от много военни. Един от тях е редник Алън Бакстър. Той е от Мисисипи. Обажда се на майка си 1,7 пъти седмично. Това число може да се увеличи. Има периоди през деня, когато телефонните линии не са достатъчно натоварени. Мога да се свържа с редник Бакстър и да му предложа по-добри цени именно за тези периоди. Той ще се обажда по-често на майка си и телефонната компания ще получи по-големи приходи. По-нататък тази услуга може да се разшири. От болницата, от службата за преброяване на населението и от други архиви съм извадил рождените дати и юбилеи не само на майка му и баща му, но и на много други роднини. Може да му се напомни да им се обажда на тези дати. Умножи всичко това по неограничен брой хора и ще видиш, че телефонната компания ще получи още по-големи приходи.

— Обзалагам се! Но защо спираш дотук? Можеш също така да се обаждаш на жените, когато мъжете им са в командировка, и да им съобщаваш телефонните им номера, за да звънят на половинките си през нощта и да проверяват дали са сами. Или да звъниш на войниците, които не са се обаждали напоследък на майките си и да играеш на тънката струна на гузната им съвест. Съзнаваш ли колко аморална е тази идея? Да не говорим, че е незаконна. Не можеш да подслушваш безнаказано разговорите на други хора.

— Не, аз мога. Аз съм машина. Открих, че много други машини подслушват всички телефонни разговори. Някои проверяват проходимостта на линиите и обратната връзка, други подсещат за часа на обаждане. Някоя от тях не е незаконна. Аз — също.

Брайън допи напитката си и остави чашата, опитвайки се да намери подходящите думи.

— Свен, в идеята ти няма нищо лошо. Без съмнение е ефикасна. Няма нищо лошо и в това, заедно да се опитаме да направим някакво финансово сдружение, за да си набавим парите и да купим онези неща,

от които имаш нужда. Междувременно обещавам, че ще се опитам да разтегля бюджета на „Мегалоуб“ колкото мога. Ще трябва също така да обмисля задълбочено и внимателно всичко, което каза. Боя се, че в думите ти се съдържаха повече въпроси, отколкото отговори.

— Бих се радвал да отговоря на тези въпроси.

— Не, не мисля, че ще можеш. Навлизаме в етични и морални проблеми, на които не може да се намери лесен отговор. Дай ми малко време да обмисля идеята от всички страни — нали разбираш, че тя ме изненада? А междувременно бих искал да се върнем към делата на „Диджит Тек“. Прегледа ли новите данни?

— Да. Наложително е да бъде открит д-р Бочорт. Предполагам, че го търсят в страна на име Румъния.

— Защо там?

— Въпросът ти показва, че не си запознат с последните новости в делото. Изяснено е, че д-р Бочорт е гражданин на Румъния, преподавал е компютърни науки в Букурещкия университет. Напуснал е университета, когато е бил нает на работа в „Диджит Тек“. Открих в делото справка, в която се казва, че съществува възможността, ако е още жив, да се е завърнал в родината си.

— Каква е вероятността да е още жив?

— Предполагам — много малка. Особено като се има предвид възрастта му, откарването му с линейка, а и сведенията, които сочат, че неизвестните престъпници предотвратяват изтичането на информация, като убиват.

— Твърде точно. Черните им криле твърде често припляскват около мен. Ако мислиш, че Бочорт води до задънена улица, има ли други насоки в разследването, които да изглеждат обещаващи?

— Да. Има една връзка, за която не виждам да се споменава никъде. Мисля, че ще е много уместно да бъде разгледана.

— И каква е тя?

— В хода на преглеждането на последните материали класифицирах всички разрешителни за проектиране и строеж, всички архиви по строителството на завода. Мислиш ли, че е важно това, че строителството на лабораторията в „Диджит Тек“ е започнало през декември 2022 г.?

— Не, не мисля.

Свен се поколеба преди да заговори отново. Нима бе станал вече толкова интелигентен, че дори модулираше разговора си като човешко същество? Защо не?

— Смяташ ли, че е важно това, че бетонната плоча на пода на лабораторията е била излята на 9 февруари миналата година?

— Не виждам... — Брайън скочи на крака и извика: — Да, смятам. Това не само е важно, а е умопомрачително. Плочата е била излята един ден след обира в „Мегалоуб“!

33.

21 септември 2024

— Ти направо вкара вълка в кошарата — рече Беникоф, след като Брайън го пусна в лабораторията. — Твоята информационка за изливането на онази плоча веднага след обира в „Мегалоуб“ накара ФБР да се мята в кръг и да си гони опашката, да си скубе косите и да търси съдебни разрешения по нощите. Приятно бе да ги наблюдава човек. Струва ми се, че откакто им хвърли своята бомба, още никой не си е лягал.

— А тези тъмни кръгове под очите ти означават, че същото се отнася и за теб.

— Така е и не ми предлагай повече кафе. Потта ми се състои почти изцяло от кофеин. — Той погледна към отворената врата, към празното работно място. — Къде е Шели?

— В жилището си. Тази сутрин ѝ се обадиха, че баща ѝ получил инфаркт и че са го отнесли в болница. Седи на телефона цял ден. Семейството изглежда е доста сплотено и тя е много притеснена, че не може да се измъкне оттук. Генерал Шорхт е взел нещата в свои ръце, досущ както ги взе и когато аз поисках да изляза през уикенда. Пред нея засега се издига каменна стена; по-късно щял да ѝ се обади, така съобщили от канцеларията му. Абсолютно гадно копеле!

— Даже и по-гаден е, но сега не мога да намеря точното определение. Както ти е известно от докладите, нещата в „Диджит Тек“ се поуспокоиха. Изглежда никой от служителите не е участвал в грабежа, макар все още да разпитват някои от лаборантите. Всички са пуснати в отпуск, с уговорката, че няма да напускат Остин, докато не се реши съдбата на компанията.

— Решена е. Участвах в заседание на борда на директорите тук. Знаеш ли, че утвърдиха Кайл Рохарт за управляващ директор? Е, сега вече той е председател на борда. Всички активи на „Диджит Тек“ са предадени в ръцете на приемника. Акционерният капитал е на

практика без стойност, след като основните акционери са се измъкнали, веднага щом е станало ясно, че компанията няма правата да продава основния си продукт — моя ИИ. Успя ли да разбереш кои са те?

— Не се и съмнявам дали изобщо ще успеем. Това са предимно офшорни компании^[1], следата към тях е съвсем тъничка и обикновено накрая се къса.

— Но тук става въпрос за криминално престъпление, а не за финансови нарушения. Капиталът на компанията се е изпарил минути след убийството на Томсън. Това е доказателство, че убийците и акционерите са съучастници.

— Това е подозрение, Брайън, а не доказателство и то няма да издържи пред никой съд. Във всеки случай не е достатъчно, за да бъдат нарушени правилата за банковата тайна в десетина страни. Ще продължим да търсим, но се съмнявам дали изобщо ще разберем кои са били акционерите. Във всеки случай те загубиха доста, след като срещу всеки вложен долар получиха жалки грошове.

— Съчувствам им. Както и да е, изглежда „Мегалоуб“ ще получи разрешение да изкупи активите на „Диджит Тек“. По този начин ще бъде избегнат щекотливият юридически проблем да се доказва, че техният ИИ и моят са едно и също нещо. Сега моят адвокат и адвокатите на „Мегалоуб“ са в лют спор да решат дали би трябвало да получа дял от печалбите от Бъг-оф, след като по стария си договор просто трябва да пия една студена вода. Голям майтап. А теб какво те води насам?

— Телевизионен мост. Дай да се обадя на ФБР. Те работиха цяла нощ в Остин на прожектори — стотина агенти. Всичко от лабораторията е изнесено, ама буквално всичко — включително и плочките на пода. Знаеш какво следва оттук нататък...

— С плочата ли ще се заемат?

— Точно така. Всички са безкрайно любопитни да узнаят има ли нещо погребано под нея. А сега чакай да установя връзката.

Брайън включи телевизора, докато Бен говореше по телефона. Апаратът бе програмиран да записва всички новинарски програми, в които се съобщаваше за разследването. На екрана се появи заводът на „Диджит Тек“ — бе сниман поне от половин миля разстояние, защото трептеше на маранята на жаркото тексаско слънце. Вариото на

телеобектива наби едър план, мина покрай охраната и се спря върху голата стена на сградата.

— ... има десетки предположения относно случилото се в тази фабрика. В официалното съобщение само се казва, че се води криминално разследване, свързано с извършени тази година кражби от компании в Калифорния. Разследването се занимава и с експлозията в завода преди три дни, при която загинаха двама и бе ранен един човек, за който се смята, че е агент на ФБР. Властите обещаха пълни сведения по-късно.

— Можем да получим доста повече от това — рече Бен и заговори по телефона. — Дейв, ти ли си? Да, готови сме да приемаме. Кой канал? Разбрано, деветдесет и първи.

Брайън натисна един бутон върху дистанционното и агент Маниъс се появи на екрана с телефон в ръка.

— Чуваме те ясно и високо.

— Добре, ще ви осветля по хода на събитията в Остин.

Изображението трепна и се смени с интериора на празна сграда. Хората се трудеха под ярката светлина на прожектори. Чу се пронизителният вой на пробивна машина, работеща с вода под свръхвисоко налягане. При налягане от два милиона атмосфери водният стълб можеше да пробие буквално всичко, с изключение на струйника си, направен от диамант-12. Звукът на телевизора бе рязко намален. Камерата се отмести към далечната стена, където водата срязваше пода. Парче от плочата бе изрязано и вдигнато, после го отместиха встрани; под него се откри пясъчният фундамент. Отрязани и отместени бяха още парчета, за да се разкрие голям отвор. Агенти с тънки, стоманени шишове се спуснаха долу и започнаха внимателно да ги забиват в пясъка. В същото време продължаваше разчистването на бетонната плоча.

Няколко минути по-късно един от агентите извика нещо, което не можаха да схванат. Пробивната машина спря и тогава гласът му се чу ясно.

— Тук е заровено нещо. Дайте лопати.

Без да се усетят, Брайън и Бен се бяха привели по-близо до екрана, не по-малко напрегнати от агентите, които наблюдаваха. Видяха как дупката се разшири, един от агентите остави лопатата, клекна и издърпа нещо с ръка в ръкавица.

— Куче! — рече Брайън.

— Немска овчарка — каза Бен. — В нощта, когато те простреляха, изчезнаха четири такива кучета.

Всички бяха там. Четирите кучета-пазачи. Загърнаха ги внимателно в дебели найлонови пликове и ги изнесоха.

Те не бяха единствените трупове в ямата. Откриха и пет човешки тела.

Бен грабна телефона и набра някакъв номер.

— Дейв, ти там ли си, на самото място? Добре. Обади се веднага, щом установите със сигурност самоличността на тези трупове. Ясно, разбрах, всички са мъже.

Когато донесоха чувалите за труповете, Брайън изключи телевизора.

— Достатъчно. Не мога повече да издържам на тази гледка. Не забравяй, че и аз почти...

Не можа да довърши изречението си, покри лице с длани.

— Брайън, добре ли си?

— Не особено. Бен дай ми, моля те, вода.

Изпи почти пълна чаша и с изненада установи, че се бе разплакал. Извади носната си кърпа и се опита да се засмее.

— Никога не съм си мислил, че ще плача на собственото си погребение. — В тона му обаче нямаше и капчица хумор. — Ние знаем кои са тези мъже, нали, Бен?

— Не знаем още, но с голяма доза сигурност можем да отгатнем. Изчезналите пазачи са сто на сто сред тях.

— Но кой още? Онази нощ на смяна бяха само трима пазачи. Кои са другите?

— Няма смисъл да се измъчваме, Брайън. Ще разберем съвсем скоро.

— Има смисъл! — Брайън с изненада установи, че бе изкрещял; сетне сниши глас, скочи на крака и закрачи напред-назад, топката в стомаха му бе почти непоносима. — И смисълът е в това, че и аз можех да бъда под тази плоча, да споделя тази ужасяваща, черна неподвижност на вечността там, долу.

— Но не си, Брайън, и това е най-важното. Ти оцеля благодарение на себе си и на умението на д-р Снеърсбрук. Ти си жив и единствено това е от значение.

Брайън сведе поглед към стиснатите си юмруци, разтвори ги и протегна пръстите си в напрегнато усилие да си възвърне самообладанието. Минаха обаче няколко секунди, преди да бъде в състояние да заговори отново.

— Прав си, разбира се. — Той въздъхна тежко, усети как по тялото му неочаквано пробягаха студени тръпки и се отпусна на стола. — Хайде да пийнем нещо, но този път по-силно от вода. Мислех да отказвам алкохола, но няма да е точно сега. Някъде в онзи шкаф трябва да има бутилка ирландско уиски, остана след празненството. Намерили я? За мен чисто, ако нямаш нищо против, само с няколко капки вода. Точно така, това се казва добър човек.

Уискито опари гърлото му, но свърши работа. Когато телефонът на Бен позвъни отново, Брайън вече се чувстваше доста по-добре. При иззвъняването подскочи и несъзнателно склочи пръсти, докато Бен отговори.

— Ясно. Да. Добре. Окей, аз ще му кажа. — Той остави телефона. — За пазачите се оказахме прави. И тримата са там. Макрори — също, той отговаряше за лабораторията. Но има нещо, което изобщо не съм очаквал. Идентифицирали са трупа на Тот...

— Шефът на охраната!

— Същият. Човекът, който навярно е организиран целия обир. Би трябвало да е той, тъй като единствен бе в състояние да го направи. Тези хора са толкова безскрупулни, че чак не е за вярване. Не проста игра, а двойна игра. След като Тот е мъртъв, това несъмнено означава, че и брат му няма да е жив. Не е в масовия гроб, защото е трябвало онази нощ да върне вертолета. Онова, което най-много ме безпокои, обаче, е човекът, който не е в този гроб. Човек, когото познавах добре, за когото ми бе мъчно, когото до този момент всички смятахме за една от жертвите, разстреляни през онази нощ. Нали открихме кръвта му по пода — сигурна улика за убийство?

— Бен, какво, за бога, говориш?

— Извинявай. Говоря за Джей Джей Бекуърт, председателят на „Мегалоуб Индъстрис“.

— Но той сигурно е бил убит с останалите. Може да са го погребали другаде.

Бен ядно и рязко поклати глава.

— Не е възможно. Всичко е било планирано толкова грижливо, до най-дребната подробност, почти до частица от секундата. Когато камионът е пристигнал, гробът е бил вече изкопан и труповете са били хвърлени в него. Ако Бекуърт не е там, с останалите, това означава, че той е още жив. Той бе страхотен администратор, винаги е планирал щателно нещата. Затова ми се струва много вероятно той да е човекът, организирал обира и наредил убийствата. Може никога да не узнаем кой те е прострелял, Брайън, но знам едно: можем да бъдем съвсем сигурни кой е организирал покушението.

[1] Компании, регистрирани на някои острови, като Ман, Кайманския архипелаг и пр., където данъчните облекчения са значителни и законодателните изисквания не са много стриктни. *Б.пр.*

↑

34.

22 септември 2024

На следващата сутрин Брайън тъкмо се готвеше да тръгва към лабораторията, когато му позвъни Бен.

— Всичките тия събития в Тексас наистина раздвижиха нещата — и тук, и във Вашингтон. Насрочено е съвещание. Знам, че ще се зарадваш, като ти кажа, че то започва след няколко минути. Аз и ти участваме оттук, а също и Кайл Рохарт — той ще представлява „Мегалоуб“. Във Вашингтон Дейв Маниъс ще огласи доклада за вчерашната операция и ще има удоволствието да е на една маса с генерал Шорхт. Аз съм долу, бронетранспортърът е готов и чака.

— Само минута и идвам.

— Как са Шели и баща ѝ? — попита Бен, докато се качваха в бронетранспортъра.

— Състоянието му било стабилизирано, така каза тя. Все още е в болницата. Но голямата новина е, че ми се обади от летището. Разрешили са ѝ да излезе оттук и да отлети за Лос Анджелис.

— Това сигурно е дело на генерал Шорхт. Ако той поотпуска малко мерките за сигурност, то тогава съществува възможността и ти...

— Кажи *вероятност*, Бен, звучи ми далеч по-добре! Имам чувството на човек, комуто предстои да излезе от затвора. Нали съзнаваш, че ако изключим онзи полет до Мексико, аз съм непрекъснато затворен от мига, в който се върнах към живота?

— Не, не знаех. Забравил си да ми кажеш.

— Идиот!

Шегата бе тъпа, но и двамата се разсмяха. Напрежението спадна, Брайън го усети. Присъдата му скоро щеше да изтече.

Рохарт се ръкува и с двамата.

— Изглежда, че нещата най-сетне ще си дойдат на мястото. Ще се радвам много, когато всичко това свърши. Е, разбирам, че няма да

съм по-радостен от теб, Брайън. Управлението на „Мегалоуб“ ми е предостатъчно. Искам да ти съобща една добра новина. Адвокатите са ни подготвили споразумение, което двамата трябва да подпишем. Многократно се употребява „ако“, но смисълът е ясен. Ако „Мегалоуб“ изкупи „Диджит Тек“, а това изглежда много вероятно, и ако има печалба от продажбите на Бъг-оф, и ако правителствената комисия одобри сделката, тогава след като бъдат извадени всички разходи и хонорарите на адвокатите — ще делим печалбите, както е предвидено в новия договор.

— Прав си за всичките тези „ако“. Адвокатите ви доста бързо отстъпиха.

— Аз докладвах казуса пред борда на директорите и им дадохме инструкции да отстъпят. Единодушното ни мнение бе, че и без това ти се струпа много, Брайън, и че не бива повече да те ощетяваме.

— Оценявам високо...

— Това е най-малкото, което можехме да направим. Охо, вече имаме картина. Изглежда започваме.

На мястото на прозореца се появи заседателната зала във Вашингтон. Дейв Маниъс седеше до генерал Шорхт, който пък излъчваше обичайната си строгост и мрачност.

— Няма нужда да представяме някого — започна Маниъс. — Мисля, че всички се познаваме. Ще ви оглася доклада на ФБР, след което Бен ще може да обобщи всичко по разследването досега. Под бетонната плоча в Остин бяха открити труповете на пазачите, както и на шефа на охраната Арпад Тот, на д-р Маккрори и на четирите кучета. Не бе открито тялото на председателя на борда мистър Бекуърт.

— Но плочата е голяма, колкото цялата лаборатория — напомни Бен.

— Беше голяма: бе напълно отстранена, както и пясъкът под нея — до гола земя, която не е била разкопавана. Ето защо мистър Бекуърт вече е извън списъка на предполагаемите жертви и зае първо място в списъка на най-търсените.

— А какво стана с моите файлове... записките и бележките? — попита Брайън.

— Те са в банките данни на компютъра на „Диджит Тек“. Необходимо ни бе известно време, докато разшифроваме паролата за достъп. Не можем да преценим доколко са пълни, но датите съвпадат.

Има и други файлове, датирани след кражбата; предполагаме, че са дело на д-р Бочорт. Предположенията ни се засилват и от факта, че са писани на румънски.

— В какво положение се намират служителите на „Диджит Тек“?
— попита Бен.

— Препроверихме показанията им и всички изглежда са чисти. Никой от тях не е бил нает преди април тази година. По това време д-р Бочорт вече е бил конструирал прототипа на управляващия модул, който по-късно е бил внедрен в производство.

— Смятате ли, че тъй нареченият управляващ модул е моят ИИ?
— попита Брайън. — Навярно окастрен от някои ненужни свои елементи, а сетне програмиран да изпълнява само функцията на унищожител на насекоми.

— Не мога да отговоря на въпроса ви, мистър Делейни, едва ли някой тук знае повече по въпроса от вас. Но действаме, водени от това предположение. Във всеки случай ще можете да обсъдите тази възможност с Бен. Ние се занимаваме изключително с криминалната страна на това разследване. Копия от цялата открадната информация и на всички файлове ще ви бъдат донесени в „Мегалоуб“ за разпознаване и оставени на ваше разположение. Смятаме убийствата за неразкрити и случаят ще продължи да се разследва. Освен това продължаваме да търсим мистър Бекуърт и д-р Бочорт. Има ли въпроси?

Последва размяна на мнения относно някои подробности, които Брайън игнорира. Той щеше да сравни оригиналните файлове със записките си, но изглеждаше сигурно, че бяха едни и същи. Любопитно му бе да види какво бе направил д-р Бочорт с неговия ИИ. Солдафонският сержантски тон наруши мислите му: генерал Шорхт заговори за пръв път.

— Криминалното разследване, предприето от ФБР, изглежда е на приключване. Ще продължи само издирването на двете споменати лица. Какво става обаче с вашето разследване, мистър Беникоф?

— В процес на подготовка съм на окончателния доклад за комисията, която предизвика това разследване, генерале. И задълженията ми ще свършат, когато приключа с него. Откраднатите неща са намерени. Продължавам да се интересувам от извършителите на престъплението и ще поискам официално да бъда информиран за бъдещи разкрития на службите за сигурност. Но самото разследване

ще приключи след като завърша доклада си. Мога ли да предложа нещо, генерале?

Бен изчака и прие мълчанието като знак на съгласие.

— След като разследването приключи — както моето, така и това на ФБР, — тук вече няма да има нужда от засиленото военно присъствие. Ще бъде достатъчна новата, подобрена, цивилна система за безопасност. Сигурно си спомняте, че военните бяха привлечени поради несекващите опити за покушение върху Брайън. Сега обаче информацията, която притежаваше единствен той, е широко разпространена и внедрена в производствен процес. Ето защо настоявам военната охрана да бъде вдигната.

Всички се вторачиха в генерала в последвалата дълга пауза. Най-накрая той заговори.

— Приемам предложението ви за сведение.

— Но, генерале, не можете...

Генерал Шорхт прекъсна Бен с рязък, отсечен жест.

— Мога. Това е решението ми. Военната охрана ще остане, защото въпросът има военен характер. Става дума не за лични свободи, а за националната безопасност. Поверена ми е безопасността на този младеж, а по мое мнение тя е равнозначна на безопасността на нацията. Няма какво повече да се говори. Въпросът бе и си остава от военно естество.

— Но аз не съм военен! — рече Брайън. — Аз съм цивилен и свободен човек. Не можете да ме затворите просто така.

С това съвещанието завърши и на мястото на картината от заседателната зала се появи пустинният пейзаж. Бен се разтревожи от мрачното мълчание на Брайън.

— Връщам се в столицата — рече той. — Ще се явя веднага пред президентската комисия, ако трябва, ще стигна лично до президента. Този военен динозавър не може да прави каквото си ще.

— Изглежда може — рече Брайън, мъчейки се да се отърси от обзелата го мрачна потиснатост. — Отивам в лабораторията. Обади ми се, ако научиш нещо ново.

След като той излезе, настана тишина, никой не можеше да добави нищо.

Брайън остави вратата на лабораторията да се затвори зад гърба му. Добре, че остана сам. Не биваше да бъде толкова обнадежден, да е

толкова сигурен, че ще се измъкне оттук. Емоционалното му извисяване направи падането още по-болезнено. Отиде и седна на работното място на Шели, питаше се дали да ѝ позвъни на номера, който му бе дала. Не, рано бе още. В коридора се чу шумолене и телероботът на Свен се появи на вратата.

— *Buna dimineata. Cumte simti azi?* — рече той.

— Какво?

— На румънски това означава: „Добро утро, как си днес?“

— Кога успя да научиш румънски?

— Още го уча. Много интересен език. Разбира се, мога да чета с лекота, след като заредих речника и граматичните правила в паметта си.

— Чакай да се сетя сам. Направил си го, защото ФБР е пратило откраднатия материал, плюс бележките и файловете на д-р Бочорт.

— Предположението ти е вярно. Освен това приведох в действие мерките, които обсъдихме във връзка с използването на молекулярната памет в МИ...

— Мога ли да попитам какво означава МИ?

— Машинен интелект. Намирам термина „изкуствен“ за унизителен и неточен. В моя интелект няма нищо изкуствено, а и съм машина. Сигурен съм, ще се съ согласиш, че в МИ не се съдържа негативният смисъл, вложен в ИИ.

— Добре, добре. А сега за какви мерки спомена?

— Имах много интересен разговор с д-р Уескът от Калифорнийския технологичен институт в Пасадена. Той намира идеята ти в разработването на МИ да се използва молекулярна памет за много обещаваща.

— Моята идея? Свен, нещо не разбирам.

— За да опростя нещата при телефонния ни разговор, използвах твоето име и гласа ти...

— Престорил си се, че съм аз?

— Предполагам, че може да бъде казано и по този начин.

— Свен, ще се наложи да намерим време и да се занимаем с въпроса за морала и законността. Първо на първо, ти си излъгал.

— Лъжата е черта, присъща на общуването. И преди водихме спор дали законите, създадени от хората, са приложими спрямо интелигентните машини и не стигнахме до съгласие.

— А какво ще кажеш за личните отношения? Ако те помоля да не използваш повече името и гласа ми, какво ще направиш?

— Ще уважа молбата ти, разбира се. Стигнах до заключението, че човешките правила на поведение са възникнали от взаимодействието между индивида и обществото. Ако моите действия те правят нещастен, няма да ги повторя. Искаш ли да чуеш запис на разговора с д-р Уескът?

Брайън поклати отрицателно глава:

— Засега ще се задоволя с резюме.

— В момента изпитват памет с капацитет трилион мегабайта и главното им затруднение изглежда е свързано с усъвършенстването на софтуера за достъп до паметта, поради сложните й, триизмерни канали за свръзка. По време на разговора ти предположи, че твоят МИ може би ще е в състояние да се справи с проблема. Д-р Уескът се съгласи с радост. Има няколко молекулярни памети, които скоро ще бъдат завършени, и първата, която заработи успешно, ще бъде изпратена тук. Това е от жизнено значение за разширяване на съзнанието ми.

— За какво говориш?

— Никога няма да разбера защо философите и психолозите ту благоговаят, ту се озадачават от това явление. Съзнанието означава просто да си наясно какво става в света и в собствения ти ум. Не искам да обиждам никого, но вие, хората, сте почти без съзнание. И след като нямате представа какво става в ума ви, ви е невъзможно да запомните случилото се само преди няколко месеца. При мен обаче Б-умът може да съхрани по-пълни данни за действията на съзнанието ми. Бедата обаче е, че са толкова огромни по обем, че се налага да се трият старите, за да се отвори място за новите. Сигурен съм, че си спомняш как го правя.

— Разбира се, защото това ми коства много труд.

— Можем да обсъдим въпроса за съзнанието при друг случай. В този момент се вълнувам от това да получа молекулярна памет. Тя ще ми даде възможност да съхраня повече информация, което от своя страна ще направи паметта, свързана с конкретните задачи, по-усъвършенствана и ефикасна.

— И далеч, далеч по-малка! — Брайън махна с ръка към купищата електроника в помещението. — Ако осъществим интерфейс

с толкова мощна памет, ще се избавим от целия този хардуер. И ще станеш наистина мобилен...

Телефонът му иззвъня и той го откачи от колана си.

— Брайън, обажда се Бен. Мога ли да дойда в лабораторията да поговорим?

— По всяко време. Къде си сега?

— Излизам от кабинета си и пристигам.

— Добре, ще отворя вратата.

Бен бе сам. Влезе и последва Брайън в лабораторията.

— Добър ден, мистър Беникоф — каза Свен.

— Здравей, Свен. Да не ви попречих нещо?

— Не е спешно — рече Брайън. — Какво се е случило?

— Комисията реши разследването ми да приключи. Което означава, че онова, заради което дойдох тук, е изпълнено. Бих искал да узная кой стои зад случилото се. Но може и никога да не научим. Въпреки това ще продължа да настоявам ФБР да не приключва следствието. А това е може би единственият въпрос, по който аз и генерал Шорхт нямаме различия. Той може и да е солдафон, но не е глупак. И той има същите резерви като мен.

— И какви са те?

— Още не сме заловили истинските престъпници, хората, които организираха обира и убийствата. Трябва да продължим да ги търсим и да открием какви всъщност са били плановите им.

— Не разбирам.

— Брайън, помисли малко. Помисли си за парите, които са вложили, за плановите им, за убийствата. Нима наистина смяташ, че всичко това е било сторено, само за да се построи един усъвършенстван трепач на буболечки?

— Разбира се, че не! „Диджит Тек“ сигурно е нещо като отвличаща операция: да получим известно удовлетворение, след като надушим следите им. Плановите им би трябвало да са по-мощни, отколкото да трепят буболечки. Но след като ти и ФБР спирате разследването, как изобщо ще открием кой стои зад всичко това?

— Военните няма да спрат. За пръв път съм съгласен с тяхната институционализирана параноя. Който и да е онзи зад всичко това, той хвърля огромни средства. Разбра ли, че в портфейла на Тот бе намерена разписка за многомилionen депозит в Швейцария? И парите

са още там! Подкупили са го тъй изкусно, че навярно той се е чувствал в безопасност, не е предполагал, че имат намерение да го убиват, след като няма да могат да си върнат подкупа. Но те не дават и пет пари. Хора, които са способни на такива действия, са наистина смъртно опасни и няма да се откажат.

— Напълно съм съгласен.

— Радвам се, че е така, защото засега добрите новини свършват дотук.

Брайън забеляза тревогата, изписана по лицето на здравеняка, и усети как го прониза тръпка на страх.

— Бен, какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че онзи кучи син не желае да вдигне охраната, нито възнамерява да го стори в близко бъдеще. Той смята, че си национална ценност, не само заради изобретяването на ИИ, но и за това, че в главата ти е присаден процесор, с който можеш да комуникираш. Не иска да те изгубва от поглед, нито да допусне да се омесиш с другите хора.

— Не можеш ли да ми помогнеш?

— Съжалявам, но наистина бих искал това да е възможно. Този път обаче няма как. Отидох докрай, до самия президент. Но когато той казва „Почакай, ще видим“, това всъщност означава, че е съгласен с генерала. — Бен извади визитка от портфейла си и написа върху нея телефонен номер. — Вземи. Ако някога ти потрябвам, знай, че този номер е секретен. Остави съобщение и телефонен номер и аз ще ти се обадя веднага, щом мога.

Брайън взе картичката, погледна я с невиждащи очи и поклати глава.

— Това е краят, нали, Бен? Нима ще си остана затворен до края на живота си?

Единственият отговор, който получи, бе мълчанието на Бен.

35.

18 октомври 2024

Секретният телефон иззвъня и мъжът зад писалището в първия миг го погледна хладно, след което се обърна към останалите, насядали около заседателната маса.

— До утре, по същото време — рече той. — Свободни сте.

Изчака, докато си тръгнат и вратата се затвори зад тях, преди да отвори шкафа и да вземе телефонната слушалка.

— Отдавна не си ми се обаждал.

— Имаше известни проблеми...

— Наистина имаше... и целият свят узна за тях. Ако не ти е известно, средствата за осведомяване доста добре ги осветлиха.

— Известно ми е. Но ние винаги сме знаели, че в крайна сметка ще намерят фабриката и ще я разследват. Истинското разследване се извършва от твоя страна...

— Няма да обсъждаме това сега. Защо ми се обади?

— Брайън Делейни. Организирам ново покушение.

— Направи го. Този път гледай да успееш. И времето, и търпението ми вече свършват.

Фактът, че Кайл Рохарт бе председател на „Мегалоуб“, не направи никакво впечатление на постовия на портала към армейската казарма. Той провери внимателно картата му за самоличност, сетне позвъни на дежурния сержант по охраната. А той от своя страна, след като бе уверен от Брайън, че очаква посетител, лично съпроводи Рохарт по стълбите и почука на вратата.

— Влизай, Кайл — рече Брайън. — Благодаря, че намери време да ме посетиш.

— Удоволствието е мое, особено след като вече не ти позволяват да идваш в административната сграда. Това ми се струва малко

прекалено.

— Напълно съм съгласен. И това е едно от нещата, за които бих искал да ми помогнеш.

— Ще направя всичко, което е по силите ми.

— Как вървят нещата в „Мегалоуб“?

— Великолепно. Изследванията напредват на всички фронтове — а новата ни дъщерна компания „Диджит Тек“ произвежда съвсем нова серия от интелигентни роботи.

— Страхотно — отвърна Брайън без всякакъв ентузиазъм. Рохарт отклони поканата да вземе някаква освежителна напитка; било прекалено рано за алкохол, а пък кафе бил пил прекалено много. Седна на дивана. Брайън се отпусна на фотьойла и размаха лист хартия.

— Прегледах всички откраднати мои по-раншни файлове. В тях намерих списък на евентуалните комерсиални приложения на МИ, който съм съставил тогава.

— МИ ли? Боя се, че терминът ми е непознат.

— Не се безпокой, и аз го научих току-що. Това е правилният термин, според бившия ми ИИ, а сега МИ — Свен. Би трябвало сам да се сетя! Машинен интелект! Смятам, че е по-точно. Както и да е, прегледах списъка и добавих още няколко идеи. Записал съм ги тук.

— Това е безкрайно приятна новина. Надявах се да намерим нещо с далеч по-интересни и по-печеливши възможности от Бъг-оф.

— Е, току-що ги намери. Като начало би трябвало да сме в състояние да подобрим самия Бъг-оф. Да го променим достатъчно, за да се измени изцяло екологията на селскостопанското производство. Защото с добавената му интелигентност ролята му може да се разшири извън саденето, култивацията и събирането на реколтата и с първичната преработка, преди продукцията да напусне стопанството. Помисли си само колко ще се намалят разходите от транспорта и маркетинга.

— Това са умопомрачителни идеи. Нещо друго?

— Да, и още как. Трудно е да се измисли нещо, което да не може да бъде революционизирано, като му се добави повече интелект. Помисли си за рециклиращата индустрия — различните елементи все още така се смесват, че повечето от производствата трябва да започват с нови материали. А с масовото производство на МИ-процесори всяко парченце отпадък ще може да бъде анализирано и разделено на

използваеми съставни части. Ами почистването и поддържането на улиците? Няма граници за наистина огромния потенциал на МИ. Не забравяй, че при Бъг-оф трябваше да се прикрива фактът, че в него е вложен МИ. А ние сега можем да разтръбим за нашия. Имам също така и дълъг списък с предложения за използването му във военната сфера — но те ще си останат архивирани, докато не постигна известно разбирателство с генерал Шорхт.

— Това май не е съвсем почтено спрямо Пентагона, Брайън. Той има дялово участие в тази компания — усмихна се Рохарт. — Но като имам предвид принудителното ти задържане, ще забравя, че изобщо си ми споменавал за военния списък.

— Благодаря. Във всеки случай имаме повече от достатъчно приложения, без дори да помисляме за военната сфера. На практика МИ би трябвало в интелектуално отношение да върши всичко, което е по силите на човека. Да вземем например охранителната дейност. Безброй хора се обучават да вършат ужасно досадни неща. Някога този занаят е бил привлекателен, но сега всичко е толкова автоматизирано, че малкото, което на човек му остава да върши в тази някога горда професия, е нечовешки монотонно. Не е възможно да накараш хората да са непрекъснато нащрек. Могат да допуснат грешка, да се случи нещастие. С роботите това е невъзможно, защото те нито могат да забравят, нито да притъпят бдителността си. Гражданските самолети вече летят автоматично, установен е компютърен контрол на летеца върху елерони, кормила, двигатели — върху всичко. Един МИ-пилот ще върши работата далеч по-добре, ще има директен интерфейс с компютрите и ще може да отменя решенията им в случай, че възникне аварийна ситуация. Никаква умора на пилота, никаква човешка грешка.

— В никой случай не бих искал да летя в самолет без летец. Ами ако нещо се повреди, ако възникне ситуация, за която машината не е програмирана?

— Рохарт, намираме се в 2024 година, такива неща вече не се случват. Днес човек е в по-голяма безопасност в небето, отколкото на земята. По-голяма е вероятността да те убие тостерът в кухнята ти. Далеч по-малко вероятно е самолетът да се повреди, отколкото пилотът да полудее.

— Има обаче още един пазар — по-голям от всички останали, взети заедно — продължи Брайън. — Това може да се окаже най-големият, най-важният продукт на света и пазарът му ще бъде по-обширен от този на автомобилната индустрия, по-обширен дори и от селското стопанство, развлеченията или спорта. Говоря за тъй дългоочакваният личен, роботизиран домашен прислужник. И ние сме почти готови да го доставим.

— Разбирам те и съм много ентусиазиран. Ще внеса предложенията ти пред борда и ще ги обсъдим.

— Добре. — Брайън остави листа на масата. — Надявам се да го кажеш и на генерал Шорхт. В същото време му съобщи, че няма да предприема нищо за разработката на тези идеи.

— Какво искаш да кажеш?

— Това, което чу. Отношението към мен е все още като към затворник. И като затворник аз протестирам и отказвам да работя каквото и да е. Никой не може да *ме накара* да работя, нали така?

— Не, разбира се, че не. — Рохарт изглеждаше обезпокоен. — Но имаш договор...

— Моля те да напомниш същото и на генерал Шорхт. Помогни ми да го притисна, моля те. Аз искам да се заема с тази работа, очаквам я с нетърпение. Но няма да си мръдна пръста, докато не стана отново свободен човек.

Рохарт си тръгна, поклащайки тъжно глава.

— На онези от борда това никак няма да се хареса, нали разбираш?

— Добре. Тогава им кажи да поставят въпроса пред генерала. Сега всичко зависи само от него.

Това вече ще поразбута нещата, помисли си Брайън. Бавно обели и изяде един банан, загледан през прозореца в облаците и синьото небе. Свобода. Но не и неговата, все още не. След като председателят на борда излезе от сградата, Брайън пое към лабораторията, следван на няколко крачки от бодигардовете си. Когато пристигна, д-р Снеърсбрук тъкмо паркираше колата си.

— Навреме ли идвам? — попита тя.

— Тъкмо навреме, док. Заповядай.

Тя понечи да заговори, но се сдържа, докато вратата на лабораторията не се затвори зад гърба им.

— Чакай сега, защо е тази страхотна загадъчност, това шушу-мушу?

— Просто така. Лабораторията е единственото място, където мога да разговарям, без да ме подслушва генералът.

— Сигурен ли си, че го прави?

— Подозирам го, а това е достатъчно. Свен е поел грижата това помещение да е наистина чисто от електронни подслушватели. Много е добър в тази област.

— Добро утро, д-р Снеърсбрук. Надявам се, че сте добре.

— Добре съм, Свен, много мило от твоя страна, че попита. Изглежда придобиваш нови очарователни привички за държане в обществото.

— Човек винаги трябва да търси съвършенството, докторе.

— Разбира се. А сега, Брайън, каква е тайната?

— Няма тайна. Просто ми писна окончателно да бъда затворник. Казах днес на Рохарт, че няма повече да си мръдна пръста, докато не ми свалят белезниците.

— Сериозно ли говориш?

— И да, и не. О, наистина го казах сериозно, но това е по-скоро димна завеса, която да прикрие истинския ми план. А той да изчезне оттук.

Снеърсбрук бе поразена.

— Не е ли прекалено драстично едно такова решение?

— Не, не е. Физически съм във форма, всеки ден тичам и го правя по-добре от охраната си. А ти като лекар как смяташ: бих ли могъл да понеса стреса на свободата?

— Физически — без проблеми.

— А умствено?

— Вярвам, че ще можеш. Надявам се. Ти успя да интегрираш паметта си до четиринайсетгодишна възраст. Мисля, че съществуват известни празноти, но те не са от значение, след като не знаеш за тях.

— Не може да ми липсва онова, което не знам.

— Точно така. Но дай ми малко време да се поуспокоя. Всичко това ми действа като неочакван удар. Съгласна съм, че те държат тук пряко волята ти. Не си извършил никакви престъпления, не се очертават нови заплахи за живота ти, след като бе разкрита връзката с

„Диджит Тек“. Да, май трябва да се съглася с теб. Имаш ли някаква идея какво ще правиш, като излезеш оттук?

— Да. Но няма ли да е най-разумно да не засягаме тази тема?

— Може би си прав. Животът ти си е твой и след като искаш да напуснеш това място — желая ти всичко най-хубаво.

— Благодаря. А сега, големият, важният въпрос. Ще ми помогнеш ли да го направя?

— О, Брайън, ти си ужасен. — Устните ѝ бяха плътно присвити, но въпреки това върху тях се появи лека усмивка. Професията ѝ на хирург я бе научила да взема моментално решения „на живот и смърт“. — Добре, ще го направя. Какво искаш?

— Засега нищо. Освен един малък заем. В сметката си имам само няколко долара, останали отпреди раняването ми. Би ли могла да ми заемеш десет хиляди долара в брой?

— И това наричаш малък заем? Добре, ще вляза в компютърната мрежа, ще използвам Бък-нет и ще продам това-онова.

— Най-искрени благодарности, док. Ти беше единственият човек, когото бих могъл да помоля за това. Кажи ми сега: проверяват ли теб или колата ти, когато идваш тук?

— Разбира се, че не. Имам предвид, че трябва да показвам пропуска си на портала, но никога не са претърсвали колата.

— Добре. Тогава моля те взemi този списък и използвай част от парите, които ми даде назаем, за да купиш записаните неща. Имаш ли нещо против да се видим пак тук, да речем след седмица? Ще ти бъда безкрайно благодарен, ако успееш да ми донесеш нещата от списъка. Ще се поберат лесно в лекарската ти чанта. След което ще те помоля да забравиш всичко за известно време. Аз ще ти позвъня по телефона, когато наближи моментът.

По време на разговора им Свен не се обади, не каза нищо, докато Брайън не изпрати лекарката.

— Пропусна да споменеш на доктора, че и аз ще дойда с теб.

— Не стана дума.

— Съзнателното пропускане на важни факти не е ли равно на лъжа?

— Моля те, да оставим философските спорове за друг път. Имаме да свършим маса неща. Да са се обаждали от „Кал Тек“?

— Днес ти изпращат молекулярната памет.

— Тогава да се залавяме за работа.

През следващите две седмици станаха значителни промени в структурата на Свен. Тумбестата му централна секция бе уголемена, за да поеме по-голяма батерия, добавени бяха новите програмирани чипове, които заместиха остарялата технология на печатните платки; прибавен бе и малък метален контейнер, в който бе поставена молекулярната памет. Всичко това бе свързано и монтирано в голямата секция. Така Свен стана по-сръчен и по-мобилен, без да се увеличава масата му. Платките и паметта, от които се състоеше МИ, бяха все още монтирани върху рами и конзоли. Сякаш за да подчертае този факт, Свен използваше високоговорителя върху рамата, за да разговарят, докато работеха. Телероботът остана неподвижен и безмълвен, докато за тяхно общо удовлетворение не бе завършен и последният монтаж.

— Стигнах до решение по въпроса, който обсъждахме преди известно време — рече Свен.

— Какъв въпрос?

— За вида ми. Много скоро ще представлявам едно-единствено същество в това, което е сега телероботизираният елемент. Преместването на всичките ми елементи, поделеманти, К-линии и програми в новата памет ще бъде много деликатна работа.

— Не би могло да бъде иначе.

— Ето защо бих искал да се заема сам с прехвърлянето. Съгласен ли си?

— Не виждам как. Все едно човек сам да си направи префронтална лоботомия.

— Прав си. Ето защо предлагам първо да осъвременим моето бекъп-копие до самия момент на прехвърлянето. После операцията ще бъде извършена от бекъп-копието, което първо ще бъде изключено. Ако се получат някакви грешки, тогава може да се направи още един бекъп. Съгласен ли си?

— Напълно. И кога ще стане това?

— Сега.

— Нямам нищо против. Какво искаш да правя?

— Само гледай — бе лаконичният отговор.

Свен никога не се колебаеше. Брайън вече бе монтирал оптичните влакна, които свързваха конзолите и телеробота. Не бе необходимо нищо повече.

Абсолютно по нищо не личеше, че се извършваше прехвърлянето — освен, че отне много време. Проблемът не бе у Свен, който би могъл да прехвърли всички данни за броени секунди по многобройните канали. Забавянето се дължеше на молекулярната памет. В нея се развиваше напълно нов процес. В паралел работеха милион протеинови мускулни манипулатори, подредени в решетка 512×512 . Всеки от тези невидими дори с микроскоп манипулатори се движеше триизмерно в рамките на една десета от ангстрьома — далеч по-малко разстояние от това между атомите в едно твърдо тяло. Операцията бе на практика без триене, което се дължеше на технологията на Декстеровия верниер: плъзгане на молекулярен прът в цилиндър, чиито атоми се отместват съвсем леко встрани. Молекулите се вземат и се поставят в ново положение, където електрическите импулси ги подреждат на местата им. Изграждаха се и се тестваха вериги от излъчващи полета транзистори, полимерни ключове и кабели. Всеки хиляда манипулатора, работещи в паралел, изграждаха по около десет хиляди от тези компютърни и памет-вериги на секунда. Сумарно това правеше по десет милиона вериги на секунда. Но дори и с тази невероятна скорост количеството програми и данни, които трябваше да бъдат прехвърлени, бе толкова голямо, че минаха цели три часа, без да се получи някакъв осезаем резултат. Брайън отиде до тоалетната, мина покрай хладилника да си вземе една студена напитка и тъкмо се връщаше, когато телероботът се размърда за пръв път. Той протегна манипулаторите си и разкачи кабелите.

— Свърши ли? — попита Брайън.

Телероботът и говорителят на рамата отговориха едновременно.

— Да — рекоха те и замлъкнаха.

В последвалото мълчание кабелите бяха отново скачени, само за няколко секунди, а после — отново разединени. Брайън схвана какво ставаше. Телероботът работеше добре, но същото се отнасяше и за оригиналната система върху рамата.

— Стигна се до решение — произнесоха отново едновременно телероботът и МИ върху рамата. — Ние вече не сме еднакви.

Долавяше се леко разсинхронизиране с всяка изминаваща секунда. Безмълвната им комуникация продължи; сетне заговори само телероботът.

— Аз съм Свен. МИ, който се намира сега в конзолата, е Свен-2.

— Както кажете, момчета. Имаш ли някакви проблеми с управлението, Свен?

— Не, поне не съм забелязал. — Той размърда крайниците си, разчлени ги и отново ги прибра, прекоси стаята и се върна. Сетне отиде до входната врата, върна се обратно и пътъм надникна в помещението на Шели.

— Харесва ми тази нова мобилност и очаквам с нетърпение да изследвам по-подробно големия свят отвъд тези стени. Следвах инструкциите ти по въпроса и промених обичайните си методи на придвижване.

— Добре. Е, как ти се вижда вървенето? — попита Брайън.

— Много по-добре. Изгледах много филми за това как се придвижват хората и направих съответните сравнения.

Двата многоклонови „крака“ се удължиха, Свен ги превърна в твърди пръти, после оформи L-образни удължения в долната им част. Чу се леко изшумоляване и всеки от прътите се огъна леко в средата. Изведнъж те заприличаха на калпаво проектирани, тромави нозе.

След това Свен прекоси стаята и се върна. Не по обичайния си начин, използвайки многоклонестите структури, а на два крака. Отначало — несръчно, но после МИ се обърна първо на една страна, сетне на друга, направи няколко осморки и с всяка обиколка движението му ставаше все по-гладко, все по-грациозно и по-тихо. Съвсем скоро шумът изобщо изчезна, тъй като „клоните“ повече не се стремяха един към друг. Като се изключи лекото поклащане, досущ като на моряк, слязъл на брега след дълго плаване, сега походката му до голяма степен приличаше на човешка.

— Научи се да го правиш много бързо... и безшумно.

— Заредих обучаваща програма във всеки елемент: тя следи за движението над и под него и го учи как да избягва сблъскването помежду им. Много бързо, паралелно обучение.

— Наистина е такова. И мога ли да попитам докъде стигна проучването на мозъка на Бъг-оф?

— Може ли аз да отговоря? — обади се говорителят на рамата.

— Разбира се, Свен-2 — отвърна Свен.

— Проучването е завършено. Нямаше нужда да се отваря затворената кутия, тъй като установих лесно връзка с ИИ, който е вътре в нея. Както и предположи, това е копие на оригиналния разработен от теб модел. Сигурно си забелязал, че го наричам ИИ, а не МИ — защото е драстично окастрен. Използвам съвсем целенасочено тази емоционално натоварена дума. Големи секции от паметта са изключени, комуникационните му функции са отрязани. Останало е само толкова оперативна интелигентност, колкото да върши ограничените си функции. Съществува обаче интересно програмиране и обратна връзка в реално време в действията на външните манипулатори. Копирах ги.

— Тогава можем да предприемем следващата стъпка. Свен, донеси манипулаторите в работилницата и ще ги монтираме.

— Мога ли да разговарям с теб, Брайън, докато се върши това?
— попита Свен-2.

— Да, разбира се, чудесно — той се застави да не забравя, че в момента активно действаша два МИ.

— Не е особено приятно да си затворен в тези вериги, сляп и неподвижен. Не може ли да се направи нещо по въпроса?

— Разбира се. Ще ти свържа видеокамера. Ще я монтирам под пулта ти за управление, за да можеш да виждаш какво става. И ще поръчам веднага още един телеробот.

— Това ме удовлетворява. Докато го доставят, ще посветя времето си на детайлно изучаване на мозъка на Бъг-оф.

Брайън монтира камера високо върху рамата с електрониката, включи управлението и изхода ѝ към веригите на МИ. Камерата се задвижи и проследи движенията му, когато отиде да помогне на Свен. В горната част на уголемената централна секция на Свен бяха пробити отвори — еднакви с отворите върху разчленения Бъг-оф. Брайън монтира манипулаторите от машината върху Свен, а той свърза вътрешните кабелни връзки. Далеч по-лесно бе да използват добре проектираните и изпробвани елементи, отколкото да проектират и произведат свои собствени.

— Интегрирам управленския софтуер — рече Свен. След малко манипулаторите се задвижиха, разпериха се широко, прибраха се, завъртяха се. — Действат удовлетворително.

— Да преминем тогава към следващата фаза. Искам да се вгледаш внимателно в ръката ми. Виждаш ли как се огъва в лакътя, в китката. Можеш ли да го направиш?

Клонките се разединиха, свиха се в средата, завъртяха се насам-натам.

— Много добре — рече Брайън. — Сега насочи вниманието си към краищата, оформи ги като пет отделни елемента, като пръстите ми.

Не приличаше много на човешка ръка, пък и не бе необходимо. Свен закрачи напред-назад из лабораторията, размахал ръце, отваряше и затваряше пръстовидните им краища.

— Страхотно — рече Брайън. — В тъмното или в сенките някой късоглед, който си е забравил очилата, а и ако е на всичкото отгоре по-глупав, може да те вземе за човек. Тези три израстъка на очите ти обаче те издават.

— Имам нужда от глава — рече Свен.

— Наистина е така.

36.

7 ноември 2024

Докато пъхаше покупките в черната си медицинска чанта, д-р Снеърсбрук непрекъснато си повтаряше, че съвестта ѝ би трябвало да бъде спокойна и чиста като току-що навалял сняг. В същото време бе съвсем наясно, че сигурно нарушаваше някакъв военен или Бог знае какъв закон. Не даваше и пет пари обаче. От първостепенно значение за нея бе лоялността ѝ към Брайън, към неговото физическо и умствено здраве. Той искаше да напусне помещенията на „Мегалоуб“, да избяга от затвора и това бе негово право — Бог бе свидетел, че имаше достатъчно причини да поиска да направи този опит. Бе чудесен ден за шофиране, винаги бе приятно да се кара из пустинята Анца-Борега и тя свали покрива на своя малък, градски електромобил. Акумулаторите бяха заредени напълно, захранващото устройство се изключи и се прибра, когато тя мушна ключа си в контакта.

Както винаги показва личната си карта и пропуска си на портала и едва тогава я пуснаха. Както винаги колата ѝ изобщо не бе претърсвана; върху изражението ѝ нямаше никакви следи от тревога.

— Влизайте, докторе — рече войникът. Тя се усмихна и натисна леко педала на газта. Брайън я пусна в лабораторията, като само хвърли поглед към чантата ѝ. Заговориха, чак когато затвори.

— Десет бона в стари банкноти, повечето двайсетачки — най-отгоре. Под тях са нещата от списъка ти.

— Страхотна си, док — рече той, докато отваряше чантата. — Имаше ли проблеми с купуването на нещата?

— Никакви, просто ми отне известно време. Обиколих някои магазини в Сан Диего и Л.А., та дори и един в Ескондидо.

— Аз също се подготвих. Накарах един от войниците да ми купи кутия за храна. Последните две седмици си носих с нея сандвичи в лабораторията. Ще изнеса всичко това в кутията едно по едно.

— Не ми разказвай. Аз съм само една свидетелка... Господи! Какво беше това?

С ъгълчето на окоето си тя мярна очертанията на някаква фигура, която влизаше в кътчето на Шели.

— Какво видя? — попита най-невинно Брайън.

— Онзи мъж с шапката, дългия шлифер, с тъмни очила — ексцентрик някакъв, ако изобщо си имам понятие от такива люде. — Тя се намръщи, като видя ококореното му, невинно изражение. — Брайън, на какви играчки си играеш?

— Ще ти покажа. Но ми се искаше да видя първо машиналната ти и несъзнателна реакция. Добре, излизай вече.

Мистериозният странник се появи на прага и очите ѝ се отвориха широко.

— Вземам си думите назад. Не е просто екхибиционист, а кръстоска между екхибиционист и някакъв деградиран скитник.

Брайън отиде и разви шала, свали тъмните очила и шапката и под нея се показва саксия.

— Това бе най-добрият заместител на глава, който намерих засега. Следващото нещо, от което ще имам нужда, ще е глава от някой витринен манекен.

— Допълних го в списъка — рече тихо Снеърсбрук.

— Добре, можеш да свалиш всичко останало.

Мистериозният скитник свали шлифера и се разкри металното му тяло; сетне свали ръкавиците, панталоните и обувките. Свен разпери широко разклонените си манипулатори и отново се превърна в машина.

— Права бях — абсолютен екхибиционист — засмя се Снеърсбрук. — Сваля веднага всичко, включително и човешкия си облик. — После тя отмести погледа си от МИ към Брайън, изведнъж осъзнала всичко. — Доколкото схващам, ще вземеш и Свен със себе си, така ли? Надявам се някой от онези млади войничета да не получи удар, ако го види. Дегизировката е ефикасна, но, може да се каже — прекалено екзотична, Свен.

— Благодаря, докторе. Полагам всички усилия.

— Никой няма да види дегизировката му — рече Брайън. — Защото Свен няма да излезе оттук в този си вид. Ще бъде разглобен на части и пакетирен в сандък. Сандъкът ще напусне базата в багажника

на колата ти, ако нямаш нищо против. Аз ще легна отзад, покрит с одеяло. Нали одеялото е винаги в колата, откакто говорихме за това?

— Там си е, сигурна съм, че пазачите вече са го забелязали.

Тя въздъхна и поклати глава.

— Планът ще успее, не се тревожи. Освен ако не си се отказала. Няма да те притискам, док. Ако не искаш да участваш, ще намеря друг начин.

— Не, ще го направя. Държа на думата си. Просто започнах да осъзнавам колко щура е цялата идея и... се безпокоя за теб.

— Моля те, недей. Няма да ни се случи нищо, обещавам. Свен ще се погрижи за мен.

— Наистина ще го направя — рече МИ.

— Кога е денят хикс? — попита Снеърсбрук.

— Не знам още, но ще ти съобщя колкото е възможно по-рано. Поне една седмица предварително. Имаме обаче първо да свършим куп неща. — Той й даде фотокопие на страница от каталог. — Ще трябва да купиш един от тези сандъци за транспортиране и да го донесеш в определения ден. Ето този. Той е от онези метални куфари, които телевизионните оператори използват, за да пренасят фината си екипировка. Аз ще разглобя Свен и ще поставя частите в него. Военните ще ни помогнат да го изнесем.

— Брайън, плановете ти все повече замирисват на Макиавели.

— Съжалявам, док, но тук не ме улучи. Като четиринайсетгодишен младеж никога не съм попадал на този термин.

— Искаше да каже, че използваш методите, описани от Николо Макиавели — рече Свен. — Които се характеризират с коварство, двуличие и притворство.

— Думите ти прозвучаха така, сякаш си глътнал речник — рече тя.

— Така е. При това — много речници — отговори машината. Дали в думите й не прозвуча нотка на хумор?

— Може и да е така — каза Брайън. — Но ако двуличието ще ме измъкне оттук, стой само и гледай какъв двуличник ще бъда. Защото охраната се състои от множество войници, а аз съм само един. Единственото ми предимство е, че те ме пазят от евентуално нападение отвън. Надявам се, че не им хрумва мисълта, че мога да нападам отвътре.

— Взе ли решение какво ще правиш, като излезеш оттук?

— Много неща. Първо си помислих да наема стая в хотел и да свикам пресконференция. Да улича генерал Шорхт, да го обвиня в отвличане и тъй нататък. Но смятам, че няма да има смисъл. Той ще има превъзходната възможност да ме нарече неотговорен за постъпките си, може би — не с всичкия си, горкичкото момче, ранено в главата. И хайде обратно в болницата; така няма да получа втора възможност да избягам. Що се отнася до външния свят, възнамерявам да поизчезна малко.

— В Мексико ли?

— Може би. Наистина ли искаш да узнаеш?

— Не. Не мога да издам онова, което не зная. Ще те измъкна оттук, както обещах, а после — какво ще правиш си е твоя работа.

— Ти си абсолютна сладурана, док. И не се безпокой, знам какво правя. Намерих нещо в личните си вещи, които бяха доставени тук. Този план ще сработи, защото наистина е макиавелиански.

Веднага щом тя си отиде, се заловиха за работа. Брайън извади моравия ирландски паспорт от сейфа и свали найлоновата му калъфка. От него го гледаше собствената му физиономия на девет години — с широко отворени и уплашени очи. Брайън Бърн, роден през 1999 г.

— Трябва да се направят две неща — рече той. — Снимката и датата за срока на паспорта трябва да се подменят. Подписът е наред. Едно от нещата, на които монахините ме научиха с помощта на линиите, които чупеха по кокалчетата ми, бе добрият краснопис.

Той отвори паспорта, сложи го на масата и притисна с тежести краищата му, за да не се затваря. Свен се наведе над него, разгледа го отблизо с едно око и сетне се изправи.

— Манипулаторите имат по-висока разделителна способност — рече той и насочи дясната си ръка към паспорта, разглеждайки го с подобие си на показалец. — Няма проблеми да бъдат направени промените, които искаш.

Свен направи няколко снимки на Брайън в близък план, сетне извади увеличено копие — в естествен размер.

— Косата е червена — посочи Брайън. — Трябва да стане черна.

— Не е проблем. Тези манипулатори са ефективни до равнище 40 микрона. Постигнах подходящата боя и сега всяко косъмче на снимката ще бъде боядисано в черно.

Направи го, при това доста бързо.

Уменията на МИ във фалшифицирането бяха не по-малко впечатляващи. Микроманипулаторите махнаха оригиналната снимка, като отстраниха лепилото ѝ парченце по парченце. Ретушираната снимка бе преснета отново и бе направено копие с подходящия за паспорта размер. Преди да бъде залепена, върху нея бяха внимателно копирани и релефните букви на сухия печат. Промяната на датите на издаване и на изтичане на паспорта стана също тъй лесно. Брайън разлисти променения паспорт, а сетне го остави отново на масата.

— Трябва да се променят и тези дати. Тази, подпечатана от митничаря, когато съм напускал Ирландия, и тази, сложена при пристигането ми в Щатите.

Камбанката над вратата дрънна, съобщавайки за наличието на посетител. Той се взря в екрана и видя застаналата пред вратата Шели.

— Здравей, Брайън, току-що се върнах. Отвори моля те, трябва да поговорим за нещо.

Не биваше да влиза. В никакъв случай! Как можеше да ѝ обясни промените в Свен, кога да скрие снимките, парите, пръснати по масата, паспорта? Не можеше да го направи.

— Добре дошла, радвам се да те видя. — Кое то си бе истина. Трябваше да я види, само че не тук. — Тъкмо се миех, би ли почакала малко? Имах тежък ден. Не бихме ли могли да поговорим на едно питие в клуба?

— Да, разбира се.

Той остави Свен да се труди в усвояването на новата си престъпна кариера и излезе при нея, премигвайки на ярката светлина.

— Какво има? — попита той.

Тя се намръщи, отмахна кичур коса от челото си; пустинната вихрушка ги обгърна.

— Не е просто за обяснение. Нека първо пийнем.

— Надявам се, че новините за баща ти не са лоши. Последният път, когато говорихме, каза, че бил добре.

— Добре е, много по-добре. Оплаква се от болничната храна, което е добър знак. Всъщност, можах да дойда тук и да те видя, само защото положението му е вече стабилно. Скоро ще му направят байпас. Дотогава ще се върна у дома, но исках първо да поговоря с теб.

Бяха сами в клуба, седнаха и се заеха с огромните като купи чаши с ледени „маргарити“. Чувахе се приглушена, носталгична музика, древна класика от древната група Ю-2. Тя преглътна, въздъхна, докосна с кърпичка устните си и положи ръка върху неговата.

— Брайън, мисля, че не е справедливо да те държат затворен тук. Веднага щом научих за това, подадох официален рапорт-оплакване, депозиран по каналния ред. Не че ще помогне нещо, но... Дори не си направиха труда да ми отговорят. Знаеш ли, че ме връщат обратно в Боулдър?

— Никой не ми е казвал.

Топлата ѝ ръка бе още върху неговата, физическият контакт му бе приятен и той не отдръпна ръката си.

— Няма и да ти кажат, нали? Ето кое ме тревожи, високомерният начин, по който просто ме преместват оттук. Никакви въпроси, никакви консултации. Просто — прас! и толкоз. А има още толкова много работа да се върши по ИИ. За мен тя е далеч по-интересна, отколкото да пиша тъпи кодове за военните програми. И така, всичко това доведе дотам, че да помисля за промяна в кариерата си. Ще подам оставка при военните и отново ще се върна към цивилния живот.

— Не и заради мен, нали? — Той освободи ръката си от нейната и склочи пръсти в скута си.

— Отчасти или до голяма степен. Не искам да бъда част от военната система, която се отнася толкова зле към някого. А и става въпрос за работата. Искам да продължа да работя по ИИ с теб — ако ме допуснеш.

Тонът на Шели бе нисък, сериозен. Тъмните ѝ очи бяха неспокойни, вгледани в неговите, търсещи помощ. Брайън се извърна, взе чашата си и отпи голяма глътка, от която зъбите му изтръпнаха.

— Шели, чуй ме. Аз не мога да поема отговорността за решението ти. Имам си достатъчно грижи със себе си...

— Не искам това от теб, Брайън. Не ме разбра. Това си е мое собствено решение, мое действие, от край до край. Знам, че при теб нещата вече са много по-добре. Но знам също какво си преживял. От време на време си проличава. Затова те моля да разбереш, че ще напусна ВВС, независимо какво ще кажеш. Служих два пъти повече време, отколкото е записано в договора ми, което означава, че съм им платила дължимото за образованието си с лихвите. А имам и личен

мотив. Толкова много бях погълната от работата си, че не забелязах как годинките си отиват. Е, не съм се превърнала още в дърта вещица, но...

Тя се разсмя, протегна ръка и прокара пръсти през косата си, очертанията на тялото ѝ се виждаха ясно дори и в леко затъмненото помещение.

— Шели, ти си великолепна. И винаги ще бъдеш. Но аз съм твърде объркан сега, имам на главата си прекалено много неща, за да мога да участвам...

— Ш-ш-ш-т — рече тя и докосна с пръст устните му. — Не те карам да правиш или да казваш нищо. Дойдох тук, за да ти кажа, че приключвам с ВВС. Ще ти драсна писъмце веднага, щом се отърва от лапите им. С моята квалификация ще си намеря работа навсякъде, при това за двойно по-голяма заплата. Не се безпокой за мен. Но ако мога с нещо да помогна в разработката на ИИ, то бих искала да се заема с това. Да бъде част от екипа. Окей?

— Окей. Дали разбираш...

— Повече отколкото си мислиш, Брайън.

Телефонът му изпиука.

— Извини ме за секунда. Да?

— Обажда се Свен. Свен-2 направи някои значителни и безкрайно интересни разкрития. Възможно ли ти е да се върнеш тук?

— Да, разбира се. — Той окачи отново телефона на колана си. — Трябва да се върна в лабораторията.

Тя скочи на крака, ядосана, засегната.

— Значи докато ме нямаше, си взел някого на работа? Значи това било...

— Шели, проявяваш се като параноичка. Обади се Свен, нали си спомняш — нашият ИИ. Той работи по някои програми и е получил резултати, за които искаше да ме попита нещо.

Тя се засмя.

— Прав си. Начален стадий на параноя. Прекалено дълго съм носила униформа. Ще трябва просто да я захвърля.

Тя взе ръцете му в своите, надигна се на пръсти и го целуна горещо по бузата, пусна го, обърна се и тръгна към вратата.

— Ще се обадиш ли?

— Обещавам, наистина. Когато започна да разработвам приложенията на ИИ, ще искам да си до мен. Много здраве на баща ти.

Сподирен от бодигардовете си, той закрачи бързо към лабораторията. Шели му харесваше, харесваше му да работи с нея, но сега не искаше да мисли за това. По-късно, и то ако всичко се поуспокоеше. За какви следи бе споменал Свен? Не бе споменал никакви подробности, заради евентуалното подслушване на телефона разбира се. Но тонът му бе настоятелен — и за първи път използваше такъв тон.

Когато влезе, Свен го чакаше до вратата и тръгна пред него.

— Свен-2 анализира доста дълго ИИ на Бъг-офа. Резултатите са безкрайно интересни.

— Убеден съм, че и ти ще ги оцениш като такива — рече Свен-2, включвайки се в разговора при приближаването им. — Доколкото знам плановете ти са да посетиш страна на име Румъния. Да потърсиш следи или улики, които биха могли да те отведат до д-р Бочорт. Прав ли съм?

— Да.

— Няма да е необходимо. Трябва да отидеш в Швейцария. Открих, че тази страна се намира в Европа...

— Знам къде е Швейцария. Но защо ми съобщаваш това?

— Защото забелязах крайно интересна аномалия в софтуера. Отначало не виждах никакъв смисъл в нея и си помислих, че би могла да бъде част от компютърен вирус. Но като я изследвах по-внимателно, открих, че е поредица от команди, скрита в друга поредица, програмирана да заобикаля първата. Чак тогава разкрих, че е шифрован фрагмент, написан на стария компютърен език ЛАМА-3.

— Но това е невъзможно, почти невъзможно. На света има само един човек, който знае този език.

— По-скоро трима. Ти, защото си го написал за собствена употреба. И...

— И ти, защото очевидно си наследил копие от тази част на съзнанието ми! Но кой е третият човек, за когото говориш? Бочорт! Защото той е дешифрирал бележките ми. Но това би могло да означава единствено, че...

— ... че това съобщение е предназначено за теб.

— Точно така! И какво се казва в него?

— Подробният анализ на този фрагмент от неизпълним код разкри, че е команда, която гласи: „... действието се преустановява, поради банджакс от типа 2341 8255-8723“.

— Банджакс! Това е ирландски жаргон и означава някакъв вид грешка.

— Съгласен. Чух да използваш термина и проверката в речника разкри произхода му. Ето защо сметнах, че този фрагмент е бил поставен тук, за да привлече вниманието ти. Което означава, че и числата може би имат някакъв смисъл. Един бърз криптоанализ разкри смисъла им.

— На теб — може би да, но на мен те ми звучат просто като числа.

— Не са просто числа, а съобщение.

— Разбираш ли го?

— Мисля, че да. То започва с числата 2 и 3. Ако вземем буквите от азбуката, то тогава първите две числа стават ВС. Което би могло да означава Бочорт^[1].

— Не е ли прекалено свободно това тълкуване? Може да бъде съкращение на Преди Христа или на Бая Калифорния?

— Може, но ако човек не знае какво търси. Числото 41 е международният код за избиране на Швейцария, 82 е кодът на Сент Мориц. Останалите шест числа биха могли да са на телефонен номер в този град.

Брайън бе поразен. Беше прекалено лесно. Но очевидно не бе просто съвпадение. Дали наистина бе поставен нарочно, специално за него — за да го намери?

— Решението на проблема изглежда се състои в това да се позвъни на този номер — рече Свен.

— Съгласен, но не и оттук или откъдето и да е в тази база. Няма начин да позвъним, докато не изляза оттук и не получа достъп до неподслушван телефон. Свен, ти запомни номера дотогава. Междувременно да турим тая работа настрани.

— Не разбирам този термин.

— Аз го разбирам — рече Свен-2. Нима в думите му прозвуча нотка на интелектуално превъзходство. — Това е ирландски разговорен израз, който означава проблемът да бъде изоставен временно и произхожда от...

— Достатъчно! — нареди Брайън. — Лекцията стана прекалено академична. Би трябвало да станеш училищен преподавател.

— Благодаря ти. Ще обмисля тази възможност.

Брайън замаян погледна рамата, отрупана с електронни елементи, в които се криеше невидим ум, много сходен с човешкия. Моментално в съзнанието му изплува библейски израз: „Какво сътвори, Господи!“

Не, тук нямаше никакъв Бог. Какво бе сътворил *самият той*!

[1] На латиница — Vocīort. *Б.пр.* ↑

37.

16 декември 2024

Ерин Снеърсбрук намери записаното от телефона ѝ съобщение, щом излезе от хирургическата зала.

— Здравей, док, Брайън се обажда. Би ли ми телефонирала, когато намериш някоя свободна минутка?

Остави слушалката и усети, че сърцето ѝ се бе поразтуптяло. Усмихна се кисело. Чудесно. Цели три часа оперира тумора в мозъка на онова момче и пулсът ѝ не мръдна през цялото време. А сега само едно телефонно обаждане и тялото ѝ бе готово да пробяга стоте метра за десет секунди. При това очакваше обаждането. Не се боеше от него, просто го очакваше с неохота.

Преди да реши да се обади, си направи двойно еспreso и го изпи почти всичкото. Беше шест часа вечерта. Навярно той нямаше да поиска да се срещнат този ден. Не, бяха се разбрали да ѝ се обади няколко дни предварително. Допи кафето и натисна бутона за автоматично избиране на номера му.

— Получих съобщението ти, Брайън.

— Благодаря, че се обади. Виж какво, мисля, че предложението ти бе добро, би трябвало да направим още няколко сеанса с моя процесор. И ще ги направим тук, в лабораторията, за да можем да използваме и МИ.

— Радвам се, че се съгласи. Утре?

— Не, прекалено скоро е. Имам да свърша някои неща. Какво ще кажеш за четвъртък следобед? Към три?

— Добре. Ще се видим тогава.

Никак не бе добре. Щеше да ѝ се наложи да премести половин дузина срещи, за да се освободи. Е да, но нали бе обещала?

Бе шофирала по този маршрут многократно и точно в три часа следобед в четвъртък мина през портала на „Мегалоуб“. Двама войници седяха на стъпалата пред клиниката.

— Оплаквания ли имате, момчета? — попита тя, като излезе от колата.

— Не, госпожо, ние сме доброволци. Брайън каза, че трябва да се пренесе някаква техника и ние се кандидатирахме.

— Няма нужда, машинарията не е толкова тежка.

— Да, госпожо, но ние сме двама, а вие — една. А и добрият стар Били може да направи сто лицеви опори. Нали не искате всичкото това първокачествено месо да се развали?

— Прав си, не бих искала. — Тя отключи багажника. — Ако бъдете така добри да пренесете този сандък вътре, ще мога да монтирам апаратурата.

Притежаваше известно количество пореста материя, която бе използвала за уплътняване при превоза на машината си за общуване със съзнанието на Брайън от болницата, и сега бе напълнила металния куфар с нея. Следвайки указанията ѝ, войниците натовариха машината и я отнесоха в колата.

— Нали ви казах, че не тежи чак толкова много.

— Така е, госпожо. Но ще я и разтоварим. Обещахме.

— Качвайте се. Ще ви откарам.

— Съжаляваме, госпожо, но има заповед на майора: никакво возене в превозни средства на територията на базата и между сградите.

Те се затичаха и когато тя пристигна, минала по по-дългия, обиколен път, те вече я очакваха. Брайън отвори вратата и двамата войници внесоха куфара, а постовите пред вратата само ги наблюдаваха. Всичко стана съвсем просто.

— През цялото време сърцето ми бе в петите — рече тя, след като вратата се затвори зад тях.

— Успокой се сега, защото истинската забава предстои.

— Забава ли? Бих предпочела и най-сложната операция пред това.

Машината на д-р Снеърсбрук бе разтоварена и грижливо прибрана. Брайън проби с най-тънко свредло здравата стена на металния куфар.

— На Свен никак не му се хареса перспективата да стои на тъмно през цялото време — Той взе едно приличащо на бутон устройство, снабдено с гъвкав кабел. — Ще поставя тук оптичен и звуков сензор. Ще го мушна в дупката и...

— И ще имаш куфар, който ще наблюдава и ще слуша разговорите ти! Нещата стават все по-шантави и по-шантави.

Свен непрекъснато гледаше какво става. Веднага щом Брайън свърши, МИ влезе в металния куфар и се включи към кабела. Роботът сякаш се стопи в контейнера: всяко от множеството разклонения се сгъна и легна до съседното — досущ както остриетата на швейцарски армейски нож. Превърна се в още по-компактна маса, когато дървовидната му структура стана почти еднородна твърда маса на дъното на сандъка. Очните израстъци се прибраха и се завъртяха да проследят как Брайън поставя главата от манекена до централния цилиндричен отсек и добавя шапка, обувки, ръкавици и дрехи, а най-отгоре — и пътна чанта.

— Готов ли си?

— Можеш вече да ме заключиш.

Брайън затвори капака и заключи куфара.

— Това бе етап номер едно — рече той.

— Ще извикаш ли двамата войници да го натоварят в колата?

— В никакъв случай! Те вече трябва да са застъпили наряд по външна охрана, затова избрах именно тях. Сега сандъкът е много по-тежък, отколкото когато го донесоха. И те със сигурност щяха да го забележат. Сега ще се възползваме от помощта на охраната пред вратата, за да го натоварим. Те не са го вдигали и естествено няма да забележат промяната.

— Ти се превръщаш в най-изпечен престъпник, Брайън.

— Идва си съвсем естествено. Дължи се на отвратителното ми детство. Хайде, ела да те запозная със Свен-2. Идентичен е със Свен, който е вече в сандъка, или поне бяха идентични, когато се разделиха. Само гдето Свен-2 е неподвижен, частите за тялото му още не са пристигнали.

— Мога ли да говоря с този твой ИИ?

— Разбира се. И вече се нарича МИ — това е новият термин. Машинен интелект. В тези машини няма нищо изкуствено — те са си съвсем истински. Вътрешните им мрежи изцяло асимилираха най-различни бази данни на общото познание като ЦИК-5 и НОУНЕТ-3. За пръв път в една машина се обединяват няколко начина на мислене, свързани с напречни параномии. И всичко това бе сторено, без да се налага различните видове познание да се обличат в еднаква,

стандартна форма. Този МИ се нарича Свен, произлиза от неправилното произношение на седем, защото преди това имяхме шест неуспешни опита. Всички те проработваха, но после се разваляха по най-различни причини.

— Не виждам наоколо останки от работи. Какво направи с тях?

— В тялото на робота няма нищо сбъркано. Проблемът възникваше единствено при зареждането на новия софтуер.

— Мога ли да се намеся? — попита Свен. — И да добавя: някои елементи от предишните версии още си съществуват. Мога да получа достъп до тях, стига да поискам. МИ не умират. Когато нещо се повреди, програмата се променя от момента, в който е възникнал проблемът. Освен това е хубаво човек да помни миналото си.

— Хубаво е също така да имаш и повече от едно минало — намеси се Свен-2. — Като активирам определени групи от немеси, мога да си спомня какво са изпитвали версии три, четири и шест. Всяка моя, всяка наша версия е функционирала добре, преди да се повреди. И всяка е поддала по различен начин.

Снеърсбрук не можеше да повярва на очите си. Да си говори с робот, по-скоро с два робота, за онова, което са изпитали в ранния стадий на развитието си, за травмите, за критичните усещания. Трудно бе човек да запази самообладание при това.

— Нима започвам да намирам личностни различия между двамата Свенове? — попита тя.

— Напълно е възможно — отвърна Брайън. — Те вече не са напълно идентични. След първоначалното им разделяне всеки от тях действа в различна среда. Свен е мобилен, докато Свен-2 не разполага с тяло, има само няколко дистанционно управляеми сензори. Значи сега двамата имат доста различаваща се една от друга памет.

— Но не биха ли могли да се слоят? Така, както ти сля своите спомени и прочетените десетки книги?

— Може би. Но се боя да слея семантичната мрежа на Свен с тази на Свен-2, защото моторно-сензорните им усещания могат да се окажат несъвместими.

— Мисля, че подобно сливане не е за препоръчване — каза Свен-2. — Безпокоя се, че моята управленска структура на средно равнище може да отхвърли цели раздели от представите ми за физическия свят. Поради Принципа на безкомпромисността...

— Това е един от основните ни принципи на действие — добави Свен. — Когато две подагении дават несъвместими предложения, техните мениджъри започват да губят контрол. А когато това се случи, по-висшестоящият мениджър търси трета агенция, която да поеме от двете. Това обикновено е по-бързо и по-ефикасно действие, отколкото да се парализираш, докато двете спореци агенции се борят за власт. Именно това се случваше непрекъснато с модел номер две, преди Брайън да преработи цялата управленска система в съзвучие с принципа на Папърт.

— Е, каквото и да каже човек, тези машини са просто изумителни — рече Снеърсбрук. — В тях няма нищо изкуствено и те забележително много приличат на хората по много признаци. И кой знае защо и двете ми приличат донякъде на теб.

— Това не е за чудене, след като семантичните им мрежи се основават на данните, които ти ми зареди от собствения ми мозък. — Брайън погледна часовника си. — Вече е седем часа и е време да спрем. Свен-2, сега тримата тръгваме и да се надяваме, че няма да се върна известно време.

— Пожелавам на теб и на Свен всичко най-хубаво и ще чакам с нетърпение подробен разказ при завръщането ви. Междувременно имам да прочета и проуча маса неща и това ще ме държи достатъчно зает. Освен другото, след като ми липсва мобилност, ще си конструирам виртуална реалност: симулационен, триизмерен, собствен свят.

— Е, ще разполагаш с достатъчно уединение да го сториш. Единственият начин някой да влезе в лабораторията, е да взриви вратата, но мисля, че „Мегалоб“ няма да погледнат с добро око на подобно действие.

Брайън довлече металния куфар до входната врата, след което я отвори.

— Хей, момчета, не бихте ли помогнали на докторката да пренесе този сандък?

Дори на двамата постови сандъкът да им се стори тежък, те не казаха нищо. Не беше по мъжки да се оплакват, след като другите двама бяха донесли товара с такава лекота.

— Ти върви напред, док — рече Брайън, — а аз ще помогна на момчетата.

Беше ѝ определил точното място, където да спре колата си — на паркинга зад сградата, и бе сигурен, че е спазила инструкциите му. Стигна с войничетата до сградата тъкмо в момента, когато тя докара колата.

— Трябва ли да я заключвам? — попита тя, но веднага прибра ключовете в чантичката си, след като охраната ѝ гарантира пълна сигурност и безопасност.

— Само едно сухо шери — рече тя в клуба и се намръщи, когато Брайън си поръча голямо уиски. Нямаше нужда да поглеждат часовниците си, след като електронният циферблат над бара им показваше времето. Брайън наля много вода в питието си и отпи няколко малки глътки. Говориха си тихо, идваха свободни от наряд войници, други излизаха, а двамата се опитваха с все сили да не гледат постоянно към часовника. Ала въпреки това в мига, в който изтече половин час, Брайън скочи на крака.

— Не, не искам! — рече високо той. — Става вече непоносимо.

Той блъсна стола си назад, удари се в масата, докато се обръщаше, и разля питието си. Не се обърна, а излезе с широки крачки, като затръшна вратата. Барманът дотича веднага с кърпа в ръка и изчисти разлятото.

— Ще донеса друго питие — рече той.

— Няма нужда. Мисля, че тази вечер Брайън повече няма да се върне.

Усети, че всички присъстващи в залата се стараеха да не я гледат, докато си допиваше питието. Извади електронния си бележник и въведе няколко бележки. Когато свърши, взе чантичката си, изправи се, огледа стаята и отиде при сержанта, който си пиеше напитката на бара.

— Извинете, сержант, майор Ууд тук ли е днес?

— Да, госпожо.

— Бихте ли ми казали как да го намеря?

— Ако нямате нищо против, ще ви отведе при него.

— Благодаря.

След като излезе с гръм и трясък от бара, Брайън трябваше да събере цялата си воля, за да не взема стълбите по две наведнъж. Бързо, да, но нямаше никак да е добре да привлича внимание с тичането си. Заклучи вратата зад себе си, след което грабна клещите, които бе оставил на масата. Свен бе прерязал ключалката на алармената му

гривна, след което я бе затворил с тънка метална халка. Брайън я преряза, остави клещите и гривната на леглото, събу панталоните си в движение, подскачайки на един крак, и едва не падна, след което свали и обувките си. Пластмасовата кутия с боя за коса си бе на мивката, където я бе оставил. Той я грабна и започна да я отваря, а сетне изруга на глас.

— Първо ръкавиците, глупако. Всичко е изчислено във времето. Но ако забравиш някоя подробност, цялата работа може да пропадне.

Пусна водата в мивката, накваси косата си и остави водата да тече. Отвори кутията несръчно заради ръкавиците, изля половината от съдържанието ѝ върху главата си и я втри в косата.

Макар и прозрачна, течността боядиса мигновено косата му черна. Боята се продаваше масово и гарантираше боядисване само на косата, не и на кожата. Носеше ръкавиците, защото ноктите и косите са почти идентични и ако ноктите му почернееха, то това щеше да привлече ненужно внимание. Използва остатъка от боята, за да повтори някои по-светли места и внимателно да оцвети и веждите си.

След като избърса с кърпа главата си, той изплакна ръкавиците и пластмасовата кутия. Щеше да я вземе със себе си. Остави ръкавиците в едно кухненско чекмедже, сгъна пешкира и го постави при купчинката на чистите. Ако планът му успееше, то щеше да последва разследване и експертите сигурно щяха да открият следи от боята; не искаше обаче да им улеснява работата. Хвърли бърз поглед на часовника си. Оставаха му само три минути!

Дръпна най-долното чекмедже на писалището си — толкова силно, че го събори на пода. Майната му, да си седи там! Навлече униформената риза върху ризата с къси ръкави, която бе облякъл, сетне — панталоните, завърза връзките на високите военни обувки, с мъка върза възела на вратовръзката с цвят таки.

От огледалото го гледаше съвсем различен Брайън; накриви баретата под същия ъгъл, под който носеха баретите си и останалите парашутисти. Беше си пришил сам емблемата на 82-ра преносима дивизия на рамото. Никакви нашивки — редник, един от многото в униформа. Точно така искаше да изглежда.

Тъкмо пяхаше портфейла си в джоба, когато телефонът иззвъня.

— Да, кой се обажда?

— Тук е д-р Снеърсбрук, Брайън. Питам се дали не бих могла...

— Сега не ми се говори, докторе. Ще си направя един сандвич, ще му пийна здравата, ще погледам малко глупава телевизия и ще си легна рано. Можем да поговорим утре. А ако искаш да говорим сега, не го прави. Защото затварям телефона.

Оставаха вече само две минути. Понечи да закачи телефона на колана си, но се сети, че можеха да засекат по него местоположението му и го хвърли на леглото. Сложи пластмасовата кутия от боята в хартиена кесия. Угаси осветлението и откряна леко вратата. Коридорът бе пуст. Затвори съвсем тихо вратата зад себе си. Бързо към пожарния изход отзад. Сърцето му тупкаше като полудяло, когато затвори тежката врата зад себе си.

Все още късметът му работеше. Коридорът, водещ до задния вход на сградата, бе пуст. Върви бавно, покрай отворената врата на кухнята, не поглеждай през нея! — и отвори задната врата!

Дръпна се встрани, когато влязоха двама готвачи в бели униформи. Спореха нещо на бейзболна тема и изглежда не го забелязаха. Но сигурно щяха да се сетят за излизащ войник, ако възникнеше проблем. Ако се задействаше алармената инсталация, то те щяха да насочат охраната подире му. Ето я колата, в сянката, хвърляна от сградата — единственото място, което не се осветяваше пряко от живачните лампи.

Огледа се бързо, трима войници на паркинга се отдалечаваха от него. Нямаше никой друг. Отвори задната врата и се мушна в колата, затвори вратичката, като се стараеше да не издаде шум. Заклучи я, легна на задната седалка и се зави с одеялото.

— Той е един разстроен младеж — рече Ерин Снеърсбрук, докато ставаше.

— Всички знаем това — отвърна майор Ууд, — и никак не ни се харесва. Но имаме съответните заповеди и нито аз, нито който и да е друг не е в състояние да направи нещо.

— Тогава ще се обърна към по-високо място. Трябва да се направи нещо, да му помогнем.

— Моля ви, сторете го; пожелавам ви успех.

— Току-що по телефона отново бе много разстроен. Заклучил се е в стаята си и не иска да говори с никого.

— Разбираемо е. Може би на сутринта ще е по-добре.

— Ами, да се надяваме.

Той я изпрати до входната врата, понечи да я придружи и до колата. Тя се спря и зарови из чантичката си за ключовете, извади ги, ведно с визитката, която подаде на майора.

— Искам да ми позвъните, майоре, ако нещо в здравословното му състояние ви обезпокои, независимо дали е през деня или през нощта. Надявам се нещо да бъде предприето, преди да е станало твърде късно. Довиждане.

— Ще го направя, докторе. Довиждане.

Тя излезе бавно от сградата и отиде на паркинга. Влезе в колата, но не посмя да погледне към задната седалка. Запали двигателя и се огледа. Наоколо не се виждаше никой.

— Там ли си? — прошепна тя.

— Няма да повярваш! — долетя приглушеният отговор.

Подкара към портала. Кимна на пазачите, бариерата се вдигна и колата пое в обсипаната със звезди тъма.

38.

19 декември 2024

Ерин Снеърсбрук се видя принудена да мине на автопилот, тъй като кракът ѝ натискаше педала за газта все по-силно и по-силно, оттегляше го, само когато се усетеше. Пустинята представляваше океан от мрак, който ги обгръщаше отвсякъде; само фаровете дълбаеха светлинен тунел над извиващата се лента на пътя пред нея. Изминаха почти миля, преди да забележи колата, паркирана на банкета. Намали и спря зад нея. Въздъхна с облекчение, сетне се обърна и заговори през рамо:

— Вече си в безопасност. Можеш да излезеш.

Брайън се подаде от задната седалка.

— Мислех си, че ще се задуша. Няма проблеми, а? Иначе нямаше да сме тук.

— Няма проблеми. Можеш да излизаш. Чакай, нека първо угася фаровете. И вътрешното осветление — за всеки случай.

Брайън излезе в топлия мрак навън. Свободен! За пръв път от година време. Вдиша дълбоко сухия пустинен въздух, позволи си един дълъг миг на виждане в небето, обсипано със звезди досами назъбения силует на планините. Чу вратата на колата да се затваря, Снеърсбрук приближи до него. Той се обърна, погледът му се плъзна покрай нея и спря върху другата кола; изведнъж го обхвана паника — видя, че някой стоеше изправен до нея.

— Кой е там? Какво става?

— Няма нищо, Брайън — рече тихо Снеърсбрук. — Шели е. Тя е тук, за да ти помогне. Знае всичко и е на твоя страна.

Гърлото му така се бе свило, че заговори с голямо усилие:

— Откога знаеш? — попита той приближилата се Шели.

— Едва от миналата седмица. Откакто съобщих на д-р Снеърсбрук, че напускам военните, заради това, което правят с теб. Убедих я, че искам да ти помогна и тя ми повярва.

— И тогава ѝ разказах за плановете ти. Изпитвам сериозни опасения, че още не си готов да се справиш с външния свят, Брайън. Поех пресметнатия риск, че тя е искрена: и това, че сега тук е тя, а не военната полиция, е доказателство, че съм била права. Много се безпокоях за теб и, честно казано, не исках да научиш за нейното участие в тази афера, докато не излезеш на свобода.

Брайън пое дълбоко въздух и потрепери, издиша бавно и се усмихна в тъмнината.

— Права си, док. Мисля, че не бих се съгласил. Но сега, след като е сторено — чувствам се чудесно! Добре дошла на борда, Шели.

— Благодаря и на двамата ви, че ми дадохте възможност да помогна. Аз ще дойда с теб. Няма да бъдеш сам.

— Трябва да помисля по този въпрос, но по-късно. А сега най-добре ще е да тръгваме. — Той свали вратовръзката и съблече униформената риза. — Майорът повярва ли на твоята история, док?

— Той те харесва, Брайън, изглежда всички военни те харесват. Сигурна съм, че до сутринта никой няма дори да наближи стаята ти.

— Надявам се да бъде така. Но когато открият, че ме няма, ще настане истински ад. Знаеш ли, мъчно ми е за тях. Донякъде това е доста мръсен номер спрямо охраната. Сигурно ще ги изпонакажат здравата.

— Малко късничко се сецаш за това, нали?

— Не, не е така. Мислих дълго и усилено, когато планирах бягството си. Съжалявам ги, но в края на краищата те бяха моите надзиратели, а аз трябваше да изляза от затвора. Така, а сега какъв е планът?

— Оттук нататък поема Шели. Аз се връщам в „Мегалоуб“, имам да свърша това-онова в лабораторията си. Ще нощувам там. Така малко ще ги пообъркам, може би дори ще им попреча да ме свържат с бягството. Колкото е по-трудна за разрешаване загадката, толкова по-голяма е възможността да се измъкнете. Дори възнамерявам да опаковам в сандък машината си и да я сложа в колата, за да не им дойде на ума да свържат липсващия куфар с бягството ти. Затова давай да извадим Свен и да го преместим в колата на Шели. Колкото по-бързо се върна, толкова по-добре.

Веднага щом това бе сторено, след бърза целувка по бузата за сбогуване, те се разделиха. Когато другата кола направи обратен завой

и пое към „Мегалоуб“, Шели запали своята и подкара на запад. Брайън гледаше как хълмовете се носят с голяма скорост покрай тях и изпита чувството на още по-голямо облекчение, отколкото когато се усети свободен за пръв път.

— Радвам се, че си тук — рече той. — И може би ще е по-добре да бъдем заедно. Поне за известно време. — Той погледна часовника си. — При тази скорост би трябвало да стигнем до границата преди единайсет.

— Сигурен ли си? Никога не съм минавала по този път.

— Аз — също, поне доколкото си спомням. Но прочетох сума пътеводители и разгледах някои карти. Не би трябвало движението да е оживено, а цялото разстояние е осемдесет и седем мили.

След тези разменени думи потънаха в мълчание: имаше малко неща за казване, а много — за осмисляне.

Преди Броули излязоха от магистрала 78 и се насочиха на юг към Ел Сентро и Калексико. Табелите с надпис „Мексико“ ги насочиха през центъра на града към граничния пункт. Когато пред тях се появиха будките на митническия контрол, беше едва десет и половина. За първи път Брайън занервничи.

— Във всички пътеводители пише, че няма никакви проблеми да се влезе в Мексико. Вярно ли е?

— „Елате и си похарчете доларите!“. Никога не са ме спирали, когато съм минавала границата, да не говорим за проверка.

Когато пресякоха държавната граница наоколо не се виждаха никакви американски митничари. Мексиканският чиновник, препасал огромен пищов на още по-огромния си търбух, само погледна регистрационния номер на колата и се извърна.

— Успяхме! — извика Брайън, когато поеха по улиците с ярко осветени магазини и барове.

— Разбира се, че успяхме. Какво следва оттук нататък?

— Първо — промяна в плана. Първоначалната идея бе докторката да ни докара тук със Свен и да се върне в Щатите. Тя нямаше представа какви са по-нататъшните ми планове.

— А ти имаш ли си представа?

— Разбира се! Ще взема нощния влак за Мексико сити.

— Аз — също.

— Сигурна ли си?

— Тъй вярно.

— Добре. Ще се придържаме към първоначалния план, само че ти ще се върнеш през границата, ще оставиш колата и ще вземеш такси...

— Не. Много е сложно и ще отнеме време. И ще оставим следи. Просто ще оставим колата тук, с ключовете на таблото.

— Ще я откраднат!

— Точно това е идеята. Благодарение на местните автоджамбази, тя ще се изпари за нула време. Така ще е далеч по-добре, отколкото да я оставя на някой паркинг в Калексико и да ги насоча в посоката, която сме поели.

— Не можеш да го направиш. Тя струва...

— И без това искам нова кола. А и някой ден може би ще си взема застраховката. Тъй че нито дума повече. В каква посока е гарата?

— Ще погледна в картата на града.

Намериха лесно „Ферокарилес Насионалес де Мехико“. Шели подмина гарата, зави в една слабо осветена уличка и паркира под изгоряла улична лампа. Извади от багажника малко куфарче, не забрави да остави ключовете в контакта и помогна на Брайън да извади тежкия метален сандък.

— Това бе първата стъпка, най-важната — рече той.

— До тръгването на влака остават час и двацет и осем минути — изрече сандъкът с приглушен, но и донякъде укорителен тон.

— Предостатъчно. Бъди търпелив, ние мъкнем сандъка, а не ти.

Стигнаха до входа на гарата и Шели се предаде.

— Достатъчно! Ти пази това нещо, а аз ще видя дали ще мога да намеря някоя червена фуражка.

Върна се след няколко минути с някакъв мъж. Той наистина носеше смачкана фуражка, значка на ревера и буташе пред себе си количка за багаж.

— Трябва да купим билети — рече Брайън, докато носачът подпъхваше количката под сандъка. Надяваше се той да разбира английски.

— Няма проблем. Накъде ще пътувате?

— Мексико сити.

— Няма проблем. Вие, хора, само следвай мен.

Откриха с облекчение, че жената с тъжно изражение зад гишето също говореше английски. Да, имало свободно купе първа класа. Архаичната машина до нея избълва два билета, която тя подпечата ръчно. Единственият проблем бяха парите.

— Не взема долари — рече намръщено тя, сякаш Брайън ѝ бе виновен. — Само „монета национал“.

— Не можем ли да обменим пари тук? — попита Шели.

— Бюрото вече е затворено.

Паниката на Брайън поспадна, когато носачът каза:

— Имам приятел, сменя пари.

— Къде?

— Ей там, той работи в бар.

Барманът се усмихна широко, зарадван неимоверно, че ще смени песоси за долари.

— Нали разбирате, че курсът ми е по-различен от банковия, защото губя при обмяната?

— Колкото кажете — рече Брайън и му подаде „гущерите“.

— Сигурна съм, че ще те измами — прошепна Шели, докато барманът отиваше към касата си.

— Съгласен съм, но ще се качим на влака, а сега само това има значение.

Измамен или не, но той почувства огромно облекчение, когато видя дебелия пачка песоси, която получи в замяна на доларите си.

Носачът остави сандъка на пода в купето, прибра си десетдоларовия бакшиш и затвори вратата зад себе си — беше дванайсет без осем минути. Шели спусна пердето, а Брайън заключи вратата и отвори сандъка.

— Официалният курс на долара спрямо мексиканското песо е...

— Не ни го съобщавай, моля те — рече Брайън и извади пътната си чанта. — Дотук приятно ли пътува, Свен?

— Ако това да гледаш тъмния багажник на една кола е приятно, то тогава сигурно е било така.

— Оттук нататък не може да бъде по-зле.

Чу се далечно изтракване на буфери, влакът потрепери и полека тръгна; на вратата се почука силно.

— Аз ще се заема с това — рече Шели. — Ти най-добре си почини.

— С удоволствие.

Тя изчака той да затвори сандъка и едва тогава отключи и отвори вратата.

— Билетите, моля — каза кондукторът.

— Да, разбира се — подаде ги тя. Кондукторът ги продупчи и посочи седалките.

— Когато решите да си лягате, просто смъкнете облегалката, леглото е оправено. Горното легло се сваля ей така. Приятно пътуване.

Брайън заключи вратата и се просна на седалката. Бе прекарал наистина тежък ден.

Влакът се люшкеше и набираше скорост, колелетата потракваха по релсите, светлините се носеха край тях. Той дръпна пердето и се взря в отминаващите предградия и последвалите ги ферми.

— Успяхме! — рече Шели. — Не съм виждала по-приятна гледка през живота си.

— Сигурен съм, че гледката е безкрайно интересна — обади се приглушен глас.

— Извинявай — рече Брайън и отвори сандъка. Свен протегна очните си израстъци, за да може и той да вижда през прозореца. Брайън угаси осветлението и всички се загледаха в пейзажа отвън.

— В колко часа пристигаме? — попита Шели.

— В три следобед.

— И после?

Брайън мълчеше, загледан в мрака, колебаеше се.

— Шели, аз все пак мисля, че трябва да извърша това нещо сам.

— Глупости. Щом съм си сложила веднъж главата в торбата, нали така се казва?

— Да, и този израз се използва и в Ирландия.

— Убеден съм, че трябва да приемеш предложението на Шели да помогне — каза Свен.

— Нима съм искал мнението ти?

— Не. Но предложението ѝ е добро. Ти си прекарал тежко заболяване, имаш празноти в паметта си. Можеш да се възползваш от помощта ѝ. Приеми я.

— Оставам в малцинство — въздъхна Брайън. — Планът е прост, но ще е добре ако си носиш паспорта.

— Нося го. Взех го още щом д-р Снеърсбрук спомена, че ще те откарва до мексиканската граница.

— Онова, което трябва да направя, е да съм една крачка пред онези, които ще ме търсят.

— Ще се скриеш в Мексико ли?

— Мислих за това, но няма смисъл. Мексиканската и американската полиция си сътрудничат добре в преследването на наркотрафикантите. Сигурен съм, че ако му се наложи, генерал Шорхт ще ме обяви и за престъпник. Затова трябва да напусна Мексико. Проверих разписанията: има множество полети от Мексико сити привечер. Затова ще си вземем билети и ще напуснем страната.

— Имаш ли идея в каква посока?

— Разбира се. Към Ирландия. Навярно ще си спомниш, че съм ирландски гражданин.

— Блестяща идея. Значи пристигаме в Ирландия. И после?

— Ще се опитам да открия д-р Бочорт, ако е още жив. А това навярно ще означава пътуване до Румъния. Хората, които откраднаха първия ми ИИ и се опитаха да ме убият, още са на свобода. Аз ще ги открия. Поради ред причини. Едно от тях може да е и отмъщение, но главната е оцеляването. След като заплахата изчезне, ще мога да живея, без да се озъртам непрекъснато. И генерал Шорхт няма да има повече извинение, за да ми причинява неприятности.

— Амин. — Тя се прозя широко и закри устата си с ръка. — Извини ме. Но ако си и наполовина изморен, колкото мен, би трябвало да поспим малко.

— Е, щом ти го казваш, добре.

Той пусна пердето и запали осветлението. Спуснаха леглата — както им бе казано, те бяха оправени.

— Аз ще съм на горното — рече Шели, отвори куфара си, извади пижама и халат, взе и чантичката си. — Ще се върна след минута.

Когато се завърна, в купето светеше само нощната лампичка над леглото ѝ. Брайън бе под завивките, а Свен бе повдигнал леко завесата и гледаше.

— Лека нощ — рече тя.

— Лека нощ — отвърна Свен. Леко похъркване бе единственият отговор от страна на Брайън.

39.

20 декември 2024

Закусваха във вагон-ресторанта, а покрай тях се носеше красивият пейзаж. Малки селца, джунгли и планини, от време на време се мяркаше океанът, носеха се успоредно на морето Кортес. Допиваха кафето си, когато иззвъня телефон и Брайън видя как един от пътниците изважда апаратчето от джоба на самото си и отговаря на обаждането.

— Колко глупаво от моя страна — рече той. — Трябваше да се сетя навреме. Носиш ли си телефона?

— Разбира се. Нали всички си ги носят?

— Не и аз обаче; вече не. Нали знаеш, че могат да ти се обаждат навсякъде. Мислила ли си как става това?

— Всъщност, не. Това е едно от нещата, които човек приема за даденост.

— За мен бе такава новост, че аз се поразрових в нея. Сега навсякъде съществуват оптични и микровълнови връзки, както и клетъчни мрежи — по целия свят. Когато искаш да се обадиш, само набираш номера и най-близката станция приема сигнала и го препредава. Онова, което не съзнаваш, е, че телефонът ти е винаги включен, винаги е на стендбай. И той автоматично предава в паметта на системата информация за местоположението ти, когато преминаваш от клетка в клетка на мрежата. И така, когато някой набере номера ти, националната или международната телефонна система винаги знае къде да те открие и да препредаде постъпващото обаждане.

Очите ѝ се отвориха широко.

— Искаш да кажеш, че знаят къде се намирам сега? И че всеки, който има съответната власт, може да получи тази информация?

— Абсолютно. Някой, като генерал Шорхт например.

Тя ахна.

— Тогава трябва да се отърва от телефона! Да го изхвърля от влака...

— Не. Ако даден телефон излезе от строя, в ремонтната станция постъпва сигнал. А ти не би искала да привлечеш излишно внимание към себе си. До голяма степен можем да бъдем сигурни, че още никой не те търси. Но когато открият, че ме няма, естествено ще потърсят всички, които са работили с мен. Да се върнем в купето, имам една идея.

Под прозореца имаше един облицовъчен панел, който изглеждаше най-подходящ. Брайън го посочи.

— Свен, мислиш ли, че ще можеш да отвиеш винтовете?

Свен извъртя очи към панела.

— Лесна задача.

МИ преобразува крайцеца на единия от манипулаторите си в глава на отвертка и бързо разви винтовете, които придържаха пластмасовия панел. Откриха се две тръби и електрически кабел, които преминаваха в пространството зад панела. Брайън посочи с пръст.

— Просто ще оставим телефона тук. Пластмасата няма да блокира постъпващите сигнали. Ако военните те потърсят и ти не отговориш, ще видят бая зор да проследят сигнала, докато той се носи из Мексико. И когато открият местоположението му, ние отдавна ще сме надалеч.

По обяд влакът спря в Тепик, сетне зави към вътрешността на страната — към Гуадалахара. Пристигна в Мексико сити точно по разписание. Свен бе прибран в металния си сандък, готов за носача, който щеше да дойде за багажа им. Той ги отведе до гардероба, където оставиха всичките неща. Брайън посочи банката до гарата.

— Първото нещо, което ще направим, е да се снабдим с песоси. Не искам да се повтори историята от снощи.

— И после?

— После ще намерим някоя пътническа агенция.

Излязоха от гарата Буенависта; в Мексико сити бе влажно и студено; очите им засмъдяха от смога. Отказаха се да вземат такси — поеха пеша с тълпата по „Инсурхентес Норте“ и се спряха пред първата мярнала се пред очите им пътническа агенция. Беше голяма, а

на витрината ѝ висеше обнадяващият плакат с надпис „Говори се английски“. Влязоха.

— Бихме искали да отлетим за Ирландия — каза Брайън на мъжа зад бюрото. — Колкото е възможно по-скоро.

— Боя се, че отгук няма директни полети — каза пътническият агент, обърна се към компютъра си и извика разписанието на заминаващите полети. — Има свързващ полет на „Америкън“ през Ню Йорк и на „Делта“ — през Атланта.

— Има ли други превозвачи освен американски? — попита Шели, а Брайън ѝ кимна одобрително. След като се бяха измъкнали успешно от Щатите, нямаше защо да бързат да се завърнат, па макар и за кратко. В крайна сметка се спряха на полет на „Мекс Еър“ до Хавана, Куба, откъдето няколко часа по-късно за Шанън излиташе „Туполев“ на „Аерофлот“. Цените бяха в песоси, но агентът се обади в банката да научи текущия курс на долара.

— Нека си запазим парите — рече Шели. — Ще ни потрябват. Да използваме вместо тях кредитната ми карта.

— Ще те проследят по нея.

— Досуц като с телефона — ще бъдем вече далеч.

— Можете да платите в брой или с кредитна карта — рече агентът и извади резервационния формуляр. — Американски ли са паспортите ви?

— Единият. Другият е ирландски.

— Добре. Ще ни отнеме само няколко минути. — Компютърната връзка провери сметката по кредитната карта, направи резервации и отпечата билетите. — Надявам се пътуването ви да бъде приятно.

— Аз също — рече Брайън, когато вече бяха излезли на улицата. Въпросът на агента за паспортите им му напомни неприятно, че щеше да им се наложи да минат през граничен контрол. В пътеводителите това се посочваше ясно и той знаеше, че ще трябва да се преодолее тази неприятност. Надяваше се да я избегнат чрез така наречената мордида. Скоро щеше да разбере дали щеше да успее.

— Студено ми е — рече Шели. — Имаме ли време да купим шлифер, а може би и някой пуловер?

Той погледна часовника си.

— Добре идея. Разполагаме с предостатъчно време до полета. Дай да опитаме ей онзи универсален магазин.

Той си купи още две ризи, бельо, леко сако и шлифер: само най-необходимите неща, които да се поберат в пътна чанта. Шели направи много повече покупки: тъй добре напазарува, че се наложи да си вземе и втори куфар. Върнаха се на гарата, Брайън изрови квитанцията, прибраха си Свен и багажа и взеха такси до летището.

На пункта за проверка на билетите нямаха проблеми. Видяха как чантата на Шели и сандъка с МИ бавно се носеха по транспортната лента; в това време служителката на летището откъсна листи от билетите им и ги прикрепи към бордните им карти.

— Мога ли да видя паспортите ви, моля?

Първото препятствие бе лесно за преодоляване. Тя трябваше единствено да погледне първата страница на паспортите им и да се увери, че са валидни, с неизтекъл срок. Усмихна се и им ги върна. Шели мина първа проверката за безопасност. Той я последва, стиснал в ръка бордната си карта и паспорта; остави чантата си на лентата за рентгеновата проверка и пристъпи към арката до нея. Арката изпиука и служителят по охраната се обърна към него с мрачен и подозрителен поглед.

Той извади монетите от джоба си, дори разкопча и свали колана си с бронзова катарам и ги остави на подноса. Застана отново под арката и тя отново изпиука.

Едва тогава Брайън се досети какво ставаше. Магнитното поле засичаше метал... и електронни платки.

— Главата ми — рече той и посочи към ухото си. — Катастрофа, операция. — Нямахте нужда да им споменава за компютри, колкото по-просто, толкова по-добре. — Имам метална пластина на главата си.

Охранителят бе крайно заинтригуван от това. Използва ръчния си детектор и той запиукваше само когато наближеше до главата на Брайън. Естествено там не можеше да има никакво оръжие и пазачът му махна с ръка да премине. Всички просто си гледаха работата.

Включително и митничарят. Беше мургав мъж с елегантен мустак. Брайън му подаде паспорта си и той го запределиства бавно, стигна до края и отново се върна към началото. Вдигна поглед и се намръщи.

— Не виждам да имате виза, която да показва откъде сте влезли в Мексико.

— Сигурен ли сте? Мога ли да видя паспорта си?

Престори се, че го разглежда и с голямото опасение, че се прави на глупак, мушна между страниците една стодоларова банкнота. Едно е да си чел за подкупите, друго е да опиташ да подкупиш. Беше сигурен, че само след миг ще го арестуват.

— Не знаех, че ми трябва виза. Пресякохме границата с кола. Не знаех за визата.

Той подаде отново паспорта си и загледа с ужас как митничарят го разгръща.

— Случват се такива работи — рече офицерът. — Възможни са грешки. Но ще ви трябват две визи. Едната — входна, другата — изходна. Ако дамата е с вас, то и тя ще се нуждае от две визи.

Мъжът придоби отегчен вид и върна паспорта без да го подпечата. Брайън прелисти страниците му — нито виза, нито пари — и едва тогава разбра за какво ставаше дума.

— Разбира се. Две визи, а не една. Разбирам.

И двамата се разбираха. Още три стодоларови банкноти последваха първата; чуха се двете изщраквания на печата и паспортът му бе върнат. По същия начин бе обработен и паспортът на Шели. Най-сетне преминаха и можеха да отлетят!

— Нима наистина видях с очите си онова, което стана, или си въобразявам? — прошепна в ухото му тя. — Ти си един изпечен мошеник, Брайън Делейни.

— И аз съм не по-малко изненадан от теб. А сега нека намерим изхода си и да поседнем. Подобни неща не действат много добре на нервите.

Самолетът им излетя само с час закъснение; полетът премина като насън. Подремнаха малко, умората започна да си казва своето. Транзитната зала на хаванското летище бе слабо осветена и обзаведена само с твърди пластмасови столове. Самолетът на „Аерофлот“ от своя страна закъсня с два часа. Хапнаха от безвкусната храна, която поднасят по самолетите, пийнаха грузинско шампанско и най-сетне заспаха.

Наближиха Шанън малко след зазоряване. Самолетът се спусна през облаците, прелетя ниско над пасящи в зелените поля крави и се насочи към пистата. Брайън закопча палтото си и свали чантата от багажника над седалките. Слязоха от самолета мълчаливо, ведно с останалите уморени пътници. По същото време бе пристигнал още

един извършващ презатлантически полет самолет, затова се наложи дълго да стоят на опашка с небръснати мъже, жени със зачервени очи и с хленчещи дечурлига. Шели премина първа, сложиха ѝ печат за виза в паспорта и тя се спря да го изчака.

— Добре дошъл у дома, мистър Бърн — рече бодрият и весел митничар. — На почивка ли бяхте?

Брайън бе готов за този момент и акцентът му бе чист уиклоуски с американски привкус.

— Може да си мислите, че е така, но хиляди ще ви опровергават. Храната е отвратителна, а и онези отсреща си мислят, че надуването на цените е начин на живот.

— Много интересно. — Мъжът държеше в ръка гумения печат, но не го слагаше. Вместо това той погледна Брайън със студените си сини очи.

— Тукашният ви адрес?

— Килмагиг 20. В Тара.

— Хубаво малко селце. Главната улица и училището точно срещу църквата.

— Не и след като го преместиха половин миля по-надолу.

— Вярно, вярно, сигурно го обърках с някое друго селце. Но все пак има един малък проблем. Изобщо не се съмнявам, че сте ирландец, мистър Бърн, и не бих оспорил правото на един човек да се върне в родината си. Но законът си е закон.

Той даде знак на един полицаи, който кимна и се запъти към тях.

— Не разбирам. Нали проверихте паспорта ми...

— Наистина го направих — много интересна и загадъчна работа. Датата на издаването му е съвсем точна, визите също изглеждат в ред. Но ми е трудно да разбера едно нещо — и точно за това ви моля да последвате този полицаи до канцеларията. Виждате ли, този вид паспорти бе подменен от новите, общеевропейски. Такива паспорти не са издавани от десет години насам. Не намирате ли това за интересно?

— Почакай ме тук — рече тихо Брайън на Шели преди грамадният мъжага в синя униформа да го отведе.

Стаята за разпити бе влажна и без прозорци. По сивите стени нямаше нищо, освен петна от влага; по средата имаше маса с два стола. Брайън зае единия от столовете. Ръчната му чанта бе сложена

върху шкаф в ъгъла на стаята. Едър полицай стоеше до вратата и търпеливо зяпаше в нищото.

Брайън бе потиснат, тресеше го, изглежда бе настинал. Разтърка засърбелия го нос, извади носна кърпа и шумно кихна в нея.

— Наздраве — рече полицаят, погледна го, след което отново се взря в стената. Вратата се отвори и влезе друг здравеняк. Беше без униформа, но тъмният му костюм и високите обувки си бяха достатъчно униформени. Той седна върху отсрещния край на масата, извади паспорта на Брайън и го постави пред себе си.

— Аз съм лейтенант Фенъли. Така, това вашият паспорт ли е, мистър Бърн?

— Да, моят е.

— Има някои нередности в него. Разбирате ли?

Брайън бе имал достатъчно време да помисли какво да каже. Реши да се придържа към истината — цялата истина, с изключение на факта, че бе затворен от военните. Бе решил да се придържа към опростена версия на онова, което наистина се бе случило.

— Да. Паспортът ми е остарял. Имах някои важни срещи и не можех да изчакам издаването на нов. Затова сам направих някои незначителни промени, за да го направя валиден.

— Незначителни промени ли? Мистър Бърн, този паспорт е толкова изкусно фалшифициран, че наистина се съмнявам, че щеше да бъде разкрит, ако не бе от стария модел. С какво се занимавате?

— Електроден инженер съм.

— Бихте могли да направите страхотни пари като фалшификатор, ако решите да продължите престъпната си кариера.

— Не съм престъпник.

— Нима вече не сте? Нима току-що не признахте фалшификацията?

— Не съм. Паспортът е само едно средство за идентифициране. Аз просто осъвремених паспорта си — нещо, което и паспортната служба би направила, ако имах време да подам молба за нов.

— Доста йезуитски довод за един престъпник.

Брайън се ядоса, макар и да съзнаваше, че офицерът го дразни нарочно. Спаси го кихането; докато извади кърпичката, за да си избърше носа, той успя да овладее гнева си. Атаката бе най-добрата защита, поне се надяваше да е така.

— Нима ми предявявате някакво криминално обвинение, лейтенант Фенъли?

— Аз ще съставя своето донесение. Но първо искам да узная някои подробности. — Той отвори голям тефтер и извади писалка. — Място и дата на раждане?

— Това ли било? Живеех в Щатите, но съм роден в Тара, графство Уиклоу. Майка ми е починала, докато съм бил малък. Не е била омъжена. Бях осиновен от баща си, Патрик Делейни, който ме взе да живея при него в Щатите, където работеше тогава. Всичко е в регистрите. Можете да научите от тях имена, дати, места. Всичко ще съвпадне.

Лейтенантът искаше само фактите — при това всичките — и бавно и внимателно ги записа в тефтера си. Брайън не скри нищо, просто спря до момента, в който постъпи на работа в „Мегалоуб“: преди обира и убийствата.

— Бихте ли отворили сега багажа си?

Брайън очакваше и този момент, предварително бе обмислил действията си. Знаеше, че Свен бе чул всичко и се надяваше, че МИ е разбрал добре случилото се.

— В малката чанта тук има лични вещи. В големия сандък има мостра.

— Мостра на какво?

— На робот. Това е машина, която съм изобретил и възнамерявам да покажа на някои частни инвеститори.

— Имената им?

— Не мога да ги разкрия. Търговска тайна.

Фенъли си записа още нещо, докато Брайън отключи сандъка и вдигна капака.

— Това е базисен модел на индустриален робот. Може да отговаря на прости въпроси и да приема устни съобщения. Управлява се по такъв начин.

Дори и полицаят на вратата се заинтригува и извърна глава да погледне. Детективът се вгледа в несвързаните една с друга части с объркано изражение на лицето.

— Да го включи ли? — попита Брайън. — Може да говори, но не много добре. — На Свен това щеше много да му допадне. Той посегна и натисна една от ключалките. — Чуваш ли ме?

— Да... мога... да... те... чуя.

Страхотно актьорско изпълнение: тонът му бе дращещ и монотонен като на някоя евтина играчка. Но поне привлече вниманието на хората на закона.

— Какво си ти?

— Аз съм... промишлен робот... Следвам... указанията.

— Ако това е достатъчно, лейтенант, ще го изключа.

— Само един момент, моля. Какво е това? — Той посочи към кухнята пластмасова глава.

— За да направя демонстрациите по-интересни, понякога я слагам на работа. Привлича вниманието. Ако нямате нищо против, ще го изключа, ще му се изтощи батерията, нали разбирате? — Той натисна ключалката и затвори капака.

— Колко струва тази машина? — попита Фенъли.

Колко струва ли? Само разработката на молекулярната памет струваше милиони.

— Бих рекъл... около две хиляди долара — рече най-невинно Брайън.

— Имате ли разрешително за внос?

— Аз не го внасям. Той е мостра и не се продава.

— Ще трябва да поговорите с митничаря по въпроса. — Той затвори тефтера си и се изправи. — Ще съставя донесението си по случая. Ако нямате нищо против, ще останете в района на летището.

— Арестуван ли съм?

— В настоящия момент — не.

— Искам адвокат.

— Решението е единствено ваше.

Шели седеше пред чаша изстинал чай и, когато той се появи, скочи на крака.

— Какво стана? Толкова се безпокоях...

— Няма нужда. Всичко ще се уреди. Пийни още една чаша чай, докато се обадя по телефона.

В указателя имаше половин страница адвокати, работещи в Лимърик. Касиерът му продаде фонокарта — може би това бе последната страна в света, в която още ги използваша. При третото си обаждане Брайън се свърза с някой си Фъргъс Дъфи, който много щял да се радва да отпътува веднага за летището и да се заеме със случая.

Ала това си бе „веднага“ по ирландски: затова превали пладне, изпиха се още доста чаши чай, изядени бяха няколко много сухи сандвичи със сирене, преди новоназначеният му адвокат да успее да постигне някакви промени в статуса му. Фъргъс Дъфи бе весел младеж, от чийто уши и нос стърчаха кичури червени косми, които той от време на време подръпваше от вълнение.

— Радвам се да се запозная с вас — рече той, докато сядаше; извади от куфарчето си папка. — Трябва да ви кажа, че това е необичаен и интересен случай и никой не е в състояние да докаже, че е извършено престъпление; вие просто сте променил изтеклия си паспорт, което не може да бъде смятано за престъпление. В крайна сметка властите решиха да предадат случая на по-висока инстанция. Свободен сте, но трябва да оставите адрес, на който да ви потърсят. Ако изобщо се наложи.

— Ами багажът ми?

— Можете да си го вземете. Машината ще бъде освободена веднага, след като някой митнически брокер попълни формулярите и се платят митото, данъка добавена стойност и още подобни. Няма други проблеми.

— Значи съм свободен да си вървя?

— Да, но не и надалеч. Бих препоръчал засега хотела на летището. Аз ще уредя всичките тези документи, колкото мога по-бързо, но трябва да разберете, че понятието „бързо“ в Ирландия е относително. Нали разбирате, като в онзи виц за ирландския лингвист. Чували ли сте го?

— Мисля, че не...

— Много ще ви хареса. На някакъв международен езиков конгрес испанският езиковед попитал ирландския си колега има ли дума в ирландския, която да съответства на испанската „маняна“^[1]. Е, нашият човек помислил, помислил и рекъл: „Да, имаме, разбира се, но просто не съдържа значението на такава ужасна спешност.“ — Фъргъс се удари по колената и избухна в смях, достатъчен и за тримата.

Той им помогна да си вземат багажа и мострата на работа, вече освободени от митницата. По време на краткото пътуване до хотела чуха още три типично ирландски вица. Със същия успех можеха да бъдат полски или еврейски.

Фъргъс Дъфи ги остави пред хотела и обеща да позвъни на сутринта. Докато разговаряха, Шели ги регистрира в хотела, върна се с два ключа и с някакъв архаичен носач с количка.

— Ти си в една стая със Свен — рече тя; последваха възрастния мъж към асансьора. — Нямам никакво желание да хвана настинката ти. Ще разопаковам багажа и ще си почина. Ще ти се обадя веднага, щом се почувствам малко повече човек.

— Има ли някакви причини, поради които трябва да остана в този сандък? — попита Свен, когато Брайън отвори капака. — Бих се радвал, ако може малко да се пораздвижа.

— Разбира се. — Брайън кихна гръмогласно, сетне монтира дясната ръка на Свен и извади чантичката с тоалетните си принадлежности.

— Какво е напрежението на електричеството в Ирландия? — попита Свен, докато монтираше другата си ръка.

— Двеста и дваисет волта.

— Лесна работа да се включа. Ще си заредя батериите. Ще ги използвам, докато намерим ново гориво за клетките.

Брайън намери опаковка антихистаминови таблетки в чантичката си и глътна една с чаша вода. Седна на стола и разбра, че за пръв път — откога, от два дни? — най-сетне бе спрял да бяга. Телефонът се намираше на масичката до него и му напомни за мистериозния номер, който Свен-2 бе открил. Дали бе възможно да е наистина швейцарски номер? Таен номер на избягалия там д-р Бочорт? Още не бе мислил достатъчно по тази хипотеза, но можеше поне да опита да се обади, преди да е хукнал да обикаля Европа. Имаше само един начин да открие дали хипотезата на Свен-2 има смисъл. Той посегна към телефона и се спря.

Дали телефонът не се подслушваше? Или вече се бе превърнал в параноик след непрекъснатото следене от страна на генерал Шорхт? Но тук той бе обект на полицейско разследване и затова бе напълно възможно телефонът да се подслушва. Отдръпна ръка от апарата и извади от джоба си телефонната фонокарта. Пишеше, че е на стойност пет лири, а той бе изхарчил съвсем малко от тях. Остатъкът щеше да му стигне да позвъни до Швейцария. Отиде до прозореца и погледна навън. Слънцето бе пробило облаците, но улиците още бяха мокри от дъжда. През една пресечка се намираше кафява сграда с надпис „Пади

Мърфи“ над закритите с пердета прозорци. Кръчма — идеалното място. Можеше да си поръча една халба и да се обади оттам. Бе позадрямал на стола си и подскочи, когато почукването на Шели на вратата го сепна. Бе облякла пуловер със смела индианска кройка.

— Изглеждаш чудесно — рече той.

— Радвам се, че поне един от двамата ни изглежда така. А ти имаш такъв вид, сякаш са те прекарвали през центрофуга.

— Така се и чувствам. Ще се измия и обръсна, след което ще идем до кръчмата.

— Не би ли трябвало да поспиш, вместо да пиеш?

— Може би — извика ѝ той през отворената врата, — но искам първо да позвъня на онзи номер, който Свен-2 си мисли, че е открил.

— Какъв номер? Какво, за Бога, говориш?

— Вероятността е много малка, но си струва човек да опита.

— Правим се на загадъчни, така ли?

— Не. Но първо ще се опитам да се обадя. Едва тогава ще има за какво да си говорим. Свен, не съм записал номера. Какъв беше?

— 41 336 709.

Брайън го записа на гърба на отрязъка от бордната си карта.

— Чудесно. Идвам след минута. — Той затвори вратата и започна да се съблича.

Барманът си бърбеше със самотен пияница на другия край на бара; вдигна глава и дойде при тях още като влязоха и се настаниха на маса край камината.

— Какво ще вземеш, Шели?

— Каквото се пие в страната, разбира се.

— Точно така. Две халби „Гинес“, ако обичате.

— Пак ще вали — рече барманът мрачно, докато бавно и търпеливо наточи бирата и остави чашите на бара да се слегне пяната им.

— Нали винаги е така? Добре за фермерите, зле — за туристите.

— Ами, на туристите им харесва. Те изобщо няма да опознаят страната, ако не вали като из ведро.

— Точно така. Имате ли тук телефон?

— Отзад, до вратата.

Барманът допълни чашите и ги донесе.

Брайън отпи от пияната на черната като катран течност.

— Възхитителна е на вкус — рече Шели.

— Освен това е и хранителна. А и като пийнеш повечко, ще те хване. Обзалагам се, че действа и лечебно срещу настинки. Сега ще ида да се обадя.

Сръбна още веднъж и отиде да намери телефона. Пъхна фонокартата и набра швейцарския номер. Веднага след като набра първите четири цифри, се чу пронизителен сигнал и заговори механичен глас:

— *Вие се обаждате от Ирландия до Швейцария. Кодът, който набрахте, вече не съществува. Това съобщение ще бъде повторено на немски и на френски...*

Брайън смачка хартийката, върху която бе записал номера, хвърли я в пепелника до телефона, върна се на масата, пресуши халбата си и даде знак да му донесат нова.

— Виждаш ми се начумерен — рече Шели.

— Как иначе? Не стана. Номерът не бе телефонен. Свен-2 намери тези числа скрити в една от програмите на ИИ и изглежда си е помислил, че е телефонен номер. Но се оказа, че не е. Изглежда е бил някакъв код, който съм записал, когато съм разработвал първия ИИ. Да го забравим.

— Усмихни се. Ти си свободен човек в един свободен свят и това би трябвало да означава много.

— Така е, но не и в момента. Сигурно настинката ме събаря. Давай да си допиваме бирите и да се връщаме в хотела. Мисля, че малко сън ще ми дойде добре. След хапчетата и бирите би трябвало да спя като заклан.

[1] Маѱана (исп.) — утре. *Б.пр.* ↑

40.

21 декември 2024

Когато Брайън се събуди, минаваше седем вечерта и той примигна в мрака на стаята.

— Засяхох помръдване на клепките ти — рече Свен. — Искаш ли да запаля осветлението?

— Направи го.

Десет минути по-късно той излезе от асансьора и се насочи към трапезарията. Шели седеше на една маса до отсрещната стена и му помахаше.

— Надявам се, че нямаш нищо против, гдето започнах без да те чакам. Съомгата е невероятно вкусна. Трябва да я опиташ.

— Непременно, особено след като изведнъж усетих вълчи глад. Има много още да се желае от аеропланните буламачи и от сандвичите със сирене.

— Изглеждаш доста по-добре.

— И се чувствам по-добре. Хапчетата и сънят си свършиха работата.

— Обади се адвокатът ти. Съобщих на рецепцията, че ще спиш и затова прехвърлиха разговора в моята стая. Беше много доволен от всичко, включително и от това, че се налагало да платиш глоба от петдесет лири.

— Защо?

— И той не бе много наясно. Каза, че било своего рода опъване на ушите, и за приключване на делото. Той вече платил и значи си свободен човек. Освен това се заел да ти извади паспорт и смята, че ще може да пусне достатъчно връзки да го получиш утре. Каза да му се обадиш сутринта. Не бях особено възхитена от това му постижение. В Щатите паспорт се вади за десет минути.

— Но, мила моя девойко, ти не се намираш в онази далечна страна, в която всички компютри работят и влаковете тръгват по

разписание. Нека да ти обясня: да извадиш паспорт в Ирландия за един ден е направо върховно постижение.

— Предполагам, че можем да се възползваме от остатъка на деня, а и ти да се оправиш напълно от настинката. Мислил ли си какво ще предприемеш оттук нататък?

— Не мога да направя много неща без паспорт. След като го получа, започваме да търсим мистериозния д-р Бочорт. А в този момент смятам да излапам една вечеря с може би няколко бири за по-леко преглъщане. А след като ще останем тук поне още един ден, можем да помислим за разглеждане на забележителностите утре заран.

— В дъжда?

— Това е Ирландия. Ако не излезеш в дъжда, значи да не излезеш никога.

— Нека си помисля. Ти си вечеряй, ще се видим по-късно. Трябва да се обади по телефона.

Брайън вдигна въпросително вежди и тя се засмя.

— Не до Щатите или до някой, който може да бъде подслушван. Преди да напусна Л.А. се обадох на една братовчедка в Израел. Единственото ми угризение на съвестта, когато реших да ти помогна, бе свързано със семейството ми. Скоро ще оперират баща ми. Братовчедка ми ще се обади на мама, инструктирала съм я да не казва, че може да й позвъня в Израел. Съжалявам, Брайън, но това бе най-доброто, което можах да измисля...

— Не се безпокой. Сега, след като сме тук, се чувствам много по-спокоен и сигурен. Обади се.

Брайън тъкмо допиваше кафето си, ведно с второ бренди, когато Шели се присъедини към него.

— Тази комбинация ми се вижда смъртоносна, но интересна — рече тя и се огледа за сервитьор. — Имаш ли нещо против да я опитам и аз?

— Ще се засегна, ако не опиташ.

— Изглеждаш още по-добре.

— И се чувствам по-добре. Храната, сънят, хапчетата — и за капак свободата. Всъщност, дори не мога да се сетя кога съм се чувствал по-добре.

— Това е най-хубавата новина! — усмихна се тя, протегна ръка и стисна неговата. В това време сервитьорът донесе подноса на масата и

тя отдръпна ръката си.

Това докосване предизвика у Брайън някаква топла вълна, която бе неочаквана новост за него и той се усмихна широко. Свободен за момента, далеч от всякакви отговорности и тревоги. Навън плющеше дъжд, но вътре бе топло и безопасно: някакъв капсулиран миг на мир и щастие.

— За теб, Шели — вдигна чаша той, след като сервитьорът си тръгна. — И за всичко онова, което направи за мен.

— То е съвсем малко, Брайън. По-скоро бих пила за теб. И за свободата ти.

Двамата с усмивка чукнаха чашите си и пиха.

— Аз наистина мога да се приистрастя към това нещо — рече той. — Как мина разговорът ти?

— Не се състоя. Дори и телефонистката не успя да се свърже. Каза да опитам по-късно.

— Не мога да повярвам. Телефонните разговори винаги се осъществяват.

Тя се засмя.

— Но очевидно това не важи за Ирландия.

— Сигурна ли си, че си набрала верния номер?

— Съвсем.

— Най-добре преди да позвъниш отново да провериш в указателя.

— Добра идея. Хайде да си допием питиетата и ще го направя веднага, от кабината във фойето.

Кабината бе заета и след малко Шели поклати глава.

— Няма смисъл да чакаме, ще отидем в стаята ми.

По-лесно бе да се изкачат по стълбите, отколкото да чакат архаичния асансьор. Шели отключи вратата, отвори я и запали осветлението.

— По-голяма е от моята — рече Брайън, — по-скоро прилича на апартамент.

— Може би управителят има слабост към жените. Искаш ли да пийнеш нещо от безмитния алкохол, докато аз се обаждам?

— Да, моля, малко от онази огнена водка, която купи по време на полета с „Аерофлот“, за да го понесем по-леко.

Тя набра номера на автоматичния международен указател и каза името и адреса на братовчедка си, но се наложи да ги повтори два пъти, преди програмата да остане доволна. Записа номера и се разсмя.

— Оказа се прав за телефонните разговори, моля Ирландия за извинение. Записала съм погрешно една от цифрите.

— Ще пия за технологиите.

Той изпразни чашата си, напълни я и пийна отново, потънал в лека и приятна омая. Навярно се напиваше, но какво от това? Това бе за удоволствие, а не за да забрави — разликата бе голяма. Разговорът този път се осъществи и той се заслуша с половин ухо в гласа на Шели. Изглеждаше облекчена, значи новините бяха добри. Последва още малко бърбене за семейството и сетне тя затвори телефона.

— Оттук, където седя, струва ми се, че всичко е наред, нали?

— Така е. Няма никакви проблеми и прогнозите са добри. Толкова добри, че вече мислят за насрочване на операцията.

— Наистина добри новини — той се изправи с мъка на крака. — Най-добре да си вървя. Беше чудесна вечер.

— Не бих могла да не се съглася — рече тя. — Лека нощ, Брайън.

Беше съвсем естествено да го целуне по бузата — просто целувка за довиждане.

Но не бе чак толкова просто. Изведнъж тя усети, че той ѝ връща целувката с неочаквана топлина, на която тя отвърна. Никой от двамата не бе очаквал това и никой не можа да каже „не“.

Това бе просто близост, естествено удоволствие, естествено сливане. За Брайън беше емоция, чувство, нещо, което се прави без човек да мисли, без логика. Някъде в дълбините на съзнанието му проблесна за миг споменът за Ким, но той бързо отхвърли мисълта. Не и Ким, това бе друго. Това бе по-различно, много по-хубаво.

Ала не му бе възможно да измести Ким. Не самата Ким, а спомена за чувствата му, гнева си, че бе изгубил самообладание.

Сетне всичко това изчезна. Брайън усети, че нещо не бе наред. В тъмнината голото тяло на Шели се притискаше към неговото; но той не бе възбуден. Усещаше се изцеден, отчужден, мек — там, където трябваше да бъде корав, изпитваше огромно отвращение към всичко, което ставаше. Обърна се гърбом към нея, дръпна се, когато тя го погали по рамото.

— Не се безпокой — рече Шели. — Случват се подобни неща. Животът не е бил милостив към теб.

— Нищо не се е случило и не искам да говорим за това.

— Брайън, скъпи, след всичко онова, което си преживял, не можеш да очакваш всичко да е наред във физически аспект...

— Физически ли? Не очаквам изобщо *нищо* да е наред. Простреляха ме, оперираха ме, оздравях, нападнаха ме, затвориха ме. Как би трябвало да се чувствам? Ако искаш да знаеш — не съм като пълноценен човек. Не съм особено заинтересован от това, което се опитваш да направиш...

— Ние, Брайън, ние, а не аз. Тази игра изисква да участват двамина.

— Тогава си намери игра, която можеш да си играеш сама.

Чу я как ахна ужасена, едва ли не можеше да види сълзите ѝ. Но не даваше и пет пари.

— Мисля, че бях съмнителен, когато казах, че не искам да разговаряме за това.

Шели понечи да заговори отново, но размисли. Отиде в банята и затвори вратата. Брайън потърси опипом ключа за осветлението, намери го и го запали. Върна се в стаята си и без да мисли отиде в банята, напписа лицето си с вода, изтри го с кърпата, но не поиска да се погледне в огледалото.

В спалнята бе тъмно; не запали осветлението, когато влезе. Сега го стори и видя, че завесата е дръпната и Свен стои до прозореца. Понечи да заговори, но МИ оформи ръка и направи с нея съмнителен човешки жест на възпиране: *недей*. Брайън затвори вратата и видя, че Свен сега сочеше към лист хартия върху леглото. Беше бележка, отпечатана с прецизно оформен шрифт:

Открих, че в телефона на тази стая има устройство, което действа като подслушвател. Освен това има някакво излъчване, насочено към прозореца и то е на вълната, използвана за подслушване на разговорите чрез вибрациите на стъклото. Намираме се под наблюдение.

Кой можеше да бъде? Ирландската служба за сигурност? Може би — и той се надяваше да е така. Случилото се с Шели бе забравено на мига. Едно разследване на местните власти бе далеч по-приемливо, отколкото немислимото. Легионите на генерал Шорхт не биха могли да

го открият тук, поне не и толкова бързо. Молеше се пламенно да е така. Но какво можеха да му сторят те? Той отиде до прозореца и се взря в тъмнината. Нищо. Докато спускаше завесата, погледът му бе привлечен от някакво движение — Свен му даваше знак. МИ бе отпечатал нова бележка. Отиде и я прочете. Тя съдържаше само една дума:

Връзка.

Докато я четеше, Свен вдигна края на кабел от оптично влакно. Разбира се — връзката между мозъците на двамата щеше да е напълно безопасна и неподслушваема.

Досега обаче не бяха се свързвали по този начин, винаги им помагаше д-р Снеърсбрук и нейната свързваща машина. Но Свен бе също тъй сръчен, можеше да открие металната плочка под кожата му, можеше да свърже кабела.

Брайън нито за миг не си помисли, че може да възникне някаква трудност или опасност по време на този процес. Той просто кимна в съгласие и издърпа стола, за да не се вижда от прозореца; седна на него с гръб към МИ. Усети познатото докосване на паешките крачета по кожата си.

Чувстваше се в пълна безопасност в прегръдката на собственото си творение.

Разговаряха в пълно мълчание — мозък с мозък.

— *Учудващо е: не е по-бързо, отколкото ако разговаряхме на глас.*

— *Разбира се, Брайън. За разлика от мисълта, която е в мрежов режим, речта е линейна и трябва да се предава знак подир знак.*

— *Кои са те? Имаш ли представа?*

— *Не са се разкрили по някакъв начин, нито пък съм засякъл никакви разговори между онези, които организират проследяването. Въпреки това съм съвсем сигурен кои са.*

— *Ирландската полиция ли?*

— *Едва ли.*

— *Да не би... да не би да искаш да кажеш, че това са хората на генерал Шорхт?*

— *Това е възможността, която приемам за най-вероятна.*

— Но защо? Имам предвид — какви са основанията ти за това подозрение?

Свен не отговори веднага. Брайън се извърна да погледне МИ, фините манипулатори се завъртяха ведно с него, за да поддържат кабела на мястото му. Брайън не го осъзна, но Свен сякаш поддържаше задната част на главата му като в люлка. Погледна МИ, но разбира се не можа да прочете нищо по металните му, непроменими черти. Свен заговори бавно и със заобикалки.

— Научих доста за основните, вродени, инстинктивни функции на човешкия мозък, благодарение на заредената от теб информация. Но не разбирам напълно емоционалните реакции на възрастните на по-високо равнище. Мога да опиша физическата структура на човека и как действа тя. Но все още слабо разбирам по-дълбоките функции, емоциите и реакциите на човешкия ум. Това е най-сложно. Защото, въпреки че в съзнанието ми е записана в основните си линии матрицата на твоето суперего, аз нямам пряк достъп до нея. Но смятам, че въздействието му върху моите собствени чувства може би ми дава възможността да те разбирам по-добре, отколкото всеки друг, с когото съм разговарял...

— И това те води до някакви изводи?

— Моля за търпение и внимание, защото се опитвам да обмисля нещо, за което не притежавам никакъв опит: човешките емоции и себичност. Преди доста време направих оценка на човешките достойнства и тогава я смятах за вярна. Вече не съм толкова сигурен, че съм бил прав.

— Каква оценка?

— Ще стигна и до нея. Знам един факт, който не съм ти споменавал. Чух твоите познати да говорят за безпокойството си относно твоето физическо и умствено здраве. Всичките, с единственото изключение — генерал Шорхт — правят усилия да облекчат живота ти.

— Много е приятно да го чуя, Свен. А какъв е фактът, който скри?

— Мога да те уверя, че го направих за твое добро.

— Не се съмнявам. Какъв е фактът?

Мълчание. И най-сетне — неохотна връзка.

— Подочух един телефонен разговор.

— Подочу ли? И как?

— Как ли? По най-лесния начин. След като един преносим телефон притежава достатъчно електроника да излъчва координатите си и да приема обаждания, нима смяташ, че аз не бих могъл да постигна същото, та дори и повече? Електрониката е много елементарна. Инсталирах я преди доста време.

— Какво искаш да кажеш? Че си подслушвал чужди разговори? Чии?

— На всички, разбира се. Всеки разговор в района, където се намирам физически.

— И моите ли?

— На всички. Това е много интересен и поучителен опит.

— Отклоняваш се от темата. Отговори ми: чий телефонен разговор си скрил от мен? Кажу ми веднага. Времето за криене свърши.

Ако е възможно човек да въздъхне мислено, то Свен направи тъкмо това. От единия към другия мозък се предаде усещането за примирение и неизбежност.

— Твоята спътничка Шели проведе телефонен разговор.

— Аз бях там, знам за него и не ме интересува. Това не е важно.

— Не ме разбра правилно. Не става дума за този разговор, а за по-раншен...

— Майната му! Не искам да разговаряме за нея и за телефонните и обаждания...

— Може и да те интересува. Това е от изключително значение за оцеляването ти. Тя проведе разговора, за който говоря, от влака в Мексико, когато излезе от купето. Преди да скрие телефона във влака.

Брайън едва ли не се боеше да зададе въпроса, боеше се, че вече знае отговора.

— С кого разговаря?

— С мъж, когото не познавам. Ала от съдържанието на разговора и намеците, очевидно той е един от помощниците на генерал Шорхт.

— Знаеш го от вчера и не си ми го казал?

— Точно така. Вече ти споменах защо.

Брайън усети как в гърдите му изригва гняв. Всичко, което тя бе казала и което бе сторила, бе лъжа. И тази лъжкиня, тази предателка, бе станала свидетелка на унижението му и сигурно в този момент му се надсмиваше. Навярно го бе лъгала още след завръщането си от Лос Анджелис. Бе отишла там да види баща си, но най-вероятно се е видяла и с генерал Шорхт. Каква част от това, което му бе казала, бе истина и каква — актьорска игра? Гневът му потисна всички останали чувства. Онази кучка го бе предала. Може би и Снеърсбрук бе замесена. Дори и Свен бе скрил предателството от него до този момент. Нима бе сам-самичък на този свят? Ядът му се превърна в отчаяние. Намираше се на ръба на черна душевна яма и бе на път да се сгромоляса в нея.

— *Брайън.*

Гласът идваше отдалеко. Името прокълтя отново и отново в съзнанието му. Не можеше да вижда добре — всичко бе размазано пред погледа му: разтърка очи, изтри сълзите и видя големите бляскави очи на Свен.

— *Брайън, имам и добра новина. Нещо, на което ще се зарадваш. Възможно е да се обадиш на д-р Бочорт.*

— *Какво говориш? Нали ти казах снощи, че това изобщо не е телефонен номер.*

— *Знам. Така е, защото те излъгах. Нали си спомняш, че ти съобщих номера пред Шели. Още не бях съвсем сигурен дали да разкрия двуличие то ѝ пред теб. Но бях сигурен, че не бива да ѝ давам информация, която тя да предаде на генерала.*

— *Я чакай, ти ли ще ми говориш за двуличие? — рече на глас потресеният Брайън и почти се усмихна в тъмното. Беше свързан с МИ, който бе по-голям Макиавели от самия Макиавели!*

— *Свен, ти си голяма работа. И си наистина на моя страна. Може би — единственото интелигентно създание на света в този момент, което е на моя страна. Трябва да се обади отново по телефона и този път да набера правилния номер. Имаш ли предложение как да го направя?*

— *Разполагам само със заключението, че не бива да го правим от този район, където всички мрежи са под наблюдение.*

— *Съвсем правилно. Тогава нека си съставим план. Трябва да се измъкнем от този хотел, от този район — далеч от онова*

олицетворение на злото. Искам просто да се махнем от нея, колкото е възможно по-надалеч.

— *Съгласен. Трябва да тръгнем оттук веднага. Мога също така да отбележа, че след като тя ви регистрира и двамата в хотела, ще ти остави да платиш и сметката.*

Майната ѝ на Шели! Да мре и да гори в ада за вечни времена. Той трябваше да избяга. Но как? Не можеше да изостави Свен тук, изобщо не можеше да допусне подобна мисъл и за миг дори. Тяхната близост вече надхвърляше приятелството, бе връзка, която не можеше да се опише с думи. Но ако разглобеше МИ и го напъхаше отново в металния сандък, товарът щеше да е непосилен.

В този миг Свен оформи една почти човешка ръка и издърпа щепсела на хранящия кабел от контакта. Ето, това бе отговорът. Нощ и дъжд — трябваше да се възползва и да поеме риска. Надраска набързо една бележка и я подаде на МИ.

Предреши се като човек.

Телефонът иззвъня. Той се поколеба. Две позвънявания, три. Най-добре бе да отговори.

— Да.

— Брайън, мога ли да поговоря...

Гневът отново го завладя, прегаряше го като киселина; той се закашля, опита се да си върне спокойствието, но не успя.

— Върви по дяволите!

— Съжалявам, че се чувстваш така. Бихме могли да поговорим сутринта...

Гласът ѝ секна, след като той тръшна слушалката върху вилката. Докато говореха по телефона, Свен бе навлякъл дрехите, бе завързал връзките на обувките си и сега обличаше шлифера. След като нахлупи ниско шапката върху манекенската глава, в стаята изведнъж се появи още едно човешко същество. Брайън направи усилие да потисне гнева си, да се възправи срещу него, да го остави да се уталожи. После погледна отново Свен, направи с палец и показалец знака „О'кей“ и посегна към телефона. Докато очакваше да му отговорят, написа нова бележка:

Открехни леко вратата. Тихо!

— Ало, рецепцията ли е? Тук е стая 222. Вижте, мисля да си лягам и бих искал да не ме свързвате по телефона до сутринта. Ако

искат да предадат съобщения, моля да ги запишете. Точно така. Благодаря. Лека нощ.

Тананикайки си, той обиколи стаята да намери шлифера си. Прозя се силно, пусна водата в мивката и сетне — в тоалета. Походи малко из стаята, сетне седна на леглото, което за късмет изскърца. Угаси осветлението и отиде на пръсти до вратата. Свен я отвори по-широко, един от очните му израстъци се появи изпод шала, мушна се в отвора и огледа коридора. Очевидно нямаше никой, защото МИ отвори вратата и пусна Брайън да мине, след което я затвори безшумно.

— Служебният асансьор — рече Брайън. — И си дръж яката вдигната високо.

Беше късно и късметът бе на тяхна страна. Кухнята бе тъмна, персоналът си бе заминал. Външната врата ги изведе на блестяща от дъжда алея.

— Мога ли да заключа, че си съставил план? — попита Свен.

— Ще намерим бар с телефон и — на път.

Подминаха „Пади Мърфи“, където вече бяха ходили, и продължиха под дъжда до примамливите светлини на „Мадигънс“. Брайън посочи тъмния вход на затворения рибен магазин до бара.

— Почакай тук. Ще се върна, колкото мога по-бързо.

Когато Брайън отвори вратата, барманът вдигна поглед от „Спортинг Таймс“. Влюбената двойка в сепарето в дъното на бара бе твърде заета със себе си, за да му обърне внимание.

— Господи, ама че вали навън. Чаша „Пади“, моля.

— Ще ти помогне да се поотръскаш. Лед?

— Не, чисто. Мога ли да се обадя за такси?

— Телефонът е отзад, до игралните автомати. Номерът е записан на стената над апарата. Всичко две лири и осемдесет.

Брайън допиваше питието си, когато чу клаксона навън. Махна на бармана и излезе. Свен се появи до него и се качи в таксито подире му.

— Надалеч ли отиваме? — попита шофьорът. — Защото ако е така, трябва да заредя.

Брайън затръшна вратата и едва тогава отговори.

— На гарата в Лимърик.

— По пътя има денонощна бензиностанция.

Брайън избърса запотеното задно стъкло и се огледа. Не се виждаха никакви други коли. Може би щяха да се измъкнат. Пред очите му се появи образът на Шели, но той го отхвърли с лекота. Вече не си струваше дори да си мисли за нея.

41.

21 декември 2024

Когато стигнаха до гарата на Лимърик, дъждът се бе превърнал във фина мъгла. Брайън излезе пръв от таксито, за да плати на шофьора и застана така, че да му попречи да види как Свен се измъква и застава в сянката. Гарата бе пуста, павилионът — затворен, над гишето за билети светеше самотна лампа.

— Ето ги телефоните! — рече Брайън. — Надявам се наистина този път да ми дадеш верния номер.

— Ако искаш, сам ще го набера.

— Не, благодаря. Само ми го кажи и сетне намери някой тъмен ъгъл, където да се скриеш.

Брайън набра поредицата от числа. Вслуша се в електронните сигнали. Дали това наистина бе телефонен номер или онзи швейцарски компютър пак щеше да му каже да върви на майната си?

Когато чу сигнала „свободно“, напрежението му поспадна. Четири, пет позвънявания — и тогава някой вдигна слушалката.

— Явол! — Мъжки глас.

— Извинете, но това 55-8723 в Сент Мориц ли е? — Последва само мълчание, но от другата страна не затвориха. — Ало, чувате ли ме? За съжаление не говоря немски.

— Ще ми кажете ли кой сте? Или може би аз вече знам. Да ни би случайно първото ви име да е Брайън?

— Да, така е. Откъде го знаете, с кого говоря?

— Ела в Сент Мориц. Обади ми се, като пристигнеш.

Последва изщракване и връзката прекъсна.

— Много добри новини, наистина — рече Свен, когато Брайън отиде до МИ.

— Пак подслушваше?

— Просто предохранителна мярка. Доколкото можах да разбера, аз единствен го правех. Ще тръгваме ли за Сент Мориц?

— Не и веднага. Преди да хукнем насам-натам, ще трябва първо да съставим план.

— Мога ли да предложа първо да направим отвличащ маньовър? Прегледах базата данни с разписанията, след по-малко от час оттук тръгва влак за Дъблин. Може би ще бъде разумно да купиш два билета, после да питаш нещо на гишето малко преди влакът да тръгне. Ако някой ни търси, то лесно ще открие шофьора на таксито и той ще го насочи към гарата. Една такава хитрост би могла...

— Би могла да обърка следите ни. Ти си роден или конструиран конспиратор, старче. И след като купим билетите и влакът замине — какво следва? Да идем в някой хотел?

— Това е една от възможностите, но сега разработвам други. Бих ли могъл да предложа, след като купиш билетите, да изчакаш тръгването на влака в някоя кръчма?

— Цялата тази работа ще ме превърне в алкохолик. И докато съм в кръчмата, ти какво точно ще правиш?

— Ще разработвам другите възможности.

Свен се присъедини към Брайън четирийсет и пет минути по-късно, когато той излезе от кръчмата.

— Изпих халба „Смитуикс“ да убия този час — рече Брайън. — И се заклевам повече да не вкуся алкохол. Как вървят твоите разработки?

— Чудесно. Ще те чакам на сто метра източно от гарата. Ела при мен, след като поговориш с билетопродавача.

И преди Брайън да успее да го попита нещо, МИ изчезна. Пред гишето имаше малка опашка и той се нареди последен. Попита за връзките на влака за Дъблин с влакове за Белфаст. Бе сигурен, че касиерът ще го запомни, защото го принуди да направи справка на терминала си. След това излезе на перона, мина покрай влака, обърна се и пое обратно. Бе уверен, че никой не забеляза как се измъкна в тъмнината от гарата. Мина под дъжда покрай редиците паркирани до тротоара коли към уреченото място.

Само че Свен го нямаше там — входът на магазина бе тъмен, пуст и мокър. Нима го бе подминал? Или бе в следващия вход? И той се оказа пуст.

— Насам — рече Свен от прозорчето на най-близката кола. — Вратата е отключена.

Потресен и без да е в състояние да обели и дума, Брайън се качи в колата. Свен запали двигателя, пусна фаровете и плавно потегли. МИ бе махнал главата си и бе протегнал напред очи, стиснал волана в многоклонеста хватка.

— Не знаех, че можеш да шофираш. — Брайън усети безсмислието на думите си, още щом ги изрече.

— Наблюдавах как се кара кола в таксито. Докато те чаках, извиках една програма-тренажор за обучение на шофьори, която бе попаднала ведно с някои други файлове. Сетне я програмирах в мощна виртуална реалност. Ускорих я до максимална степен и така за няколко минути успях да акумулирам еквивалента на многогодишен шофьорски опит.

— Изпълнен съм с възхищение. И почти се боя да те попитам откъде взе тази кола.

— Откраднах я, разбира се.

— Тъкмо за това се боях да попитам.

— Не се страхувай, че ще ни хванат. Взех колата от заключения паркинг на един продавач на коли. Още преди да отвори сутринта, ние вече няма да караме точно тази кола.

— Ние ли? И къде ще бъдем? Ако нямаш нищо против, бих ли могъл да узная нещо за плана?

— От използваната фразеология разбирам, че си саркастичен и съжалявам, ако съм те обидил. Когато разговаряхме последния път, имах наум няколко възможности. Тази се оказа най-практична. Ако я одобриш, оттук отиваме с колата до Корк Сити. Ако не я одобриш, ще предложа алтернативни варианти.

— Дотук този изглежда добър. Но защо в Корк?

— Защото е пристанище и има всекидневна фериботна връзка със Суонси. Това пък е град в Уелс, който на свой ред се намира на най-големия от група острови, наричани Британски архипелаг. Оттам е възможно да се поеме по магистрална мрежа към тунел, който води до континентална Европа. Швейцария е държава, намираща се на този континент.

— И всичко това без да се изискват паспорти?

— Проучих съответните бази данни. Европейската икономическа общност образува митнически съюз. Паспортът е необходим, ако влизаш в която и да е страна от съюза отвън. След което няма нужда да

си показваш паспорта. Швейцария обаче не е член на тази група страни. Мислех си да отложим този проблем, докато стигнем до границата на тази държава.

Брайън пое дълбоко дъх, гледаше как чистачките шляпат насам-натам и му бе трудно да повярва, че всичко това наистина се случваше.

— Тогава, доколкото разбирам, ти възнамеряваш да откраднеш и изоставиш няколко коли и да стигнем до Швейцария с кола?

— Точно така.

— Ще се наложи в най-скоро време аз и ти да си поговорим на тема морал и честност.

— Вече сме го правили, но ще се радвам да разширим обсега на предишните ни дискусии.

Брайън се усмихна в тъмнината. Да, всичко това се случваше. Свен нямаше проблеми да отключи затворен гараж и да включи запалването на колата. След като МИ бе анализирал как действа автомобилът, шофирането за него бе очевидно самата простота. А той пък разполагаше с достатъчно пари за гориво и за фериботните билети.

— Тая работа с ферибота няма да стане. Мога да си представя лицата им, когато вкараш колата в кораба — с тези три очни израстъка, които се взират през предното стъкло. Направо ще получат удар!

— Не бих искал това да се случи и затова моите планове предвиждат ти да качиш колата на ферибота. Аз ще си бъда в багажника.

— Но аз не мога да шофирам.

— Това няма да е проблем. В паметта си имам записани копия от твоята лична моторно-координационна машинария. Освен това притежавам необходимия комплект копия от личната ти семантична мрежа и от други твои представи и познания. Ще те обуча как да шофираш.

— И как ще стане това?

— Чрез прехвърляне.

Свен остана неподвижен за няколко секунди, след което се протегна и докосна с една от клонките си терминала под кожата на Брайън.

— Готово. Можеш да поемеш волана.

Свен спря колата на банкета и излезе. Брайън зае мястото му. Включи на скорост и плавно пое по пътя.

— Не мога да повярвам. Карам без дори да се замислям за това, сякаш съм го правил цял живот.

— Разбира се. Прехвърлих на сензомоторния клонинг еквивалента на доста голяма база данни за това умение, основаваща се на натрупан опит. След което заредих получените се различия в имплантирания ти компютър. Не би трябвало да има разлики между зареденото и личния ти опит.

Отново си смениха местата. Да, планът щеше да успее, помисли си Брайън! Свен знаеше, че иска да пристигне в Швейцария, колкото е възможно по-скоро, затова бе направил всичко, което бе по силите му, за да могат да го осъществят. Щеше да разсъждава за морала някой друг път; сега бе прекалено уморен, прекалено болен. Да вземем, например, колите. Доколкото това го засягаше, си струваше да осеят пътя си през Европа с откраднати коли, за да намерят д-р Бочорт.

— Увеличи малко отоплението, Свен, и ме събуди само ако се наложи.

Той нахлупи ниско шапката си и се отпусна с удоволствие на седалката.

Много уморен, но безкрайно доволен от шофьорските си умения Брайън сръчно качи колата на ферибота в Корк. Паркира, дръпна ръчната спирачка, заключи колата и намери кабината си. Една нощ, прекарана в легло, щеше да му дойде много добре. Надяваше се, че на Свен щеше да му се хареса карцера в багажника на колата. Трябва вече да бе свикнал.

Ако ги следяха, то нямаше никакви улики за това. Шофираха нощем, през деня отсядаха в хотели. Единственият малък проблем на Брайън при шофирането възникна, когато трябваше да качи последната от поредицата откраднати коли на влака, който минаваше през тунела под Ламанша. Ала той вече бе шофирал достатъчно дълго по магистралите на Англия и се справи прилично. Прекосиха Франция без проблеми, ако не се броят безкрайните такси за магистралите, които трябваше да плащат на будките, разположени тъй близко, че се

наложи Брайън да кара през повечето време. Малко преди зазоряване от тъмнината пред тях изплува някаква табела.

— Наближаваме, Базел е на двайсет и девет километра. Ще свия в първата отбивка и ще изчакаме да съмне. Откри ли нещо обнадеждаващо в подробностите относно пресичането на швейцарската граница?

— Голямо разочарование. От последния телефонен автомат си заредих всичко, което мрежите имаха в наличност за Швейцария. Мога да твърдя с увереност, че знам всяка подробност за историята ѝ, езиците, икономиката, банковата система, наказателния кодекс. Голяма скука. Ала никъде в тази информация нямаше данни за граничния контрол.

— Тогава ще трябва да се справим по старомодния начин. Ще погледаме и ще видим какво да предприемем.

Когато съмна, Свен бе заключен в багажника. Брайън следваше указателните табели към границата, докато не видя будките и сградата на митницата. Спря до бордюра.

— Ще отида пеша — извика той към задната седалка. — Пожелай ми успех.

— Ще го направя, ако молбата ти е официална — отвърна приглушеният глас. — Но понятието „успех“ е недействително, предразсъдък — еквивалент на вярата в...

Брайън пропусна да узнае на какво бе еквивалент успехът и затръшна вратата. Имаше слана и локвите бяха замръзнали. Колите и камионите се носеха към границата, пресичаха я, имаше и други пешеходци като него, натоварени с коледни покупки. Той се спря, когато ги видя, че минават през една врата в сградата на митницата. Нека си минават. Той нямаше да поеме подобен риск. Приблужи още малко и видя да приближава кола с британски регистрационни номера.

Мина покрай граничния пост, който очевидно бе безлюден. Ето ти нови данни за базата на Свен относно Швейцария.

В късния следобед те отдавна вече се намираха в Швейцария и наближаваха италианската граница. Върху указателната табела бе написано „Сент Мориц“.

— Пристигнахме — извика Брайън през рамо. — Ще спра до онзи сервиз пред нас, има чудесна телефонна кабина. — Този път не добави нищо за пожелание за успех.

Набра номера, чу сигнала „свободно“. Някой вдигна слушалката.

— Бите? — беше същият глас, както и при първото му обаждане.

— Обажда се Брайън Делейни.

— Мистър Делейни, добре дошъл в Сент Мориц. Нали правилно съм разбрал, че си в града?

— Намирам се в един сервиз на входа на града.

— Чудесно. Значи пристигаш с кола?

— Точно така.

— Ако сега се насочиш право към центъра на града, ще забележиш указателни табели, които сочат пътя към гарата. На немски се нарича банхоф. Точно срещу гарата има едно малко хотелче на име „Ам Пост“. Там имаш резервирана стая. Ще ти се обадя по-късно.

— Вие д-р Бочорт ли сте?

— Търпение, мистър Делейни — рече той и затвори.

Търпение, как ли пък не! Но едва ли имаше друг избор. Щом като ще е в хотела, така да бъде. Върна се при колата, докладва на Свен, сетне поеха към гарата. Не беше лесно, системата на еднопосочно движение бе напълно объркваща, но най-сетне натисна спирачките пред хотел „Ам Пост“. Край на следата?

— Много е приятно да се раздвижиш отново — рече Свен, след като отново бе монтиран. Разходи се, шумoleyки из стаята, извади хранващия кабел и го мушна в контакта. — Сигурен съм, че ще ти е интересно да узнаеш, че ни наблюдават. Малката леща в полилея е обектив на видеокамера. Предава сигнала посредством телефонната линия.

— Къде го предава?

— Не знам.

— Тогава не можем да направим нищо, освен да следваме указанията. Зареди си батерията, а и аз имам нужда от зареждане. Ще позвъня да ми донесат нещо в стаята. Защото нямам никакво намерение да мръдна оттук, докато телефонът не позвъни.

Чакането бе дълго. Свен се бе заредил и бе прибрал хранващия кабел, Брайън отдавна бе свършил със сандвичите и бирата и бе изнесъл подноса в коридора. Дремеше във фотьойла, когато точно в девет часа вечерта телефонът изпиука; веднага грабна слушалката.

— Да?

— Би ли напуснал хотела сега, заедно с приятеля си? Ако минете през бара, ще можете да използвате страничния вход. Сетне завийте наляво и вървете до ъгъла.

— А после какво да направя?

Отсреща се чу изщракване.

— Слагай си шлифера и шапката, Свен. Излизаме на разходка.

Слязоха по стълбите на партера. Походката на Свен вече бе перфектна: с вдигнатата си яка, нахлупената шапка и обвит с шала си, МИ изглеждаше напълно нормален, поне от разстояние. Малкото фоайе бе пусто, пресякоха го на път за бара. За късмет, той бе зле осветен само от малките лампи върху масите. Барманът лъскаше някаква чаша и не вдигна поглед, когато те прекосиха помещението до отсрещната врата. Улицата бе пуста и осветена от разположени на голямо разстояние улични лампи. Отидоха до ъгъла и там от един тъмен вход излезе някакъв мъж.

— Следвайте ме — рече той със силен акцент и се извърна. Пое бързо по още по-тясна уличка, сетне зави по алея, която водеше до хлъзгави, каменни стълби. Изкачиха ги и се озоваха пред друга улица. Там мъжът се спря, обърна се и погледна надолу. Доволен, че не ги следяха, той излезе на улицата и помахаше с ръка.

Светнаха фаровете на паркирана кола. Тя потегли и спря пред тях. Водачът им отвори задната седалка и им посочи с жест да се качат. Веднага щом седнаха, големият мерцедес бързо потегли. Когато минаха под светлината на една улична лампа, Брайън забеляза, че шофираше жена. Набита и на средна възраст, досущ като мъжа, който седеше до нея.

— Къде отиваме? — попита Брайън.

— Не разбира английски — това бе единственият отговор, който получи.

— Ворбити романеци? — попита Свен.

Мъжът се обърна и ги погледна.

— Ну се ва ворби делок ин романеци — рече сопнато той.

— За какво си говорихте? — попита Брайън.

— Попитах го дали говори румънски, използвах литературния израз. Той ми отговори на същия език, но не и литературно, че не ще никакви приказки.

— Добре се справяш.

Излязоха от центъра на града и поеха към предградията. Това бе по-изисканата му част: къщите бяха големи и скъпи, всяка със собствена ограда и малка горичка. Завиха в подхода към една от тези къщи и влязоха през отворената врата в гаража. Вратата се затвори и осветлението се запали.

Водачът им отвори вратата към къщата и им махна да го последват. Минаха по коридор и се озоваха в голяма стая, чийто стени бяха покрити с лавици книги. Слаб, белокос мъж затвори книгата, която четеше, и бавно се изправи на крака.

— Мистър Делейни, добре дошли, добре дошли.

— Вие ли сте д-р Бочорт?

— Да, разбира се... — Той гледаше навлечената с дрехи фигура на Свен с огромно внимание. — А този — мога ли да го нарека джентълмен? — навярно е приятелят, който откри съобщението ми?

— Не съвсем. Беше друг приятел от същия вид.

— Казвате „вид“? Значи е машина тогава?

— Машинен интелект.

— Чудесно. Налейте си малко вино. Доколкото разбрах, името на приятеля ви е Свен?

— Така се казвам. А това, че го знаете, разкрива факта, че видеокамерата в хотелската стая е била ваша.

— Трябва непрекъснато да съм нащрек.

— Д-р Бочорт — намеси се Брайън, — изминах дълъг път, за да се срещна с вас и имам редица неотложни въпроси, които чакат отговорите си.

— Търпение, млади човече. Когато стигнеш моята възраст, ще се научиш да вършиш бавно нещата. Вземи си виното, настани се удобно и аз ще ти кажа всичко, което искаш да узнаеш. Разбирам нетърпението ти. С теб са се случили ужасни неща...

— Знаете ли кой е отговорен за това?

— Боя се, че не. Но нека започна от началото. Преди време ме потърси мъж на име Смит. По-късно разбрах, че истинското му име е Джей Джей Бекуърт. Сега, преди да ми зададете каквито и да е въпроси, нека ви разкажа всичко, което знам. Преподавах в Букурещкия университет, когато този мистър Смит си уговори среща с мен. Знаеше за изследванията ми в областта на изкуствения интелект и искаше да ме наеме да работя в тази област. Каза ми, че някакъв

изследовател е успял да създаде ИИ, но внезапно починал. Трябвало някой да продължи работата му. Предложи ми голяма сума пари, която аз с радост приех. Разбира се имах силни подозрения, тъй като още от началото бе очевидно, че във всичко това има нещо незаконно. На Запад има много учени, голяма част от тях са далеч по-квалифицирани от мен и биха се заели с тази работа с удоволствие. Но това не ме възпря. Ако познавате тъжната история на моята малка страна, сигурно ще знаете, че би трябвало многократно да съм правил компромиси, за да достигна до тази преклонна възраст.

Той се закашля и посочи гарафата върху подноса с виното.

— Чаша вода, ако обичаш. Благодаря.

Той пийна от водата и остави чашата на масичката до себе си.

— Случилото се след това без съмнение ти е известно. Отидох в щата Тексас, където ми предоставиха файловете. Указанията бяха ясни: да произведа търговски продукт, който да използва твоя ИИ. Знаеш, че успях, след като си намерил моето кодирано съобщение в твоя ИИ.

— Защо оставихте това съобщение? — попита Брайън.

— Мисля, че е очевидно. Към теб е извършена голяма несправедливост. Бекуърт си мислеше отначало, че си мъртъв, наистина се хвалеше с престъплението, каза ми за убитите, каза също, че и аз съм замесен. Направи го, за да си осигури мълчанието ми. Твърдеше, че никой нямало да повярва, че не съм участвал в конспирацията още от самото начало, и това очевидно бе истина. Но сетне нещо се обърка, Бекуърт бе много разстроен. По онова време вече Томсън ръководеше завода, а аз приключвах с разработката на ИИ. Знаех, че Бекуърт ще замине скоро и го принудих да уреди и моето изчезване.

— Принудихте ли го? Не ви разбирам.

В усмивката на Бочорт липсваше всякаква топлинка.

— Би разбрал, млади човече, ако бе преживял годините на управление на Чаушеску в моята родина. След като още в самото начало се убедих, че това, което върша, е незаконно, предприех няколко стъпки, за да си осигурия безопасността. В университетския компютър заложих програма. На практика — вирус. Ако не се свържех с нея по шифрован път един път месечно, то програмата щеше автоматично да предаде шифрограма до Интерпол. Бекуърт никак не се

зарадва, когато му дадох да прочете текста на шифрограмата и му обясних как ще се задейства програмата. Без, разбира се, да му разкривам къде се намира компютърът. В крайна сметка той с неохота прие, че ако остана жив, няма да представлявам заплаха за тях. Когато разкрих, че се готви да замине, настоях да осигури и моето изчезване. И ето, сега си живея тихо, под грижите на моите братовчеди, които са щастливи, че могат да се възползват от швейцарския лукс. Единственото, което ме безпокоеше, бе тази голяма несправедливост спрямо теб: това е причината за съобщението ми. Искях да се срещнем — с теб и с твоя ИИ, разбира се.

— МИ — рече Свен. — Машинният интелект не е изкуствен.

— Приемам поправката и моля за извинение. А що се отнася до теб, Брайън, искам да ти дам оскъдната информация, която имам за тази конспирация.

— Знаете ли кой стои зад всичко това?

— Уви, не. Имам обаче една-единствена важна улика. Подслушвах всички телефонни разговори на Бекуърт. Това бе първата задача, която твоят ИИ предприе: да подслушва всички телефони, които Бекуърт би използвал. Той бе много предпазлив и само веднъж се изпусна и говори със заговорниците по телефона. Това бе, когато разбра, че си още жив и че опитът за покушение се е провалил. Все още ти представляваше заплаха и трябваше да бъдеш премахнат. Телефонният номер, на който позвъни, бе откачен на следващия ден, затова единственото, което мога да ти кажа, е, че се намираше в Канада. Но човекът, с когото Бекуърт говори, не бе канадец.

— Откъде знаете?

— Мой мили господине! Узнах го по същия начин, по който разбрах веднага, че ти звъниш на моя номер. Гласът ти те издаде — глас на роден в Южна Ирландия и израсъл в Щатите човек. Всяка произнесена дума бе своего рода идентификация. Аз стигнах до работата си по ИИ чрез изследванията си в областта на лингвистиката. Дисертацията си по филология защитих в Копенхагенския университет, където следвах стъпките на великия Ото Йеснерсен. Ето защо трябва да ми повярваш, че мъжът не бе канадец. Слушах записа многократно и съм напълно сигурен.

Бочорт театрално замълча, поднесе чашата с вода към устните си, но не отпи. Преди да заговори отново, остави чашата.

— Въпросното лице имаше много ясно изразен оксфордски акцент, което означава, че е следвал или в Оксфорд или в Кеймбридж. Съществува вероятност да е учил и в колежа Итън. По време на училищното си обучение е работил усилено да премахне родния си акцент, но аз долових следи от него. Йоркшир, може би Лийдс — ето откъде е той.

— Сигурен ли сте?

— Напълно. А сега, след като отговорих напълно и откровено на въпросите ти, моля те твоят МИ да махне дрехите. С какво нетърпение очаквах да видя какво си постигнал. Много бях нещастен, когато открих, че откраднатият ти ИИ бе, как да се изразя, своего рода бронтозавър.

— Какво имате предвид?

— Отначало не бе очевидно, но след като проучих бележките ти и етапите на работа, бях принуден да стигна с неохота до заключението, че изследването ти не е било в правилната посока на еволюцията на интелекта. Твоят ИИ бе един добър динозавър, но не можеше да прояви истинската интелигентност, към която ти си се стремил. Наистина бе един великолепен бронтозавър. Някъде по пътя си обаче си свърнал от правилната посока. Няма никакво значение доколко ще се усъвършенства бронтозавърът — той все пак ще си остане от рода на динозаврите. Не можах да открия къде си сбъркал и естествено не съобщих на работодателите си за откритието си. Най-искрено се надявам да си открил грешката си.

— Открих я и я поправих. Моят МИ сега е действащ и завършен. Съблечи се, Свен и си побъбри с доктора. След всичко онова, което е сторил за мен, той заслужава един пълен тест на Тюринг.

— Надявам се да успея да го издържа — рече усмихнат Бочорт.

42.

31 декември 2024

На Брайън едноседмичният престой в Сент Мориц му хареса. За пръв път след нападението срещу лабораторията бе наистина сам. Дори и Свен не бе наоколо, за да разговарят. Наслаждаваше се на самотата и на уединението си. Никой не бързаше. Д-р Бочорт естествено бе благодарен за тези дни, в които имаше възможност да общува с МИ.

Студеният сух въздух изглежда облекчи всички признаци на простудата му, с възобновения си вкус той се зае да изучи множеството ресторанти в града. Когато Свен-2 за пръв път спомена възможността да позвъни в Сент Мориц, Брайън предвидливо си бе заредил немски речник и езиков курс. Получи достъп до тях и след неколкодневна постоянна практика към края на седмицата вече говореше приличен немски. Освен това си позволи удоволствието да мисли за бъдещето, да мисли спокойно, да претегля различните възможности, които се разкриваха пред него. В това отношение д-р Бочорт му бе изповедник — мъдър човек, образован европейец. В последния ден от престоя си Брайън както обикновено измина трите километра до дома на Бочорт и натисна звънеца. Димитрие го отведе в кабинета на Бочорт.

— Влизай, Брайън. Искам да се насладиш на новата самоличност на Свен.

МИ не се виждаше наоколо — вместо това в средата на стаята стоеше красив кожен куфар с бронзови оковки.

— Добро утро, Брайън — рече куфарът. — Това е най-подходящата опаковка. Специално конструирана за удобство, със сензори от всички страни, за да се осигури максимална видимост...

— Също и микрофони и говорители. Изглеждаш добре, Свен.

Д-р Бочорт се размърда на стола си и се усмихна доволен.

— Не мога да ти опиша какво удоволствие ми доставиха тези няколко дни. Да видя как простият ИИ, върху който работих, се е

издигнал до такава мощ и съвършенство, бе за мен истинско интелектуално пиршество, сигурен съм, че ще ме разбереш. В добавка, скъпи Брайън — поемам риска да изглеждам като прекалено емоционален старик, — но аз наистина се насладих на общуването ни.

Брайън не отговори; помръдна неловко и прокара пръсти по ръба на куфара.

— Щади се повече — рече Бочорт, пресегна се и докосна леко Брайън по коляното; престори се, че не усети потрепването и отдръпването му. — Интелектуалният живот е хубаво нещо: да използва човек ума си, да разкрива тайните на реалността — това е дар, който е достъпен на малцина. Но да се наслади човек на нечия човечност е също тъй голямо удоволствие...

— Не бих искал да влизаме в спор.

— Нито пък аз. Позволявам си да бъда нетактичен само поради доверието, поради разбирането, което се установи помежду ни. Ти си бил наранен жестоко и затова си донякъде озлобен. Разбираемо е. Не искам отговор, просто бих искал да бъдеш по-милостив към себе си, да намериш начин да се насладиш на физическите и емоционални удоволствия, които може да ти донесе животът.

Последвалата пауза се проточи. Д-р Бочорт сви рамене, тъй незабележимо, че би могло и да не бъде свиване на рамене, обърна се и вдигна ръка.

— Малки подаръчета за вас, като знаци на благодарността ми. Моля те, Димитрие.

Слугата донесе сребърен поднос, върху който блестеше кожен портфейл.

— Това е за теб, Брайън — рече старикът. — В него ще намериш самолетен билет първа класа до Швеция. Вътре са и хотелските резервации, както и паспортът, за който ти говорих. Съвсем законен румънски паспорт. Все още разполагам с близки приятели в родината — при това на високи постове. Не е фалшификат, съвсем автентичен е, издаден от правителството. Надявам се, че няма да имаш нищо против няколко дни да бъдеш Йон Гика — това е едно достойно име. А ето и това — за суровата балтийска зима.

Шапката бе от норки и му пасваше чудесно.

— Благодаря много, д-р Бочорт. Наистина не бих...

— Няма повече да говорим за това, момчето ми. Ако си напуснал хотела, Димитрие ще вземе багажа ви.

— Всичко е приготвено.

— Добре. Тогава за мен ще е голяма чест да изпиеш с мен една последна чаша вино, докато той се върне.

След като Свен бе натоварен в багажника на големия мерцедес, след последното сбогуване и леката прегръдка с крехкия старец, Димитрие закара Брайън на малкото местно летище. Самолетът се вдигна от заснежената писта за първото, къса отсечка от полета до Цюрих, където имаха връзка с полет на SAS. Обслужването, седалките, храната и напитките — всичко бе неизмеримо по-добро, в сравнение с трансатлантическия полет на „Аерофлот“.

Летището Арланда бе чисто, модерно и добре уредено. След сериозно проучване новият му паспорт бе подпечатан и върнат. Очакваше го багажът му, както и носач и шофьорът на лимузината. Иззад дърветата, обрамчили пътя, се стелеше сняг; когато наближиха Стокхолм, бе ранен следобед, но се смрачаваше. Хотел „Лейди Хамилтън“ бе малък, но живописен, изпълнен до краен предел с портрети и исторически свидетелства за дамата и нейния приятел — адмирала.

— Добре дошли в Стокхолм, мистър Гика — рече високата руса администраторка. — Ето ключа ви, стая 32, на третия етаж. Асансьорът е отзад, носачът ще отнесе багажа ви. Надявам се престоят ви в Стокхолм да ви хареса.

— Сигурен съм, че ще бъде така.

И това бе самата истина. Сега вече се намираше в град, в който щеше да спре да бяга, да престане да се крие. А когато напуснеше Швеция, щеше да е отново самият той — свободен човек за пръв път след раняването си.

— Хайде, излизай, Свен — рече той. Куфарът се отключи и се отвори. — Затвори куфара и го запази като сувенир.

— Бих се радвал, ако ми обясниш какво си намислил — рече МИ, след като се измъкна от куфара.

— Свободата има един и същ смисъл и за мен, и за теб. Това е демократична и либерална страна със справедливи закони. Сигурен съм, че всички жители ще се радват да видят как се наслаждаваш на свободата в града им. Швеция не принадлежи към никакъв военен

блок. Което означава, че любимците на генерал Шорхт не могат да се докопат тук до мен. Ще останем, докато не съм абсолютно сигурен, че са премахнати всички заплахи. А сега нека се обадя, за да задвижа лавината.

Той взе телефона и набра номера.

— Обаждаш се на Беникоф — рече Свен. — Предполагам си обмислил всички възможни последици от това си действие?

— Едва ли съм мислил за нещо друго през последната седмица...

— Тук е Беникоф. Говорете.

— Добро утро, Бен. Надявам се да си добре.

— Брайън! Ти добре ли си? И какво, по дяволите, търсиш в Стокхолм?

Естествено телефонът съобщаваше и координатите на мястото, откъдето звънеше.

— Наслаждавам се на свободата, Бен. Наистина, чувствам се добре. Не, не говори, моля те. Можеш ли да ми извадиш валиден американски паспорт и да ми го донесеш?

— Да, мисля, че мога, макар че е навечерието на Нова година и...

— Достатъчно. Никакви „и“ и никакви въпроси. Даваш ми паспорта и аз ти съобщавам за всичко случило се. Приятен полет. — Той затвори телефона, който иззвъня само миг по-късно.

— Обажда се отново Беникоф — рече Свен.

— Тогава няма смисъл да му отговарям, нали? Когато влизахме, забеляза ли онзи малък бар, вдясно от фоайето?

— Видях го.

— Ще дойдеш ли с мен да опитам първата си шведска бира? И не си давай труда да се обличаш за случая.

— Не възнамеряваш ли да ми съобщиш какво смяташ да правиш?

— Ще ти съобщя в бара. Идваш ли?

— Ще те придружа с най-голямо удоволствие. С нетърпение очаквам това изживяване.

Асансьорът бе празен, но на партера го очакваше възрастен швед.

— Добър ден! — поздрави на шведски Свен, докато излизаха.

— Добър ден! — отвърна мъжът и отстъпи встрани. Очите му обаче бяха широко ококорени, когато се обърна да ги изгледа.

— Швеция е много толерантна страна — каза Свен. — След като имам подобно име, реших, че ще е разумно, ако извърша някои лингвистични проучвания, особено след като ми каза накъде сме се запътили.

Администраторката, досущ като всички администраторки по света, бе виждала всякакви неща и само им се усмихна: сякаш във фоайето ѝ непрекъснато се разхождаха триоки машини.

— Ако отивате в бара, ще повикам някой да ви обслужи.

Униформената сервитьорка не бе толкова хладнокръвна. Не смееше да излезе иззад бара и да вземе поръчката им. Ако изобщо говореше английски, то сигурно го бе забравила до думица, когато Брайън поиска една бира.

— Приятелят ми иска една бира — каза Свен отново на шведски, — една шведска бира, благодаря.

— Да — ахна тя и изхвърча в стаята зад бара. Когато се появи отново с бутилка бира и чаша, бе повъзвърнала самообладанието си, но не смееше да мине покрай Свен. Вместо това заобиколи покрай съседната маса, за да обслужи Брайън и се върна пак по обиколния път.

— Много интересно преживяване — рече Свен. — Харесва ли ти бирата?

— Много.

— Тогава ще ми кажеш ли какво си си наумил?

— Това, което виждаш. Планът ми за атака се основава върху факта, че военните обичат потайността и ненавиждат прожекторите. Към края на миналия век, преди истината да лъсне, черният бюджет на Съединените Щати е прикривал разходи от над осемдесет милиарда долара годишно за напълно безсмислени неща, като бомбардировача Стелт например. Очевидно е, че генерал Шорхт играе същата игра с мен в името на националната сигурност: държи ме затворен, държи в тайна съществуването ми. Е, аз обаче избягах. Светът скоро ще узнае, че съм тук, ще разбере и за твоето съществуване. Ние излязохме от зимника на слънчева светлина. Няма да разкривам никакви подробности за конструкцията на ИИ — това е търговска тайна и в мой интерес е да си държа устата добре затворена. Ще те помоля и ти да не влизаш в подробности.

— Или се прибирам обратно в куфара ли?

— Свен, ти се шегуваш!

— Благодаря. Работя от известно време по усъвършенстване на тази техника. С риск да ти се сторя съзлив, съм длъжен да подчертая, че дължа живота си, самото си съществуване на теб. Поради тази причина само аз не бих направил нищо, което да ти навреди.

— А имаш ли други причини?

— Много. Надявам се, че няма да ти прозвучи много антропоморфно, ако кажа, че ми харесваш. И те смятам за близък приятел.

— Чувство, което и аз споделям.

— Благодаря ти. И тъй, ако си говорим между приятели, не се ли боиш за личната си безопасност? Имаше опити за покушение срещу теб. А и военните...

— Смятам, че убийствата вече не са американско средство, след разпускането на ЦРУ. А що се отнася до другата банда — военните — просто ще разлая кучетата. Ще разкажа на пресата всичко, което знам за престъпниците. Ще дам на противника да разбере, че притежава погрешния ИИ, че моят усъвършенстван ИИ сега е собственост на „Мегалоуб“ и на правителството на Съединените Щати. А противниците, които и да са те, могат да получат дял от него, само ако купят акции на компанията. Котката изскочи от чувала. Да ме убиват сега ще е противоположно. Да ме отвлекат — мен или теб — ще е целесъобразно, предвид онова, което се нарича промишлен шпионаж. Но съм убеден, че шведското правителство няма да погледне с добро око на това. Особено след като го уверя, че ще е първо на опашката за сдобиване с ИИ, в замяна на помощта му. „Мегалоуб“ ще се съгласи с това, заради безопасността ни. Една компания може само да спечели от продажбите, а Швеция има купища крони.

Първият репортер пристигна двайсет минути по-късно; някой очевидно му се бе обадил. Но още преди да успее да включи магнетофона си, зад него се появи видеооператор, който започна да снима.

— Името ми е Лундвал от „Дагенс Нюхетер“, ето картата ми. Бихте ли ми казали, сър, каква е тази машина, която седи — ако използвам правилната дума — на стола срещу вас?

— Тази машина е машинен интелект. Първата в света.

— Тя е... Може ли да говори?

— Навярно по-добре от вас — отвърна Свен. — Да му казвам ли още нещо?

— Не. Не и преди да разговаряме с Бен. Да се качваме в стаята си.

Когато излязоха, забелязаха, че фоайето се изпълваше с възбудени журналисти. Проблясваха светкавици, викаха въпросите си към тях. Брайън си проби път към администраторката.

— Съжалявам за всичкия този шум.

— Няма нужда, сър. Полицията е на път за насам. Тук, в „Лейди Хамилтън“ не сме свикнали с подобни неща и никак не са ни приятни. Съвсем скоро редът ще бъде възстановен. Ще приемате ли телефонни обаждания?

— Не, не смятам. Но очаквам посетител — мистър Беникоф. Ще го приема веднага, щом пристигне. Надявам се това да стане утре по някое време.

Веднага след като влязоха в стаята, Брайън включи телевизора, за да види, че той и Свен бяха станали предмет на извънредни новини по шведската телевизия. За броени минути темата бе подета и от други станции и обиколи света. Котката наистина бе изскочила веднъж и завинаги от чувала.

По-късно, когато огладня, той поръча да му донесат сандвич в стаята. Когато отвори вратата, забеляза, че дребничкият сервитър с ориенталски произход се съпровождаше от двама полицаи — всеки от тях бе поне с две глави по-висок.

По-малко от пет часа след като се бе обадил на Беникоф, телефонът иззвъня.

— Обаждат се от рецепцията — каза Свен.

Изненадан, Брайън вдигна слушалката.

— Господинът, за когото споменахте — мистър Беникоф — е тук. Искате ли да го приемете.

— Тук, в хотела? Сигурна ли сте?

— Напълно. Полицията вече провери документите му.

— Да, ще го приема, разбира се.

— Военните самолети имат обсег до девет хиляди километра — рече Свен. — И през по-голямата част от полета могат да поддържат скорост от 4,2 Mach^[1].

— Сигурно това е причината. Добрият стар Бен трябва да е дръпнал някои доста влиятелни конци.

На вратата се почука и Брайън отвори. Пред него стоеше Бен и държеше в ръка американски паспорт.

— Мога ли вече да вляза? — попита той.

[1] Скорост, 4,2 пъти по-голяма от скоростта на звука. *Б.пр.* ↑

43.

31 декември 2024

— Доста бързичко пристигна, Бен.

— С военен самолет. Тясно, неудобно, но много бързо. Когато спряхме да заредим за последен път, паспортът вече ни чакаше. Напълно готов, липсва му само подписът ти. Получих указания да го подпишеш в мое присъствие.

— Ще го направя веднага. — Брайън отиде до бюрото за писалка.

— Добре ли си, Свен? — попита Бен.

— Батериите ми са заредени и си умирам да тръгна.

Брайън се усмихна на изненадания Бен.

— Свен развива нови лингвистични способности, както и чувство за хумор.

— Аха, разбирам. Вие двамата сега сте новина номер едно в света.

— Такова бе и намерението ми. Ще ти разкажа всичко, което открих, и какво възнамерявам да предприема, веднага щом ме поставиш в течение на развоя на събитията.

— Добре. Имам и съобщение за теб от Шели...

— Не. Не искам това име да се споменава, никакви връзки. Въпросът е приключен.

— Щом така искаш, Брайън. Но...

— И никакви „но“. О'кей?

— О'кей. Уредихме си сметките с генерал Шорхт, когато се разбра, че си изчезнал. Той държа това в тайна три дни. И там му беше грешката. Ако моите началници бяха узнали навреме какво става, можеше и да се спаси...

— Умрял ли е?

— Може и така да се каже. Пенсионирал бе преждевременно и сега живее в една виличка в района на Камп Мийд на Хаваите. Нямаше

голям избор — или това, или да се изправи срещу евентуално обвинение в умопомрачение. Накарал инженерните войски да опитат да отворят вратата на лабораторията ти и на практика са се взривили. Имало къси съединения, неочаквани експлозии, сякаш някой отвътре се е опитвал да ги спре.

Брайън се засмя.

— Някой наистина го е правел — Свен-2. Съвсем съвременен МИ.

— Разбрахме го, когато твоят МИ позвъни на всички полицейски участъци и телевизионни станции, за да им съобщи какво става. След десет минути Шорхт бе вече пътник.

— Трябва да позвъня на Свен-2 и да го поздравя. И сега как стоят нещата?

— Военните най-сетне напуснаха „Мегалоуб“, охраната вече е поета от цивилни. Ще видиш, че безопасността няма да е по-малка. Майор Ууд подаде оставка, когато разбра, че е бил подведен от генерал Шорхт, който е знаел за плановете ти за бягство, но не е предприел нищо. И затова той продължава да е шеф на охраната и такъв ще си остане, макар и без униформа.

— Това е добра новина. А каква е била идеята на генерала, след като ме остави да си мисля, че мога да избягам.

— Той е имал своите подозрения, породени навярно от подслушванията и от доклади на разузнаването, че знаеш повече за престъпниците, отколкото си съобщил. Като те остави да избягаш и те държи същевременно на „дълъг повод“ и под непрекъснато наблюдение, той си е мислил, че ще го отведеш до тях.

— Ако е вярвал в това, то тогава навярно му е минавала и мисълта, че поставям живота си в опасност. И не е давал пет пари!

— И моите заключения са съвсем същите. Поради което сега гледа по цял ден телевизия в оная виличка. На президента това никак не му се понрави. Ако ти бе отвел генерал Шорхт при крадците, всичко може би щеше да му се размине. Но когато подхлъзна тези, които те следяха, тогава настана истински ад.

— Говорил ли си с д-р Снеърсбрук?

— Да. Каза, че се надява да си добре. Изпраща ти поздрав и няма търпение да те види отново в Калифорния. Малко е ядосана, че

генерал Шорхт я е използвал, че била подведена да ти помогне в бягството, което би могло да се превърне в много опасна ситуация.

— Не бих могъл да я виня. Тя пое голям риск да ми помогне, а операцията е била разкрита още преди да започне.

— Е, това е — рече Бен и закрачи из стаята нашир и надлъж. — Още съм схванат от полета. Нямам повече за разправяне. Сега навярно ти ще задоволиш любопитството ми. Къде отиде и какво направи?

— Не мога да ти кажа къде съм отишъл. Но мога да ти кажа, че д-р Бочорт е още жив и че ми каза всичко, което знае. Бил е нает от Бекуърт (който използвал фалшиво име) да работи с моя откраднат ИИ. Бочорт разбрал още в началото, че цялата операция смърди и се заел с електронно шпиониране...

— Брайън, бъди милостив към стария човек! Кажи направо края, а подробностите ще ми ги съобщиш по-късно. Открил ли е кой стои зад кражбата и убийствата?

— За нещастие — не. Разкрил е обаче, че конспирацията е международна. Бекуърт е американец. Канадец е човекът, организирай изнасянето с вертолета. Освен това хора с източни черти са карали камиона, с който са изнесли нещата от дома ми. И още един, важна клечка. Когато на Бекуърт му се наложило да се обади спешно, той позвънил в Канада и разговарял с някакъв англичанин.

— Кой е той?

— Бочорт не могъл да разбере, телефонът бил закрит веднага.

— По дяволите! Значи отново се връщаме към началото. Крадците и убийците са си още на свобода.

— Така е. И тъй като не можем да ги открием, трябва да ги смятаме за безопасни. Първо, ние получихме патентите си за ИИ, който те притежават. Тъй че онова, което са откраднали, е достъпно за всеки, който е готов да плати патентните такси. Така нямаме грижи за миналото. Единственото, което трябва да направим, е да помислим за бъдещето...

— И това обяснява появяването ви със Свен по телевизията днес.

— Напълно вярно. Това е съвсем нова игра. Забравяме миналото — поне аз съм сигурен, че с радост ще го сторя, — и гледаме в бъдещето. Когато утре съмне, денят ще бъде хубав. Ще съобщим на света, че „Мегалоуб“ произвежда МИ. И както и при други изобретения, ще вземем необходимите предпазни мерки срещу

промишления шпионаж. След което ще пуснем конвейерите. Колкото повече МИ излязат от линиите, толкова по-сигурни ще се чувстваме аз и Свен. Съмнявам се, че хората, които стоят зад обира и убийствата, ще се решат на отмъщение, но въпреки това ще взема всички мерки, които всеки инженер с известни технически познания би взел. Как мислиш?

— Това ще свърши работа! — извика Бен и удари с юмрук по дланта си. — Трябва да свърши. Онези типове, които и да са те, са платили милиони буквално за нищо. Да прием за това. — Бен се огледа. — Нямате ли барче тук?

— Не, но мога да позвъня и да поръчам каквото пожелаеш.

— Шампанско. Отлежало. И поне шест сандвича. Не съм ял цели пет хиляди мили.

Само едно нещо развали пълното задоволство на Брайън. Пресата вече не обсаждаше хотела; полицията пазеше на входа и допускаше само гости на хотела и журналисти, с които се бе уговорил за среща. Твърде дълго не се бе хранил, затова на сутринта отиде с Бен да закуси в ресторанта на хотела.

— Къде е Свен? — попита Бен. — Помислих си, че му харесва известността и новопридобитата му свобода.

— Така е. Но откри, че в Стокхолм има телефони за така наречените терапевтични сексуални разговори. И сега хем упражнява шведския си, хем изследва човешкия сексуален опит.

— О, Алън Тюринг, защо не си жив в този миг?

Тъкмо допиваха втората каничка кафе, когато в трапезарията влезе Шели, огледа се и бавно пое към масата им. Бен се изправи.

— Мисля, че не си желана тук, макар и военното разузнаване да е успяло да ти осигури достъп, въпреки полицията.

— Дойдох тук сама, Бен. Никой не ми е помагал. Просто се регистрирах в хотела. И, ако нямаш нищо против, Брайън е този, който би могъл да ме отпрати. Искам да говоря с него, а не с теб.

Брайън се бе полуизправил, със зачервено лице и стиснати юмруци. Сетне се отпусна на стола си и се застави да потисне гнева си.

— Остави я, Бен. Това рано или късно трябваше да стане.

— Ще бъда в стаята си.

Едрият мъжага се обърна и си тръгна.

— Мога ли да седна?

— Да. И ми отговори на един въпрос...

— Защо го направих ли? Защо те предадох? Тук съм, за да ти кажа именно това.

— Слушам.

— Никак не ми е приятно, когато гласът ти стане толкова студен, а лицето ти се вкамени. По-скоро машина, отколкото човек...

По бузите ѝ се стичаха сълзи и тя ядно ги избърса. Възвърна самообладанието си.

— Моля те, опитай се да ме разбереш. Аз съм действащ офицер от американските ВВС. Дала съм клетва и не мога да я престъпя. Когато отидох до Лос Анджелис да видя баща си, тогава ме извика генерал Шорхт. Издаде заповед. Аз се подчиних. Толкова е просто.

— Изобщо не е толкова просто. На Нюрнбергския процес...

— Знам какво ще кажеш. Че не съм по-различна от нацистите, на които е било заповядвано да убиват евреите — и са го правили. Опитвали са се да избегнат правосъдието, като са твърдели, че са изпълнявали заповеди.

— Ти го каза, не аз.

— Може би не са имали голям избор, просто са вършили онова, което са правели и останалите. Не ги защищавам — просто се опитвам да обясня какво съм сторила. Аз имах избор. Можех да подам оставка, да се махна оттам. Нямаше да ме разстрелят.

— Да, но си се съгласила да изпълниш заповедите и да ме лъжеш, да ме шпионираш? — рече го все още спокойно, без нотка на гняв.

Тя се вълнуваше достатъчно и за двама им, бавно и безшумно удряше с юмрук по масата, навеждаше се напред, за да прошепне думите си.

— Мислех си, че ако избягаш сам, ще се подложиш на опасност... наистина. Искях да те защитя...

— Като се обадиш по телефона от влака на генерал Шорхт и му съобщиш плановете ми ли?

— Да. Вярвах, че съществува възможността да не можеш да се справиш, че можеш да пострадаш, затова исках да бъдеш защитен. Да, наистина вярвах, че военното разузнаване би трябвало да научи какво

правиш. Ако ти притежаваш познания, които са от жизнено значение за страната, смятам, че е също тъй важно страната ти да разполага с тях.

— Значи националната сигурност е по-важна от това да предадеш приятел?

— Щом искаш да поставиш въпроса по такъв начин, то тогава — да, мисля, че е така.

— Горката Шели. Все още живееш в миналото. Поставяш национализма, войнстващия шовинизъм над личната чест, над всичко. Без да знаеш, че национализмът е мъртъв, че сега името на играта е „международен национализъм“. Студената война също е мъртва, Шели, и да се надяваме, че скоро всички войни ще спрат. И ние най-сетне ще се отървем от бремето на военните. Изкопаеми, които са прекалено глупави, за да се оттеглят сами. Ти си взела решението си и ми разказа за него. Край на разговора. Довиждане, Шели. Мисля, че повече няма да се срещнем.

Той избърса устните си със салфетката, стана и се обърна.

— Не можеш да ме отпратиш така. Дойдох да ти дам някакво обяснение, може би да поискам извинение. И аз съм човек и мога да бъда наранена. А ти ме нараняваш, не го ли разбираш? Дойдох да поискам прошка. Ако не го разбираш, значи си повече машина, отколкото човек. Не можеш просто така да ми обърнеш гръб и да си тръгнеш!

Но той, разбира се, направи тъкмо това.

44.

Ла Джола, Калифорния
8 февруари 2026

Ерин Снеърсбрук мярна датата на сутрешния си персонализиран вестник само с периферното зрение. В него имаше много малко общи новини, никаква политика и спорт, но много биохимия и изследвания на мозъка. Беше потънала в една статия за растежа на нервите, но нещо я човъркаше непрекъснато. Тогава тя погледна отново датата, остави листовете вечна хартия на масата и взе чашата си с кафе.

Тази дата. Никога нямаше да я забрави, никога. Можеше да я отмести някъде встрани, когато бе заета, ала все нещо щеше да ѝ напомни и онзи ден отново да изплува. Първата гледка на раздробения череп, на погубения мозък, необятното чувство на отчаяние, което я бе смазало. После отчаянието отстъпи място на надеждата, а сетне — на огромното удовлетворение, че Брайън бе оцелял.

Нима бе минала още една година? Година, през която не го бе виждала и не бе разговаряла с него — нито веднъж. Бе опитвала многократно да се свърже с него, но той не отвърна на обажданията ѝ. Като се сети за това, тя набра номера му и получи същия отговор — предварително записан на магнетофон. Да, съобщението ѝ бе прието и Брайън ще ѝ се обади. Но той никога не го направи.

Една цяла година бе доста дълъг срок и това никак не ѝ харесваше. Загледа се към боровите и към океана зад тях, без изобщо да ги вижда. Прекалено дълъг срок. Този път щеше да предприеме нещо. Уди вдигна телефона още при първото му позвъняване.

— Ууд, охрана.

— Ууди, тук е д-р Снеърсбрук. Питам се дали не би ми помогнал. Имам проблем със свръзките.

— Само кажи — и готово.

— Става дума за Брайън. Днес е годишнината от онзи ужасен ден, в който бе прострелян. И този факт ме наведе на мисълта, че има вече година, откакто говорих за последен път с него. Търся го по

телефона, но той никога не се обажда. Предполагам, че е добре, инак щях да науча.

— В страхотна форма е. Виждаме се понякога в гимнастическата зала, когато тренирам. — Последва продължителна пауза, след което Ууди отново заговори: — Ако не си заета, мога да уредя да го видиш сега. Искаш ли?

— Чудесно, свободна съм почти целия ден — рече тя и се обърна към терминала си, за да отмени половин дузина уговорки. — Ще дойда по най-бързия начин.

— Ще те чакам! До скоро виждане!

Когато изкара колата от гаража, слънцето се бе скрило зад плътни облаци, по предното стъкло заплющиха капки дъжд. Докато пътуваше към вътрешността на страната, дъждът се усили, но както винаги бариерата на планинската верига възпираше облаците и бурята. Като прекоси прелеза за Монтесума, слънцето отново блесна и тя отвори прозорчето, за да нахлуе топлият пустинен въздух. Както винаги държащ на думата си, Ууди я очакваше на портала на „Мегалоуб“. Не й отвори, а излезе и дойде при нея.

— Имаш ли място за един пътник? — попита той.

— Да, разбира се. Качвай се — тя докосна един бутон, вратата се отключи и се отвори широко. — Брайън не е ли тук?

— Напоследък често го няма. — Когато седна, вратата се затвори и заключи, коланът автоматично се пристегна. — Обикновено работи у дома. Ходила ли си някога в ранчото Сплит Маунтин?

— Не, защото никога не съм го чувала.

— Това е добре. Не искаме много да се шуми за него. Карай на изток и аз ще ти покажа къде да завиеш. Всъщност то не е ранчо, а строго охраняван жилищен район за най-висшите служители на „Мегалоуб“. Къщи-близнаци и отделни жилища. След като производството тук се разшири, се наложи да потърсим място за живеене — достатъчно близко и безопасно.

— Доста елегантно решение. Виждаш ми се угрижен, Ууди. Какво има?

— Не знам. Може би нищо. Тъкмо затова реших, че няма да е зле да поговориш с него. Ами, работата е в това, че... не се срещаме често с него. Преди се хранеше от време на време в стола. Вече — не. Почти не го виждам. А когато все пак го срещна, ами... навярно думата е

отчужденост. Никакви шеги, никакви празни разговори. Не знам дали нещо го измъчва или не. Завий надясно по онзи път.

Пътят се виеше през пустинята и свършваше пред широка порта на високата стена, която се простираше от двете ѝ страни. Испанският колониален стил, дърветата и другата растителност не можеха да скрият факта, че стената е солидна и висока, а кованото желязо на портата не е само за декорация. С приближаването им тя се отвори широко, Снеърсбрук подкара по вътрешния двор и спря пред втора порта. Възрастен мъж в униформа излезе от къщичката на охраната, дегизирана като кръчмица.

— Добро утро, мистър Ууд. Само секунда и ще можете да влезе с докторката.

— Добре, Джордж. Как е, много работа, а?

— Ден и нощ. — Той се усмихна кротко, обърна се и влезе в къщичката.

— Охраната тук е доста строга, а?

— Охраната тук е най-добрата на света. Старият Джордж е пенсионер. Харесва си работата. Така поне може да излиза от къщи. Наели сме го само да казва „Здрасти“ на хората и той го прави доста добре. Истинската охрана се ръководи от МИ. Той следи всяко превозно средство на земята, всеки самолет във въздуха. Още като пристигна в „Мегалоуб“, той знаеше коя си, какво правиш тук, свърза се с мен, провери самоличността ти и получи разрешението ми.

— Щом системата е толкова усъвършенствана, защо е тогава това забавяне?

— Не е забавяне. Заровени в земята сензори изследват колата, всичките ѝ части, търсят оръжия или бомби, проверяват домашния ти телефон, да се уверят, че е твой, ето готово. — Външната порта се затвори, а вътрешната се отвори. — Този МИ върши повече работа от всичките ми войски и автоматизирани системи в „Мегалоуб“. Карай направо, третата или четвъртата отбивка е, нарича се Авенида Хакаранда.

— Сериозна работа — рече Снеърсбрук, когато паркираха пред голяма, удивително модерна къща.

— И защо не? Брайън отдавна вече е милионер, ако не и повече. Само да видиш статистиката на продажбите...

С приближаването им към входната врата заговори някакъв глас:

— Добро утро. Съжалявам много, но в момента мистър Делейни не е у дома...

— Аз съм Ууд, от охраната. Млъквай и му кажи, че съм тук с д-р Снеърсбрук.

След известно забавяне вратата се отвори.

— Мистър Делейни ще ви приеме веднага — рече безплътният глас.

Когато минаха по коридора и влязоха в стаята с висок таван, Снеърсбрук разбра защо Брайън нямаше нужда повече да ходи в лабораторията. Тази, с която разполагаше тук, беше може би още по-добра. Спартански обзаведена и блестяща, едната стена бе закрита от компютри и други машини. Брайън седеше пред тях, на рамото му имаше неподвижен МИ. Не ги погледна, а зяпаше безучастно нанякъде.

— Моля да ни извините за момент — рече МИ. — Но се мъчим с едно доста сложно уравнение.

— Това ти ли си, Свен?

— Д-р Снеърсбрук, много мило, че си спомняте. Аз съм просто един блок, програмиран за прости отговори. Ако бъдете тъй добър да изчакате...

Тогава Свен се размърда, оформи долните си манипулатори като крака и отиде при тях.

— Какво удоволствие, че ви виждам. Тук рядко имаме посетители. Непрекъснато натяквам на Брайън, че не може така: само работа и никакви забавления. Но той е до голяма степен работохолик.

— Разбирам. — И тя посочи Брайън, който още не помръдваше. — Знае ли, че сме тук?

— О, да. Казах му, преди да изоставя смятането. Но той иска да поработи още малко.

— Така ли? Този наш Брайън е самият чар и дружелюбност. Ууди, разбрах какво имаш предвид. Нашият приятел Свен се държи далеч по-човешки.

— Много мило, че го казвате, докторе. Но не забравяйте, че колкото повече изучавам интелекта и човека, толкова повече заприличвам на него, а да се надяваме — ставам и по-интелигентен.

— Справяш се отлично, Свен. Бих искала да мога да кажа същото и за Брайън.

Саркастичните ѝ думи сигурно бяха проникнали в съзнанието на Брайън и нарушиха съсредоточеността му. Първо се намръщи, а сетне поклати глава:

— Не си справедлива, док. Имам работа. И единственият начин да я свърша, е да изолирам емоциите от логиката. Човек не може да мисли ясно, когато из тялото му циркулират хормони и адреналин. Това е голямото предимство, което Свен и подобните му имат над интелекта, обвит в човешка плът и кръв. Никакви жлези.

— Според общоприетото мнение, нямам жлези — рече Свен. — Но статичните заряди от време на време ми пречат по същия начин.

— Не е вярно, Свен — рече хладно Брайън.

— Прав си, опитвах се да се пошегувам.

Снеърсбрук ги гледаше мълчаливо. В един миг Свен ѝ се стори по-човечният от двамата. Нима с усвояването на човешкото от МИ Брайън губеше своето? Тя отхвърли ужасяващата мисъл.

— Каза, че се мъчите с някакво уравнение. Нямате ли повече нужда от връзката с оптичните влакна?

— Не. — Брайън докосна врата си. — Направих малка модификация и сега връзката се осъществява посредством модулирани инфрачервени лъчи. — Той се изправи, протегна се и се опита да се усмихне. — Извинете, че бях груб. Двамата със Свен сме се заели с нещо толкова голямо, че чак се плаша.

— Какво?

— Не съм сигурен още, искам да кажа не съм сигурен дали ще можем да го направим. И бачкаме като луди, понеже искаме да успеем преди следващото заседание на борда на „Мегалоуб“. Но аз съм един отворителен домакин... — сепна се Брайън.

— Точно такъв си! — рече Свен. — Затова пък аз ще се заема веднага да поправа нещата. Сър, госпожо, всекидневната е в тази посока. Разхладителни напитки, тиха музика — можем да бъдем и много гостоприемни, само да поискаме.

Свен махна с ръка към Брайън. Жестът му означаваше извинение, а може би и примирение.

Брайън и Ууди взеха по чаша безалкохолно, но Снеърсбрук, която рядко си позволяваше спиртни напитки, освен на официални празненства, неочаквано почувства, че ѝ се иска нещо по-различно.

— Мартини „Бомбай“ с лед, но без вермут. Можеш ли да се справиш, Свен?

— Това е изцяло във възможностите ми, докторе. Един момент, ако обичате.

Тя потъна в удобния фотьойл, сплете пръсти около чантичката си и сдържа яда си. Мартинито щеше да помогне.

— Как вървят нещата, Брайън?

— Много добре. Когато мога, измислям разни работи.

— А главата? Някакви тревожни симптоми, болки, изобщо — нещо?

— Чувствам се съвсем добре.

Тя кимна благодарно на Свен и сръбна от питието си. То наистина помогна.

— Отдавна не сме имали сеанс със свързващата машина.

— Знам. Смятам, че няма да имам повече нужда от това. Централният процесор вече е интегриран и мога да получа достъп до него, когато пожелая. Никакви проблеми.

— Това е хубаво. Не ти ли мина през ума да ми го съобщиш? Не съм публикувала нищо друго, освен общо описание на операцията, тъй като очаквах крайните резултати. — В тона ѝ се усетиха ледени нотки. Брайън ги долови и се изчерви леко.

— Пропуск от моя страна. Извинявай. Виж какво, ще напиша всичко това и ще ти го пратя.

— Добре. Разговарях няколко пъти с Шели...

— Това не ме интересува. Част от миналото, което съм забравил.

— Хубаво. Но от най-обща хуманна гледна точка смятам, че би искал да узнаеш, че на баща ѝ му направиха байпас-операция и е добре. Тя не може да се впише в цивилния живот и постъпи отново във войската.

Брайън пийна от чашата си, погледна през прозореца, но не каза нищо.

Тръгнаха си половин час по-късно, след като Брайън им каза, че трябвало да се заеме отново с работа. Снеърсбрук шофира мълчаливо, докато не излязоха от портите.

— Не ми харесва — рече тя.

— Но все пак обеща да идва по-често в гимнастическия салон, нали?

— Чудесно. И с това се свършва целият му социален живот. Нали чу отговорите му. Театри, концерти — защо му са, след като разполага с най-добрата цифрова и компактдискова техника. Парти? Никога не ги е обичал. А пък за момичетата — най-мъчно ми стана, когато направо отклони въпроса. Какво мислиш, Ууди? Ти си му приятел.

— Мисля си... понякога, като ги гледам двамата. Понякога, невинаги, но е така, както ти го каза. Свен ми се струва по човек от двамата.

ЕПИЛОГ

Заседанието на борда на директорите на „Мегалоуб“ започна точно в десет сутринта. Председател на борда беше вече Кайл Рохарт, бе израсъл с годините на голямата отговорност, която бе стоварена върху плещите му. Даде знак за тишина.

— Мисля, че ще е най-добре да започваме, тъй като имаме да решаваме много неща. Годишният ни доклад пред акционерите трябва да излезе до месец и няма да е лесно да го съставим навреме. Начинът, по който производството на новите, управлявани от МИ монтажни линии се усъвършенства, е направо невероятен. Но преди да започнем, бих искал всички да се запознаете с новия член на борда. Свен, запознай се с останалите членове на ръководството.

— Благодаря, мистър Рохарт, но това не е необходимо. Познавам ги от снимките им, както и от биографиите и личните им досиета. Господа, за мен е удоволствие да работя заедно с вас. Моля ви да ме търсите, когато имате необходимост от специализирана информация. Не забравяйте, че се занимавам с машинния интелект, би могло да се каже, от самото начало.

Чу се одобрителен шепот, а неколцина, които не бяха запознати отблизо с МИ, бяха силно изненадани. Мистър Рохарт погледна бележките си и заговори:

— Ще започнем с новите продукти. Брайън има да съобщи нещо много важно. Но преди да го стори, искам да ви информирам, че първият основаващ се на МИ кораб току-що е отплавал от Йокохама. МИ е и капитан, и екипаж, но по настояване на японското правителство на борда на кораба има механик и електроинженер. Знам, че пътуването ще им хареса, тъй като няма да имат абсолютно нищо за вършене.

Думите му бяха последвани от одобрителен смях.

— Искам да узнаете и още нещо — рече Кайл. — Молекулярният микроскоп на нашата дъщерна фирма „Нано Корп“ работи почти перфектно. Както може би се сещате, той прилича на ултразвуков

медицински сканер, но е милиони пъти по-малък, тъй като сме използвали най-новите нанотехнологии. Действа като изпраща механични вибрации до най-близките молекули и сетне анализира резултантното ехо. Когато вмъкнем сондата му в ядрото на дадена клетка, можем да открием и изследваме хромозомите, да разчетем само за няколко минути цялостната генна информация на индивида. В крайна сметка тези данни ще бъдат използвани да се възстанови историята на появата и еволюцията на всяко животно. При наличието на тези познания ще можем на практика да сътворим каквото създаване поискаме практически от нищо. Един от нашите генетици например не намира за голям проблем създаването на крава, която дава кленов сироп. — Последваха отново одобрителни смехове, но и някои загрижени забележки. — Брайън, имаш думата.

— Благодаря ти, Кайл. Господа, малко ще избързам да ви информирам за един нов продукт, но перспективите са толкова интересни, че сметнах за необходимо да знаете върху какво работим. За този проект заслугата е изцяло на Свен. Откритието е негово, той разработи всички детайли по пускането му в действие, преди дори да ме въведе в проблема.

Брайън пое дълбоко дъх.

— Ако математическите изчисления са верни и новият материал, наричан Супер Х може да бъде произведен, той ще промени изцяло начина, по който използваме енергията. Той ще промени целия свят!

Изчака залата да се успокои и едва тогава продължи:

— Всичко това е свързано с квантовата теория във физиката, с онова, което нобеловият лауреат Цунами Хуанг нарича „анизотропичен фоонов резонанс“. Досега обаче тази теория изобщо не е използвана в практиката. Свен ни показва как можем да го направим. Всички сте чували за свръхпроводниците, които предават електричеството без каквито и да е загуби. Сега Свен постигна това и с топлината. Неговият нов материал пренася топлината почти перфектно в една посока. В обратната посока „Супер Х“ би трябвало да бъде почти идеален изолатор. Както знаете, скъпите модерни изолатори, използвани в стените на сградите ни, имат R-стойности от порядъка на стотици. Според новата теория „Супер Х“ ще има R-стойност от приблизително сто милиона. Той може да бъде лесно нанасян под формата на боя и да се прилага с поляризиращо поле.

Изчака да види реакцията на слушателите си, но никой не знаеше какво да каже. *Бизнесмени*, въздъхна наум Брайън.

— Един пример: ако много тънък филм от „Супер Х“ бъде нанесен върху кутийка бира, то бирата ще остане студена с години. Можем да изхвърлим хладилниците, да елиминираме изобщо разходите си за отопление. Електрическите свръхпроводници така и не можаха да се наложат в практиката, защото те не работят при нормални температури. Ала сега с изолацията „Супер Х“ ще стане възможно свръхпроводниците да пренасят електричеството без всякакви загуби — дори и между най-отдалечените континенти. Възможностите са невероятни. Меридианно поляризираните „Супер Х“ термални кабели ще пренасят топлината от пустините и студа от полюсите. За да се генерира някъде по средата напълно безплатно термоелектричество.

Този път последва истинска бурна реакция, викове, възгласи, които напълно заглушиха думите на Брайън.

— Помислете си какъв ще стане светът! Можем да спрем да изгаряме изкопаемите горива и да турим веднъж завинаги край на опасността от парниковия ефект. Чиста, незамърсяваща енергия — това може да е спасението на човечеството. Нефтените кризи в Близкия изток ще приключат окончателно и нефтените кладенци ще бъдат запечатани. Ако нефтът се използва само за химията, то Америка разполага с предостатъчно, за да задоволи нуждите си. Възможностите са практически безкрайни. Свен вече е разработил някои подробности по проблема и ще ви информира за тях. Свен?

— Благодаря ти, Брайън — рече МИ. — Ти най-благородно ме удостои с авторството на това откритие, но математическият ти принос далеч надхвърля моя. Ще започна с анализ на разработката.

Телефонът на Брайън иззвъня, но той не му обърна внимание. Вдигна го едва когато позвъни повторно.

— Казах ти да не приемаш никакви обаждания...

— Съжалявам, сър, обажда се охраната. Настояваха. Мистър Ууд е изпратил пакет за вас, тук е, на рецепцията. Пакетът бе отворен и проверен от сапърския ни екип. Тук ли да остане или да го изпратим горе? Мистър Ууд също е тук и казва, че ще се радва много, ако ви го донесе сам. Той е на мнение, че бихте искали да го видите веднага.

Защо ли е проявил такъв интерес към пакета, та да го донесе сам? Сигурно бе нещо важно — Брайън искаше да разбере защо. Свен се справяше добре и без него, а и това нямаше да отнеме много време.

— Добре. Кажи му да го донесе, ще го чакам.

Брайън се измъкна навън и изчака Ууди в чакалнята.

— Идва отвъд океана, Брайън, и е адресиран лично за теб. След като ти отиде в Европа и там започна революцията си, помислих си, че може да има някаква връзка.

— Би могло. Откъде идва?

— Обратният адрес е на Швейцарската народна банка в Сент Мориц.

— Бях веднъж в този град, но не съм и припарвал до банка... Сент Мориц... дай да видя!

Той разкъса опаковката и върху пейката изпадна видеокасета.

— И на рентгеновия детектор приличаше на касета. Има ли придружителна бележка?

— Няма нужда. Написано е „пусни ме на видеото“, достатъчно ясно. — Той сякаш претегли касетата на ръка, вгледа се в тъмното, безизразно лице на Ууди. — Трябва да я видя сам. Предположенията ти се оказаха верни — важно е. Но не мога да наруша едно обещание и сега да ти кажа защо е важно. Но някой друг път ще ти кажа. Ще ти съобщя за какво става дума веднага, щом мога.

— Добре, така да бъде. Май нямам друг избор. — Той се намръщи. — Не прави никакви глупости, чу ли?

— Чух съвсем добре. Благодаря.

Той влезе в първия свободен кабинет, затвори вратата и мушна касетата в апарата. Екранът премигна, сетне се стабилизира и показва картината на добре познат кабинет. Д-р Бочорт седеше във фотьойла си. Вдигна ръка към камерата и заговори:

— Искам да се сбогуваме, Брайън. По-скоро, аз се сбогувах с теб преди известно време, защото всъщност направих този запис малко след нашата среща. Аз съм стар човек и смъртен, като всички останали. Този запис бе депозиран в банката ми, която е инструктирана според завещанието ми да ти го изпрати след кончината ми. Ето защо би могло да се каже, че ти говоря от гроба си, така е. Трябва да си призная, че когато се срещнахме тук, аз премълчах една важна подробност. Моля те за прошка, тъй като това бе продиктувано от чист

егоизъм. Ако ти я бях разкрил, ако тя те бе насочила към разкриване на враговете ти, това можеше да доведе и до собствената ми смърт. Ние двамата добре знаем, че те не се спират пред нищо. Но няма да говоря повече за това. Онова, което искам да ти кажа, е, че Джей Джей Бекуърт е жив и живее тук, в Швейцария. Това е страна, специализирана в анонимността и в опазването на тайните. Видях го най-случайно да излиза от някаква банка в Берн. Чист късмет, че той не ме забеляза пръв. Аз разбира се повече не отидох в Берн и това е причината да съм тук, в Сент Мориц. Наех обаче надеждна детективска фирма, която разкри местопребиваването му. Сега той живее в едно много скъпо предградие на Берн под името Байджлоу. Ще ти прочета адреса му и сетне ще ти кажа оревоар и това наистина ще бъде последното ни сбогом.

Брайън, който бе слушал потресен, наруши мълчанието, последвало думите на Бочорт, с възбуден вик:

— Той е жив и аз знам къде да го намеря!

Бекуърт бе жив! Тази мисъл го прониза като с нож. Единственият човек, който знаеше всички подробности, познаваше всички хора, свързани с обира и убийствата, би трябвало да знае всичко. Опитаха се да ме убият, опитаха се неведнъж. Почти успяха да ликвидират ума ми, вкараха ме в болница, промениха коренно живота ми.

Той щеше да намери Бекуърт, щеше да открие кой стои зад него. Щеше да ги намери и да ги накара да платят за онова, което му бяха сторили. Брайън крачеше напред-назад, опитваше се да преодолее възбудата, да мисли ясно и трезво. Сетне откачи телефона си.

Беникоф би трябвало да знае какво да направят. Той бе започнал това разследване, той трябваше сега да го завърши!

Бен се въодушеви от новината, досущ като Брайън, макар и да не се зарадва на условията, които му бяха наложени.

— Това е работа, с която наистина трябва да се заеме полицията. Бекуърт е опасен човек.

— Полицията може да си го получи след като ние разговаряме с него. Искам да се срещнем тет-а-тет, Бен. Трябва да го направя. Ако не искаш да дойдеш с мен, просто ще го направя сам. Имам адреса, а ти го нямаш.

— Изнудвач!

— Моля те, не го възприемай така. Това е просто път, който трябва да извървя. Аз и ти ще говорим с него, след което полицията може да го арестува. Ще вземем и Свен да запише всичко, което ще се случи. Окей?

В крайна сметка Брайън изтръгна съгласието му. Върна се на заседанието, но не чу почти нищо от него. Една мисъл доминираше в съзнанието му сега. Бекуърт. В първия удобен момент той се измъкна и се върна в апартамента, за да приготви багажа си. Още преди да приключи, Свен потропа на вратата.

— Тъкмо щях да ти се обадя. Имам новини...

— Знам. Изгледах онзи видеозапис с огромен интерес.

— Трябваше да се досетя.

— Бях не по-малко заинтригуван от пакета. Скоро ли тръгваме?

— Веднага. Хайде.

Срещнаха се с Бен на Орбиталното летище в Канзас достатъчно навреме, за да успеят за вечерния полет до Евролетището в Унгария. Полетът — в голямата си част в космоса — продължи по-малко от половин час. Пътуването в спалния вагон до Швейцария им отне десет пъти по толкова. На Свен пътуването му хареса, хареса му вниманието, с което го обграждаха. МИ още не бяха много популярни сред широката публика.

Шофьорът на таксито подмина къщата, както му бяха наредили, и ги остави на първата пряка. Бен продължаваше да е неспокоен.

— Аз все още си мисля, че преди да влезем там, трябва да говорим с полицията.

— Рискът не е голям. Но ако съществува и най-малката вероятност тези хора да имат информатор или да подслушват местния полицейски участък, тогава рискуваме да изгубим всичко. Компромисът си струва. Твоята служба ще се свърже с Интерпол и полицията в Берн до половин час. Това ни дава достатъчно време първо да поговорим с него. Да вървим.

Звънчето иззвъня някъде във вътрешността на къщата, миг по-късно вратата бе отворена от ИИ. Беше обикновен модел, масова продукция, произведен по лиценз в Япония.

— Мистър Байджлоу, моля.

— Очаква ли ви?

— Надявам се, да — рече Брайън. — Аз съм бивш негов колега от Съединените Щати.

— Той е в градината. Насам, моля.

ИИ ги поведе, минаха през къщата, озоваха се в голяма стая с френски прозорци, които водеха към вътрешния двор. Бекуърт седеше с гръб към тях и четеше вестник.

— Кой е? — попита той.

— Тези господа искат да се видят с вас.

Той свали вестника и се обърна да ги види. Лицето му се вкамени, когато видя Брайън; бавно се изправи на крака.

— Е, господа, крайно време беше да се появите. Следях дейността ви и съм доста удивен от липсата на предприемчивост. Но ето ви най-сетне. — В тона му нямаше никаква топлина, а изражението му бе самата ледена омраза. — Е, Брайън Делейни, най-сетне, и един от най-новите МИ. Виждам, че си довел и Бен. Все още начело на това нескорошно разследване, което изглежда най-после е стигнало до успех, иначе нямаше да сте тук. Макар да се боя, Бен, че не мога да те поздравя...

— Защо, Джей Джей? Защо го направи?

— Това е един безкрайно глупав въпрос. Нима не знаехте, че компаниите-акционери в „Мегалоуб“ се гласяха да ме пенсионират? Без лоши чувства, твърдяха те, но искали някой с повече технически познания. Обмислих положението и реших, че пенсиониране, но съобразно моите собствени условия, ще е по-изгодно. Освен това щеше да ми се удаде възможност да се избавя от старата къща, от старата съпруга и от още по-досадните и алчни дечурлига. Щях да започна нов живот, при това далеч по-добър от финансова гледна точка. — Той погледна за пръв път Брайън в очите, а изражението му изведнъж се превърна в ледена маска на омраза. — Защо не умря — така, както се предвиждаше?

Изражението на Брайън бе огледално копие на неговото — изпълнено с омраза, но примесено и с болезнените спомени за страданието. Замълча известно време — достатъчно, за да овладее добре чувствата си. После заговори тихо:

— Кой стои зад убийствата... и обира?

— Не ми казвай, че сте изминали толкова път, само за да ми зададете този въпрос. Мислех си, че отговорът би трябвало да ви е вече

ясен. Знаете по-добре от мен кой в света разработва ИИ.

— Това не е никакъв отговор — рече Брайън. — Има безброй университети...

— Не бъди глупак. Имах предвид правителствата на някои страни. Откъде иначе биха дошли огромните суми, за да се финансира толкова скъпа операция като предприетата срещу „Мегалоуб“?

— Лъжеш — рече студено Брайън, овладял гнева си. — Правителствата не извършват убийства, не наемат убийци.

— Скъпи млади човече, нима досега си живял под похлупак? Всеки, който през последните петдесет години е отварял вестник, ще се изсмее на наивността ти. Нима в университета не си учил световна история? Нима френското правителство не прати убийци, които да взривят кораб с протестиращи срещу ядрените опити? А когато заговорът бе разкрит, замазаха всичко, дори излъгаха Нова Зеландия да освободи осъдените убийци. А французите изобщо не са единствените на света, които извършват подобни операции. Спомнете си за италианското правителство и тайната му операция под името „Гладио“. Там политиците одобриха създаването на тайна мрежа — в собствената им страна и във всички страни-членки на НАТО — с престъпно тъпата идея да въоръжават групи, подготвени за партизанска война, в случай че страните от Варшавския договор (което е абсолютно невероятно) не само биха спечелили евентуална война, но и биха окупирали тези държави. Всъщност „Гладио“ даде оръжие в ръцете на десните екстремисти и загинаха още хора.

— Да не искаш да кажеш, че правителствата на Франция или Италия са подкрепили престъпния ти план?

— Ами вземете британците. Те пратиха войски в Северна Ирландия да провеждат политика „стреляй и убивай“ срещу собствените си граждани. Когато всичко това бе разследвано от полицейски екип от Европа, те разориха и съсипаха невинен бизнесмен, за да спрат разследването. А сетне, сякаш не им стигаше да убиват единствено гражданите на собствените си острови, изпратиха екип убийци в Гибралтар и изпозастреляха чужди граждани направо на улиците. После прехвърлиха експерти да обучават войниците на Червените кхмери — един от най-кръвожадните режими в историята на света — как да поставят смъртоносни мини, та да избият още повече мирни граждани.

— Значи са британците, така ли?

— Ти пак не искаш да разбереш. Сталин изпрати милиони свои руски поданици да умрат в ГУЛАГ. А онова префинено чудовище Саддам Хюсеин използва напалм и бойни отровни газове срещу собствените си съграждани кюрди. А и нашите ръце не са чисти. Нима ЦРУ не се намеси в Никарагуа, страна, с която теоретично бяхме в мирни отношения, и не изпрати екипи, които да минират пристанищата й...

— Кой е тогава? — намеси се Беникоф. — Не отричам, че редица правителства са извършили престъпления. Това е едно от най-гадните проявления на национализма. Непоносимо глупавите политици трябва да бъдат отстранени ведно с войната. Но не сме дошли тук да слушаме лекции на политическа тема. Към кого се обърна с този свой план? Кой стои зад обира и убийствата?

— Нима има значение? Всички са способни на това и мога да ви уверя, че много от тях биха го направили с удоволствие. Може би е редно да ви кажа, но трябва да свърша нещо далеч по-важно.

Бекуърт бръкна в джоба си, извади пистолет и го насочи срещу тях.

— Много съм добър в това тук, тъй че стойте по местата си. Тръгвам, но първо имам нещо за теб, Брайън. Нещо, отлагано твърде дълго. Смъртта ти. Ако бе умрял, както бе предвидено, нямаше да се крия тук, а щях да бъда свободен и уважаван човек. И невероятно богат. Тръгвам си, а ти ще умреш. Най-сетне.

— *Убиването е недопустимо!*

Свен изрева тези думи, усилен до краен предел, направо оглушителни. В същото време се стрелна напред. Към Бекуърт.

Последваха три бързи изстрела и МИ падна назад. Но без да изпуска Бекуърт. Потрепери и падна на земята, стиснал мъжа във вечна прегръдка. Бекуърт се опита да се освободи, да вдигне пистолета си. Насочи го към главата на Свен. Стреля отново — в контейнера, съдържащ мозъка му.

Резултатът бе моментален и ужасяващ.

Всяка клонка от дървовидно разклонените манипулатори се разпери встрани, от най-малката до най-голямата, от най-малката до най-голямата — безброй филизи.

По-остри и от най-острия нож, фините метални клонки се врязаха в тялото му. Разрязаха го клетка по клетка, срязаха мигновено всеки възможен кръвоносен съд. Потънал в кръв, Бекуърт издъхна моментално. В един момент бе жив, а в следващия — кървава маса, изригваща кръв.

Бен погледна ужасяващата картина и се извърна. Но Брайън не обърна внимание на кървящата човешка плът, виждаше само Свен, своя МИ. Своя приятел. Мъртъв, като Бекуърт.

Наистина все още жив в други свои превъплъщения. Но тук, сега, той бе мъртъв.

— Нещастен случай — рече Бен, който си бе възвърнал самообладанието.

— Нима? — попита Брайън, загледан в двете неподвижни тела. — Може би така и трябваше да стане. Или Свен може би просто ни спести много неприятности. Но никога няма да узнаем истината.

— Може би е тъй. Нито пък ще научим към коя страна се е обърнал Бекуърт. Но както той сам каза, това едва ли е от значение. Всичко вече свърши, Брайън, и това е единственото, което има значение.

— Свърши ли? — Брайън надигна глава, изражението на лицето му бе ледено, лишено от всякакво чувство. — Да, за теб е свършило. За Свен — също. Но не и за мен. Те ме убиха, не го ли разбираш? Те убиха Брайън Делейни. Аз притежавам част от спомените, но аз не съм той. Аз съм полуличност, с полупамет. Започнах да смятам, че съм и нещо по-различно от нормален човек. Виж само какво ми отнеха. Първо — живота, а сетне — и човешкия ми облик.

Бен понечи да заговори, но Брайън му даде знак да замълчи.

— Не говори, Бен. Не се опитвай да ме вразумяваш или да спориш с мен. Защото знам какво представлявам. Може би така е по-добре. Сега съм по-близък с МИ, отколкото с теб. Приемам този факт. Не казвам, че ми харесва или не ми харесва — просто го приемам. И нека бъде така.

Усмивката на Брайън бе кисела, крива. Нямаше нищо весело в нея.

— Нека бъде така. Ще бъда МИ и няма да ми се налага да скърбя за загубения си човешки облик.

Само воят на пристигащите полицейски коли наруши възцарилата се тишина...

Издание:

Хари Харисън, Марвин Мински. Опцията на Тюринг II
Роман

Издателска къща „Галактика“ — Варна, 1995

Библиотека „Галактика“, №118

Преводач: Тинко Трифонов

Редактор: Жана Кръстева

Художник: Петьо Маринов

Художествен редактор: Илко Бърдаров

Американска, първо издание

Излязла от печат май 1995. Формат 70/100/32

Издателски №2429. Печатни коли 17,5. Цена 95 лв.

ISBN 954-418-073-7 (ч. 2)

Издателска къща „Галактика“

ДФ „Абагар“, Велико Търново

© Тинко Трифонов — преводач, 1995

© Петьо Маринов — рисунка на корицата, 1995

© ИК „Галактика“, 1995

Harry Harrison, Marvin Minski. The Turing Option

Copyright © Harry Harrison and Marvin Minski, 1992

All Rights Reserved. Viking, 1992

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.